

Zezi'a "dızıgı MATIEE -za'a 'mu

Wludie po'a nyo "bɔgv -nɛɛ'ɛ -naagı 'li

Zezi'a tinɛ -ke 'ɔ -tɔtɔl'a "kpidı Matiee-e za'a 'mu. 'Bho 'mnɔ ɔ, -Lagɔ'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ'ɔ "kpidı'a -dadudu ɔ-ɔ za'a 'mu -lɛɛ. ɔ 'ka ı-bı "dızıgı 'mnı 'cnı a, -ka ɔ -see'a 'ɔ -Bozuıfu gbo'mate, nyu-u 'ye'e 'na-a li.

**Zezi'a "nabhli
(Luukı 3:23-38)*

I Nyo -lue ɔn-u 'la'a *Zezi, -ɔ 'ma-a *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyu, 'ɔ -glıgbawɔnyı'a "na "we'a 'nynı 'ka-a: ɔ-ɔ 'mo-o *Ablaamu -ke *Daviidı'a "nayu.

II Ablaamu 'wlu'o *Izaaki, Izaaki 'wlu'o *Zakɔɔpɔ, Zakɔɔpɔ 'wlu'o *Zidaa -ke 'ɔ 'lotu'a "nynuu.

III Zidaa 'wlu'o Faleɔ -ke -Zalaa -nı 'sɔn, 'le Tamaa "du'o 'wa 'lotu, Faleɔ 'ye ɛslɔmu 'wlu 'le ɛslɔmu 'ye Alaamu 'wlu.

IV Alaamu 'wlu'o Aminadabu, Aminadabu 'wlu'o Nasɔɔ 'le Nasɔɔ 'ye Salımuɔ 'wlu.

V Salımuɔ 'wlu'o Bɔazi 'le Raabu "du'o 'ɔ 'lotu; Bɔazi 'wlu'o Obɛdı 'le Wlutı "du'o 'ɔ 'lotu. Obɛdı 'wlu'o *Izayii.

VI Izayii 'wlu'o Daviidı -ɔ 'ma-a 'bhlɔkpayowliklagba. Daviidı 'wlu'o *Salımuɔ. ɔ 'lotu-u 'mo-o Ulii'a -dıgbanynaakpu.

VII Salomoo 'wlv'o Wlvbvamu, Wlvbvamu 'wlv'o Abia,

VIII Abia 'wlv'o Azafv, Azafv 'wlv'o Zozafaa, Zozafaa 'wlv'o Zolaamu, Zolaamu 'wlv'o Oziasv,

IX Oziasv 'wlv'o Zvatamu, Zvatamu 'wlv'o Akaazv, Akaazv 'wlv'o Ezekiasv,

X Ezekiasv 'wlv'o Manasee, Manasee 'wlv'o Amoo, Amoo 'wlv'o Zoziastv,

XI Zoziastv 'wlv'o Zekoniasv -ke 'o 'lotv'a "nynuu. -Noo -ke ti vn kpon'a *Izrayelkoms, vn 'ye 'v *Babiloonv kpa, 'bho-o mo'o.

XII Izrayelkoms nyni'a Babiloonv, -noo -lrre zi'a, 'le Zekoniasv 'ye Salatiel 'wlv. Salatiel 'wlv'o Zolobabelv,

XIII Zolobabelv 'wlv'o Abiyudv, Abiyudv 'wlv'o Eliakimv, Eliakimv 'wlv'o Azolv,

XIV Azolv 'wlv'o Sadokv, Sadokv 'wlv'o Akimv, Akimv 'wlv'o Eliudv,

XV Eliudv 'wlv'o Eliazaa, Eliazaa 'wlv'o Mataa, Mataa 'wlv'o Zakovv,

XVI Zakovv 'wlv'o *Zizeefv. *Malii -v 'wlv'a Zezii vn-v 'la'a -Lagv'o 'Bhozayv -o 'pvvn'a nyv, 'wa nyimie o 'du'o.

XVII -E 'wlv'a 'bho Ablaamv "kpi, "na "we'a "na kpe -bue 'yoo nyie-e zi'o 'le e 'ye Daviidv -ye. -E 'wlv'a 'bho Daviidv "kpi e 'ke -noo -ke ti Izrayelkoms'a Babiloonv'a -nuna -ye e, "na "we'a "na kpe -bue 'yoo nyie-e ka'a wvn. 'Wlv 'bho 'le e 'ke -Lagv'o 'Bhozayv -o 'pvvn'a nyv, 'o 'wlvwlvoo "kpi bhla, "na "we'a "na -zakv -bue 'yoo nyie -lrv-t -n'e 'bho.

**Zezii'a 'wlvwlvsv
(Luukv 2:1-7)*

XVIII A -gblee, -ka *Zezii *Kliisu 'wluwlu'a 'muti, 'kla-a 'ka-a: 'ɔ 'lotu, *Malii 'mo-o *'Zizɛɛfu'a wonbha. -Da un -ke ɔ -see'a -dalue ti-de ke a, 'bho-o un 'bhle -ni'e -niɣblaa. Un 'ka -niɣblaa 'bhle a, *-Lago'ɔ Lisaazuzu 'dree 'nu-u 'mu ti.

XIX -Ka ε "du -ni'a -Lago'ɔ Lisaazuzu'a wɔnkue 'mu un 'bhle -ni ε-be -niɣblaa 'mne, 'wa wonbha 'Zizɛɛfu -mnoɔ se ɪ yibo. 'ɔ dlikpɔnkamu ɔ -see 'yɔbha ɔ 'ke u gbɔ-za 'bho nyu 'wee'a "yigbeyi. ɔ 'bo-ɔ ti ɔ -ke un 'ke 'le "zizekwla 'mu "yirilisoɔ -ni.

XX ɔ-ɔ popo'a 'to -kaa 'gwɔti a, 'le -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue 'ye ɔ -bodu yi 'le ya 'mu. ɔ na: Daviidi'a "nayu, 'Zizɛɛfu, -a'a -pɔlu'a 'kolɔ -ni Malii'a "kpi -le! "Luo nu 'mu, -in 'ke u kpa, -ekedɔmaa, 'le -Lago'ɔ Lisaazuzu'a wɔnkue 'mu, 'le-e un-u fuo ni'e "yu wɔn.

XXI Un-u 'ye-e "yunyukpasu 'wlu -mu 'le -in 'ke ɔ *Zezii 'nyɔni "duu. ɔbo 'mno, 'inno 'ye 'ɔ nyu 'pɔun mu 'le 'wa "nyinyɔni 'mu 'bho -a'ba -Kɔyi -Lago'ɔ "yigbeyi.

XXII A -gblee, -ka -a'ba -Kɔyi 'mno 'le 'ka 'ɔ wlu'a 'mutizayi un-u 'la'a *Ezayii "yi see, 'ε "yri'a 'bi-ti 'wlu'o -daa. ɔ na:

XXIII 'Nynaakpɔdraa-a se'a nyukpasu yibo tuku-tuku, un-u 'ye-e -niɣblaa 'bhle -mu, 'le, "yu un-u 'ye'a 'wlu mu a, un 'ke ɔ Emanueli 'la. 'ε 'zo-ɔ 'mo-o: -A -ke -Lago -na'o.

XXIV 'Zizɛɛfu nu'a -kaa, ɔ -so'ɔ-ɔ "nyɔno 'mu. -Ka -Lago gbo'a -dalbhoyi 'le'ε 'tin, 'ka-a ɔ nu'o 'le ɔ 'ye 'le Malii jri kpakpakamu.

XXV I zi'a -kaa a, ɔ -fuo 'nu-u wɔn -kpayi! un 'ye -gba. Un 'wlu'a ɔ-bo "yu 'mno 'le ɔ 'ye ɔ 'nyɔni

"duu. Ɔ 'lo Ɔ Zezii-Ɔ, -yrozaa, 'le Ɔ -ke Malii 'ye linyinyini.

II

'Cɔdrɪzɛmɔ yi'e Zezii'a -gbanyɔgbɛ 'li

I -Nɔɔ -ke ti nyukpasu -lue ɔn-ɔ 'la'a *Eloɔɔɔɔ 'du'a Zideebhɔkpayowliklagba, 'bho-o *Zezii 'wɔɔ -nɔ'e 'le 'ɛ -gwɔɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Bɛtɔɔɔɔ. A -gblee, Ɔ 'wɔɔ'a a, 'cɔdrɪɛ -tɔ'ɔ nyɔ 'bhɔkpayowliklagba 'wɔɔ-o'o a, 'ɔnnɛ 'cɔdrɪzɛmɔ 'ye'e li. 'ɛ kamɔ ɔn -sɔ'ɔ 'le 'yɔɔ'a 'wɔɔnamɔ, ɔn 'ye Zelizalɛmɔ yi.

II Ɔn nyini'a, ɔn dede'e-e ti: "Yuyigbɛ -ɔ 'ye'a *Zuifu'a 'bhɔkpayowliklagba "du mɔ, doo Ɔ 'wɔɔ -nɔ'a? -A 'ye-e 'ɔ 'cɔdrɪɛ li. 'ɛ 'daa'a-a 'le 'yɔɔ'a 'wɔɔnamɔ. 'ɛ dɔ -a yi 'ɔ bɔbɔnamɔ.

III -Da 'bhɔkpayowli Eloɔɔɔɔ -ke 'ɔ nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho Zelizalɛmɔ 'wɔn 't 'bɔ Ɔ, ɔn "zru-o'o.

IV Eloɔɔɔɔ nɔ'a -kaa, Ɔ 'la-a *-Lagɔ'ɔ gbayibomɔ -ke *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɔgbɔ -yɔ 'ma-a 'ɔ -nɔ, 'ɔnnɔ Ɔ dede'e ti: *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, doo Ɔ 'ke 'wɔɔ -nɔ'a?

V 'Le ɔn na: 'Nɔɔ Zideebhɔkpa "kpi'a -gwɔɔ 'ma-a Bɛtɔɔɔɔ, 'bho-o mɔ'o. -Gblee, -Lagɔwɔɔ'a 'mɔtizayi ɔn-ɔ 'la'a Miseen, wɔɔ Ɔ 'cɔn'a see, 'ɔnnɔ 'ka-a:

VI -Lagɔ na: 'Le Zideebhɔkpa "kpi'a gwɔɔ'ɛ 'klumɔ Bɛtɔɔɔɔ 'wɔɔ'o 'nyɔnɔ, 'le 'ɛ 'li 'bhɔkpayowli-i 'ye 'wɔɔ -nɔ mɔ 'le Ɔ 'ke 'an nyɔ *Izrayɛɛɔkɔmɔ -jɔɔ gbo pɔ.

VII 'Bho 'ya "kpi Elɔɔɔɔ 'la-a 'cɔdrɪzɛmɔ 'mnɔ 'sra 'mɔ, ɔ 'ye ɔ ti'crɛ 'le ɔ na: 'Cɔdrɪɛ 'mnɛ -kaaa fanfaan wɔn-ɔ'du, 'ɛ 'wɪ 'diɛ 'ka-a'a?

VIII 'Le ɔ 'ye ɔ "yiflɔɛ "nyɪ ɔn 'ke Bɛtɪlɛɛmɔ mu, 'le ɔ na: -Bho a mu a, a dede 'ɔ "kpidɪ ti "sɪkɪsɪkɪ, a 'bɔ ɔ ti. -Bho a 'ye ɔ ɔ, "lemnɪ a yi, a 'ke 'ɪnmɔ 'tmɔɔ 'le 'an 'bhɔ 'ke "yuyigbɛ 'mnɔ bɔbɔnamɔ mu -lrɛɛke.

IX 'Bhlɔkpayowli "du 'ɔ wlu "yi -nalo, ɔn 'kpa-a -jeyi. ɔn -ka 'le-e gbɔ, 'cɔdrɪɛ ɔn "duu 'ka "yriti see 'le 'yɪv 'zɔ-ɔ 'na-a 'bho 'wa nya. ɛ nyɪnɪ'a -kaa 'bho -budu -ke 'li "yu -nɪ'a, 'bho-o ɛ -nyɪnɪ'a ti.

X ɔ-bɔ nyɔ -nɪ'a munamɔ, ɔn 'ye'a 'cɔdrɪɛ li, ɛ -nyɪnɪ'a ti a, -ka ɔn -die'a 'mɔ 'wee, 'bɔbɔaklagba-a 'lbhɔ ɔ'o.

XI ɔn 'wlaa'a-a 'le -budu 'li. ɔn -yɛ'ɛ-ɛ 'le "yulre -ke 'ɔ 'lotɔ *Malii. ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ 'wla-a "yuyigbɛ 'kolri wɔnyɪ glu, ɔn 'ye ɔ bɔbɔ. ɔn nɔ'a -kaa, ɔn 'kpa-a 'le 'wa badu 'li sɔ, ɔn -za'a-a 'le 'nyɪnbhlehɪ, 'ɪnnɪ ɔn "nyɪ ɔ'o. 'Ya 'nyɪnɪ 'ka-a: Sanu-e ɛ -lue-e kɔɔ'ɔ "wle, -bho nyɔ pɔ'a "yri -ɛ pɔ'a ngɛzɛzɛ, ɔn-ɔ 'la'a *lasaasi -ke litricna ɔn-ɔ 'la'a *miilɪ.

XII ɔn nɔ'a 'tɔ -kaa, 'le ya 'mɔ -Lagɔ 'tmɔɔ nɔ-o'o: A'ba -mu -nɪ 'le Elɔɔɔɔ gbo -le! 'Le nyɔ 'mnɔ 'ye "sesijɔɔ bhlu, ɔn 'ye ɔ "bhli le mu.

'Zɪzɛɛfɔ jra-o'o ɔ 'ye Ezipɔti mu

XIII ɔ-bɔ nyɔ-ɔ yi'a -gbanyɔgbɛ 'li, ɔn mu'a, -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue-e yi'e *'Zɪzɛɛfɔ -bodɪ 'le ya 'mɔ. ɔ na: *Elɔɔɔɔ 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke -dagbɛ yi, ɔ 'ke "yuyigbɛ 'mɔ"luo ɔ 'ke ɔ 'lbha, ɔ 'ke 'mɛ. 'ɛ dɪ -sɔ 'mɔ, 'luo "yuyigbɛ -ke 'ɔ 'lotɔ 'mɔ. A ple,

a mu 'le *Ezipuṭiḅhluḅka 'kpi, a -de 'le ti. -Bho 'un nu: A yi 'le a 'ke yi.

XIV 'Zizεεfu -so'ɔ 'mu 'matu -ziaka, ɔ 'luo'o-o 'yuyigbe -ke 'ɔ 'lotu 'mu, un 'ye Ezipuṭi mu.

XV 'Le-e un -de'e ti 'le ε 'ye Eloodu'a 'memεεnoɔ 'kpi bhla. A -gblee, 'ε lεtu -nu-ε'o, 'le, wlu -a'ba -Koyi -Lago -yi -nɪ'a 'ɔ wlu'a 'mutizayi un-u 'la'a Ozee 'mu, 'ε 'yri'a 'bɪ 'ye 'wlu. ɔ na: 'Le Ezipuṭi, 'le-e 'un 'laa'a 'an 'yu le.

**Eloodu -za'a 'yreeti ti*

XVI 'Cɔdruzεmu yi'a *Zezii'a -gbanyoḅbe 'li, un -see 'bho *Eloodu gbo -pa -nɪ 'le un 'ke ɔ 'tmuṣ'a dɪ, ɔ po'o 'cε 'gagwloka, 'le, 'yreetunyukpasi 'bhle'a -zɔun 'soɔn 'le ε 'ye'a 'dre, -u -nɪ'a 'bho Beṭuleεmu -ke -gwle -lru-ɪ bi'a 'ε lemɔ ti, ɔ 'ye nyu 'sru po, un 'ye u 'lbha un 'ye 'mε. "Dɪ nyu -zɔ ɔ 'ka -bodɪ 'mu 'bho 'cɔdriε'ε 'daadaanɔɔ'ɔ damu, 'yu 'mno 'ke 'le 'yreeti'a 'klumu -nɪ'a dɪ mo'o.

XVII -Lago'ɔ wlu'a 'mutizayi un-u 'la'a *Zelemii, 'bho-o 'ɔ wlu'a 'yri'a 'bɪ 'wlu -nɪ'o.

XVIII ɔ na:

'In 'wɔn-ɔ 'vizre 'bo ngazeka 'le Wlamaagwlo 'mu. *Raseeli 'vi'e 'wa tisiennyuu'a 'nynuu. Un -see ti'bo nyu 'ke u 'gate, -ekedɪmaa, un 'mε-o'o.

**Zizεεfu 'we -so'ɔ-ɔ *Ezipuṭi 'le un 'ye *Izrayeli le mu*

XIX -Noɔ -ke ti *Eloodu 'mε'ε ε, 'le ya 'mu -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue 'yi-e *Zizεεfu -bodɪ 'le *Ezipuṭi 'le ɔ na:

XX 'Zizεεfu, -sɔ 'mɔ, 'luo 'yuyigbε -ke 'ɔ 'lotɔ 'mɔ, a mu 'le *Izrayεεlhɔkpa 'kpi le, -εkedɔmaa, Elɔɔɔɔ -ke nyɔ-ɔ 'bɔ 'ka ti 'yuyigbε 'ke 'mε, 'wa 'bhi 'mε-o'o.

XXI Elɔɔɔɔ 'mε'ε 'tɔ'ɔ dɔ 'Zizεεfu -sɔ'ɔ 'mɔ, ɔ 'ye 'yuyigbε -ke 'ɔ 'lotɔ 'mɔ'luo 'le ɔ -ke un 'ye 'le Izrayεεl le mu.

XXII Un mu'a a, ɔ 'wɔn-ɔ 'bɔ na 'le Zideebhɔkpa 'kpi Elɔɔɔɔ'a 'yu Akelayusɔ -zi'e 'bho 'ɔ -tɪta'a 'bɔ 'mɔ. 'ε dɔ 'Zizεεfu -see 'ybha ɔ 'ke le mu. 'Bho 'yuyigbε'ε damɔ, ɔ 'bhle-e 'bhɔkpayowli 'mɔ'ɔ -fanɔ ku 'mɔti. ɔ 'wɛn 'ε 'mɔti 'sɪkɪsɪkɪ 'le ya 'mɔ a, 'bho-o ɔ -sɔ -nɪ'e 'mɔ, ɔ 'ye Galileebhɔkpa 'kpi mu,

XXIII ɔ 'ye 'le'a -gwɔɔ un-ɔ 'la'a Nazalεεtɪ -de. A -gblee, dɔ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ 'we 'cnɪ'a see, 'ε 'yri'a 'bɪ-tɪ 'wɔ'ɔ -laa, un na:

Nyɔ-ɔ 'ye -ɔ Nazalεεtɪyi 'la -mɔ.

III

**Zaan Batiisɔ 'po-o weze*

(Maakɪ 1:1-8; Luukɪ 3:1-18; 'Zaan 1:19-28)

I -Nɔɔ -lue-e -nɪ'a 'le -nɔɔ'ɔ 'klumu, nyukpasu -lue un-ɔ 'la'a *Zaan Batiisɔ, 'ɪnnɔ 'daa'a 'le Zideebhɔkpa 'kpi'a -da -lue 'musa -nɪ'a, 'le ɔ-ɔ po'o weze 'le ɔ-ɔ nu'o na:

II A yibo a'ba 'nyinynidɔ 'yi 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, a 'ke 'le ɔ gbo 'bhiti. 'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ 'kɔɔ'ɔ-ɔ gbo.

III 'Zaan'a 'kpidɔ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayɪ un-ɔ 'la'a *Ezayii -za'a 'mɔ see, ɔ 'ye na:

Nyɔ -lue-e -nɪ'e 'le ''musa ''kpi, 'ɪnnɔ po'o weze
'le ɔ na: A -za 'le a'ba -pɔlv 'zɔ nyanɪ, a'ba
-Kɔyi -nɪ'e-e yinamɔ.

IV A -gblee, nmi ɔn-v 'la'a *-nyɔmɛɛ, 'ɛ nani ɔn
lbha'a a, 'ɛ -bana 'Zaan -pa'a 'mɔ 'le ɔ -bhla'a
nmiku'a ''bɛtɔ ''pli 'mɔ, -kpakpɪ ɔ-ɔ li'o 'le ɔ-
ɔ bhɛ'ɛ lv. Kpli ɔ -nɪ'a ti a, 'ɪnnɛ -Lagɔwlu'a
'mɔtizamɔtɔlv -nɪ'e ti -bɛnyɪ.

V A 'ye li-ɔ, ''nigblɔ ɔn-v 'la'a Zudɛɛn, 'le 'ɛ
wɔnli, nyɔ -lrɔv-v 'wlv'o 'le-ɛ, Zelizalɛɛmɔkɔmɔ
-ke Zideekɔmɔ -lrɔv, 'wa -dadudu-u 'yi ɔ -bodɪ

VI 'le wa-a za'a 'le 'wa ''nyinyɪnidɪ 'bho nyɔ
'wee'a ''yigbeyi 'le ɔ-ɔ *batizee nɔ'o 'le ɛ-bɛ
Zudɛɛn -lue 'mɛnɛ kɔ.

VII Nyɔ'a -dadudu-u yi 'ɔ -bodɪ ɔ 'ke v ba-
tizee, 'wa ''klumɔ ɔ 'yee'e-e nyɔ ɔn-v 'la'a
*Falizizɛɛn -ke *Sadizizɛɛn, 'le ɔ 'ye v -kaa ''yi'le:
'Yrabhabhlemɔ-a! Yrɔɔ nɔ'o, -Lagɔ'ɔ wɔnkuce
ɔ-ɔ 'ye'a nyɔ ''kpi -ya mɔ, abɔ cɛ ɛ wɔn 'mɔ'a?

VIII A'ba kpli-i nɔ'a, a yibo'o-o a'ba ''nyinyɪnidɪ
'yi 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi, 'le a 'ye 'le ɔ gbo ''bhiti,
a -tɔ nɪ!

IX A'ba nɔ, a'ba ''na 'mo-o 'tɔ *Ablaamɔ'a dɪ
a, a-a 'ye -Lagɔ'ɔ -zigle wɔn 'mɔ -cɛ mɔ, -le! A -
gblee, sɪkpi-ɪ 'pɛ'ɛ -laa ti, ɔ 'bhɛɛ'o ɔ 'ke ɪ 'mɔ''luo
ɔ 'ke ɪ Ablaamɔ'a ''nyɪnuu'a ''nyɪnuu 'mɔ nɔ.

X A-bv -yɔv, tu nyɔ 'ke amɔ ''yi po. Tu -yɛ -see'a
'bhizɪgtɪ po, ɛ-ɛ 'ye-e -cɛ -mɔ 'le ɛ 'ke 'le nɛ 'mɔ
'vuto-ɛ. A ''du a'ba ''bhi ''yrili! ''Gbepa -sɔɛ'o
see, ɛ 'pɛ-ɛ 'bho tu 'mɛnɛ'ɛ kplu ''kpi ti 'le ɛ 'ke 'ɛ
'sɪsɪanyɪ cɛ.

XI 'ɪnmɔ -yɔɔ, ''ni 'mna-a batizee nɔ'e amɔ. ɛ-
ɛ 'tɔ-ɔ na a yibo'o-o a'ba ''nyinyɪnidɪ ''yi 'bho -

Lago'ɔ 'yigbeyi 'le a 'ye 'le ɔ gbo 'bhiti. Nyɔ -lue-
e -nɔ'e 'le 'an lemu, ɔ-ɔ yi-o'o. ɔ 'ku-o wɔn, ɔ 'ye
'ɔnmɔ -zi. 'In se 'bhɛɛ ɔn 'ke 'ɔ 'geyikpaankɔɔn'a
''bhuo ''du. ɔ-bo, -Lago'ɔ Lisaazuzu ɔ-ɔ 'ye
amu 'mɔ -po mɔ 'le ɔ 'ke amɔ 'mɔ 'yi, 'le,
a'ba ''klumɔ'a nyɔtɔɔ, -ka nɛ-ɛa ɔFa 3 11 Nɛ'ɛ
'yi'a 'zɔ -lɛɛ-ɛ 'mo-o, nyɔ Zezii-i 'ye'a -Lago'ɔ
Lisaazuzu 'mɔ-po mɔ 'le ɔ 'ke ɔ 'mɔ 'yi, ɔ-ɔ 'ye-e
lbhɔ -nɔ -mɔ 'le 'wa -pɔɔ 'zɔ 'le ɔn 'ke li'saa 'bho
-Lago'ɔ 'yigbeyi.

XII A -gblee, 'yi -ke a'ba tinɛ guɔɔ'ɔ 'yiti, 'unɛ
'ka-a: Nɔkɔɛ ɔ 'bhle'e kwa 'le ɔ 'ke li'a 'yɔ 'mɔ
bhla. -Yɔ 'bhle'a lɛ 'li, 'le ɔ 'ke ɔ 'sra 'yaa, 'le, 'ya
flɔ-ɔ 'ye'a 'bho -sie mɔ a, ɔ 'ke ɔ 'le nɛ 'mɔ po. ɛ-
bɛ 'yi 'mɛ'ɛ 'zɔ 'ka-a: 'Sra 'mo-o -Lago gbo 'le
nɛ ''du'o ''kɔɔwɛnɛ.

**Zaan Batiisi *batizee'e-e *Zezii
(Maaki 1:9-11; Luuki 3:21-22)*

XIII I-bɔ 'wɔ 'mɔnɔ 'li, *Zezii -sɔ'ɔ-ɔ
Galileebhlokpa ''kpi, 'le ɔ 'ye *Zaan gbo mu
'bho Zudɛɛn wɔnyɔ 'le 'Zaan 'ke ɔ *batizee.

XIV 'Zaan na: 'In se ɛ 'bhɛɛ, -ɛkedɔmaa, 'ɔnmɔ
'ke -mɔɔɔ gbo yi 'le -ɔn 'ke 'ɔnmɔ batizee.

XV 'Le Zezii na: 'Wɔɔn nɛ! 'Ka-a ɛ 'ke 'mɔ-nɔ
-tanyike-ɔ, 'le, lɛ''o lɛ -Lago 'ybhaa'a -amɔ, -a 'ke
ɛ ''yi-nynia. 'Le 'Zaan 'ye ɛ 'wɔɔn, ɔ 'ye ɔ batizee.

XVI 'Zaan gwɛ'ɛ Zezii'a batizeeɛ ''yi -nalo, -da
Zezii -sɔ'ɔ 'le ''nukɔ, 'bho -gbaa -lue 'mɔ ɔ 'ye-e
yaku li ɛ 'ye wɔn kati 'le -Lago'ɔ Lisaazuzu 'ye ɔ
'kpi'dree -ka 'gbɔɔɛ.

XVII Wlu-u 'wɔɔ'a 'le yaku 'li ɔ 'wɔn'ɔ 'bɔ, -kaa
ɛ 'lɛ'ɛ -kaa: -Inmɔ 'mo-o 'an ''yu'a 'dɛ -lue -ke dɔ
'ɔn -kma'a. 'Le -ɔn 'mɔ 'ɔn po'o 'an 'bubɔa'a 'wee.

IV

*"Nyinynidı'a tiyayi 'dın-e *Zezii ti
(Maakı 1:12-13; Luukı 4:1-13)*

I I zi'a -kaa a, *-Lago'ɔ Lisaazuzu -kpa -nı'e-e *Zezii'a -pɔɔɔ 'le "musa "kpi 'le ɔ 'ye 'le mu, 'le "nyinynidı'a tiyayi ɔn-ɔ 'la'a *Sataan 'ke ɔ ti'dın, 'le ε 'ke ɔ "nyinynidı wɔnpo 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi.

II ɔ nu 'le 'wı'a -gwɔɔ 'sɔn, ɔ -see le wɔn 'dı. 'Mu nu'a -kaa, ε-ε 'lbhɔ ɔ-ɔ'o,

III 'le "nyinynidı'a tiyayi 'ye ɔ tidınnamɔ yi 'le ε 'ke ɔ "nyinynidı wɔnpo 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. 'Le ε na: -Bho -ın "du -Lago'ɔ "yu -ziaka a, -zε sɔkpi -nı "fɔɔ 'mɔ.

IV 'Le Zezii na: -Kaa ı 'cnı-ε'ε -kaa 'le -Lago'ɔ "bɔgɔ 'li: ε -se lililı'a "sε'ε dı nyunyɔ -nı 'nɔɔ 'bhlɔkpa "kpi -ko. Wlu 'wee 'wɔɔ'a 'le -Lago'ɔ wɔn 'mɔ, ɔ 'ke ı -lokuipo, ɔ 'ke ı 'bho "du, 'ε dı ɔ -nı'e ti -lrεε.

V ɔ po'a wlu 'mne ti a, 'le Sataan 'ye ɔ 'mɔ'luo, ε -ke ɔ 'ye 'le -gwɔɔ -Lago -za'a 'bho ɔn-ɔ 'la'a Zelizalεεmɔ 'li mu, 'le ε -ke ɔ 'ye 'le'a *-Lago'ɔ bɔbɔbhlegbo'a -buduklagba'a "kpi 'ya.

VI 'Le ε na: Zezii, -bho -ın "du -Lago'ɔ "yu -ziaka a, "blu, -ın 'ke 'le 'zɔ 'kpa. -Kaa ı 'cnı-ε'ε -Lago'ɔ "bɔgɔ 'li, na: -Lago-ɔ 'ye-e ɔ gbo'a -dalbhomɔ -ya -mɔ, ɔn-ɔ 'ye-e -ınmɔ 'san -mɔ 'le -a'a -bhıε'ε "bhuo -kaa sɔkpyɔɔε li-tri.

VII ε 'le'ε -kaa 'le Zezii na: -Kaa 'ka-a ı 'cnı-ε'ε -Lago'ɔ bɔgɔ 'li -lrεε: -A'a 'dın -a'a -Koyi -Lago ti -le!

VIII Sataan nu'a -kaa, ε "luo'o-o Zezii 'mɔ -lrεε 'le ε -ke ɔ 'ye 'le yatεrı "kpi mu, 'le ε 'ye ɔ 'kmu'a 'bhlɔkpi -ke 'ya 'bhlɔkpayowli'a 'nyını'a

"yibhεεε'ε kle "yigbeyi tide 'le ɔ -ke ε 'ye ɪ
 "kpitigbugbu,

IX 'le ε na: Zezii, -bho -ɪn po 'ɪnmɔ 'kolri wɔnyi
 glu, 'le -ɪn 'ke 'ɪnmɔ 'bho "du -ɪn 'ke 'ɪnmɔ bɔbɔ
 ɔ, 'lemnu 'an-a "nyɪ-e -ɪnmɔ -kɔkɔɪ -nu'a kle.

X 'Le Zezii 'ye -wlu "yikmaka 'le ɔ na: Sataan,
 -sɔ 'ɪnmɔ kli! -A'a -Kɔyi -Lago -nɪ -lue 'tɪn, 'ɪnɔ
 -ɪn 'ke 'bho "du 'le -ɪn 'ke ɔ bɔbɔ. 'ka-a ɪ 'cnɪ-ε'ε
 -Lagɔbɔgɔ 'li.

XI ɔ po'a wlu 'mnε ti a, Sataan 'wɪs -ɔ kli 'le -
 Lago gbo'a -dalbhomɔ 'ye 'bho ɔ "trolli yi 'le ɪn-ɪ
 kpa nɔ'o.

*Galileebhɪkpa "kpi *Zezii "du -nɪ'e ɔ lbhu
 wɔn*

(Maaki 1:14-15; Luuki 4:14-15)

XII ɪ zi'a -kaa a, *Zezii -sɔ'ɔ 'mɔ-ε, ɔ 'ye Galilee
 mu. (-Da ɔ 'wɔn'ɔ 'bɔ ɪn 'po-o *Zaan -jie 'mɔ,
 'bho-o ɔ -mu -nɪ'e 'le.)

XIII ɔ mu'a a, ɔ -see 'ɔ "bhli Nazalεɪtɪ
 ti-de; ɔ 'mu-o Kapɛnayiimɔ, -gwɔ -nɪ'a
 'bho Galileebadaklagba wɔnli 'le Zabilɔɔ -ke
 Nɛfutaliibhɪkpa "kpi.

XIV 'Ka 'mnɔ 'ka-a ε -nɪ'e 'mɔ, 'le, dɪ -Lagɔ'ɔ
 wlu'a 'mɔtizayi *Ezayii -za 'ka 'mɔ, 'ε "yri'a 'bɪ
 'ye 'wɪs. -Kaa ɔ 'lε'ε -kaa:

XV Zabilɔɔkɔmɔ! Nɛfutaliikɔmɔ! A-bɔ -
 badaklagba ge'a "yi 'le Zudεɛn'ε 'kpɔkpɔ-ɪ
 -nɪ'a 'le Galileefɔ gbo -ɪ -se'a-a *Zuifu!

XVI -Ka nyɔ -yɔ -nɪ'a 'le -kuyre 'mɔ 'ye'a zɔklagba,
 'ka 'mnɔ 'ka-a, nyɔ -yɔ 'mε'ε 'bho -Lagɔ'ɔ
 "yigbeyi, "dɪzɪgɪ -ya'a zɔklagba 'le 'wa -pɔɪs 'zɔ
 'le ɪn 'ke 'pɪn 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

'Ka-a Ezayii 'lε'o.

XVII 'Le 'mno 'le-e ɔ-ɔ za nɛ 'dɪzɪgɪ-ti 'wɪb'a 'le -Lago gbo 'mɔ. ɔ na: A yibo a'ba ''nyinyidɪ 'yi 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi, a 'ke 'le ɔ gbo ''bhiti, -ɛkedɪmaa, 'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ ''kɔɔ'ɔ-ɔ gbo.

**Zezii 'la-a ''nizemɔ nyiɛ*

(Maaki 1:16-20; Luuki 5:1-11)

XVIII Zo -lue 'zɔ, *Zezii -nɪ -badaklagba wɔnli tinanamɔ a, 'bho-o ɔ -yɛ'ɛ ''nizemɔ 'sɔn. 'Lotɔ'a ''nynuu mo'o, 'wa 'nynɪ-ti 'mo-o Simɔɔ (ɔn-ɔ 'la'a *'Piɛli) -ke Andree. ɔn-ɔ ''vuto-o -dada 'le -bada kɔ,

XXIX 'le Zezii 'ye ɔ 'la 'le ɔ na: A yi, -a 'ke mu, 'ɪn -ke a 'ke -na. -Ka a'ba -dada-a jri'a zmi a, a 'ke -kaa nyunyu jri 'le ɔn 'ke yi, ɔn 'ke -Lago'ɔ nɔ ''du.

XX 'Bho -gbaa -lue 'mɛ 'mɔ ɔn 'sie-e 'wa ''nizeli'a klɛ 'le ɔn -ke ɔ 'ye mu.

XXI ɔ nyɪ'a 'bho nya ti a, ɔ -yɛ'ɛ-ɛ 'lotɔ'a ''nynuu 'sɔn -lɪɔɔ. 'Wa 'nynɪ-ti 'mo-o Zaaki -ke *'Zaan. Nyɔ -lue ɔn-ɔ 'la'a Zebedee, 'ɔ ''yreetɪ mo'o. ɔn -ke 'wa -tɪta -nɛ'e-e 'le gɔɔ 'li 'le ɔn-ɔ nmaze'e 'wa -dadɪ, 'le Zezii 'ye ɔ 'la, ɔ na: A yi!

XXII 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, ɔn 'sie-e 'wa gɔɔ -ke 'wa -tɪta 'le ɔn -ke ɔ 'ye mu.

XXIII ɛ-be -nɔɔ 'mɛ ti, Zezii-i 'mu-o 'le Galileebhɔkpa ''kpi'a -da 'wee 'le ɔ-ɔ pa'a 'le *-Lago'wlu'a 'liɔa'nbidi 'li, ɔ-ɔ tɔ'ɔ -Lago'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ'ɔ ''dɪzɪgɪ, 'le ɔ-ɔ 'pɔɔn'o ''gwizimɔ'a -dadudu.

XXIV ɔ 'nynɪ -wa'a-a 'le Siliibhɔkpa ''kpi ti, 'le nyɔ-ɔ yɔ 'ɔ ''gwizimɔ sɪa nɛ'a 'walɪ'a 'digbi'a -dadudu wɔn 'mɔ, ''nyinyidɪ'a -zuzumɔbhlemɔ-

e, -sukusukumubhlemu -ke -klöklömu -nı'e-e 'le 'wa 'klumu, 'le ɔ-ɔ 'pʊʊn nu'o.

XXV Nyunyu'a -dadudu-u 'gbu-o ti, 'le un-u na 'no kli. U-bu nyu 'mnu -sɔ'ɔ-ɔ -da 'wee, -lruv "du Galileebhlokpa 'kpi'a nyu, -lruv -sɔ'ɔ-ɔ 'bhlokpa un-u 'la'a -Gwɛklıgbı bue'a 'bhlokpa 'kpi, 'le -lruv -sɔ'ɔ Zelizalɛmugwɔ 'mu -ke Zideebhlokpa 'kpi'a -gwɛ -lru 'mu, 'le -lruv -sɔ'ɔ 'le Zudɛɛn lemu'a 'bhlokpa 'kpi.

V

Trı "kpi'a tite

I -Da *Zezii 'ye'a nyu li un -die'a "yi, ɔ mu-o'o ɔ 'ye 'le trı -lue 'kpi 'ya 'le ɔ 'ye ti-de, 'le 'ɔ 'bınamu 'ye ɔ linyini.

II ɔ-ɔ tɔ nu-o'o na:

Tiwɛɛzɛɛ'ɛ "sra (Luuki 6:20-23)

III A-bu -yu yibo'a a se -naagı 'bhle 'bho -Lago'ɔ wlu'a damu, -v -nı'a ɛ tibɔnamu -bhla a, a 'wa-a ti, -ɛkedımaa, -Lago 'bo-ɔ ti ɔ 'ke amu -kɔ.

IV A-bu -yu 'gwɔlinyniɛ kpun'a 'gwɔ a'ba "nyinyidı'a dı, a 'wa-a ti, -ɛkedımaa, -Lago-ɔ 'ye-e amu 'gate -mu.

V A-bu -yu'a zi'a wɔnyibhɛɛ'ɛ dı, a 'wa-a ti, -ɛkedımaa a-a 'ye-e 'bhıkpı -kɔ -mu.

VI A-bu -yu "luo'a 'kpı 'wee 'mu, -ka -Lago 'le'ɛ 'tın -v na'a 'na, a 'wa-a ti, -ɛkedımaa, ɛ a 'bo'ɔ ti, -Lago-ɔ 'ye -ɛ amu "nyı -mu.

VII A 'wa-a ti a-bu -yu 'ye'a a -bonyunyu'a ngaze, -Lago-ɔ 'ye-e a'ba ngaze 'ye -mu.

- VIII A-bv -yv -ke -pɔlv 'saa'a li 'bho -Lagɔ'ɔ
 'yigbeyi, a 'wa-a ti, -ɛkedɪmaa, a-a 'ye-e -
 Lagɔ 'ye -mɔ.
- IX A-bv -yv -de'a 'le wɔnlipɪpɛɛ 'mɔ ti, a 'wa-a ti,
 -ɛkedɪmaa, -Lagɔ'ɔ 'ye-e amɔ 'ɔ 'yreetɪ 'la
 -mɔ.
- X A-bv -yv ɔn-v kla'a nyanɪ 'mɔ -Lagɔ'ɔ
 'yisrɛɛdɪ'a dɪ, a 'wa-a ti, -ɛkedɪmaa, a-a
 'mo-o nyɔ ɔ 'ka -kɔ 'kɔmɔ.
- XI -Bho koo nyɔ 'du 'an dɪ, ɔn -ka amɔ 'jreenynɪ
 'mɔ-v pɔ, ɔn -ka amɔ nyanɪ 'mɔ kla, ɔn -
 ka amɔ sɪn lice, dɪ-t se'a amɔ 'yi'tuu, ɔn
 -kɪ t amɔ 'kpi 'duu, 'an -nanaa'a kamɔ, a
 'wa-a ti.
- XII -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -kɔ'ɔ a'ba nya, -ka -
 lue 'mnɔ, 'ka-a ɔn klv 'v nyanɪ 'mɔ. A li
 'bɔbɔa tenyɪ, -ɛkedɪmaa, -Lagɔ'ɔ 'ye-e amɔ
 'nyɪnbhlele 'lruli-nɔ -mɔ 'le yaku 'li.

'Tɔn -ke "Nape

(Maaki 9:50; Luuki 14:34-35)

XIII A -gblee, *Zezii 'po-o 'yi 'le ɔ na: -Ka 'tɔn-ɔ
 'bhle nɪ'a -zapv 'nɔ wɔn, 'ka 'mnɔ 'ka-a abv 'ke
 'kmɔ 'mɔ'a nyɔ -bodɪ nɔ. -Bho 'tɔn -gwɛ wɔn ɔ,
 ɛ-ɛ mo 'tɔ-ɔ bhubhule 'le ɔn-v pɔ 'ɛ ti, nyɔ-v na
 'nɛ 'kpi.

XIV -Ka 'napɛ-ɛ 'ye nɪ'a 'le -kuyre 'mɔ ti a, 'ka
 'mnɔ 'ka-a abv 'ke nyunyɔ -bodɪ nɔ. A yibo'o-o
 na 'kolru'a gwɔ se 'bhɛɛ ɛ 'ke 'yi'zize.

XV -Ka -lue 'mnɔ nyɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke 'napɛ 'yice
 'le ɔ 'ke ɛ -cɪɛ 'yiti'jrɪi. -Bho 'napɛ -ka wan,
 nyɔ-ɔ 'de -ɛ 'bho -da -tɛ'ɛ ya ti 'le nyɔ 'wee -nɪ'a
 'le -budu 'li-i 'ye'e ti.

XVI -Ka "napε-ε 'ye nɪ nɪ'a nyɔ ti 'le -kuyre 'mɔ, a -nɪ -kaa nyunyɪ -bodɪ, 'le ʊn 'ke a'ba "dɪzɪgɪ -za, ʊn 'ke a'ba kpɪ li'ye, "lemnɪ, a'ba -tɪta -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, ʊn-ʊ 'bhεε-ε 'ɔ 'nyɪ "yi.

**-Lagɔ'ɔ gba "kpi'a -tɔtɔ*

XVII ɔ gwε'ε "yi 'mnε "yi a, 'le ɔ 'ye -kaa 'ε -lrεε: *-Lagɔ'ɔ gba ɔ "nyɪ'a *Moyiɪzɪ -a'ba dɪ -ke -Lagɔ'ɔ wɪu'a 'mɔtizamɔ -lrɔʊ'a -tɔtɔɪ, a'ba popo 'gwɪɔti -le na 'ɪn yi-o'o 'ɪn 'ke ɪ ti-za. 'ɪn yi-o'o 'ɪn 'ke ɪ "yi-nynia.

XVIII -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, -ka 'bhɪɔkpa -ke yaku-u 'ye'a 'mɔ-gwɪe mɔ a, -tɔtɔɪ -ke gba -nɪ'a "kpi -pipli -see 'bho 'wɪɔ yi 'le 'ya tɪsɔε'ε -nɔɔ 'ke nyɪ.

XIX 'ɪnnɪ 'bhle'e 'nyɪ'a dɪ a, -bho nyɔ cε ɪ-bɪ gba 'mnɪ'a -toope gbε 'mɔ 'le -ɪn 'ke ε nyɔ -tɔ 'le ʊn 'ke ɪ nɔ, -ɪn "pli-e -a'a "bhɪuo "yi tenyɪ 'le yaku 'li 'bho -Lagɔ -bodɪ. 'Bho 'ε lemɔ nyɔ-ɔ kpɪn'a -Lagɔ'ɔ gba "yi 'le -ɪn 'ke 'na nyɔ -tɔ, ʊn 'ke -kaa nɔ, -ɪnmɔ 'mɔ-o -kɪagba 'le yaku 'li -Lagɔ'ɔ damɔ.

XX 'ɪn-ɪ 'wɪ -ɪ amɔ "yiti, -bho a 'bɔ ti a 'ke "yi'srεε 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi a, "lemnɪ, gba 'mnɪ'a "yikpɔεn, a kpε ε, a 'ke ε -nynia, 'le a 'ke *-Lagɔ'ɔ gbayibomɔ -ke *Falizɪεεn 'mɔ-zi. -Bho ε -se -mnεε ε, a se 'bho -Lagɔ'ɔ "troli 'bɪ 'bhle.

'Bho 'cε "kpi'a -tɔtɔ

XXI *Zezii pɔ'a wɪu 'mnε ti a, ɔ 'de-e dɪ'a kpε: A yibo'o-o gba *-Lagɔ pɔ'a a'ba "na "we see: -A'a 'ɪbha "ku -le! -Yɔ 'ɪbha'a "ku, ʊn-ʊ 'tu-o -ɪnmɔ -zɪgle.

XXII 'Bho 'ε lemɔ 'mna-a 'wɪ -ɪ amɔ "yiti, nyɔ'o nyɔ-ɔ pɔ'a ɔ -bonyunyɔ 'cε kwa, -Lagɔ 'ke ɔ -zɪgle

-tu mo'o. Nyo -yo 'ye'a 'o -bonyunyō 'bhatεε 'mu, un 'ke o -a'ba -zigletumū wōnyi kpa mo'o. -Yō 'ye'a 'o -bonyunyō -sabhε 'mu, obo-o'o "bhūo -nmō'o-o 'le nε -ε'ε 'mu'a 'kōmōkōmū 'mu ti.

XXIII 'E dī, -bho -in yi -Lagō bōbōnamū, -ka -a'a -bonyunyō 'bhlee'a -inmū 'liti 'le -in 'ke 'na 'gwlōtipopo a,

XXIV "tii 'bho 'le -in 'ke mu. -Bho a -za 'būa 'le -in 'ke le yi, -in 'ke -a'a -Lagō bōbō.

XXV -Bho nyo 'kla -inmū 'bho -zigletumū wōnyi, -bho a se -bhla 'le 'gbūū ke a, mu, -da o -nū'a, -in 'ke o 'bho -yε, -in 'ke o 'gbε kwa 'mu cε 'le o -kaa -inmū -jie 'mu po.

XXVI -Ziadī 'in-i za'a amū -bodī 'mu, -bho ε -se -mneε ε 'le un 'ke -inmū -jie 'mu po a, lε -zige -cε'ε -inmū, -a 'du -ε -kpayke-o 'le un 'ke -inmū "yiti"taa.

-Tōtō 'bho -yranynōbha "kpi

XXVII *Zezii po'a wlu 'mne ti a, o 'de-e dī'a kpe -lrεε: A 'wūn -i 'bō na: -A'a 'ye -yranynōbha -le!

XXVIII 'Mna-a 'wī -i amū "yiti, nyo -yo 'yra'a "sesinyaakpū, -o -ke -pōlū 'cnaa 'nū "yi a, o -ke un "du-o "bha see 'le 'o -pōlū gbo.

XXIX o 'po-o "yi -lue: -Bho ε "du -a'a -linayri "tuu -inmū 'le "nyinynidī 'mu, -bhladī -in -see 'ε nū ke, -ze ε 'le; "vuto nε 'le nya. ε -nmō'o-o "yrili -in 'ke -nūa 'le -in 'ke 'pūn 'bho -Lagō'o "yigbeyi, ε 'ye -in 'ke "yigbaa 'le -in 'ke 'le "kōgwleε 'mu mu -zi.

XXX -Bho ε "du -a'a -linasū "tuu -inmū 'le "nyinynidī 'mu, -bhladī -in -see 'ε nū ke, cε ε 'bho, "vuto nε 'le nya. ε -nmō'o-o "yrili -in 'ke sū -lue 'bhle 'le -in 'ke 'pūn 'bho -Lagō'o "yigbeyi, ε

'ye -ւո 'ke 'yi'gbaa 'le -ւո 'ke 'le 'kօցւլենէ 'մս
mu -zi.

-Դժժօ 'bho 'nynօkwլazէէ'է 'kpi

(Matiee 19:9; Maaki 10:11-12; Luuki 16:18)

XXXI A -gblee, -kaa 'ka-a է -zէ'է 'մս -լրէէ: -Bho
nyօ 'ke 'օ 'nynօ 'kwla-za a, օ 'ոն 'բօցս -է ոս'a
na: -է 'ւլօ'a -laa -zւոն, 'ւո -za'a ամս 'kwla, 'le
-ւո 'ke ս 'բօցս 'մնէ 'նյո սո 'ke ու.

XXXII 'Mna-a 'ւո -ւ ամս 'yiti, nyօ'օ nyօ-օ za'a
'օ 'yikօոննynaakրս 'kwla 'le սո 'ye'a nyimielre
kpa, 'օ 'bhuo-օ քօ 'ս -yranynօbha աօոն. Nyօ -յօ
kpa'a 'kwլazanyոօ, -մոօօօ 'ye-e -yranynօbha -
լրէէ.

-Դժժօ 'bho -zրէzրէ 'kpi

XXXIII *Zezii քօ'a է-բէ ւլս 'մնէ տի a, օ 'de-e -
bhla ժ'ա կրէ: -Kaa 'ka-a է -zէ'է a'ba 'na 'we
-bodւ 'մս: -Bho -ւո -zրէ -ւո 'ke է ոս, -a'a -za ւլս
'yida 'մս -le! Լէ -ke ժ -ւո -zրէ'է 'bho -a'ba -Կօյի
-Lagօ'օ 'yigbeyi, ոս է 'գո!

XXXIV 'Bho 'է ւեմս 'mna-a 'ւո -ւ ամս 'yiti, nyօ'օ
-zրէ -le 'wee! Nyօ'օ -zրէ -ոն yaku 'մս -le! -Lagօ'օ
-dena ո'օ.

XXXV 'Bhլօkpa 'ka-a -լրէէ! Է-բէ 'ո-օ 'օ -կօկօլէ
-լրէէke. Nyօ'օ -zրէ -ոն Zelizalէemսա ՉFa 5 35
'Նօօցբէ -a 'bhli -աբս se gwլօ-e -sbhoosbhոհ'ա
'մuzրէէ yibo. 'Le Izrayէլի ա-a zրէ 'ոն 'մս-է.

XXXVI Nyօ'օ -zրէ -ոն 'օ 'bhuo'a 'lru 'մս -le, -
էkedւmaa, nyօ se 'bhէէ օ 'ke 'ոնմոնյսէ'է 'bhuo-
օ -ոն'a 'le 'օ 'lru 'li 'pluu -ոն, 'le nyօ se 'bhէէ օ
'ke է -kpe -ոն -լրէէ.

XXXVII A'ba kɪn "du kɪn! A'ba -gba "du -gba! -
Bho ε -se -mɲɛε ε, -zrɛzrɛε nyɔ-ɔ "du'a 'bho "kpi,
"nyinyɲidɪ'a tiyayi'a -nɛ mo'o.

Nyɔ'o nyɔ'ɔ 'mɔybhɛɛ

(Luukɪ 6:29-30)

XXXVIII ɪ zi'a -kaa a, *Zezii 'de-e -bhla dɪ'a kpɛ:
A 'wɪn -ɪ 'bɔ na "yri -ke "yri 'ke bhlu 'le 'nyɲɛ
-ke 'nyɲɛ 'ke bhlu.

XXXIX 'Mna-a 'wɪ -ɪ amɔ "yiti, -bho nyɔ nu -
ɪnmɔ "nyinyɲidɪ "lruli, -a'a -zɛ 'ɛ kpa -le! -Bho
nyɔ -po 'le -a'a -linaloku 'mɔ 'kpa, -tɔ nɔ -a'a
kɪnnaloku "yi ɔ 'ke 'le -po -lrɛɛ.

XL -Bho -zige kpɔn -ɪnmɔ 'le ɔn 'ke -a'a -bana
'nyɲɪ 'mɔ po a, "du ε -a'a 'mɔwlayriɛ "kpi 'le -ɪn
'ke ε bɔbɔ.

XLI -Bho "kui'a nyɔ kpɔn -ɪnmɔ -glaka, -ɪn 'ke
ɔ -jeyi kpa, kpɔ ɔ -jeyi 'le -ɪn 'ke ɔ 'le nya -nyɲia.

XLII Nyɔ-ɔ 'ybha'a -ɪnmɔ lɛ, -a'a -bhle nɔ -le! -
Yɔ yi'a -ɪnmɔ gbo lɛ -zrɔnamɔ, -a'a -bhle nɔ -le
-lrɛɛ!

Jɛkamɔ'a dɪkmɛɛ

(Luukɪ 6:27-28, 32-36)

XLIII *Zezii 'kɔ-ɔ 'bho wlu -lrɛɛ: A 'wɪn -ɪ 'bɔ na:
-Kma -a'a -bonyunyɔ'ɔ dɪ, 'le -ɪn 'ke -a'a jɛkayi
'mɔ'nyɛ.

XLIV 'Mna-a 'wɪ -ɪ amɔ "yiti, a -kma a'ba
jɛkamɔ'a dɪ, 'le, nyɔ-ɔ kla'a amɔ nyanɪ 'mɔ, a
'ke 'wa dɪ -Lagɔ libhade,

XLV "lemɲɪ a kɔɔ'ɔ-ɔ a'ba -tɪta -Lagɔ -nɪ'a 'le
yaku 'li. -Lagɔ'ɔ 'tɛ 'mɔ. 'ɔ 'yɪrɔ-ɔ fan 'nɪ-e
'limɔ'a wɔnnmɔmɔ -ke 'limɔ'a wɔnnynimɔ 'mɔ,

'o "ni-i lbha 'ni-e 'limu'a wɔnnmɔmɔ -ke 'limu'a wɔnnynimu 'mu.

XLVI Nyu -yɔ -kma'a a'ba dɪ, -bho a -kma 'wa "sɛ'ɛ dɪ 'le, lee -ke dɪ a-a fuo'o -Lago wɔn a'ba -zɛɛ'ɛ dɪ'a? Nyu-u za'a lapoo a 'nyɛ'ɛ 'mu'a "bhi, 'ka-a ɔn-u nu'o.

XLVII -Bho a -ka a'ba 'lotu'a "nynuu'a "sɛ-ɛ 'ye 'le, leeɛ a nu'o -ɛ mu'o 'yri gbɔ'ɔ? Nyu-u se'a -Lago yibo, -ka -lue 'mno 'ka-a ɔn-u nu'o.

XLVIII Dɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mu, 'ya 'lruyilbhanamɔ 'ka-a: A'ba -tɪta -Lago -nɪ'a 'le yaku 'li, -ka ɔ se'a 'bɪ li'bhle a, a "du 'na 'yrili, -bho a -see "ma 'le a 'ke ɔ ka -nɪ.

VI

"Sra 'mu'a 'jɛ

I *Zezii po'a wlu 'mne ti a, ɔ na: A'ba -Lagɔlbhu'a nuɔnuɔ'u'a damɔ, a "du a'ba "bhi 'yrili, 'le a -kɛɛ ɛ 'bho nyu "we'a "yigbeyi -nu -nɪ, 'le nyu -kaa amɔ "yrili-ya. -Bho a -nu -kaa 'ya a, 'lemnu a -see ɛ 'ye yi 'bho a'ba -tɪta -Lago -nɪ'a 'le yaku 'li gbo.

II 'ɛ dɪ, -bho a 'ke "pɔanlbhamɔ mɔni "nyɪ, a'ba po weze 'bho nyu'a "yigbeyi, a'ba -to a'ba "bhi -le! -Ka -lue 'mno 'ka-a -mɛ 'sɔn'ɔ 'bhlemɔ-u nu'o 'le -Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li -ke gwɔɔ'ɔ -da nyu -die'a 'yi. ɔn-u nu -ɪ'o 'le nyu 'ke 'wa "dɪzɪɪ kpa. -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mu, -zɪɪ ɔn 'ka 'le -Lago gbo 'ye, ɔn 'ye -ɪ'o see.

III -ɪnmɔ -yɔɔ, -bho -ɪn "nyɪ "pɔanlbhayi mɔni, nyɔ -ke -ɪn "kɔkɔ'ɔ gbo, 'ɔ 'wɪn ɪ 'bɔ -le!

IV "Lemnu 'jε -in nu'a -sie'e-e 'le "sra 'mu, 'le, -a'a -tita -Lago -yo 'ye'a 'le li 'wee'a "sra 'mu ti, o 'ke -inmu -zεεε "lrulinu -lrεε.

*-Tɔtɔ 'bho *-Lago'ɔ wɔngbopos'e'e "kpi*
(Luuku 11:2-4)

V A -gblee, -bho a -ka *-Lago wɔn gbo-o po, a'ba nu -mε 'sɔn'ɔ 'bhlemu'a ka -le! -Bho un -kɔ o wɔn gbo-o po, un-u 'nyna-a yayi ti 'le *'ɔ wlu'a 'liciaanbidi 'li -ke gwɔ'ɔ -da nyu-u -die'a 'yi, 'le nyu 'wee 'ke u 'yra. -Ziadu 'un-u za'a amu -bodu 'mu, -zɪɪ un 'ka 'le o gbo 'ye, un 'ye -i'o see.

VI -Bho -mɔɔɔ 'ke -Lago wɔn gbo po a, pa 'le -budu 'li, ka 'bho, 'le, o-bɔ -Lago nyɔ'ɔ 'ye'a li, -in -ke o 'ke -wlu. "Lemnu -a'a -tita 'mɔɔ'ɔ 'ye'a 'le li 'wee'a "sra 'mu ti 'ke -inmu -zεεε "lrulinu -lrεε.

VII -Bho -in -kɔ o wɔn gbo-o po, -a'a tro bhebheti'a -zebhle, nyu-u se'a o-bɔ -Lagozεεε yibo'a ka -le! Ubu na, -bho un -ka wlu tenyi, 'wa kɔku-u 'po -u -lokui.

VIII Nyɔ'ɔ -za 'wa nyunyutu "bhle -le, -εkedɪmaa, ε -in se'a 'bhle, -bho -in -see ε 'ybha ke, -a'a -tita -Lago yibo ne-o'o see.

IX 'E dɪ, -ka -in 'kɔ o wɔn gbo po, 'ka-a 'ka-a: -A'ba -Tita, -inmɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, -a'a "bhuo nu ε, 'le, -ka -in 'saa'a li, nyu 'ke i yibo!

X Yi, -in 'ke nyu -kɔ! -Ka -a'a 'gwɔdu -nu-ε'ε 'le yaku 'li, ε -nu-ε -kaa 'nɔɔgbε 'bhɔkpa "kpi!

XI "Nyɪ -amu -a'ba zɔlilie!

XII Nyu-u nu'a -amu "nyinynidu "lruli, -ka -a-bu 'bhɔ'ɔ 'wa "nyinynidu'a dɪ, -a'ba "nyinynidu -a nu'a 'bho -a'a "yigbeyi, 'bhɔ -kaa 'ya dɪ!

XIII -A'a -za "nyinyinidi'a tiyayi 'yrili, 'ε -lu -nɪ -amɔ tidɪnɪ 'mɔ tɔ wɔn 'mɔ -le, -za -amɔ "nyinyinidi'a tiyayi'a 'mɔtikukue "kpi, [-εkedɪmaa -ɪnmɔ ku'o wɔn, -a'a 'nyɪnɪ-ɪ 'bhe'ε 'yi, -ɪnmɔ 'mo-o nyunyu'a -kɔkɔyi. *ε -nɪ -kaa 'mɔ "kɔmɔ!]

XIV -Ziaka, -ɪn -bonyunyɔ'ɔ "nyinyinidi ɔ nɔ'a -ɪnmɔ "lɪruli, -bho -ɪn 'bhɔ 'ya dɪ, "lemnɪ -a'a -tɪta-a -nɪ'a 'le yaku 'li-i 'bhɔ-ɔ -a'a nɪ'a dɪ -lɾεε.

XV -ɪn -bonyunyɔ'ɔ "nyinyinidi ɔ nɔ'a -ɪnmɔ "lɪruli, -bho -ɪn se 'ya dɪ 'bhɔ, -a'a -tɪta-a -nɪ'a 'le yaku 'li -see -a'a "nyinyinidi'a dɪ 'bhɔ yi "bhalɾεεke.

*-Tɔtɔɔ 'bho *-supεε'ε "kpi*

XVI *Zezii na: A -gblee, -bho -ɪn pa *su, -a'a -kma "yigbeyi -le, -mɪε 'sɔn'ɔ 'bhlemɔ'a ka! 'Wa "yigba-a zε-o'o 'le nyɔ 'ke yibo -ka ɔn-ɔ pa'a su. -Ziadi 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, -zɪgɪ ɔn 'ka 'le -Lago gbo 'ye, ɔn 'ye -ɪ'o see.

XVII -Bho -mɔnɔɔɔ -ka su-u pa, 'sra "yigbeyi 'le -ɪn 'ke -a'a "nɪnmɪ 'mɔ "flan.

XVIII "Lemnɪ nyɔ -see -a'a -supadɪ yibo yi. -Bho ε -se -a'a -tɪta -Lago nyɔ'ɔ 'ye'a li, 'ɪnmɔ 'ke ɪ yibo, 'le, -a'a -tɪta 'mɔnɔ, -ɔ 'ye'a 'le li 'wee'a "sra 'mɔ ti, ɔ 'ke -ɪnmɔ -zεεε "lɪrulinɔ -lɾεε.

Yaku 'li'a 'nyɪnɪwɔεε

(Luuki 12:33-34)

XIX *Zezii po'a wlu 'mne ti a, -kaa 'ka-a ɔ 'lε'ε -kaa -lɾεε: Nyɔ'ɔ zi 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ'a 'gagalɪ'a -zɾɔɔ 'mɔpodɪ -le! -εkedɪmaa, kokoyrele -ke "glɪ-ɪ pa 'nɪ-ɪ gbo, ya-a nyɪnɪ 'nɪ-ɪ wɔn, 'le "yrimɔ-ɔ za'a -budu'a -kpana glu, ɔn-ɔ "luo 'nɪ 'mɔ.

XX 'E 'zo-o 'mo-o, nyo'o -ma 'kmu 'mu'a li 'yi -le! E -nmo'o-o 'yrili nyo 'ke o 'nyunwbeε 'le yaku 'li'a dɪ zi 'le yaku 'li'a li-t gwle'e 'mu-ε 'kɔgwleka. Nyo se 'bheε o 'ke t wɔn-nyni.

XXI A po -lokui, -da nyo'o 'tunbe -ni'a, 'bho-o 'o -polu 'wla'a ti.

*Nyo-o -ni'a 'le -ziadi 'mu, o -ni'e-e zɔzεε 'yi
(Luuki 11:34-36)*

XXII-XXIII *Zezii 'po-o 'yi 'le o na: -Ka nyo-o -ni'a 'le -kuyre 'mu 'ye -ni'a 'napε 'mu ti, 'ka-a 'yri -ni'o nyunyo'o ku -bodɪ. -Bho -a'a 'yri -ka ti-i'ye, -a'a ku'a kle 'bhle-e zo 'mu. -Bho -a'a 'yri'a 'ye ti, -a'a ku'a kle -ni'e-e 'le -kuyre 'mu. E-be 'yi 'mne'ε 'zo 'ka-a: Nyo-o nu'a -Lago'o 'gwɔdɪ kɔ'o-o 'yri-i 'ye'a ti. Nyo-o -ma'a 'kmu'a li 'yi kɔ'o-o 'lɔloyi. 'O nyunyotu'a -kuyre 'ku-o wɔn, ε 'ye 'loyi'a ne 'mu-zi.

*Mɔni -ke -Lago
(Luuki 16:13)*

XXIV *Zezii 'po-o 'yi -lrεε: Nyo -lue se 'bheε o 'ke nyu 'sɔn 'yi-de. O-o 'nye-ε -lue 'mu 'le o-o ybhe'ε -lrɔɔ 'mu. 'Le o-o zi'e -lue gbo, o-o 'nye'ε -lrɔɔ 'mu. -Ka -lue 'mno 'ka-a nyo se 'bheε o 'ke -dalue -Lago -ke mɔni kli -ple -ni.

*-Lago'o 'gwɔlides
(Luuki 12:22-31)*

XXV A -gblee, 'unnu'ni'a dɪ 'un-t wɪ 't amu 'yiti, lilile -ke nmo a-a 'bo'o ti 'le a 'ke ti-ni a, a'ba -kple 'ya dɪ -le! -Banɪ a 'ka ku 'yi 'bhaa, a'ba -kple 'ya dɪ -le -lrεε! Nyunyo'o tinε -nmo'o-o 'yrili 'le ε 'ye lilile -zi, 'le nyunyo'o ku -nmo'o 'yrili ε 'ye -bana -zi.

XXVI A -gblee, nɪkɪ 'wee'a po -kɔbɔ, 'ya ɕɛ -kɔbɔ, ɪ se 'sra 'bhle, 'le a'ba -tɪta -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li-i ''nyɪ 'ɪ lilia! A -se -kaa-a ɛ 'le a se nɪkɪ -zi?

XXVII Nyɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke 'le 'ɔ ''bhuo'a -kplekplea 'mɔ 'ɔ 'wɪ ''kpi 'wɪ -lue 'tɪn po.

XXVIII -Bho a se -bana 'bhle, a'ba -kple -le! 'Kwla 'zɔ'ɔ -sukui-i po'a ''bowle, a -gbɔ 'ya mɛmɛɛ ya. 'Ya nɔ lbhɔ 'le 'ya ''pa'a -banɪ.

XXIX 'ɪn-ɪ 'wɪ -ɪ amɔ ''yiti, *Salomɔɔ 'ma-a 'bhɪɔ, 'ɔ -bana -ke ''bhuo 'ka ''yrili-nmɔ -ɛ 'ka ''bowle 'mnɪ 'mɔ-zɪ, ɛ se -nɪ.

XXX A -gblee, 'kwla 'zɔ'ɔ -sukui, -bho nyɔ gle'a, -bho zɔ zɪ, ɔ-ɔ po'a ''yri a, -Lagɔ-ɔ bɛ nɪ-o'ɔ 'le ɪ-ɪ nmɔ'ɔ 'le ''yri lemɔ ti, 'le, -taafɛ, a-bɔ 'ma-a *'an -namɔ, ɔ -see amɔ li'gbaa yi -cueyi'a? -Ka a se'a -Lagɔ'ɔ ''gwɪdeɛ 'mɔ'bhle, a -gbɔ -kaa ya!

XXXI 'ɪnnɛ 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ a, a'ba nɔ: Leeɛ -a 'ke li 'ya'a? Leeɛ -a 'ke 'na 'ya'a? Leeɛ -a 'ke 'mɔ-pa 'ya'a? A'ba -kple -kaa -le!

XXXII Nyɔ -yɔ se'a -Lagɔ yibo, 'ɪnnɔ 'bɪ 'ɪ -kaa ti 'yɛɛɛ! -Bho a-bee -mnɔɔ se ɛ 'bhle, a'ba -tɪta -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, -ka a -bɔ 'nɛ 'mɔ, ɔ yibo nɪ-o'ɔ.

XXXIII -Lagɔ 'ke amɔ nyɔ -lrɔɔ 'gbaa 'le ɔ 'ke amɔ -kɔ 'le a 'ke 'ɔ ''yisɛɛpie 'mɔ -nɪ, a zi 'ya dɪ -antanyɪ! 'ɪnnɪ ɔ-ɔ 'bɔ'ɔ amɔ 'mɔ ti. 'Le, -ɪ -sie'a 'bho, ɔ 'ke ɪ 'bho po.

XXXIV 'ɪnnɛ 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ, zɔ -yɛ 'ye'a -zɪ mɔ a, a'ba -kple 'ɛ dɪ -le, -ɛkedɪmaa, 'ɛ ''bhuo-o 'ye-e amɔ 'ɛ -zɪalɪ -ya -mɔ. 'Wɪ''o 'wɪ -ke 'ɛ sɪasɪaa 'bhɛɛ'ɛ 'mɔ-ɛ.

VII

-A'a -tu -in -bonyunyu -ziple -le!

(Luuki 6:37-38, 41-42)

^I A -gblee, *Zezii 'po-o 'yi 'le ɔ na: -A'a -tu -in -bonyunyo -ziple -le, 'le -Lago -kaa -inmu -ziple -tu!

^{II} -Ka ε -nɪ'a, -gubun 'ye ε 'na, 'ka-a ε -nɪ'o 'le -dɪan 'wɛ 'ε ti.

^{III} -Bho a'ba 'bhi nu dukɪgbɪ, a-a po 'nɪ-t 'yriti. -Bho ε 'du a -bonyunyo nu ditoope, 'lemnu a-a 'tɪtra-a li a 'ke ɔ -ziple -tu. 'Ka se 'yrili-nmɔ.

^{IV} -Inmɔ 'yri 'kanyɪ kɔn'a tenyɪ a, -inmɔ nu'o -in -bonyunyo -za 'kanyɪ 'yri 'mu'a?

^V -Mɪε 'sɔn'ɔ 'bhleyi, nmaze -a'a 'bhuo -tanyɪ 'le -in 'ke -a'a -bonyunyo'ɔ nɪ'a 'bɪ 'ye.

^{VI} Zezii 'po-o 'yi -lrɛɛ, ɔ na: Gbi se 'nyɪnbhlelɛ'ε dɪ 'yri yibo 'le -in 'ke ɪ ε 'nyɪ. -Bho -in nu, -in 'ke ɪ ε wɔn 'yi -za a, ɪ 'bhɛɛ'o ɪ 'ke -inmu nmu. -Ka -lue 'mno 'ka-a -gwɔɔbhee se 'nyɪnbhlelɛ'ε dɪ 'yri yibo -lrɛɛ, 'le -in 'ke ɪ ε 'nyɪ, ya-a na 'nɛ-ε 'kpi. 'ε 'zɔ-ɔ 'mo-o: 'Bho lɛ''o lɛ'ε damu, 'bhle -naagu! Lɛ-ε 'ma-a -a'a 'yisrilezɛɛ, -a'a -za 'ε dɪ nyɔ''o nyɔ -bodɪ 'mu -le 'yrelɛɛ!

*-Tɔtɔ 'bho *-Lago'ɔ wɔngbopɔε 'kpi*

(Luuki 11:9-13)

^{VII} A -gblee, *Zezii na: -Bho -in -ka *-Lago wɔn gbo-o po, 'kɪ'a -wa -inmu 'yiti -le! -Ka, -bho -in bhɔtɔ 'bho -buduwɔn 'yi, un-u 'ye'a 'bho kati mu a, 'ka-a, -bho -in 'ybhāa -Lago lɛ 'le ɔ 'ke ε -inmu 'nyɪ. -Bho -in 'bɛ ε ti a, -a 'ye -ε'o.

^{VIII} A 'ye li-ɔ, -bho nyɔ 'ybha lɛ, 'le -Lago-ɔ 'nyɪ ɔ ε'o. -Bho -in 'bɛ ε ti, -a 'ye -ε'o.

IX 'Le a'ba "klumu, yrɔɔ, -bho -ɔ -ke "yu 'ybha'a
"flɔɔ ɔ, -ɔ za'a 'le sukpu -ɔ "nyɪ 'ɔ!

X 'Le yrɔɔ -ke "yu, -bho -ɔ 'ybhaa 'ɔ -tita zmi,
-ɔ za'a 'le sɛn -ɔ "nyɪ 'ɔ?

XI A-bu 'ma-a 'limu'a wɔnnynimu, a-bu yibo'a
lɪzɪɪ a 'ka a'ba "yreetɪ "nyɪ a, 'le, -taafɛ, a'ba
-tita -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, -bho a 'ybhaa nɔ ɛ,
ɔ -see amu -zɛɛɛ "nyɪ yi'a?

XII 'E dɪ 'tɔ ɔ, ɛ a-a 'bɔ'ɔ ti nyu 'ke amu 'lrulinu,
a nu ɛ a -bonyunu -bodɪ. 'Ya letu *Moyiizi -ke
-Lagɔwlu'a 'mɔtizamu -lrub 'cni'o.

-Buduwɔn -nɪ'a "sukuru
(Luuki 13:24)

XIII *Zezii po'a wlu 'mne ti a, nyunu'a 'digbi'a
kpe 'sɔn'ɔ "kpi'a "yi ɔ po'o: Nyu-u 'mɛ'ɛ 'bho -
Lagɔ'ɔ "yigbeyi -ke nyu-u yi'a Zezii -bodɪ, -u 'ye'a
'pɔnpɔan 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. ɔ na: -Buduwɔn
'bhe'ɛ 'mɔti, 'ɛ -jɔlu-u 'mu-o "mamagwɔ 'mu, 'le
nyu'a -dadudu-u bhlu ɛ'o. 'E dɪ a -pa -nɪ 'bho
-buduwɔn -nɪ'a "sukuru "yi,

XIV -ekedɪmaa, ɛ-be -ye -nɪ'a "sukuru 'mo-o
"yikmujɔlu -ɛ mu'a 'le "kɔgwɛtinɪɛ'ɛ gwɔ 'mu.
Nyu -yu 'ye'a -jɔlu 'mne, un se "yi-die.

Tu -ke 'ɛ "bhuo
(Luuki 6:43-44)

XV -Kaa 'ka-a *Zezii 'ɛ'ɛ -lrɛɛ: A "du a'ba
"bhi "yrili 'bho nyu-u -se'a-a -Lagɔ'ɔ wlu'a
'mɔtizamuzɪɪ'a damu. 'Bho "kpi ti un-u yi'e -
unmu -bodɪ, -mnɔɔɔ na un 'yɔɔ'o *'bhlabhɛ'ɛ ka,
'le 'wa -pɔlu'a glu kɔɔ'ɔ -blakpa 'mu-u 'lbha'a -ɛ
'bɔ'ɔ lililɛ ti.

XVI 'Le 'wa nuṅkpli 'mṅ, 'le-e a 'ke ṽ yibo -
 nṅ. Wlu 'mṅε 'yitigogole 'ka-a: Nyṅ se 'bhεε ṅ
 'ke 'le nnagbakuo 'mṅ -nyimiebhuo -za, 'le nyṅ
 se 'bhεε ṅ 'ke 'le -kikalṅ ya -vajibhuo -za.

XVII A yibo'o-o na tuzεε-ε 'po-o ''bhizigṅ, 'le -
 kmakmatu-u po'o -kmakmabhi.

XVIII 'Mumutu se 'bhεε ε 'ke -zṅtu'a ''bhi -tro,
 'le -zṅtu'a ''bhuo se 'bhεε ε 'ke 'le -sratu ya -nṅ.

XIX Tu -ye'ε po'a ''bhizigṅ, ε-ε 'ye-e -ce -mṅ 'le ε
 'ke ''yri-po-ε.

XX 'Ka 'mṅ 'ka-a, nyṅ-ṽ -se'a-a -Lagowlu'a
 'mutizamuzigṅ, 'le 'wa nuṅkpli 'mṅ a-a 'ye ṽ
 ''yiyibo -nṅ mṅ.

**Zezii na: 'In se amṅ yibo*

(Luuki 13:25-27)

XXI A -gblee, 'an -tita -Lagṅ -nṅ'a 'le yaku 'li, nyṅ-
 ṅ 'bṅ'ṅ ti, ṅ nyṅ ṅ -kṅ'ṅ ''klumṅ, ṅ 'ke 'le 'bṅ 'ye,
 -bho ṅ -ka: 'An -Kṅyi! 'An -Kṅyi! 'bho wṅkpu
 ''kpi'a ''sε-ε nṅ a, ṅ -see 'ṅ nyṅtu -kṅ yi. Nyṅ -yṅ
 nṅ'a 'ṅ 'gwlṅdṅ, 'innṅ ṅ 'ke -kṅ.

XXII -Lagṅ'ṅ -zige'a -nṅṅ ti a, nyṅ'a -dadudu-u
 'ye-e na: -A'ba -Kṅyi, -a'a 'nyṅnṅ 'mṅ -a -za -nṅ'e
 -Lagṅ'ṅ wlu 'mṅti: -a'a 'nyṅnṅ 'mṅ -a -nu -nṅ'e nyṅ
 'mṅ ''nyṅnyṅnidṅ'a -zuzu ti, 'le -a'a 'nyṅnṅ 'mṅ -a -nṅ
 -nṅ'e *wṅkkuṅ'a -dadudu.

XXIII 'Bho-o 'ṅn-ṅ 'ye -nṅ -nṅ mṅ: A-bṅ 'ma-a
 ''nyṅnyṅnidṅ'a nṅmṅ a, 'ṅn se a'ba -lue komu yibo!
 A po 'ṅmṅ le!

-Bidi 'sṅn'ṅ ''kpidṅ

(Luuki 6:47-49)

XXIV *Zezii po'a wlu 'mṅε ti a, ṅ 'po-o -bidi
 ''kpi'a ''yi, ṅ na: 'An wlu 'ṅn -za'a -laa 'mṅ, nyṅ

-yɔ po 'ɪ -lokui, ɔ -de 'nɪ 'mʊ ti, -a'a nyɔtu kɔɔ'ɔ-ɔ
-naagɪbhleyi -po -nɪ'a 'ɔ lasoobudu 'bho trɪ ''kpi.

XXV -Bibie nu'a -kaa, ε yi-o'o, ''ni-i lbha-a'o,
''nisɪ ''yi-o'o. ε -see bhlu, -ɛkedɪmaa, 'ε 'kpu -
po-ε'ε-ε 'bho trɪ ''kpi glu.

XXVI ε-be wlu 'ɪn -za'a -laa 'mʊ, nyɔ -yɔ 'wɪn 'ɪ
'bɔ ɔ, ɔ -see 'ɪ 'mʊ ti-de, 'ɔ nyɔtu kɔɔ'ɔ-ɔ nyɔ-
ɔ se'a -tɔɔ 'bhle, ɔ -po -nɪ'a 'bho -bɪsɪdudu 'mʊ
-budu.

XXVII -Bibie nu'a -kaa, ε yi-o'o, ''ni-i lbha-a'o,
''nisɪ ''yi-o'o, 'le -bibie 'ye ε -bhlua gbligbligbli!,
ε 'ye wɔn-nyni 'wee.

**Zezii'a wɔnkue*

XXVIII A -gblee, -da *Zezii gwε'ε nyu'a -tɔtɔɔ ''yi,
'ɔ -tɔtɔsɪ -ma'a-a nyu 'wee wɔnti.

XXIX 'ɔ nε se *-Lago'ɔ gbayibomu'a -tɔtɔɔ'ɔ ka
-nɪ. ɔbɔ-ɔ'ɔ nε -ke wɔnkue -na'o.

VIII

**Zezii 'pɔvɔn'o-o *lalɔlibhleyi -lue*

(Maaki 1:40-45; Luuki 5:12-16)

I ε-be nyu'a -tɔtɔɔ 'mne gwε'ε ''yi a, *Zezii -nɪ
'le trɪ ''kpi 'wɔnɔnamʊ, nyu ''gbu-o ti 'le ɔn-ɔ na
'nɔ kli.

II ɔ -ka 'le-e gbɔ, *lalɔlibhleyi -lue yi-o'o, ɔ 'po-o
'kolri glu 'bho Zezii'a ''yigbeyi 'le ɔ na: 'An -Koyi,
'ɪnmɔ bhade -ɪnmʊ li, 'ɪn yi-o'o -ɪn 'ke 'ɪnmʊ
'pɔɔn.

III Zezii nu'a -kaa, ɔ 'sro-o sɔ, ɔ 'ye ɔ li'tɔ 'le ɔ
na: Kɪn, 'ɪn 'wɔn-o'o, 'pɔn! 'Bho -gbaa -lue 'mne
'mʊ 'ɔ 'wε 'bhɔ-o'o, ɔ 'pɔn-o'o.

IV 'Le Zezii 'ye ɔ 'tmɔɔ 'le ɔ na: Po -lokui! -Bho -ɪn mu a, nyɔ'ɔ 'wɔn 'ya ''dɪ 'bɔ -le! Mu 'le *-Lagɔ'ɔ 'sragazayi gbo, -ka -ɪn -nɪ'a, -ɪn 'ke ɔ 'na ''yi-tɔ, *'sraga -ke dɪ *Moyiizɪ -za 'ka 'mɔ a, ɔ 'ke ε -za -a'a dɪ 'le nyɔ'a klε 'ke yibo na -ɪn 'pɔn-o'o.

**Zezii 'pɔɔn'o-o 'Wlomeε'ε ''sroja'a -klagba'a lbhɔɔnyi*

(Luukɪ 7:1-10)

V I zi'a -kaa a, *Zezii 'zi-e 'bho li, ɔ -nɪ -gwɔɔ ɔn-ɔ 'la'a Kapɛnayiimɔ panamɔ, 'Wlomeε'ε ''sroja'a -klagba -lue 'nyɪn -ɔ li.

VI ɔ na: 'An -Kɔyi, 'an lbhɔzeyi 'pɛ'ε 'le ''bhlegbo ti, ɔ -klɔ'o 'le ɔ-ɔ sɪa'o tenyɪ.

VII Zezii na: 'ɪn -ke -a mu-o'o, 'ɪn 'ke ɔ 'pɔɔn.

VIII ''Sroja'a -klagba 'mɔɔ na: 'An -Kɔyi, leelε 'ɪn ''du'o 'le -mɔɔɔ 'ke 'le 'an -budu 'li pa? -Bho -ɪn -za wlukpɪan 'mɔ, 'an lbhɔzeyi-i 'ye-e 'pɔn -mɔ.

IX 'Mna-a 'mo-o nyɔ'a 'zɔnɔyi, 'le ''sroja -lɔɔ -nɪ'e 'an ''lru 'zɔ. -Bho 'ɪn nɔ: -Yɔɔ mu!, ɔ-ɔ mu-o'o, 'le, -bho 'ɪn nɔ: -Yɔɔɔ yi!, ɔ-ɔ yi-o'o. -Bho 'ɪn nɔ: 'An lbhɔzeyi, nɔ 'ɪnnεεnε!, ɔ-ɔ nɔ -ε'o.

X Zezii 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ -gbɔ 'nɔ-ɔ ya, ɔ 'lu-o ''lru ''yi, 'le, nyɔ -ke ɔ-ɔ na'a, ɔ 'ye ɔ -kaa ''yi'le: -Waaa! -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, 'nɔɔ *Izrayεɪlbhlɔkpa ''kpi 'ɪn -see -bhla 'gwɔlɪdeε -yεε'ε letu 'ye ke!

XI A 'ye li-ɔ! Nyɔ'a -dadudu-u 'ye-e 'bhɔkɔ 'wee ''kpiti 'wɔ -mɔ 'le ɔn -ke *Ablaamɔ, *Izaakɪ, *Zakɔɔɔɔ 'ke -dalue 'bɔbɔa -li -nɪ 'le -Lagɔ gbo.

XII Nyɔ-ɔ 'ke 'ka 'le -Lagɔ'ɔ nyɔ'a ''klumɔ -nɪ, ɔn-ɔ 'ye-e 'le ''kɔgwɔkuyre 'mɔ ''vuto-ε -mɔ, 'nɔɔ

"vivia -ke 'kleyeee -nɪ'a. ɛ-ɛ 'tɔ-ɔ ʊn -ke -Lago'ɔ
 "yicɪɛɛ.

XIII 'Le Zezii na ɔ-bɔ "sroja'a -kɪagba 'mno -
 bodɪ: Mu -ɪn 'bhli le! -Ka -ɪn de'a 'ɪnmʊ 'gwli,
 ɪ -nɪ -kaa 'mʊ! 'Bho -gbaa -lue 'mʊ 'ɔ lbhuzeyi
 'mno 'pʊn-o'o.

**Zezii 'pʊʊn'o-o 'gwizimʊ'a -dadudu
 (Maaki 1:29-34; Luuki 4:38-41)*

XIV Dɪ'a klɛ zi'a -kaa a, *Zezii 'mu-o 'le *Piɛɪɪ
 "bhlibhlegbo. ɔ -ka 'bho-o nɪni, yakalɪ-ɪ 'lbha-a
 'Piɛɪ'a 'nɪnɔ'ɔ 'lotʊ, ʊn 'pɛ-ɛ 'bho 'wa 'kpitipɛɛ
 "kpi ti.

XV ɔ nʊ'a -kaa, ɔ 'kʊʊn-o 'wa sʊ, 'le 'bho -gbaa
 -lue 'mʊ ʊn 'ye 'pʊn. 'Bho-o ʊn -nɪna'a ti, ʊn 'ye
 ɔ lilia "nyɪ.

XVI -Da "jiazɔ nɪni'a a, nyʊ 'bhle-e 'gwizimʊ'a
 -dadudu, -lrʊʊ 'bhle-e "nyinɪnɪdɪ'a -zuzu 'mʊ, 'le
 Zezii-i nʊ'o wlu, ɔ-ɔ nʊ'o "nyinɪnɪdɪ'a -zuzu nyʊ
 'mʊ ti, 'le ɔ-ɔ 'pʊʊn'o 'walɪ -lrɪ'a nyʊ.

XVII ɔ nʊ -ɪ'o, 'le, -Lago'wlu'a 'mʊtizayi *Ezayii'a
 wlu ɔ -za'a 'mʊ see 'bho *-Lago'ɔ 'Bhozayi ɔ
 'pʊʊn'a nyʊ'a damʊ, 'ɛ "yri'a 'bɪ 'ye 'wlu:

ɔ 'luo'o-o -amʊ 'mʊ ɔ 'ye -amʊ -a'ba -nɪanɪaa -ke
 -a'ba 'walɪ "kpi -za.

'Ka-a Ezayii 'lɛ'o.

*Nyʊ-v 'bɔ'ɔ ti ʊn -ke *Zezii 'ke -na
 (Luuki 9:57-62)*

XVIII A -gblee, *Zezii nʊ'a -kaa, nyʊnyu'a -
 dadudu-u 'po ɔ -die 'li 'le ɔ na: A-ba -zi 'le
 "nibadaklagba'a 'kʊkʊ -yɛ 'nɪaa "kpi.

XIX ɔ 'ke wlu tiponamu mu a, *-Lago'ɔ gbayi-boyi -lue 'nyini -ɔ li 'le ɔ na: 'An -Tɔyi, 'in 'bɔ-ɔ ti 'in -ke -in 'ke -na, 'in -ke -in 'ke da''o da mu.

XX 'Le Zezii 'ye ɔ -kaa ''yi'lɛ: -Toto ''we 'bhle-e 'limɔpabhie, 'le nɪkɪ 'bhle'e 'lɪv. -Da 'in 'ka 'kɪv ''yi -jra -nɪ, 'inmɔ *Nyunyɔ'ɔ ''Yu -mnɔɔ se 'bho 'bhle.

XXI ɔ -za'a wlu 'mne 'mu a, 'le *'ɔ -namu'a -lue na: 'An -Kɔyi, -nyu, 'in mu, -bho 'in nmaze 'an -tɪta ti-ɔ 'le 'in 'ke yi.

XXII 'Le Zezii na: Yi, -a 'ke mu! Nyu-u 'mɛ'ɛ 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi, ''tayi nu ''yiti un 'ke 'wa 'memu tinmaze.

**Zezii 'kaa'a-a -bibie 'mu
(Maaki 4:35-41; Luuki 8:22-25)*

XXIII *Zezii gwɛ'ɛ -wluwlua ''yi, ɔ -ke *'ɔ -namu 'kpa'a 'le-e gɔlv 'li un 'ye -jeyi 'kpa.

XXIV A -gblee, -bibieklagba -lue cɛ'ɛ yayi, ɛ-ɛ 'yi-e 'le -bada'a ''kpi ti, ɛ klu-o'o ''vuu! ''vuu! 'Le ''ni'a ''tarili-i cɛ'ɛ 'plan, ɛ-ɛ 'wla'a 'le 'wa gɔlv 'li -wou! -wou! Un -ke gɔlv -nɪ'a -kaa vɔnamu, Zezii -mnɔɔ-ɔ 'mu-o'o,

XXV 'le 'ɔ -namu 'ye ɔ linyni, un 'ye ɔ ''nynɔɔ 'mu -za. 'Le un na: -Yeee! -A'ba -Kɔyi, 'pɔun -amu, -a 'mɛ-ɛ'o.

XXVI 'Le ɔ na: Lee -sɪanyɪ 'lbha'a amu'a? A -see 'inmu ''gwɪde, 'maae? 'Le ɔ 'ye 'mu-sɔ, ɔ 'ye -bibie -ke ''ni 'mu'kaa, 'le ɔ na: A 'bhɔ! I nu'a -kaa, ɪ 'bhɔ-ɔ'o blenyi!

XXVII 'ɛ dɪ, nyu -yu -nɪ'a 'le gɔlv 'li, wɔn mu 'u ti 'le un na: Nyunyɔ'ɔ 'cɛ yɛɛ ɔbɔ ''du'o 'le -bibie -ke ''ni-i ''du'o 'bho 'ɔ wlu'a!

**Zezii 'pυv'n'o-o nyv 'sɔn-ɔ 'bhle'a ''nyinynidɪ'a -zuzu 'mυ*

(Maakɪ 5:1-20; Luukɪ 8:26-39)

XXVIII *Zezii -ke *'ɔ -namυ cɛ'ɛ ''ni a, υn 'nyini-e 'le 'bhɫɔkpa υn-υ 'la'a Gadalenieɛ'ɛ ''kpi. Un -ka 'le-e gbυ, nyv-υ 'sɔn 'da-a 'le zokogwlii 'mυ, 'le υn 'ye Zezii -jeyi yi. U-bυ nyv 'sɔn 'mnyv 'bhle-e ''nyinynidɪ'a -zuzu 'mυ. 'Wa 'mnamυnynidɪ, -jɔlv ''si'a -da υn -nɪ'a ti, nyv'a bhlu ɛ.

XXIX U-bυ -sabhekrpυnmυ 'sɔn 'mnyv 'ye'a Zezii ''yri, υn ''wɔ-o'o: -Lagɔ'ɔ ''yu, leedɪ -a -ke -ɪn 'bhle? -Nɔɔ -yɛ ''du-ɛ 'ka a, ɛ -see nyini, -ɪn yi-o'o -ɪn 'ke -amυ ti-za'a?

XXX 'Bho zokogwlii 'mnyɛ ''troli, -kaa nya -ɛɛ, 'bho-o -gwɔlbhee'a -dugbadɔnυ -nɪ'o, ɪ-ɪ li'e ti.

XXXI 'Le ''nyinynidɪ'a -zuzu-u -nɪ'a nyv 'mnyv 'mυ na: Zezii, -a-bυ bhade -ɪnmυ li, -bho -ɪn nu -amυ ti, ''tai -amυ ''yiti -a 'ke -bhee-e 'nɪaa 'mυ pa.

XXXII ɔ 'wɔn-o'o, 'le ɔ na: A mu! 'Le ''nyinynidɪ'a -zuzu 'ye nyv 'mnyv 'mυ 'wlv, ɪ 'ye -bhee 'mnyv 'mυ pa. 'Bho -gbaa -lue 'mυ, -bhee gbugbluo'o, 'ɪnnɪ 'wlv'o 'le -gɔɔɔ ''kpi, -ɪ 'kpa'a ''nukɔ, -ɪ 'mɛ'o 'wee.

XXXIII Nyv -yv fuo 'nɪ li, υn ple-o'o, ''dɪ 'wee zi'a 'bho -bhee -ke nyukpasi 'sɔn-ɔ 'bhle'a ''nyinynidɪ'a -zuzu 'mυ'a ''kpi, υn 'ye 'le gwɔ 'mυ 'ya wlv kpa.

XXXIV 'Ya ''dɪ nyini'a 'le a, -gwɔɔkɔmυ -sɔ'ɔ 'mυ-ɛ, υn 'ye Zezii -jeyi mu. Un -ke ɔ 'gbυv'a 'le υn na: -A-bυ bhade -ɪnmυ li, 'wlv 'nɔɔ -a'ba 'bhɫɔkpa ''kpi!

IX

**Zezii 'pυυn'o-o -klɔklɔyi -lue (Maaki 2:1-12; Luuki 5:17-26)*

I I zi'a -kaa a, *Zezii 'kpa'a 'le-e gɔɔɔ 'li ɔ 'ye Kapenayiimu le mu.

II ɔ nyini'a 'bho a, nyɔ -yɔ 'ɔ-ɔ -klɔklɔyi -lue. ɔ 'pɛ-ɛ 'bho 'ɔ ''kpitipɛɛ ''kpi ti. Zezii 'ye'a -kaa 'ɔ ''gwɔɔɔɛɛ 'le nyɔ 'mnɔ 'mɔ 'li, 'le ɔ na -klɔklɔyi -bodɔ: 'An ''yu, pɔ 'le 'kɔ! -A'a ''nyinyɔɔɔɔ -gwɛ'ɛ-ɛ 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi ti.

III ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'le *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔ 'ye'a 'ɛ da-a wlu'o -kaa 'le 'wa -pɔɔɔ 'zɔ: 'Innɔɔɔɔ -naa, ɔ-ɔ 'nyini-e -Lagɔ'ɔ 'nyɔ wɔn!

IV Zezii -mnɔɔ yibo'o-o ɛ wa-a popo'a 'gwɔɔɔti see, 'le ɔ na: Leedɔ a 'bhle'e -kaa ''nyinyɔɔɔɔnaagɔ'a?

V 'In 'bhɛɛ'o 'in 'ke amɔ -tɔ na 'in 'bhle-e wɔnkue 'le 'in 'ke nyɔ -bodɔ nɔ na: -A'a ''nyinyɔɔɔɔɔ -gwɛ'ɛ-ɛ 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi ti. -Bho 'in nɔ nyɔ -nɔɔ -bodɔ na: -Sɔ 'mɔ, ''luo -a'a ''kpitipɛɛ 'mɔ, -in 'ke -na, 'le ɔ 'ke ɛ nɔ, 'inne 'ke -tɔ -ka 'in 'bhle'a wɔnkue 'le 'in 'ke nyɔ -bodɔ nɔ, na: -A'a ''nyinyɔɔɔɔɔ -gwɛ'ɛ-ɛ 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi ti.

VI 'In 'ybha-o'o a 'ke ɔ yibo -ka 'inmɔ *Nyunyɔ'ɔ ''Yu 'bhle'a wɔnkue 'nɔɔ 'bhɔkpa ''kpi, 'in 'ke nyɔ'a ''nyinyɔɔɔɔɔ'a dɔ 'bhɔ 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi. ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'le ɔ na -klɔklɔyi -bodɔ: -Sɔ 'mɔ, ''luo -a'a ''kpitipɛɛ 'mɔ, -in 'ke -in ''bhli mu!

VII 'Le ɔ 'ye 'mɔ-sɔ, ɔ 'ye 'ɔ ''kpitipɛɛ 'mɔ''luo, ɔ 'ye 'ɔ ''bhli mu.

VIII Nyu 'ye'a -kaa li "σεε, wɔn 'ma-a 'wa kle ti 'le un-u 'bhεε'ε -Lago'ɔ 'nyu 'yi -ka ɔ "ny'a nyunyu 'ε wɔnkueletu.

**Zezii 'la-a Matiee -nanadi
(Maaki 2:13-17; Luuki 5:27-32)*

X Du'a kle zi'a -kaa a, *Zezii zi'e 'bho-o li. ɔ -nɪ'a zinamu, ɔ 'ye-e lapoozayi -lue un-u 'la'a Matiee li, ɔ -de'e-e 'le -budu -lue 'li ti. 'Bho-o ɔ-ɔ za nɪ'e zikamu mɔni 'lrumu, 'le Zezii na: Matiee! Yi 'ɪnmu 'bɪ, 'ɪn -ke -ɪn 'ke -na. Matiee nu'a -kaa, ɔ -sɔ'ɔ 'mu-ε, ɔ -ke ɔ 'ye mu.

X Zɔ -lue 'zɔ Zezii 'mu-o Matiee "bhlibhlegbo. ɔ-bo Zezii -ke 'ɔ -namu -nɪ'a 'le Matiee 'mno'ɔ -budu 'li linamu a, lapoozamu -ke nyu -dudu -lruv Falizien-ε zre nɪ'a "nyinyinikli'a numu "yi 'kpa-a 'le Zezii -ke 'ɔ nyu'a "klumu 'le ɔ -ke un-u li'o.

XI Falizien -gbɪ -nɪ'a 'bho 'ye'a 'na li, un na 'ɔ -namu -bodɪ: Leedɪ a'ba -tɔyi -ke -kaabonyu-u li nɪ'e -dalue'a? 'Ka se "yrili-nmɔ.

XII Zezii 'wɔn'ɔ 'wa wlu 'mne 'bo ɔ, ɔ -po 'nu-u "nna 'le ɔ na: 'Kpayibhleyi'a 'bo "gipoyi ti. Nyu -ke "lru-u 'bhati'a a, 'ɪno'ɔ 'bo'ɔ "gipoyi ti.

XIII A mu a 'ke wlu -neε'ε 'zɔ ti'bo. ε-be wlu-u 'cɪ-ε'ε 'le -Lagobɔv 'li, 'ɪne 'ka-a: Nyu'a ngazeyeeε 'mna 'ybha'o ε 'ye nmi'a 'sraga -zi. A -gblee, nyu-u 'la'a 'wa "bhi kplizigi'a numu, 'ɪn -see 'no'ɔ 'kmv 'mu 'wa dɪ yi. "Nyinyinikli'a numu'a dɪ 'ɪn yi'o 'le un 'ke 'wa "nyinyinidɪ "yiyibo 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi 'le un 'ke ɔ gbo "bhiti.

**Zezii na nyo'ɔ bhete 'ɔ -tɔtɔli -ke *Zuifv'a -nɪ gbo -le!*

(Maaki 2:18-22; Luuki 5:33-39)

XIV *Zezii gwɛ'ɛ nyɔtɔɛ 'yi a, zɔ -lue 'zɔ, *Zaan Batiisi'a -namɔ 'yi -ɔ -bodɪ ɔn 'ye ɔ tidede 'le ɔn na: Leedɪ -a-bɔ -ke *Faliziɛɛn'ɛ -namɔ-ɔ pa'a *su, 'le -mnaaa'a nɔ'a pa su'a? 'Ka se 'yrili-nmɔ.

XV ɔn po'a wlu ti a, 'le ɔ 'ye 'yi po, na: 'Bho 'nynɔkpagɔ'ɔ zɔ nyimiɛ-ɛ 'la-a nyɔ. -Bho ɔ -nɪ 'bho 'le, 'gwɔɔ 'bhɛɛ'ɛ ɛ 'ke nyɔ 'mnɔ li-nyni 'le ɔn 'ke -lɔlɔ 'sɪn'a? -Gba, -bho ɔ -nɪ 'bho a, 'gwɔɔ -see ɔ li-nyni yi, ɔn-ɔ 'ye-e -li -mɔ 'le 'bɔbɔa 'mɔ. -Nɔɔ -lrɛɛ-ɛ 'ye-e -nyni -mɔ, nyimiɛ 'mnɔ-ɔ 'ye-e 'wa 'klumɔ 'wɔɔ -mɔ, 'bho-ɔ ɔn-ɔ 'ye -lɔlɔ 'sɪn -nɪ mɔ.

XVI ɔ 'po-o 'yi -lrɛɛ, ɔ na: Nyɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke -banasua'a -da -cna'a 'yriɛfɔtɔlrɛ 'pa -nɪ. -Bho ɛ -nɪ -kaa a, 'yriɛfɔtɔlrɛ-e -geti-e -banasua, 'le 'ɛ 'bɪ-ɪ 'bhɛ'ɛ 'mɔti.

XVII A -gblee, -ka -lue 'mnɔ ɔ, 'ka-a nyɔ se 'bhɛɛ, 'tokogbalu ɔn 'pa -nɪ'a -druten, ɔ 'ke 'le 'ɛ 'limɔ nmɔlrɛ po. -Bho ɛ -nɪ -kaa a, nmɔlrɛ-e 'wa-a 'toko, 'le nmɔ -ke 'toko-o nyni'e wɔn. 'ɛ dɪ nyɔ-ɔ po'o nmɔlrɛ 'le 'tokolre 'li 'le 'ya 'wee ma'a 'yi -ka -zɛgɛka.

*'Nynaakpɔdraa *Zezii -za'a 'menynɔɔ 'mɔ -ke 'nynaakpɔ-ɔ 'tv'a Zezii'a -bana li*

(Maaki 5:21-43; Luuki 8:40-56)

XVIII A -gblee, -da *Zezii -nɪ'a -wlunamɔ a, 'le nyɔ -lue 'ye yi. *-Lagɔwlu'a 'liciaanbudu 'li'a -kɔgba mɔ'o. 'Innɔ -gble'e Zezii bhɪ gɔ, ɔ na: 'An 'yunynaakpɔdraa 'mɛ-o'o, ɔn -kaaa 'mɛ, ɛ -see 'mɔ-gwle ke. 'Inmɔ bhade -ɪnmɔ li, yi -ɪn 'ke

υ *kwa 'lru tide υn 'ke 'mɛnɪnɔɔ 'mυ -sɔ, υn 'ke 'pɔn!

XIX ɔ 'le'ɛ -kaa a, Zezii -ke *'ɔ -namυ -sɔ'ɔ 'mυ-ɛ, υn 'ye ɔ kli mu.

XX-XXI A -gblee, 'le nyυ'a "klumυ 'nynaakpυ -lue-e -nɪ'e 'le, 'le -zυn -bue 'yɔ 'sɔn 'li υn se 'kpa 'yi'bhle, -gɛnplυ 'lbhυ υ'o. Un 'wɔn'ɔ 'bɔ Zezii-i 'pɔn'o nyυ a, 'le υn 'ye -kaa 'wa "bhυo'a -pɔlυ 'zɔ bhaga: -Bho 'ɪn mu, 'le 'ɪn 'ke 'ɔ -bana li'tυ fɔfɔyiti a, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'pɔn -mυ. 'ɛ dɪ υn nyɪnɪ 'ɔ li, υn 'ye 'ɔ -bana lemυ li'tυ -nɪ.

XXII ɔ nυ'a -kaa, ɔ popo'o-o le. ɔ 'ye 'υ li a, 'le ɔ na: 'An 'yu, a pɔ 'le 'kpɪ! A 'de-e 'ɪnmυ "gwli'a dɪ, a 'pɔn'o. 'Bho -gbaa -lue 'mɛ 'mυ 'nynaakpυ 'mɪnυ 'pɔn-o'o.

XXIII ɔ zi'a 'bho li a, ɔ 'nyɪnɪ-e -Lagɔ'ɔ nyɔkɔlagba 'mɔɔ 'bhlibhlegbo. Bhlemυ yi'a 'bho guzɔ -ke nyυ-υ -nɪ'a "vinamυ, -da ɔ 'ye 'υ li a,

XXIV ɔ 'pa-a 'le -budu 'li, ɔ na: A 'da! U-bυ 'nynaakpυ 'mɪnυ -see 'mɛ, υn-υ 'mυ-o'o. ɔ 'le'ɛ -kaa a, -glalaa! υn 'cɪsɛ nɔ-o'o.

XXV 'Le ɔ na: A 'da 'wee! Un 'da'a a, ɔ 'pa-a 'le -buduyυ -ke 'li "ku -nɪ'a, ɔ 'ye 'wa sυ kpɔn, 'le υn 'ye 'mυ-sɔ.

XXVI 'ɔ "dɪ nυ'a -kaa, ɪ -wa'a-a 'le 'bhɪkpa 'mɛ "kpi ti.

**Zezii 'pɔn'o-o "lɔmυ*

XXVII Dɪ'a 'wee zi'a -kaa a, *Zezii 'zi-e 'bho li. ɔ -nɪ munamυ 'le "lɔlɔmυ 'sɔn 'ple -ɔ kli, 'le υn-υ 'wɔ'o: 'Bhɪkpayowli *Daviidɪ'a "nayu, 'ye -a'ba ngaze, -ɪn 'ke -amυ 'pɔn!

XXVIII ɔ nu'a -kaa, ɔ 'nyini-e 'bho ''bhlegbo. -Da ɔ nyini'a 'bho ''bhlegbo a, ''lɔmɔ 'mɔv 'nyini -ɔ li, 'le ɔ 'ye v tidede: A 'de-e 'inmɔ ''gwli 'in 'bhɛɛ'o 'in 'ke amɔ 'pɔvɔn'a? 'Le vɔn na: Kɪn.

XXIX A -gblee, 'le ɔ 'ye 'wa ''yri li'tv, 'le ɔ na: -Ka a de'a 'inmɔ ''gwli, ε -nɪ -kaa 'mɔ!

XXX 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, vɔn 'ye-e ti, 'le ɔ na: -Bho a mu a, nyɔ'ɔ 'wɔn 'ya ''dɪ 'bɔ -le''a!

XXXI Vɔn mu'a a, vɔn -see 'bho 'ɔ wlu 'mɛɛ ''du. Vɔn -za'a-a 'ɔ ''dɪ, ɪ 'ye 'le 'bhlɔkpa ''kpi ti-wa.

**Zezii 'pɔvɔn'o-o bobonyɔ -lue*

XXXII *Zezii gwɛ'ɛ 'wa 'pɔvɔnpɔvɔn ''yi a, vɔn -nɪ munamɔ, nyɔ 'bhle-e ''gwizinyɔ -lue -lɔvɔ -ɔ'ɔ -wlu'a wɔn. ''Nyinyɔnidɪ'a -zuzu 'kɔpɔn -ɔ wɔn ''yi'a dɪ, vɔn -yɔ 'ɔ Zezii ɔ 'ke ɔ 'pɔvɔn, 'le ɔ 'ye ɔ ''nyinyɔnidɪ'a -zuzu 'mɔ tinu.

XXXIII -Da ''nyinyɔnidɪ'a -zuzu 'wlv -nɪ 'nɔ 'mɔ ''gamɔ, ɔ-bɔ nyɔ 'mɔv-ɔ wlu-o'o. Nyɔ-v 'ye'a 'ya da, wɔn 'mɔ -v ti 'le vɔn na: -A -see -bhla -yɛɛ 'ye ke 'nɔv *Izrayɛɛlbhlɔkpa ''kpi!

XXXIV *Faliziɛɛn -gbɪ -nɪ'a 'bho a, vɔn na: ''Nyinyɔnidɪ'a -zuzu ''we'a -kɔyi ''nyɪ 'ɔ wɔnkɛɛ 'le ɔ-ɔ nu'o ''nyinyɔnidɪ'a -zuzu ti.

**Zezii 'ye-e nyunyu'a ngaze*

XXXV I zi'a -kaa, *Zezii -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔ-ɔ 'ple-e -gwɛklɪgbɪ -ke -gwɛtoope ''kpi ti, 'le *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li ɔ-ɔ za nɪ'e wlu-u 'wlv'a 'le -Lagɔ gbo 'mɔ -lue -lue, 'le ɔ-ɔ za'a -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔvɔ ''dɪzɪgɪ 'mɔ, ɔ-ɔ 'pɔvɔn'o ''gwizimɔ'a -dadudu-u 'bhle'a 'wɛ''o 'wɛ 'mɔ.

XXXVI Nyɔ-v ''gbu'a ti, -v sɪa'a, 'kɔɪ -wa'a ''yiti, -v yi 'ɔ -bodɪ, -bho ɔ -gbɔ nu ya, ngaze-e 'lbhɔ -ɔ'o.

Un koo'oo *'bhlabhli-ti se'a ka ''yiriliduyi 'bhle;
'wa -klighi'a -to nu -Lago'oo -jolu'a di mo'oo.

XXXVII 'Bhlu'kpi ''kpi'a nyu-u -flo'oo -pou woon, -u
'ka -Lago'oo ''dizigi 'woon, -ka nyoo 'ki i u -bodu
'mu-za a, 'ya ''yi Zezii po'oo 'le oo na: 'An -namu-a,
lee -ke -kpa'a 'bhe'ε -kaa ''yigbeyi ti, -ε -ke cemuu
se -kaa ''yi-die 'ya-a!

XXXVIII 'E di, a bhade -kpaayowli li 'le oo 'ke 'ε
cemuu -dudu -ya, un 'ke ε ee, un 'ke ε ''glo.

X

**Zezii'a -namu -bue 'yo 'son*

(Maaki 3:13-19; Luuki 6:12-16)

I *Zezii po'a wlu 'mne ti a, oo 'la-a *'oo -namu
-bue 'yo 'son, 'le oo 'ye u wookue ''nyi, un
'ke ''nyinyidii'a -zuzu nyu 'mu tinu, 'le un 'ke
'gwizimu -ke 'walu 'wee'a 'mubhlemu 'puun.

II U-bu 'oo -namu -bue 'yo 'son 'mnu, 'wa 'nynu
'ka-a: Simoo Zezii ''duu'a 'nynu oo-oo 'la'a *'Pielu -ke
'oo 'lotu'a ''yu Andree-e, Zaaku -ke 'oo leyi *'Zaan-e,
-u 'ma-a Zebedee'a ''yreeti;

III un -ke Filiipu -ke Batelemii-e; Tomaa -ke
Matiee -oo 'ma-a *'lapoomoni'a -zayi; nyoo -lue un-u
'la'a Alifee, 'oo ''yu Zaaku -ke Tadu;

IV un -ke Simoo -oo 'ma-a 'bhlu'kpa'a ''kpiticeyi
-ke Zidaa Isikaliyoo -oo 'ye'a -laa Zezii 'oo tu'a nyu
-jeyi ''nyi mu.

**Zezii 'lbho-o *'oo -namu -bue 'yo 'son*

(Maaki 6:7-13; Luuki 9:1-6)

V A -gblee, 'unnu *Zezii ''du'oo ''di 'mu 'le oo 'ke
u lbho, oo na: -Bho a mu a, -gwle -ke 'mu'a nyu-u

-se'a-a *'Zuifv, a'ba -pa -nɪ 'bho -le! A'ba -pa -nɪ 'bho *Samaliikɔmɔ'a "gbe 'li -le!

VI A mu 'le *Izrayeɛlikɔmɔ gbo. Un kɔɔ'ɔ-ɔ *'bhlabhli-ɪ 'ma'a, -v se'a 'yiriliduyi 'bhle, -ekedɪmaa, 'wa -kɪɪgbɪ'a -tɔ nɔ -Lagɔ'ɔ -jɔlv.

VII -Bho a -ka mu, a -tɔ nyɔ na -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ "kɔɔ'ɔ-ɔ gbo.

VIII A 'pɔvɔn "gwizimɔ -ke 'mɛmɔ 'le vɔn 'ke ti-nɪ -lrɛɛ! A 'pɔvɔn *lalɔlibhlemɔ! A nu nyɔ 'mɔ 'nyinyinidɪ'a -zuzu ti. Lɛ -Lagɔ "nyɪ'a amɔ, ɛ-ɛ 'mo-o 'jɛ, ɔ 'ye ɛ amɔ -bodɪ nɔ. 'ɛ dɪ, a "nyɪ ɛ nyɔ bhebhe -lrɛɛke!

IX A'ba 'bhle mɔni gbɔli -le!

X A'ba 'bhle badu -le! A'ba 'bhle -banɪ'a 'sɔnnɛ -le! A'ba 'bhle -bhopɔmɔpali -le! A'ba 'bhle -kɔɔtu -le, -ekedɪmaa, lbhɔzeyi -nmɔ'ɔ-ɔ lilile "yiti.

XI -Gwɔ -ke 'mɔ a-a 'ye'a -nyɪni mɔ, a dede ti, 'le, nyɔ vɔn-v 'ye'a amɔ da -tɔ mɔ, ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ, -bho ɔ 'crɛ amɔ 'yriti, -bho ɔ -za amɔ -jeyi, a -de 'bho 'ɔ "bhlɪbhlegbo ti 'le a'ba mumunɔɔ 'ke nyɪni.

XII -Bho a nyɪni, -budu -ke 'li a-a 'ye'a -pa mɔ, a na: -Lagɔ'ɔ wɔnɪpɪpɛɛ -sie amɔ gbo!

XIII -Bho -budu 'mnɛ 'li'a nyɔ kpɔn amɔ, a'ba wɔnɪpɪpɛɛ'ɛ 'yeyea 'mnɛ -nɪ nɔ "kpi! -Bho vɔn -see 'wɔn vɔn 'ke amɔ kpɔn, "lemnɪ a'ba wɔnɪpɪpɛɛ 'mnɛ 'yi-e amɔ -bodɪ le 'le a -ke ɛ 'ke 'bho lizi.

XIV -Bho ɛ "du gwɔ 'mɔ'a nyɔ, 'le ɛ 'ke -budu 'li'a nyɔ "du, -bho vɔn -see 'wɔn vɔn 'ke a'ba 'lɪkpɔ kpɔn 'le vɔn 'ke amɔ -lokuipo, a -sɔ 'bho 'mu! -Bho a -ka mu, a 'gbɔɔ 'bho'a "piplee-e -nɪ'a a'ba

-bhopɪ li. 'Inne 'ke ɔ -to na ɔn -ke -Lago 'bhle -ɪ'ɔ.

XV -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, 'bho -Lago'ɔ -zige'a zɔ, gwɔ 'mne'ε nyɔ'a 'kleyeεε-ε 'ye-e wɔn-ku -mɔ 'le ε 'ke *Sodɔɔmɔgwɔ -ke *Gomɔɔgwɔ'ɔ 'kleyeεε 'mɔ-zɪ.

'Kleyeεε-ε -nɪ'a yinamɔ

(Maakɪ 13:9-13; Luukɪ 21:12-17)

XVI 'Bho dɪ 'mni'a "kpi, *Zezii na: -Ka 'bhlabhɪ-ɪ -nɪ'a 'le -bhlakpɪ'a "klumɔ, 'ka-a 'ɪn-ɪ lbho'ɔ amɔ 'le nyɔ-ɔ se'a -Lago yibo'a "klumɔ. 'E dɪ, a 'bhle "klɪklɪ, nyɔ-ɔ 'yɔɔ'ɔ 'le -ɔ "si'a 'bho -ɔ 'srεε'ε "yi, 'le a 'ke 'ɔ ka -nɪ!

XVII A "du a'ba "bhi'a dɪ gba 'mɔ! A'ba 'wlaa nyɔ wɔn ti -le! 'In na, ɔn-ɔ 'ye-e amɔ -zige -tu -mɔ. 'Le *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li ɔn-ɔ 'ye amɔ "sεεn mɔ.

XVIII 'An dɪ ɔn-ɔ 'ye-e amɔ -kpɔn -mɔ 'le ɔn 'ke amɔ 'bhɪkɪyowli -ke 'bhɔ "we'a wɔnyi kpa 'le ɔn 'ke amɔ -zige -tu. 'Bho 'wa "yigbeyi -ke 'le 'wa nyɔ'a "yigbeyi 'an "dɪ a-a 'ye -za mɔ.

XIX-XX -Bho a nyɪ 'le -zige 'mɔ ti a, 'bho dɪ a 'ka 'mɔ-za, 'ya "kpi, 'le, -ka a 'kɪ ɪ 'mɔ-za, 'ya damɔ, nymɔ'ɔ "si amɔ 'gwɔ -le, -εkedɪmaa, 'bho 'mɔ, dɪ a-a 'ye'a 'mɔ-za mɔ, a'ba -tɪta *-Lago'ɔ Lisaazuzu 'ye ε amɔ -to mɔ 'le a 'ke ε 'mɔ-za.

XXI Nyɔ -lɔɔ, -bho koo ε "du 'wa 'lotɔ'a "nynuu, 'le ε 'ke 'wa "yreetɪ "du, ɔn-ɔ 'ye -ɔ tu wɔn-po -mɔ 'le nyɔ 'ke ɔ 'lbha ɔn 'ke 'mε. 'Le -lɔɔ 'ke 'wa -kɔkɔmɔ tu wɔnpo 'le nyɔ 'ke ɔ 'lbha ɔn 'ke 'mε.

XXII A-bɔ -yɔɔ, 'an 'nynɪ a 'bhle'e "kpi'a dɪ, nyɔ 'wee-e 'ye-e amɔ 'mɔ'nyε -mɔ. 'Ka-a ɪ-ɪ 'ye 'mɔ-nɪ mɔ. Nyɔ -yɔ 'ye'a 'kpa "yi -ku mɔ, -ɔ 'ye'a

'unmυ 'srii mυ 'kōmυkōmυ, 'unno 'ye 'pυn mυ 'bho -Lago'ο 'yigbeyi.

XXIII -Gwlo -ke 'mυ a -nι'a, -bho un -ka 'bho amυ nyanι 'mυ-υ kla, a ple a 'ke -gwlo -lrεε 'mυ mu. - Ziadi 'un-ι za'a amυ -bodι 'mυ, a -see *Izrayεεlι'a gwle 'yiti-gwε yi 'le ε 'ke 'unmω *Nyunyο'ο 'Yu'a leyinωω 'kpi bhla.

XXIV A yibo na, nyo'ο 'zο'ο 'ciaanyi se 'yi'bhε ο se 'ο -tοyi -zi 'le lbhυzeyi se 'yi'bhε ο se 'ο -kοyi -zi -lrεε.

XXV Lε un-υ nu'a nyυ'a -tοyi 'lruli, ε -nmω'ο-ο 'yrili un 'ke ε 'ο 'zο'ο 'ciaanmυ 'lrulinυ -lrεε, 'le, lε un-υ nu'a nyυ'a -kοyi 'lruli, ε -nmω'ο-ο 'yrili un 'ke ε 'ο lbhυzemυ 'lrulinυ -lrεε. A -gblee, 'unmω kωω'ο 'bhlegboyowli, -bho un 'la 'unmυ 'nyinynidι'a tiyayi *Beezebili, 'le, -taafle, a-bυ -yυ 'ma-a 'bhlegbo'a nyυ, un -see amυ 'nyinyinyinι 'duu yi'a?

*Nyo -yο un 'ka ple
(Luuki 12:2-7)*

XXVI A -gblee, a'ba ple nyunyu'a -fanυ -le! Lι-ι "zize'a, ι-ι 'ye-e "piemυ ti'pε -mυ 'le lι -yι -nι 'ka "zizekwla 'mυ-υ 'ye-e yibo-ε -mυ.

XXVII Lε 'un -ke a-a cε'ε kpo 'un-ι za'a amυ -bodι 'mυ, a -zε ε 'mυti 'bho nyυ 'wee'a 'yigbeyi, 'le, lε 'un-ι za'a amυ -bodι 'mυ 'le 'sra 'mυ, a -wa nι 'gba 'mυ ti.

XXVIII Nyυ -yυ 'ka ku 'lbha, -υ se'a -zuzu 'bhεε, a'ba ple υ -le! -Lago 'bhεε'ε ο 'ke ku -ke -zuzu 'kleyεε wōnpo 'le 'kōgwleνε 'mυ, 'unno nyo 'ke ple.

XXXIX 'Le *Zezii 'ye 'yi -lue po, ɔ na: Nyɔ-ɔ 'kpuŋ-
o nɪkpiyreeti 'son 'le -a po 'nɪ mɔniyɛ gbɛ 'mɔ
'pɛlɔ. -Bho -Lagɔ -see 'wɔŋ, 'ya -lue'a ''bhuo yi
ti'ga mɔ 'nɪ?

XXX -Lagɔ yibo'o-o ''nɪmɪ 'diɛ -ke ''bhi -nɪ'a 'le
a'ba ''lru 'li.

XXXI A ''du-o ɛ, a 'ye ''yidienɪkpiyreeti -zi. 'ɛ
dɪ 'tɔ ɔ, -sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le!

**Zezii'a 'wɔɔŋwɔɔŋ -ke 'ɔ ''yidepoɛ*

(Luuki 12:8-9)

XXXII 'Ka-a ɪ -nɪ'e 'mɔ'a dɪ a, nyɔ -yɔ nu'a 'bho
nyɔ 'wee'a ''yigbeyi 'an nɔ ɔ ''du'o, 'mna-a 'ye -
ɔ 'an -tɪta-a -nɪ'a 'le yaku 'li ''yi-tɔ -mɔ -lɾɛɛ 'an
nyɔ'ɔ kamɔ.

XXXIII Nyɔ -yɔ nu'a 'bho nyɔ'a klɛ'ɛ ''yigbeyi ɔ
se 'nɪmɔ yibo, 'bho 'an -tɪta-a -nɪ'a 'le yaku 'li'a
''yigbeyi 'nɪ-ɪ 'ye -ɔ ''yidepo -mɔ 'le 'nɪ 'ke na 'nɪ
se ɔ yibo nu.

-Pɔlɔ'a bhluhlua -ko, ɛ-ɛ 'mo-o ''yicɪɛɛ

(Luuki 12:51-53; 14:26-27)

XXXIV A -gblee, a'ba de ''gwli -le na 'nɪ 'yi-e
'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ 'le 'nɪ 'ke -pɔlɔ'a bhluhlua -ya.
''Yicɪɛɛ 'mna-a ya'a 'nɔɔ.

XXXV 'In-ɪ 'ya-a ''yicɪɛɛ 'bho ''yu -ke 'ɔ -tɪta'a
'nynumɔ, ''yunynaakpu -ke 'wa 'lotu'a 'nynumɔ,
'le 'bho ''yu'a 'nynɔ -ke 'wa nyimie'ɛ 'lotu'a
'nynumɔ -lɾɛɛ,

XXXVI 'le nyɔ'ɔ ''bhuo'a ''bhlegbo'a nyɔ 'ke 'ɔ
jekamɔ ''du.

XXXVII -Bho ɛ ''du -a'a -tɪta, 'le ɛ 'ke -a'a 'lotu ''du,
-bho -nɪ -kma 'wa ''klumɔ'a nyɔ'ɔ dɪ, ɛ 'ke 'nɪmɔ
-zi, -nɪ se 'an nyɔ'ɔ ''dudua ''yiti-nmɔ. -Bho ɛ ''du

-a'a "yunyukpasu 'le ε 'ke -a'a "yunynaakpu "du, -bho -in -kma 'wa "klumu'a nyɔ'ɔ dɪ, ε 'ke 'inmu -zi, -in se 'an nyɔ'ɔ "dudua "yiti-nmɔ.

XXXVIII Nyɔ -yɔ -see'a ti'bo ɔ 'ke 'inmu "srii "kɔmɔkɔmɔ, -ɔ -see'a 'ybha ɔ 'ke 'kle 'ye kplok-plo 'an dɪ 'le ε-be 'kleyeεε 'mne 'mu ε 'bheε'ε nyɔ 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'me 'le ε 'ke ngazememεε'ε "bhuoka "du, ɔ nyɔtu se 'an nyɔ'ɔ "dudua "yiti-nmɔ.

XXXIX Nyɔ -yɔ'ɔ zi'a ɔ "bhua'a tinε'ε dɪ, -ɔ sta'a 'an dɪ kplokplo 'le ε 'ye'a ɔ 'menamu nyini, ɔ nyɔtu 'ke 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. Nyɔ -yɔ zi'a ɔ "bhua'a tinε'ε dɪ 'le 'kmu 'mu'a lɪ 'li, ɔ nyɔtu 'ke 'me 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

*-Zεge-ε -nɪ'a 'le -Lagɔ gbo
(Maaki 9:41)*

XL A 'ye li-ɔ, a-bu 'mo-o 'an -nu'a dɪ, nyɔ -yɔ kpɔn'a amu -gli, 'inmɔ ɔ kpɔn'o 'le ɔ "si'e 'bho, ɔ kpɔn'o -Lagɔ -yɔ lbho'a 'inmu.

XLI Nyɔ -yɔ kpɔn'a -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi -gli, -ɔ 'yee'a ɔ dɪ -ziadɪ 'mu -Lagɔ'ɔ kamɔ, -zεge -Lagɔ-ɔ 'ye'a ɔ nyɔ "lruli-nu mu, ɔ nyɔtu -see ε 'mu-bo yi. Nyɔ-ɔ srεε'ε "yi 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, nyɔ -yɔ kpɔn ɔ -gli, -ɔ 'yee'a ɔ dɪ -ziadɪ 'mu ɔ "yisrεεε'ε kamɔ, -zεge -Lagɔ-ɔ 'ye'a "yisrεεyi 'mno "lruli-nu mu, ɔ nyɔtu -see ε 'mu-bo yi.

XLII Nyɔ -yɔ -ke "bhua "nyɪ'a *'an -namu'a "klumu'a 'zɔnyɔtoope 'nananikpɪan 'an -nanaa'a kamɔ, -ziadɪ 'in-ɪ za'a amu -bodɪ 'mu, ɔ nyɔtu, -zεge -Lagɔ-ɔ 'ye ɔ "lruli-nu mu, ɔ -see 'ε -lue komu 'mu-bo yi!

XI

**'Zaan Batiisi'a lbhomu (Luuki 7:18-35)*

I A -gblee, *Zezii gwε'ε *'o -namu -bue 'yo 'son'ō -tōtōō 'yi, o -so'ō 'mu-ε, o 'ye 'bho 'bhluḱpa 'mne'ε 'kpi'a gwε 'mu mu o 'ke -Lago'ō wlu 'mu-za.

II 'Nōō *'Zaan Batiisi -nū'a -jie 'mu o 'wōn-o Zezii *Kliisi'a lbhū'a "dū 'bō, 'le o 'ye 'le o gbo 'ō -namu -yo gbi lbho un 'ke o tidede:

III *-Lago'ō 'Bhozayi -o 'pūun'a nyu, -o -ke dū -Lago'ō wlu'a 'mutizamū 'cū'a see -o 'ka yi, -a -nū'a wōnfunamū, 'innō -in "dū'a? -Ale -a 'ke o -bhla wōn-fuo ma'a?

IV 'Le Zezii na: -Bho a mu, lū a-a 'ye'a li -ke lū a-a 'wōn'ō 'bō o, a 'tmuṣ nū 'Zaan!

V "Lōmu-ṣ 'ye-e ti, topomu-ṣ na-o'o kpleyikpleyi, *lalublibhlemū 'pūn-o'o, "sumu-ṣ 'wōn-o ti, 'memu-ṣ 'sō-o 'menynōō 'mu, dūnnumu-ṣ 'wōn-o -Lago'ō "dūzūgū 'bō.

VI Nyō-o -see'a 'an "gwlideε -pōṣ 'yi -za, o 'wa-a ti!

VII A 'ye li-o, 'Zaan'a lbhomu nu'a -kaa, un 'mu-o le. Un -nū munamū, Zezii 'ye 'bho 'kpa 'le o-o za'a 'Zaan'a 'kpi'a dū nyu -bodū 'mu, o-o nu'o na: Lbheedū a mu'o 'le "musa 'kpi'a? "Yripleyi a mu'o 'yenamū'a? -Gba.

VIII Nyō -lue-e pa'a "yriinmōbanū 'mu, 'innō a mu'o 'yenamū'a? -Gba. A-a 'ye-e li'a, nyu -yu 'bhle'a "yriinmōbanū 'mu, -mnuṣ -nū'e-e 'le 'bhū'ō -denamū.

IX -Lago'ɔ wlu'a 'mʊtizayi a mu'o 'yenamu'a? Kɪn, 'ɪn-ɪ 'tmʊʊ'o amʊ-ɛ, ɔbɔ 'bhɛ-ɛ ''yi tenyɪ ɔ 'ye -Lago'ɔ wlu'a 'mʊtizamʊ -lɾʊʊ -zi.

X 'Zaan 'mo-o nyɔ -yɔ -ke dɪ -Lago -zi -nɪ'a 'ɔ wlu'a 'mʊtizayi 'mʊ 'le ɔ 'ye'a na: 'An wlukpayi 'ɪn-ɪ lbh'o'o 'le -a'a nya, 'le ɔ 'ke -a'a -jɔlʊ pɔ, 'le, wlu ɔ-ɔ 'ye'a 'mʊ-za mʊ a, ɛ 'ke nyunyu'a -pɔlʊ 'zɔ nmaze, 'ɪnnɔ mʊ'o.

XI -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amʊ -bodɪ 'mʊ, -ɛ -sɔ'ɔ - tanyɪnyunyu ''kpi, ɛ 'ye'a 'Zaan ''kpi bhla, nyɔ-ɔ 'ka ''yi'bhɛ -ɔ 'kɔ ɔ -zi, ɔ se -nɪ. 'Bho 'ɛ lemʊ, nyʊ -Lago-ɔ 'ye'a -kɔ mʊ 'le 'wa ''klumʊ'a nyɔ 'wa 'la'a lɛ, ɔ 'bhɛ-ɛ ''yi, ɔ 'ye 'Zaan -zi.

XII A-a 'ye-e li'a, -ɛ 'nyaa'a -nɔɔ -ke ti 'Zaan Batiisɪ-ɪ za nɪ'a -Lago'wlu 'mʊ 'le ɛ 'ye'a -zɪan ''kpi bhla, -ka tikumʊ kpa'a nyʊ tʊ gbo 'le wa-a kpɯn'a 'wa 'bhɪkpa 'mnɛ -glaka, 'ka 'mnɔ 'ka-a, nyʊ -ke -pɔlʊ -gwɛ'ɛ ti 'bho -Lago'ɔ damʊ, ʊn 'bɔ'ɔ ti 'wa -pɔlʊ'a klɛ ti -Lago 'ke ʊ -kɔ.

XIII Dɪ *Moyiizɪ -ke -Lago'ɔ wlu'a 'mʊtizamʊ -lɾʊʊ 'cnɪ'a see, 'ya ''yri'a 'bɪ -nɪ'e-e 'bho 'Zaan ''kpi 'wɔlʊ -nɪnamʊ,

XIV 'le, -bho a 'wɔn a 'ke ɪ ''gwɫide a, -Lago'ɔ wlu'a 'mʊtizayi *Elii -ke ''kpidɪ ʊn 'cnɪ'a see -ɔ 'ye'a le -yi mʊ, ɔ-bɔ 'Zaan 'mnɔ, 'ɪnnɔ mʊ'o.

XV -Bho a 'bɔ ti a 'ke ɪ 'mʊti'wɔn, a popo 'gwɫɔti -ziaka!

XVI -Ka 'traamʊ'a nyʊ -nɪ'a, 'ɛ ''yi 'ɪn 'ke pɔ. ʊn kɔɔ'ɔ-ɔ ''yreetɪkɔni-i cɛ'ɛ -pligbele lɛ'o lɛ'ɛ kpɯn'a 'gwɫɔ 'le 'wa bhɔbhɫadu 'mʊ -ʊ ''wɔwɔ'ɔ ''lɾuli:

XVII -A bhle'a 'traamʊ -Aluku, a-bee -see lete! 'le ʊn-ʊ nʊ'o ''bhalɾɛeke: -Gwɪan li'a -a'ba -kɔbʊ,

a-bee -see yi 'le a 'ke -kple'a!

XVIII A -gblee, 'Zaan yi'a 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ a, lɪ -lru nyɔ-ɔ li'a, 'ɔ li, 'ɔ 'na nɔɔ, 'le nyɔ-ɔ nɔ'o: ɔ 'bhle-e 'nyinyɔnɪdɪ'a -zuzu 'mɔ!

XIX 'Le 'ɪnɔɔ *Nyunyɔ'ɔ "Yu -mɔɔɔ 'ye yi, 'le 'ɪn-ɪ li'e lililɛ, 'ɪn-ɪ 'na'a nɔɔ nyɔ 'wee'a ka, 'le nyɔ-ɔ nɔ'o: -Oooo! A 'ye-e liliyi -ke nɔɔ'ɔ 'nayı 'mɔɔ li'a! ɔ -ke lapoozamu -ke "nyinyɔnikpli'a nɔmɔ -lruɔ 'pɔ-o bha! ɪ -nɪ'a -kaa, 'le -Lagɔ'ɔ -naagɪ-ɪ nɔ'o 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ lbhɔ 'le nyɔ 'bhɛɛ'o ɔn 'ke ɛ "yiyibo 'le 'ɪn -ke 'Zaan'a "yisrɛɛkpli 'mɔ.

-Gwlɛ -ke 'mɔ'a nyɔ-ɔ -see'a ti'bo ɔn 'ke "gwlide

(Luukɪ 10:13-15)

XX *Zezii pɔ'a wlu 'mɔɛ ti a, -gwlɛ -ke 'mɔ ɔ -nɔ -nɪ'a *wɔnkulɪ'a -dadudu, 'ya -da ɔ-ɔ wlu'o 'yikmaka, -ɛkedɪmaa, 'bho ɪ-bɪ gwɛ 'mɔnɪ'a 'limɔ'a nyɔ -see 'wa "nyinyɔnɪdɪ "yiyibo, ɔn -see -Lagɔ gbo "bhiti,

XXI 'le ɔ na: -Yeee! Ngazedɪ! Kolazɛɛnkɔmɔ-a! -Yeee! Ngazedɪ! Bɛsayidaakɔmɔ-a! A-a 'ye-e 'kle 'ye -mɔ tenyɪ "sɛ, -ɛkedɪmaa, wɔnkulɪ 'ɪn -nɔ -nɪ'a 'bho a gbo, -bho ɛ "du 'kɪ Tiilɪ -ke Sidɔɔgwɛ 'mɔ, -nɔɔ -a 'bhle'a -laa kwa, 'bho'a nyɔ yibo 'kɪ 'wa "nyinyɔnɪdɪ "yi, ɔn "bhiti -Lagɔ gbo-ɔ! 'Le ɔn -crɛ 'kɪ -bhɛɛzɔɪn 'le ɔn 'wɪa 'kɪ "tutɔni 'lru-ɔ! 'ɪnnɛ tɔ'o -ka ɔn yibo'a 'wa "nyinyɔnɪdɪ "yi -ziaka, 'le ɔn 'ye -Lagɔ gbo "bhiti.

XXII 'ɪnnɪ 'bhle'e 'nyɔnɪ'a dɪ 'ɪn 'tmɔɔ'o amɔ, 'bho -Lagɔ'ɔ -zignɛ'a zɔ, a'ba 'kleyɛɛɛ-ɛ 'ye-e wɔnku -mɔ 'le ɛ 'ke Tiilɪ -ke Sidɔɔ 'mɔ-zɪ.

XXIII A-bɔ, Kapɛnayiimɔkɔmɔ, a 'de-e "gwli na 'ɪn -nɪ'e-e -daa a'ba 'klumɔ'a dɪ, -Lagɔ-ɔ 'ye amɔ

'nyu 'kpi -po mu'a? -Gba. Ɔ-ɔ 'ye-e amu du
 'yi 'lbhaa -mu 'le 'kɔgwɛnɛ 'mu, -ɛkedɪmaa,
 wɔnkulɪ -nu-ɛ'ɛ 'bho a 'bhli, 'le ɪ 'ke 'kɪ 'bho
 *Sodɔɔmu -nu-ɛ -nɪ see a, 'yri -nɛɛ 'yi 'ɛ -gwɔtu
 -nɪ 'ko-o ti.

XXIV 'ɛ dɪ 'ɪn-ɪ zɪ 'ɪ 'mu -lɛɛ, -Lagɔ'ɔ -zɪgɛ'a
 zɔ, a'ba 'kleyɛɛɛ-ɛ 'ye-e wɔn-ku -mu 'le ɛ 'ke
 Sodɔɔmu'a nɛ -zi.

*A yi 'ɪnmɔ -bodɪ a 'ke -pɔɔ'a bhlubhlua 'ye
 (Luukɪ 10:21-22)*

XXV ɛ-be -nɔɔ 'mne ti *Zezii na: 'An -Tɪta, yaku
 -ke 'bhlɔkpa'a -Kɔyi, 'ɪn-ɪ 'po-o -ɪnmɔ 'sɛɛ -ka -ɪn
 -za'a -a'a 'dɪzɪgɪ 'yɪglu, -a'a nyɔ-u 'yɔɔ'ɔ 'wa 'la'a
 lɛ, -ɪn 'ye u ɪ -tɔ ɔ; -ka -ɪn 'zize 'nɪ 'nyɪbhlɛmɔ
 'ma-a 'bɔɔyɪbɔmɔklɪgbɪ -ke -naagɪbhlɛmɔ -lɪu
 'yriɪ, 'ya dɪ 'ɪn-ɪ po'o -ɪnmɔ 'sɛɛ.

XXVI Kɪn, 'an -Tɪta, -ka -a'a 'gwɔɔ 'bɔ'ɔ ti, 'ka-a
 ɛ -nɪ'e 'mu. 'ɛ dɪ 'ɪn-ɪ po'o -ɪnmɔ 'sɛɛ.

XXVII 'Le ɔ na nyɔ-u -nɪ'a 'bho -bodɪ: 'An -tɪta
 -Lagɔ 'nyɪ-e 'ɪnmɔ 'ɔ wɔnkue -jeyɪ, 'le nyɔ se
 'ɪnmɔ 'ɔ 'yu yibo -ziaka, -bho ɛ -se 'an -tɪta, 'le
 nyɔ se 'an -tɪta yibo -ziaka, -bho ɛ -se 'ɪnmɔ 'ɔ
 'yu -ke nyɔ 'ɪn 'bɔ'ɔ ti 'ɪn 'ke 'yri kati 'le 'ɪn 'ke
 u ɔ -tɔ 'le u ɪn 'ke ɔ yibo -ziaka -lɛɛ.

XXVIII Ɔ po'a wlu 'mne ti a, ɔ na: A-bu sɪa'a -
 ke a-bu se'a -pɔɔ'a bhlubhlua 'bhle, a yi 'ɪnmɔ
 -bodɪ 'le 'mna 'ke amu -pɔɔ'a bhlubhlua 'nyɪ.

XXIX A 'tayɪ a'ba 'bhi 'yiti 'le 'ɪn 'ke amu -kɔ, a
 'wɔn a 'ke 'an -tɔtɔɪ kɔn 'le a 'ke ɪ 'mu ti-de. A
 -gblee, 'ɪnmɔ a-a 'ye'a -laa li, 'an -pɔɔ 'yɔɔ'ɔ 'le
 'an 'bhɛɛ 'an 'bhuo 'yi 'le a 'ke -pɔɔ'a lɪpɪɛɛ
 'ye.

XXX 'An nyu'a 'bhlebhlesu 'in 'bhle'a nyu, 'ε -sɪa -nɪ nu.

XII

**Zezii 'bhle-e wɔnkuε 'bho *lifɔzɔ ''kpi
(Maaki 2:23-28; Luuki 6:1-5)*

I -Nɔɔ gbε zi'a a, *'Zuifɔ'u'a lifɔzɔ, *Zezii -ke *'ɔ -namu-u yi 'nɪ-e 'le -kpu 'mu. Lɪ-ɪ -ke -kɔbu guɔɔ'ɔ, un-u 'la'a 'blee, 'ya -kpu mo'o. 'Mu nu'a -kaa, ε-ε 'lbha-a 'ɔ -namu, 'le un-u cε'ε 'ya -fleɪ 'le un-u li'e 'ya 'yɔ.

II *Falizien 'we 'ye 'u li, un dede'e-e Zezii ti un na: -Gbɔ 'nɔɔ! Lε nyɔ -see'a -nu yi -a'ba lifɔzɔ, 'ɪnnε -a'a -namu-u nu'a?

III 'Le ɔ na: "Dɪ-ɪ -zε'ε 'mu 'le -Lagɔ'ɔ ''bɔgu 'li, a 'mate nɪ-a'a-ae? -A'ba ''na *Daviidi, -da 'mu-u 'lbhɔ 'ɔ -ke 'ɔ -namu, koo un -nyna'a?

IV Un pa'a 'le -Lagɔbudu 'li, ''fɔɔ un -za'a *'sraga 'mu, un ''nyɪ'a -Lagɔ, 'ɪnnɪ un li'o. ɪ-bɪ ''fɔɔ 'mnɪ, 'le -a'ba gba 'li, 'ɔ 'sragazamu'a ''sε-ε 'ke ɪ li.

V *Gbawlu *Moyiɪzɪ 'cnu'a see 'le -Lagɔbɔgu 'li, a -see ɪ zrε'ε? -Lagɔ'ɔ 'sragazamu -nɪ'a lbhu -nɔnamu 'le *-Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo, un 'cε-ε lifɔzɔ'ɔ gba 'mu 'le ε -se 'wa ''yɪkpadɪ -ko.

VI 'E dɪ a, 'ɪn-ɪ 'tmɔ'u'o amu, nyɔ-ɔ 'bhε'ε ''yi, -ɔ -zi'a -Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo, ɔ -nɪ'e-e -dagbε.

VII Nyunyu'a ngazeyεε 'ɪn 'bɔ'ɔ ti, ε -se nmisragazεε -ko. -Bho a 'wɔn 'kɪ -Lagɔ'ɔ wlu -nε'ε 'zɔ 'mɔti a, nyu-u -see'a dɪ'a da 'ye, a -see 'kɪ u dɪ ''yi-kpa yi.

VIII 'Inmo *Nyunyɔɔ'ɔ 'Yu, 'ɪnmɔ 'bhle'e wɔnkɛ 'bho lifɔɔɔ'ɔ 'bhuo 'kpi. 'E dɪ ɪ-bɪ dɪ 'mnɪ -nɪ'e -kaa 'mɔ.

**Zezii 'pɔɔn'o-o nyɔ -ke sɔ-v 'mɛ'ɛ
(Maaki 3:1-6; Luuki 6:6-11)*

IX *Zezii po'a wlu 'mnɛ ti a, ɔ mu-o'o. *Falizien -ke ɔ depo'a a, ɔ 'ye 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'liciaanbudu -lue 'li pa.

X 'Le-e ɔ -yɛ'ɛ nyɔ -lue -ke sɔ-v 'mɛ'ɛ. Nyɔ-v -nɪ'a 'le 'bɔ-ɔ ti un 'ke Zezii dɪ -kpɔn. 'E dɪ un dede 'nɔ ti: 'Bho *lifɔɔɔ'ɔ zɔ nyɔ 'bhɛɛ'ɛ ɔ 'ke nyɔ 'pɔɔn'a?

XI 'Le ɔ 'ye v -kaa 'yi'lɛ: -Bho nyɔ 'bhle 'bhlabhli, 'le 'ya 'klumɔ'a -lue 'ke 'mɔtɛbhie 'li 'kpa -a'ba lifɔɔɔ'ɔ zɔ, ɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke ɛ 'le -za?

XII Nyunyɔ se -kaa 'bhlabhle -zi? 'Lemnu ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili -a 'ke -zɛɛ nu 'bho -a'ba lifɔɔɔ'ɔ zɔ.

XIII ɔ po'a wlu 'mnɛ ti a, 'le ɔ na nyukpasu 'mno -bodɪ: Sro sɔ! 'Le ɔ 'ye ɛ sro, ɛ 'ye 'pɔn -nalo.

XIV ɔ gwɛ'ɛ 'yi a, Falizien -nɪ'a 'bho 'da'a 'le-e -Lagɔwlu'a 'liciaanbudu 'li, un mu-o'o un 'ye 'lru'gbɔɔ. -Ka un 'ka -nyna 'le un 'kɔ ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ, un 'ke 'na bhaga.

-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi

XV *Zezii yibo'o-o na *Falizien-ɛ 'ye -ɔ fɛ 'zɔ -pa -mɔ. 'E dɪ ɔ 'wɔ'ɔ 'bho. 'Nɔɔ ɔ mu'a a, nyɔ 'gbu-o ti, un -ke ɔ 'ye mu 'le ɔ 'ye 'wa 'klumɔ'a 'gwizimɔ 'wee 'pɔɔn,

XVI 'le ɔ-ɔ 'lɔ 'v -kaa 'yi: A'ba 'si nyɔ -yɔ 'ɪn 'du'a 'nynɪ -le'a!

XVII 'E lɛtu -nu-ɛ'o, 'le, wlu -Lago'ɔ wlu'a
'mutizayi *Ezayii -za 'ka 'mu, 'ɛ ''yri'a 'bɪ 'ke 'wɔ.
-Ka Ezayii 'lɛ'ɛ, 'kla-a 'ka-a:

XVIII -Lago na: 'An lbhɔzeyi 'ɪn -za'a 'bho, 'ɪnnɔ
'ka-a. 'ɔ dɪ 'ɪn -kma'o, 'le ɔ 'mu 'ɪn-ɪ po'o
'an 'bubba'a klɛ. 'ɪn-ɪ 'ye -ɔ *'an Lisazuzu
'mu -po -mu, -ka 'ɪn-ɪ 'ye'a nyɔ ''yi'srɛɛ
mu 'bho 'an ''yigbeyi, 'le ɔ 'ke ɪ-bɪ dɪ 'mnɪ
'bhɪkpi -bodɪ 'mu-za.

XIX ɔ -ke nyɔ -see -jɛ yi, 'le ɔ -see zrɛ -po yi, ɔ -see
'yrɛɛɛ -wlu yi 'le ɔ -kaa 'ɔ ''bhuo nyɔ ''yi-to.

XX Nyɔ-u -nɪ'a 'menamu 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi, ɔ
-see u ''kpi-tbhɛ yi. Nyɔ -ke -Lago'ɔ ''gwɪdeɛ-ɛ
'fɪn'a 'mu tenɪ, ɔ -see u 'ɛ -dɪ ''yriti-cɛ yi. 'Kla
'mnɔ 'ka-a ɔ-ɔ 'ye -nu mu 'le 'ɔ nyɔ'a ''yisrɛɛɛ'ɛ
''yri'a 'bɪ 'ke 'wɔ,

XXI 'le 'bhɪkpi'a klɛ 'ke ɔ ''gwɪde.
'Ka-a Ezayii 'lɛ'o.

**Zezii ''du-o *Falizien'ɛ wlu ''kpi
(Maakɪ 3:22-30; Luukɪ 11:14-23)*

XXII ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ ti a, nyɔ 'bhle-e
''nyinynidɪ'a -zuzu'a 'mɔbhleyi -lue. 'ɔ -wlu
wɔn 'le 'ɔ 'ye'e ti -lrɛɛ. 'ɪnnɔ un -ya'a *Zezii.
ɔ-bo nyukpasu 'mnɔ, Zezii 'pɔun nɔ-ɔ'o 'le ɔ-ɔ
wlu'o ''yisrɛɛka 'le ɔ-ɔ 'ye'e ti.

XXIII Nyɔ-u -nɪ'a 'bho, wɔn 'mu -u ti 'le un-
u nu'o: 'ɪnnɔɔɔ -se 'bhɪkpayowli *Davidɪ'a
''nayu, -ɔ 'ma-a *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔun'a nyɔ?

XXIV *Falizien ''we 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, un na,
''nyinynidɪ'a -zuzu ''we'a -kɔyi un-u 'la'a
*Beezebɪlɪ, 'unne ''nyɪ 'ɔ wɔnkue'ɛ dɪ ɔ-ɔ nu'o
''nyinynidɪ'a -zuzu ''we ti.

XXV ɔ yibo'o-o le un-u popo'a 'gwɔlti'a dɪ ɔ na: -Bho 'bhlɔkpa -lue 'kpi'a nyɔ cɪɛ 'mɔ, un -ka tɔ-u vɔ, ɛ-be 'bhlɔkpa 'mnɛ-ɛ 'mo-o tɪsɔɛ. Gwɔɔ o, 'bhlegbo o, -ɛ -ke 'mɔ'a nyɔ-u cɪɛ'ɛ 'mɔ, -bho un vɔ tɔ, ɛ-be 'bhlegbo 'mnɛ-ɛ 'mo-o 'bhlegbo -yɛ 'ka ti-sɔ -lɛɛ.

XXVI 'Ka 'mnɔ 'ka-a, -bho Sataan -ka 'kɪ 'ɛ 'bhɔo ti-inu a, -bho 'ɛ 'nyɪnyɪnɪdɪ'a -zuzu -ka 'kɪ 'mɔ-ɔcɪɛ ɪ -ka tɔ-u vɔ, 'ɛ wɔnkɛ-ɛ 'tɪi 'ko-o 'yɪ.

XXVII -Bho a nyɔ na 'ɪn-ɪ 'nu-o 'nyɪnyɪnɪdɪ'a -zuzu ti 'le Bezebilɪ'a wɔnkɛ 'mɔ, 'le, 'lemnu, a'ba 'bhi'a -namɔ -mnɔɔ, doo un-u za'a wɔnkɛ 'le un-u nu'o 'nyɪnyɪnɪdɪ'a -zuzu ti'a? ɛ-be -lue 'mnɛ-ɛ 'nyɪ 'ɔ wɔnkɛ'ɛ? 'Wa 'nyɪnyɪnɪdɪ'a -zuzu'a tɪnuɛ, 'ɪnnɛ za'a amɔ 'gɪ see.

XXVIII -Bho ɪ -see -kaa 'mɔ-nɪ, 'le ɛ 'ke 'le *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'mɔ 'ɪn-ɪ nu nɪ'e 'nyɪnyɪnɪdɪ'a -zuzu ti a, 'lemnu -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ -yɛ'ɛ amɔ-ɛ.

XXIX ɪ-bɪ dɪ 'mnɪ'a kamɔ ɔ -za'a 'bho *Sataan 'kpi 'yɪ 'le ɔ 'yɛ ɛ pɔ -lɛɛ, 'le ɔ na: -Bho -ɪn -see -glaliyi san ke, -ɪn se 'bhɛɛ -ɪn 'ke ɔ gbo pa 'le -ɪn 'ke 'ɔ -kɔkɔɔ 'mɔ'luo. -Bho -ɪn sɔn ɔ, 'lemnu -ɪn -flɔ'ɔ-ɔ 'yɪ 'le -a 'luo'o 'tɔ 'ɔ -kɔkɔɔ 'mɔ 'wee.

XXX A -gblee, nyɔ -ke 'ɪn se'a -na a, ɔ-ɔ 'mo-o 'an tɔ'a nyɔ, 'le, nyɔ -yɔ -see'a 'ɪnmɔ -kpa a, -a 'ke ɪ 'lru 'du, ɔ-ɔ 'mo-o ɪ'a yagbayi.

XXXI 'ɛ dɪ a, 'ɪn-ɪ wɪ 'ɪ amɔ 'yiti, nyunyu'a 'nyɪnyɪnɪdɪ -ke 'nyɪnyɪniwlu'a 'wee un-u za'a 'mɔ, -Lagɔ-ɔ 'yɛ-e 'ya dɪ 'bhɔ -mɔ. Nyɔ -yɔ nyɪnɪ'a -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a 'nyɪ wɔn, -Lagɔ -see 'ɔ 'nyɪnyɪnɪdɪ'a dɪ 'bhɔ yi.

XXXII -Bho nyɔ nyɪnɪ 'ɪnmɔ *Nyunyu'ɔ 'Yu'a

'nyinu wɔn ɔ, -Lago-ɔ 'bho-ɔ 'ɔ 'nyinyinidi'a dɪ. 'Bho 'ɛ lemɔ 'tɔ, nyɔ -yɔ nyini'a -Lago'ɔ Lisaazuzu'a 'nyinu wɔn, -Lago'ɔ 'bho 'ɔ 'nyinyinidi'a dɪ 'kɔmɔkɔmɔ! I -nɪ 'nɔ-ɔ 'kpi 'kɔgwleka.

*Tu -ke 'ɛ "bhi
(Luuki 6:43-45)*

XXXIII *Zezii po'a wlu 'mnɛ ti a, ɔ -po 'nu-ɔ 'yi -lue, ɔ na: Tuzegɛbhleyi 'ye'e wɔnnmɔbhi. Nyɔ-ɔ 'bhle'a -kmakmatu, ɔ-ɔ 'ye-e -kmakmabhi, -ɛkedɪmaa, 'le tu'a 'bhi 'mɔ, 'le-e nyɔ yibo -nɪ 'nɛ 'yi, -bho ɛ 'du -zegɛ 'le -bho ɛ -se -zegɛ.

XXXIV 'Yrabhabhlemɔ-a! A-bɔ -yɔ -se'a-a -zɪɪ, koo a 'ke 'tɔ -ziadɪ 'mɔ-za'a? 'Kla 'mnɔ, li-ɪ 'yi'a 'le -pɔɔ 'zɔ, 'ɪnnɪ nyɔ-ɔ po'o 'piemɔ.

XXXV Nyɔzegɛ-ɛ 'za-a dɪzɪɪ-ɪ 'wɔ'a 'le 'ɔ -pɔɔzegɛ gbo 'mɔ, 'le nyɔ -ke dɪ -nyini'a 'yrili-za'a 'nyinyinidi -nɪ'a 'le 'ɔ 'nyinyinipɔɔ gbo 'mɔ.

XXXVI 'In-ɪ 'wɪ -ɪ amɔ 'yiti, -Lago'ɔ -zɪɪle'a zɔ nyɔ'o nyɔ'ɔ bhebhewlu 'wee ɔ -za'a 'mɔ, ɔ-ɔ 'ye-e 'ya kuna -po -mɔ,

XXXVII -ɛkedɪmaa, nyunyɔ'ɔ 'bhuo'a wlu 'ke ɔ dɪ li-za. ɛ-be wlu 'mnɛ, 'ɪnnɛ 'ke ɔ dɪ -kpɔn -lɛɛ.

*'Traamɔ'a nyɔ 'ybha-a wɔnkule
(Maaki 8:11-12; Luuki 11:29-32)*

XXXVIII *Zezii po'a wlu 'mnɛ ti a, *-Lago'ɔ gbayibomɔ -ke *Falizien gbɪ na: Zezii, -a'ba -Tɔyi, -a 'bɔ-ɔ ti -a 'ke -ɪnmɔ ya-gbɔ, -ɪn 'ke *wɔnkule nɔ.

XXXIX 'Bho 'wa wlu 'kpi ɔ na: 'Traamɔ'a nyɔ-ɔ 'ma-a 'nyinyinidi'a nɔmɔ -ɔ se'a 'yikpɔn -Lago'ɔ damɔ, ɔn 'ybha-a wɔnkule 'le 'ɛ -lue komu -see

-nu-ε yi, -bho ε -se 'to-ɔ -Lago'ɔ wlu'a 'mʊtizayi
*Zonaasti'a nɛ'ε "sɛ.

XL -Ka Zonaasti nu'a 'wɪ 'sɔn 'le zmiklagba'a
'limʊ, 'ε tanzɔ 'le zmi 'ye 'ɔ gwla, ɔ -see'a 'mɛ
ε, 'kla 'mnɔ 'ka-a 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ "Yu-u 'ye 'wɪ
'sɔn 'le glu -nu mu, 'ε tanzɔ 'le 'ɪn 'ke glu -sɔ, 'ɪn
'ke ti-nɪ -lrɛɛ.

XLI 'Bho -Lago'ɔ -zige'a zɔ *Niniivɔkɔmʊ-ʊ 'ye-
e 'traamʊ'a nyʊ dɪ "yi-kpa -mʊ, -ɛkedɪmaa, -da
Zonaasti -za -nɪ nu'a -Lagɔwlu -bodɪ 'mʊ, 'bho-o
Niniivɔkɔmʊ 'mnʊ yibo -nɪ'e 'wa "nyinyɪdɪ "yi
'le ʊn 'ye -Lagɔ gbo "bhiti, 'le, nyɔ -yɔ 'bhɛ'ε "yi
-ɔ -zi'a Zonaasti, ɔ -nɪ'e -dagbɛ a'ba "klumʊ 'le
a'ba "du'o 'bho 'ɔ wlu'a!

XLII -Lago'ɔ -zige'a zɔ, 'bhlɔkpa ʊn-ʊ 'la-
a Sebaa, 'ε -yowlinynaakpʊ-ʊ 'ye-e 'traamʊ'a
nyʊ dɪ "yi-kpa -mʊ, -ɛkedɪmaa, *Izrayɛɛlɪ'a
'bhlɔkpayowli *Salomɔɔ'ɔ -naagɪwlu'a dɪ ʊn
"du'o 'le ʊn 'ye 'le 'wa 'bhlɔkpa -nɪ'a 'le nya 'mʊ-
sɔ. Nyɔ -yɔ 'bhɛ'ε "yi -ɔ -zi'a Salomɔɔ, ɔ -nɪ'e-e
-dagbɛ a'ba "klumʊ 'le a'ba "du'o 'bho 'ɔ wlu'a!

"Nyinyɪdɪ'a -zuzu'a leyɛ

(Luukɪ 11:24-26)

XLIII ɪ zi'a -kaa a, *Zezii 'po-o "yi, ɔ na: -Bho
"nyinyɪdɪ'a -zuzu 'da nyɔ 'mʊ, ε-ε mu-o'o 'le ε-ε
'yeye'e 'le "musa "kpi ti, ε-ε 'bɔ-ɔ -dena -lrɛɛ ti
'le 'ε 'ye 'ε.

XLIV -Bho ε -see -dena 'ye a, 'le ε-ε nu'o na: 'In-ɪ
'ye-e 'le 'an -budu 'li le -mu -mʊ, 'le, -bho ε -ka
le-e yi, 'le lɛ se 'le -nɪ, 'le -budu 'li 'ke tiwopo-ε,
'le 'le 'ke -bɛ,

XLV ε-ε sɔ'ɔ 'mʊ-ε, 'le, "nyinyɪdɪ'a -zuzu -
mɛɛson -lrɪ -yɪ -nyɪnɪ'a 'mna 'mʊ, -ɪ -zi'a ɛbɛ ε,

ε-ε mu'o 'ya dɪ 'le ε -ke ɪ-ɪ yi'o 'le ɪ-ɪ de'o. Nyɔ Zezii 'la'a -budu, 'le, ɔ-bo nyɔ 'mnɔ, 'ɔ lɛ-ε zi'e 'tɔ 'ka 'yi. -Ka -lue 'mnɔ, 'ka-a 'traamu'a nyu-u 'bhle'a nyani'a -dedekpli-i 'ye 'mu-nɪ mu.

**Zezii'a 'lotv -ke 'ɔ 'lotv'a 'nynuu*

(Maaki 3:31-35; Luuki 8:19-21)

^{XLVI} A -gblee, *Zezii -nɪ nyu'a -dadudu -tɔnamu, ɔ 'bhle-e wlu wɔn 'mu 'le 'ɔ 'lotv -ke 'ɔ 'lotv'a 'nynuu 'ye yi. Un -nyna'a-a 'bho 'piemu ti, un 'bɔ-ɔ ti un 'ke ɔ 'tmu.

^{XLVII} 'Le nyɔ -lue 'ye ɔ linyini, ɔ na: Po -lokui! -A'a 'lotv -ke -a'a 'lotv'a 'nynuu -nɪ'e-e 'bho 'piemu. Un na un 'bɔ-ɔ ti un 'ke -ɪnu 'tmu.

^{XLVIII} ɔ na ɔ-bo nyɔ 'mnɔ -bodi: Yru -ke 'bhi -nɪ'e bho, -v 'mo-o 'an 'lotv -ke 'an 'lotv'a 'nynuu -ziaka'a?

^{XLIX} 'Le ɔ 'ye *'ɔ -namu -jie 'yi-tɔ na: 'An 'lotv -ke 'an 'lotv'a 'nynuu 'ka-a!

^L -Gblee, 'an -tɪta -Lago -nɪ'a 'le yaku 'li, nyu -yu nu'a 'ɔ 'gwɔdɪ, 'ɪnu 'mo-o 'an 'lotv -ke 'an 'lotv'a 'nynuuɪgi.

XIII

'Bhɔkpa'a 'digbi nyie'ε 'yi

(Maaki 4:1-9; Luuki 8:4-8)

^I Zɔ -lue 'mne 'zɔ, Zezii -sɔ'ɔ 'mu-ε, -budu -ke 'li ɔ -nɪ'a, ɔ 'ye 'le 'da, ɔ 'ye 'le -badaklagba wɔnli mu, ɔ 'ye ti-de 'le ɔ 'ke nyu -tɔ.

^{II} Nyu'a -dadudu 'gbu'u-o-o 'bho 'ɔ 'trolli. 'Wa 'yidie'ε dɪ ɔ 'kpa'a gɔlu -lue 'li, ɔ 'tε-ε 'kɪka gbo -sɛ 'le ɔ 'ye ti-de. Nyu'a klɛ yi'a a, un -nɪ'e-e 'bho 'ni wɔnli.

^{III} ɔ-ɔ tɔ 'nu-u h'a -dadudu 'le 'yi 'mu, na:

A -gblee, nyo -lue -so'ɔ 'mυ-ε, ɔ 'ye 'ɔ -jolugle -klunamu mu.

IV ɔ -ni'a li 'le gle 'mυ -gbanamu, 'ya 'yɔtɔlv 'kpa-a 'bho -jolɔkpa ''yi. Ni'kpi nu'a -kaa, ɪ yi-o'o, ɪ 'ye ɪ li,

V 'le 'ya 'yɔtɔlv 'ye 'bho kɔian ''kpi 'kpa, -da -ke 'bhɔkpa se'a 'mɔku. ɪ nu'a -kaa, ɪ mε-o'o -nalo.

VI 'Yɔv fan'a a, ɪ sin-o'o, ɪ 'ye 'mε, -εkedɪmaa, 'ya 'sɪsɪanyi -see glu nyini.

VII 'Le -lɪu 'ye nnagbakuo'a -gbɔtɪ'a 'bhɔkpa 'mυ 'kpa. ɪ-bɪ ''wi 'mni mε'ε ε, ɪ -po'o-o 'ya -kɔni -popo ''lɪu. 'ε dɪ ɪ nεsɾε'o 'le ɪ -see 'yɔ po.

VIII 'Yɔ-lɪu nu'a -kaa, ɪ 'kpa-a 'bhɔkpaɛɛε 'mυ, 'le ɪ 'ye mε, ɪ 'ye -nɪgblɪ 'bhle. ɪ wa'a a, ɪ -tɔ'ɔ-ɔ ''yri. -Lue'a 'yɔ ε po'a a, ɪ 'bhεε'ε-ε 'yɔ'ɔ -gwlv -lue 'yɔ -bue; 'plan -lɾεε ''klumu'a -lue 'bhεε'ε-ε 'yɔ'ɔ -gwlv tan 'le -yɪ -ni'a 'bho'a -lue po'o 'yɔ'ɔ -gwlv -muu.

IX Zezii gwε'ε -wluwlua ''yi, ɔ na: -Bho a 'bɔ ti a 'ke ɪ 'mɔti'wɔn ɔ, a popo 'gwlvɪ -ziaka.

*Lee -ke dɪ *Zezii-i po'o ''yi'a?*

(Maakɪ 4:10-12; Luukɪ 8:9-10)

X A -gblee, *Zezii gwε'ε -wluwlua ''yi a, *ɔ -namυ 'nyini -ɔ li 'le vɪ na: Leedɪ -a po'o ''yi'a?

XI 'Le ɔ na: A-bv -yυv, -Lagɔ'ɔ nyv'a -kɔkɔ'ɔ dɪ ɔ ''zize'a nyv -lɾv ''yrili, ɔ zɪza 'ni-ɪ gbɔ, ɔ 'ye amv -tɔ, a 'ke ɪ yibo. U-bee -mɪv'a nε se -kaa 'mυ-nɪ.

XII A 'ye li-ɔ, nyo -yɔ 'bhle'a lε, -ɔ nu 'nε lbhv, -Lagɔ-ɔ ''nyɪ -ɔ -lɾεε, 'le ɪ-ɪ 'kpa'a ''kpi. -Yɔ 'bhle'a -toope, -ɔ de 'ε ti, ɔ-ɔ 'zε -ε ɔ kwa 'mυ 'wee.

XIII 'Inne 'bhle'e 'nyn'a dɪ, 'ɪn-ɪ 'tmʊs 'nɪ nʊ'o
 'yi 'mʊ, -ɛkedɪmaa, -bho koo ʊn 'yra 'ɪnmʊ, 'wa
 -pɔɓ 'zɔ -see 'ɪnmʊ ''yrili-gwɛ yi -Bho koo ʊn
 po 'ɪnmʊ -lokui, ʊn -see ti'wɔn yi, 'le ʊn -see ɪ
 'mʊti'wɔn yi.

XIV -Ka -Lagɔwlu'a 'mʊtizayi *Ezayii 'lɛ 'ka 'bho
 'wa 'kpi, 'ɛ ''yri'a 'bɪ-ɪ 'wɓ'o -laa, ɔ na: -Lagɔ na:
 A-a 'ye-e 'an wlu 'bʊ'wɔn -mʊ -kpɪn, 'le a -see ɛ
 'mʊti'wɔn yi. A-a 'ye-e 'ɪnmʊ ya-gbʊ -mʊ
 -kpɪn, 'le a -see 'ɪnmʊ ''yrili-gwɛ yi.

XV ʊ-bʊ nyʊ 'mʊnʊ, 'wa -pɔɓ ''kpleku'o, 'le ɛ -kaa
 'ɪnmʊ ''yrili-gwɛ, 'wa -lokui 'bhlu-o -jido 'le ɪ -kaa
 ti'wɔn. ʊn 'po-o 'wa ''yri kuku 'kpi, 'le ɪ -kaa
 ti'ye. ʊn nʊ -ɪ'o 'le ʊn -kaa kpli ''yizizia. -Bho ʊn
 zizia 'kɪ kpli ''yi a, ''lemnɪ 'ɪn-ɪ 'pʊʊn nʊ 'ko-o'o
 'bho 'an ''yigbeyi.

'Ka-a -Lagɔ 'lɛ'o.

XVI ɔ po'a wlu 'mne ti a, 'le ɔ na: A-bʊ -yʊʊ, a'ba
 ''yri-i 'ye-e ti 'le a'ba -lokui-i 'wɔn'ɔ ti'a dɪ, a wa'a
 ti!

XVII -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amʊ -bodɪ 'mʊ, -Lagɔwlu'a
 'mʊtizamʊ -ke -Lagɔ'ɔ nyʊ -lrʊʊ-ʊ 'srɛɛ'ɛ ''yi, -ʊ -
 nɪ'a ti -benyɪ, 'wa -dadudu 'bɔ-ɔ ti, lɪ a-a 'ye'a li a,
 ʊn 'ke ɪ li'ye, 'le ʊn -see ɪ li'ye. Lɪ a-a 'wɔn'ɔ 'bɔ,
 ʊn 'bɔ-ɔ ti ʊn 'ke ɪ 'bʊ'wɔn 'le ʊn -see ɪ 'bʊ'wɔn.

**Zezii zɪza'a-a 'bhɓkpa'a 'digbi nyiɛ'ɛ ''yi gbɔ
 (Maaki 4:13-20; Luuki 8:11-15)*

XVIII *Zezii po'a wlu 'mne ti a, ɔ na: 'Bhɓkpa'a
 'digbi nyiɛ'ɛ ''yi'a 'zɔ 'ka-a:

XIX (Lɪgbayi 'mo-o -Lagɔwlu'a 'mʊzayi, lɪ'a 'yɔ-
 ɔ 'mo-o -Lagɔ'ɔ wlu, 'bhɓkpa 'mo-o nyʊ-ʊ po 'ɛ
 -lokui, 'wa -pɔɓ.) Nyʊ -yʊ 'wɔn'ɔ -Lagɔ'ɔ nyʊ'a

-kəkəkə'ɔ 'dɪ 'bɔ, ʊn se 'ɪ 'mɔti'wɔn, ʊn kəkə'ɔ-ɔ -jolɔkpa 'yi'a 'bhlɔkpa. "Nyinynidɪ'a tiyayi yi-o'o 'le ɛ-ɛ zɪ 'ɪ 'le 'wa -pɔlɔ 'zɔ 'le ʊn-ʊ 'mate'e ɪ-bɪ 'dɪ 'mnɪ.

XX Nyɔ -lɪɪɪ kəkə'ɔ-ɔ kpɪan -ke "kpi lɪyɔ 'kpa'a. ʊn 'wɔn'ɔ -Lagɔwlu 'bɔ -nalɔ, ʊn-ʊ kpɔn -ɛ'o 'le 'bɔbɔa 'mɔ.

XXI 'Le 'wa -de nɛ -pɔlɔ ti -ziaka, ʊn-ʊ 'kpɔn -ɛ ti -daan. -Lagɔ'ɔ wlu'a dɪ, -bho 'kleyɛɛɛ -ke nyɔ'a nyanɪ'a 'mɔklɛɛ bhɪɪ ʊ "kpi, 'wa "gwɪɪɛɛ-ɛ "tii-o'o.

XXII Nyɔ -lɪɪɪ kəkə'ɔ-ɔ nnagbakuo'a -gbɔtɪ'a 'bhlɔkpa. ʊn 'wɔn'ɔ -Lagɔ'ɔ wlu 'bɔ ɔ, 'nɔɔ 'kmɔ'a -nɔɔ -ke 'li -a -nɪ'a -laa 'traamɔ, 'ya lɪ-ɪ sɪa nɪ nɔ-o'o. 'Yewlɪɪ -ɪn 'ke 'ga -ke 'kmɔ'a lɪ -lɪɪ'a 'tɔ-ʊ "su-o 'wa -pɔlɔ 'yi, 'le ʊn-ʊ 'mate'e -Lagɔ'ɔ wlu. 'ɛ dɪ ʊn se 'bhɛɛ ʊn 'ke ɛ 'bho "du 'le ʊn 'ke kpɪɪ "yizizɪa.

XXIII 'Le nyɔ -yɔ -nɪ'a 'bho kəkə'ɔ 'bhlɔkpazɛɛɛ. 'ɛ -lolɔlɔ wa'a a, ɪ -tɔ'ɔ "yɪɪ a, -lue'a 'yɔ ɛ pɔ'a a, ɪ 'bhɛɛ'ɛ-ɛ 'yɔ'ɔ -gwɪɪ -lue 'yɔ -bue; 'plan -lɪɛɛ "klumɔ'a -lue 'bhɛɛ'ɛ-ɛ 'yɔ'ɔ -gwɪɪ tan 'le -yɪ -nɪ'a 'bho'a -lue pɔ'o 'yɔ'ɔ -gwɪɪ -muu. ʊ-bɔ nyɔ 'mnɔ 'wɔn'ɔ -Lagɔwlu 'bɔ ɔ, ʊn 'wɪn 'ɪ 'mɔti, 'le, -ka ɛ 'lɛ'ɛ ɛ, ʊn-ʊ nɔ'o -kaa. ɪ-bɪ "yi 'mnɪ, 'ya 'zɔ'ɔ "tiinamɔ 'ka-a.

-Sukui "kpi'a "yi

XXIV A -gblee, *Zezii -pɔ 'nɔ-ʊ "yi -lɪɛɛ, ɔ na: Lɛ -ke -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kəkəkə gɔgɔ'ɔ "yiti, 'ɪnnɛ 'ka-a: Nyɔ -lue 'gba-a lɪ'a 'yɔ -ke -kɔbɔ gɔgɔ'ɔ 'le 'ɔ -kpaa 'mɔ.

XXV "Matɔ -lue, -da nyɔ 'wee -nɪ'a 'mɔnamɔ, -sukui -ke ɪ-bɪ -lolɔlɔ 'mnɪ gɔgɔ'ɔ, nyɔ 'mnɔ'ɔ

jekayi yi-o'o ɔ 'ye 'ya 'yɔ 'le -kpaɔ -lue 'mnɛ 'mɔ -lo 'le ɔ 'ye mu.

XXVI 'Le ɪ-bɪ -lololɪ 'mnɪ 'ye mɛ. 'Ya wawaanɔɔ mu'a -nyni mɔ a, -sukui 'mnɪ 'da-o'o -lɛɛ.

XXVII -Kpaayowli'a lbhuzemɔ na: -A'ba -Kɔyi, -ɪn -see -lololɪzɪɔ 'le -a'a -kpaɔ 'mɔ -lo? Doo -sukui 'wɔb'a?

XXVIII 'Le ɔ na: Jekayi -lue-e nɔ'o -kaa. 'Le 'ɔ lbhuzemɔ 'mnɔ 'ye ɔ tidede: -ɪn 'bɔ-ɔ ti -a 'ke mu -a 'ke -sukui 'mnɪ 'le -lololɪ 'mɔ -za'a?

XXIX 'Le ɔ na: -Gba. -Bho a 'ke ɪ 'le ɪ 'mɔ -za a, a -kɪ ɪ -lololɪzɪɔ 'gbaa.

XXX A "tayi nɪ 'yiti. -Bho -lololɪzɪɔ zaan a, 'le 'ɪn 'ke "ba 'la 'le ɪn 'ke ɪ gbobhete, ɪn 'ke ɪ ti'wla 'le ɪn 'ke ɪ 'mɔzɪza, ɪn 'ke 'ya -pɔpɪ lisan, ɪn 'ke ɪ 'yriɔ 'le ɪn 'ke -lololɪzɪɔ 'mɔ'tɛ, ɪn 'ke ɪ 'sra wɔnyɪ "du.

Tu'a 'yɔɛ'ɛ "kpi'a 'yi

(Maakɪ 4:30-32; Luukɪ 13:18-19)

XXXI A -gblee, *Zezii 'pɔ-o "yi -lɛɛ, ɔ na: -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ kɔɔ'ɔ-ɔ tu -lue'a 'yɔɛ. 'Innɛ nyukpasu -lue -lo'o 'le 'ɔ -kpaɔ 'mɔ.

XXXII Lɪ'a 'yɔ 'bhɛ-ɛ "yi, 'ya 'wee 'ye ɛ 'mɔ-zɪ. -Bho ɛ mɛ, ɛ-ɛ 'bhɔa-a'o 'le ɛ-ɛ 'bhɛ'ɛ "yi 'le ɛ-ɛ zɪ'e tui 'wee 'mɔ, 'le ɛ-ɛ "du'o tu -ke "klei -ke ya nɪkɪ-ɪ pɔ nɪ'a 'lɔ.

"Flɔɔ'ɔ "buubuulɛ'ɛ "kpi'a 'yi

(Luukɪ 13:20-21)

XXXIII *Zezii pɔ'a "yi 'mnɛ ɛ, ɔ 'kɔ-ɔ 'bho -lɛɛ: -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ 'ɪn 'ke "flɔɔ'ɔ "buubuulɛ likpɔkpa -nɪ. Lɪ'a 'pɔn ɪn-ɔ 'la'a falɪɪnɪ, -bho 'nynaakpɔ -lue "pli ɛ -buaan, 'le ɛ 'ke kwa 'gbaa,

'le un bhete 'ne "flɔɔ'ɔ "buubuule 'mne gbo. -Bho ε lele 'le ε 'ke ε pa, 'lemnɔ ε-ε "bu-o'o. (I-bɪ "yi 'sɔn 'mni, 'ya 'zɔ 'ka-a: -Ka tu'a 'yɛtoope 'bhva'a 'le ε "du'a tuklagba, 'le, -ka "flɔɔ'ɔ "buubuule "buu -nɪ'a faliiɪ, 'ka 'mno 'ka-a nyɔ-ɔ 'wɔɔn'ɔ -Lagɔwlu, 'bho 'ε 'nyaanamu un se "yi-die. -Bho ε nyɪ 'le nya ti 'le nyɔ -lɔɔ-ɔ 'kɔ 'ɔ "kpi.)

**Zezii 'de-e "yi'a kɛ*

(Maaki 4:33-34)

XXXIV *Zezii -za -nɪ'e-e 'ya klɛ "yi'a -dadudu nyɔ -bodɪ 'mɔ. Wlu ɔ 'ka 'mɔ-za kɔɪanmɔti, ε se -nɪ, -bho ε -se "yi'a "sɛ.

XXXV 'Kla 'mno 'ka-a ɔ-ɔ nu'o, 'le, lɛ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi -lue -za 'ka 'mɔ see, 'ε "yri'a 'bɪ 'ke 'ye-ε:

'Le "yi 'mɔ 'ɪn-ɪ 'ye ɔ 'tmɔɔ -nɪ mɔ. 'Bho 'bhlɔkpa'a tiyanamu lɪ-ɪ "zize 'ka a, 'ɪn-ɪ 'ye -ɔ -bodɪ 'mɔ-za -mɔ.

**Zezii zɪza'a-a -sukui'a "yi gbo*

XXXVI Zezii gwɛ'ε -tɔtɔɔ "yi a, ɔ "tayi'e-e nyɔ "yiti ɔ -ke un 'ye lisɔɔ 'le ɔ 'ye "bhlegbo mu, 'le *'ɔ -namɔ 'ye ɔ linyɪ 'le un na: Zɪza -kpa'a 'mɔ'a -sukui'a "yi gbo!

XXXVII 'Le ɔ na: -Lololɪzɪgɪ'a -loyi 'mo-o 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ "Yu.

XXXVIII -Kpa-a 'mo-o 'kmɔ; -lololɪzɪgɪ-ɪ 'mo-o nyɔ-ɔ 'wɔɔn'ɔ -Lagɔ, ɔ 'ke ɔ -kɔ. -Sukui-i 'mo-o nyɔ-ɔ "du'a 'bho "nyinyɪnɪdɪ'a tiyayi'a wlu.

XXXIX Jekayi -lo'a -sukui'a 'yɔ-ɔ 'mo-o "nyinyɪnɪdɪ'a tiyayi. -Lololɪzɪgɪ'a ɛɛɛɛ-ε 'mo-o 'kmɔ'a "yitiinamu. 'Ya ɛmɔ 'mo-o -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ.

XL A -gblee, -ka nyɔ-ɔ 'kɪkle'a -sukui 'mnɪ'a -pɔpɪ 'lɪruli 'le ɔ-ɔ po ɪ 'yri, 'kla 'mnɔ 'ka-a ε-ε 'ye 'mɔ-nɪ mɔ 'kmɔ'a 'yitiinamɔ.

XL I 'Inmɔ *Nyunyɔɔ 'Yu-u 'ye-e 'an -dalbhomɔ 'nɔɔ -lbho -mɔ, nyɔ-ɔ po'a 'wa -bonyunyu 'nyinyɪnɪdɪ 'mɔ -ke nyɔ-ɔ nɔ'a 'nyinyɪnɪdɪ 'bho -Lagɔɔ 'yigbeyi, 'le ɔn 'ke ɔ 'mɔ'tɛ,

XL II 'le ɔn 'ke ɔ 'le 'kɔgwɛɛɛ 'mɔ 'vuto, 'le-e 'vivia -ke 'kleyeɛɛ -nɪ'o.

XL III 'Bho 'ɛ 'kpi, nyɔ -yɔ 'wɔɔn'ɔ -Lagɔ 'ke ɔ -kɔ, 'le ɔ-bɔ, 'wa -tɪtɪ'a -denamɔ, nyɔ 'mnɔ, 'le 'ɔ 'nynɪ'a 'yibhɛɛɛ'ɛ -vlavlɪ 'mɔ ɔn-ɔ 'ye -vlan -nɪ mɔ 'yɔ'a ka. A -na nɪ -tɔɔ ti -ziaka 'le a 'ke ɪ 'mɔtɪ'wɔn!

Tiduwlilɛ'ɛ 'yi

XL IV *Zezii po'a wlu 'mnɛ ti a, ɔ na: -Lagɔɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ kɔɔ'ɔ-ɔ 'nynɪbhlewlilɛ -ɛ 'du-ɛ'ɛ 'le -kpa'a 'mɔ ti. Nyɔ -lue dide 'nɛ-ɛ 'lɪru, ɔ 'luo 'nɛ 'mɔ, ɔ 'du -ɛ ti. 'Bɔbɔa 'lbhɔ -ɔ'o, ɔ 'ye mɔ, ɔ 'ye 'ɔ -kɔkɔɔ 'wee 'pɛɔ -po 'le ɔ 'ye -kpa'a 'mnɛ de.

'Wenwenɛ'ɛ 'yi

XL V A -gblee, *Zezii 'po-o 'yi -lɛɛ, ɔ na: -Lagɔɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ kɔɔ'ɔ-ɔ lɛkpikpɛɛ 'pɛɔpɔyi -lue 'bɔ'ɔ ti.

XL VI -Da ɔ -bhla -nɪ'a 'wenwenɛ 'mnɛ 'kpi a, ɔ mu-o'o ɔ 'ye 'ɔ -kɔkɔɔ'a kle 'pɛɔ po 'le ɔ 'ye ε de.

"Pilo 'kpi'a 'yi

XL VII *Zezii na -lɛɛ: -Lagɔɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ kɔɔ'ɔ-ɔ zmi'o zmi, -bho nyɔ -po'a 'pilo, -ɪ kpɔn 'ɛ wɔn 'mɔ.

XLVIII Zmi tutro nε-o'o. -Bho ι -die "yi, "lemnu "nizemu 'mnu-u 'jri-e "pilo 'le -koko wonli, 'le un-u de'e ti, un-u za'a zmi "pilo won, 'le un-u po 'i -taa 'li, 'le un-u po'o 'le "nuko bhebheli le.

XLIX 'Bho 'kmu'a "yitiinamu, 'kla 'mno 'ka-a li-ι 'ye -ni mu. -Lago gbo'a -dalbhomu-u 'ye-e -yi -mu 'le un 'ke "yisreemu -ke "nyinynidu'a numu 'muziza.

L 'Le "kogwlene 'mu un-u 'ye "nyinynidu'a numu "vuto mu. 'Le-e "vivia -ke 'kleyee -ni'o.

'Nynibhlelire -ke 'sva

LI *Zezii na: A 'won 'ya 'wee 'muti 'ni -ziaka? 'Le un na: Kɪn.

LII 'Le ɔ na: *-Lago'ɔ gba'a yiboyi ɔ -ke -Lago-ɔ na'a, 'le ɔ 'won'ɔ 'le 'ɔ tɪnɛ 'mu -Lago 'ke ɔ -ko ɔ, yrɔɔ 'un 'ke ɔ likpɔkpa -ni'a? ɔ kɔɔ'ɔ-ɔ -gɪgbayowli-i 'luo'a 'ɔ 'nynibhlelire 'mu ɔ po 'i 'sva "kpi.

Nazalɛtɪkɔmu -see Zezii "gwlide (Maaki 6:1-6; Luuki 4:16-30)

LIII *Zezii gwɛ'ɛ 'yi 'mnu'a 'wee 'yi a, ɔ 'zi-e 'bho li,

LIV ɔ -ke *'ɔ -namu 'ye 'ɔ "bhligwɔ 'mu mu, un 'ye nyini. A -gblee, ɔ 'pa-a 'bho'a *-Lagowlu'a 'liciaanbudu 'li. ɔ -ni'a nyu -Lagowlu -tonamu, nyu-u 'ye'a 'ɛ da, won 'mu -u ti 'le un-u dede'e -dede ti: Doo ɔ -za'a -naagi -yɛɛ'ɛ? Doo 'mutikukue ɔ-ɔ nu ni'a *wonkuli -nu 'wlu'a?

LV 'Innoɔɔɔ -naa -se -kaa tuibayi *'Zɪzɛɛfu'a "yu? -ɔ 'ma-a *Malii'a "yu -lrɛɛ? Zaaki-e 'Zuuɔɔ-e Ziidi -ke Simɔɔ'ɔ vɛnyɪ?

LVI -᠔ -ke lenynuubɔnynukpakɔ -nɪ'a -laa gwɔ
'mʊ -ko? Doo wɔnkʊɛ -yɛɛ 'wɔ'ʌ'a?

LVII 'ɛ dɪ, 'wa 'lɔ 'ɔ ɛ, 'le Zezii na: -Da 'wee -
Lagɔ'ɔ wɔ'ʌ'a 'mʊtizayi-i 'mʊ-o 'nynɪ, -bho ɛ -se
'bho 'ɔ ''bhligwɔ 'mʊ, 'ɔ -glɪgbawɔnyɪ, 'ɔ nyʊ'a
''klumʊ, 'bho'a ''sɛ, 'bho-o 'wa 'lɔ 'ɔ ɛ.

LVIII Nyʊ 'mʊ -see Zezii ''gwɔɔ'ɔ'a dɪ, ɔ -see
'bho *wɔnkʊɔ'ʌ'a -dadudu -nʊ -nɪ.

XIV

*Nyʊ 'lbha-a *Zaan Batiisɪ, ɔ 'ye 'mɛ*
(Maakɪ 6:14-29; Luukɪ 9:7-9)

I A -gblee, ɛ-bɛ -nɔɔ 'mʊɛ 'li, Galilee'a
'bhɔkpayowli ʊn-ʊ 'la'a *Elɔɔdɪ 'wɔn'ɔ *Zezii'a
''dɪ 'bɔ ɔ,

II ɔ na 'ɔ -namʊ -bodɪ: -ɪn! *Zaan Batiisɪ -nɪ
'ka a, 'ɪnnɔ ma'a? 'ɪnnɔ -sɔ'ɔ glu, -ɔ yi'e 'nɔɔ
'kʊmʊ 'mʊ le'a? 'ɛ dɪ ɔ-ɔ nʊ'o *wɔnkʊɔ'ʌ'a!

III-IV A 'ye li-ɔ, 'Zaan Batiisɪ'a 'mɛmɛɛ 'tbha-a -
da. Zɔ -lue 'zɔ Elɔɔdɪ 'kpa-a 'nynɔ, 'ɪnnʊ 'mʊ-o
Elodiadɪ. 'ɔ 'lotʊ'a ''yʊ ʊn-ʊ 'la'a Filiipʊ, 'ɔ 'nynɔ
mʊ'o, 'ɪnnʊ Elɔɔdɪ -zɔ 'ɔ li. ɔ-bɔ 'Zaan Batiisɪ
'mʊnɔ 'wɔn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ mʊ-o'ɔ ɔ 'ye ɔ 'bho -yɛ 'le ɔ
na: Elɔɔdɪ, ɛ se ''yrili-nmɔ -ɪn 'ke -a'a 'lotʊ'a ''yʊ
'nynɔ li-za. ɛ-bɛ wɔ 'mʊɛ -see Elɔɔdɪ 'tʊ nʊ'a dɪ,
ɔ 'nyɛ'ɛ 'Zaan Batiisɪ 'mʊ. 'ɪnnɪ 'bhle'e 'nynɪ'a
dɪ, ɔ -pʊ'o 'Zaan Batiisɪ nyʊ 'srʊ ʊn 'ye ɔ kɔn,
ʊn 'ye ɔ san, 'le ʊn 'ye ɔ -jie 'mʊ pʊ. Elodiadɪ
'mʊnʊ'a dɪ, ɔ nʊ'o 'Zaan Batiisɪ kpli -nɪ ''lɔɔli.

V ɔ 'bɔ 'ko-o ti ɔ 'ke 'Zaan Batiisɪ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ.
*'Zuifʊ'a klɛ-ɛ ''dʊ-o 'bho 'Zaan Batiisɪ, -Lagɔ'ɔ
wɔ'ʌ'a 'mʊtizɛɛ'ɛ kamʊ. ʊ-bʊ nyʊ 'mʊnʊ'a -fanʊ ɔ

'bhle'e ku 'mvti'a dı, ɔ se 'Zaan Batiisi'a -nynaka 'bhle.

VI A -gblee, Elɔɔdɔ'a 'wɔwɔɔɔɔɔ'ɔ zɔ-ɔ nyni'o, 'le ɔ 'ye nyɔklɔgbɔ 'la. Elodiadɔ'a "yunynaakpɔ nɔ'a -kaa, ɔn-ɔ lete'o 'bho nyɔ 'wee'a 'yigbeyi. 'Wa letebhɔ 'pa-a Elɔɔdɔ 'mɔ,

VII ɔ 'ye 'bho 'kpa ɔ 'ye "pli, ɔ 'ye -zɛ 'le ɔ na: Lɛ a 'bɔ'ɔ ti, a 'si ɛ 'nynɔ, 'ɪn 'ke ɛ amɔ "nyɔ.

VIII 'Bho 'yuyigbɛ'ɛ 'lotɔ'a wɔnmɔpɔwlu "kpi, ɔn na: 'In 'ybha-a 'Zaan Batiisi'a 'lru. De ɛ 'le "bo 'li ti, -ɪn 'ke ɛ 'ɪnmɔ "nyɔ.

IX Elɔɔdɔ nɔ'a -kaa, ɔ "zru-o'o! -ɛkedɪmaa, 'bho nyɔ 'wee'a 'yigbeyi ɔ -zɛ -nɔ'o.

X 'Le ɔ 'ye "srojayi -lue 'srɔ po 'le ɔ na: Mu, cɛ 'bho 'Zaan'a 'lru, de ɛ 'le "bo 'li ti, -ɪn -ke ɛ 'ke yi. 'Le ɔ 'ye 'le -jie 'mɔ mu, ɔ 'ye 'Zaan Batiisi 'lru "yice,

XI ɔ 'ye 'ɔ "lru "bo 'li tide, ɔ 'ye ɛ ɔ -ya, 'le 'nynaakpɔdraa 'ye ɛ 'le -za ɔn 'ye ɛ 'wa 'lotɔ -jeyi "nyɔ.

XII 'Zaan Batiisi'a -namɔ 'wɔn'ɔ 'ɔ 'mɛmɛdɔ 'bɔ ɔ, 'le ɔn 'ye yi, 'le ɔn 'ye 'ɔ "ku 'mɔ'luo, ɔn 'ye ɛ tinmaze. 'Le lɪ 'wee zi'a a, ɔn 'ye 'ya "dɪ Zezii kpa. -Kagbɛ ɛ, 'ka-a 'Zaan'a 'mɛmɛdɔ zi'o. 'ɛ dɪ Elɔɔdɔ nɔ'o: Zezii 'mo-o 'Zaan Batiisi -sɔ'ɔ glu.

*Nyunyu'a "dui -bue "dui 'sɔn'ɔ -gwɪ -bue *Zezii "nyɔ'e lilia*

(Maakɪ 6:30-44; Luukɪ 9:1-17; 'Zaan 6:1-14)

XIII *Zezii 'wɔn'ɔ "dɪ 'mnɔ 'bɔ ɔ, ɔ -ke *'ɔ -namɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔn 'ye gɔɔɔ 'li 'kpa, ɔn 'ye -da cɛ'ɛ kpɔ mu. Nyɔ 'wɔn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔn 'wɔn-o -gwɛ gwɛ 'mɔ 'le ɔn 'ye "ni wɔnli tiple ɔn 'ye ɔ kli mu.

XIV ɔ -ke un 'wlu'a 'le gɔlu 'li, un 'ye-e nyu'a -dadudu li. u-bu nyu 'mnu'a ngaze 'lbho -ɔ'o, 'le ɔ-ɔ 'puun'o 'wa "gwizimu.

XV "Jiazo nyini'a a, 'ɔ -namu 'nyini -ɔ li 'le un na: 'Yru -nu'e-e tikpanamu 'le 'nɔɔ ɛɛ'ε kpo. 'Tmuu nyu 'mnu, un 'ke gwlu 'mu mu, un 'ke lilia ti'bo.

XVI ɔ na: ε se -kaa ti-nmɔ un 'ke le mu. A'ba "bhi "nyu u lilia!

XVII 'Le un na: -A 'bhle'a -laa 'klenyu, ɪ-ɪ 'mo-o "fleɛ -muu -ke zmi 'son!

XVIII Zezii na: A -yu ɪ 'unmu!

XIX Un -ke ɪ yi'a a, 'le ɔ na: Nyu 'wee bhla 'bho -sukui "kpi gbo ti! 'Le ɔ 'ye "fleɛ -muu -ke zmi 'son 'mu'luo. ɔ popo'o-o 'le yaku 'yi, ɔ 'ye -Lago 'sɛɛ po, 'le ɔ 'ye "fleɛ -ke zmi -jie "yi ticice -nu. 'Innu ɔ "nyu'e 'ɔ -namu, un 'gblee'e nyu 'yiti.

XX 'Wa 'wee li-o'o un 'ye lbho, liliɪ 'ye ti-sie. 'Fleɛ -ke zmi'a "di-i -sie'a ti, un 'tite 'nu ti a, ɪ 'po-o -ciɪ -bue 'yo 'son.

XXI U-bu nyu'a 'wee li'a, -bho nyɔ -za 'bho "yreetɪ -ke 'nynɔkpakpɪ, 'wa "klumu'a nyuk-pasi'a "sɛsɛ 'bhɛɛ'ε-ε "dui -bue "dui 'son -gwlu -bue.

**Zezii -na'a-a 'bho "ni "yigbeyi
(Maakɪ 6:46-52; 'Zaan 6:15-21)*

XXII ɪ zi'a -kaa a, *Zezii na *'ɔ -namu -bodɪ: A 'kpa 'le gɔlu 'li. A -ko 'an nya, a 'ke "ni ɛɛ. -Bho 'un "nyu nyu -jolu 'le 'un 'ke yi.

XXIII ɔ gwe'ε nyu'a -jolu nyu'εε "yi a, ɔ -nu -lue, ɔ 'ye 'le -gɔgɔ -lue "kpi 'ya, ɔ 'ye *-Lago wɔn gbo po. -Da -kutamnu -nu'a 'mutikpenamu, ɔ -nu -lue, ɔ 'ye li-ɛɛ.

XXIV Ε-βε -nɔɔ 'mne 'li 'ɔ -namu'a gɔɓ -fla'a-a -jɔɓ 'mu see. Ε -te'ε-ε 'kika gbo. -Bibie nu'a -kaa, ε yi-o'o. Un -ke ε-ε dede-e 'yi 'le ''tarili'a 'wɔn'ɔ gɔɓ 'ke -na.

XXV Zo'ɔ ''yri mu'a le -yi mu a, Zezii-i 'na-a 'bho ''ni ''yigbeyi 'le ɔ-ɔ mu'o 'ɔ -namu ''yi.

XXVI A -gblee, -da un 'ye 'ɔ li, ɔ -nɔ'a 'bho ''ni ''yigbeyi -nanamu a, ''lri pu -u'o -stanyɔ'a dɔ, 'le un 'ye ''wɔ, un na: ''Kuzuzu mo'o!

XXVII 'Bho -gbaa -lue 'mu, ɔ na: A -ku -pɔɓ ti, -stanyɔ'a -lbha amu -le, 'unmɔ Zezii mo'o!

XXVIII *'Piɛɔ na: 'An -Kɔyi, -bho ε ''du -unmu -ziaka, 'wɔn 'un 'ke -unmu -jeyi yi 'bho ''ni ''yigbeyi.

XXIX ɔ na: Yi! 'Piɛɔ 'wɓ'a 'le gɔɓ 'li, ɔ 'kpa-a 'bho ''ni ''yigbeyi 'le ɔ-ɔ mu'o Zezii ''yi.

XXX ɔ -gbu'a -bibie ya, -stanyɔ 'lbhɔ -ɔ'o, ɔ ''bhlu-o ''nidu, 'le ɔ 'ye ''wɔ: 'An -Kɔyi, 'pɔun 'unmu!

XXXI ɔ 'le'ε -kaa a, Zezii 'sro-o su -nalo, ɔ 'ye ɔ kpun 'le ɔ na: -In -see 'unmu ''gwɔɔ ke! Leedu -a'a -pɔɓ 'kɔɓ'a?

XXXII Un -nɔ 'sɔn nu'a -kaa, un 'ya-a 'le gɔɓ 'li. 'Bho -gbaa -lue 'mu, bɛnyi, -bibie 'bhɔ-ɔ'o.

XXXIII 'Bho 'mno 'ɔ -namu -nɔ'a 'le gɔɓ 'li 'wee 'po ɔ 'kolri wɔnyi glu 'le un na: -Lago'ɔ ''yu -un ''du'o -ziaka.

**Zezii 'pɔun'o-o Genizalɛti'a ''gwizimu
(Maaki 6:53-56)*

XXXIV Un ce'ε ''ni, 'bhɔkpa un-u 'la'a Genizalɛti, 'le-e 'wa gɔɓ -kpun -nɔ'e 'kpukpu.

XXXV Un nyini'a -nalo, nyu-u -ni'a 'le 'fo 'mne
 "kpi yibo'o-o *Zezii 'yi 'le un 'ye 'o yiyidi 'le 'wa
 'bhlukpa "kpi ti-wa, 'le un-u yo 'o "gwizimu 'wee.

XXXVI Nyu bhade 'no-o li "gwizimu 'ke 'o -bana
 li'tu fofuyiti, 'le, "gwizimu-u 'tu'a 'o -bana li, -
 Lagoo 'pusun nu'o.

XV

*"Na "we'a 'bhosiewlu-ae, -ale -Lagoo 'o -ne?
 (Maaki 7:1-13)*

I 'Bho e-be -noo 'mne ti, *Falizienyo gbi -ke *-
 Lagoo gbayibomutolu 'wlu-o Zelizalemu, un 'ye
 *Zezii -bodi yi 'le un 'ye o tidede,

II un na: *-A'a -namu 'ce-e -a'ba "na "we'a gba
 'mu. 'inne 'mo-o, -ka nyoo-lre'a kwa 'le -a 'saa'a
 li 'bho -Lagoo 'yigbeyi, 'wa nu -kaa 'le un-u li'o.
 Leedi un-u nu'o 'na'a?

III o na: 'Le a'ba "bhi 'le, a -see -Lagoo gba
 'muce'e? 'Mna na, a'ba "bhi'a gba a-a kpun'o 'yi
 tenyi.

IV -Lagoo na: "Du 'bho -a'a -tita -ke -a'a 'lotu'a
 wlu. -Kaa o 'le'e -kaa -lre: -Yo nu'a 'o -tita -ke 'o
 'lotu "we'a -lue "nyinyidi "lruli, obo 'ke 'lbhe-e
 o 'ke 'me mo'o.

V-VI -Lagoo 'le-e -kaa see, 'e di, a-bu -yuu, a-a
 tbe'e i-bi -Lagoo gba 'mnu "kpi 'le a-a too -kaa
 nyu. -Bho di kpun -a'a -tita -ke -a'a 'lotu 'le un
 'ke -inmu -bodi yi, -in 'ke u -kpa 'le -in 'ke na:
 'In 'win -i 'bo, li 'in 'ke 'ka amu "nyu, 'in "nyu
 -i -Lagoo -bonyaa 'mu, -bho -in 'le -kaa, -a'a nyotu
 se 'to 'bhe -in 'ke u -kpa. 'Ka-a a'ba "se-e toto'o
 "komokomu. -Bho a -ka -kaa-a nu, a 'po-o -Lagoo
 wlu 'plu 'mu ti.

VII A-a 'mo-o -mɛ 'sɔn'ɔ 'bhlemɔ. -Aaan! Dɪ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi *Ezayii 'cni'a 'le -Lagɔ'ɔ 'bɔgɔ 'li see, a'ba 'kpidɪ -ke damɔ ɔ -za'a -ziadu 'mɔ, ɔ 'bhle-e 'gɪ'a? -Kagbɛ 'ka-a ɔ 'cni ɛ'o:

VIII -Lagɔ na: 'Bho -mɛ 'yi ɔ-bɔ nyɔ -nɔɔ 'bhle -ni'e 'an 'nyɪ, 'wa -pɔɔ se 'ɪnmɔ 'yi -ni -ka -zɛgɛka.

IX -Bho koo ɔn bɔɔɔ 'ɪnmɔ kplokplɔ, bhebheli mo'o, -ɛkedɪmaa, nyunyɪ'a 'liticɛdɪ ɔn-ɔ tɔ'ɔ nyɔ, 'ɪnnɪ ɔn-ɔ 'la'a 'an wlu.

*Lɪ-ɪ pɔ'a nyɔ "nyinyinyɔ
(Maaki 7:14-23)*

X A -gblee, 'kla 'mnɔ'ɔ dɪ, *Zezii 'la-a nyɔ'a -dadudu 'le ɔ na: A'ba 'wee, a pɔ 'ɪnmɔ -lokui, a 'ke 'an wlu 'mɔti'wɔn -ka -zɛgɛka.

XI ɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'pɔ-o 'yi -lue 'le ɔ na: Lililɛ nyɔ-ɔ li'a, 'ɛ pɔ nyɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi. Lɛ-ɛ 'wlu'a 'le nyɔ'ɔ -pɔɔ 'zɔ, 'ɪnnɛ pɔ 'ɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi.

XII ɔ pɔ'a wlu 'mnɛ ti a, 'le *'ɔ -namɔ 'ye ɔ linyɪ 'le ɔn na: Wlu -ɪn -za'a -laa 'mɔ 'kpɔn-o *Falizien 'we li, -ɪn yibo ni 'ni?

XIII ɔn 'le'ɛ -kaa, 'le ɔ 'ye 'yi -lue pɔ 'le ɔ na: -Lololɛ -yɛ 'an -tɪta -Lagɔ -ni'a 'le yaku 'li -see'a -lo, ɛ-ɛ 'ye-e glu -zɛ -mɔ.

XIV A 'tayi nɔ 'yiti! ɔn kɔɔ'ɔ-ɔ 'lɔmɔ -yɔ tɔ'ɔ nyɔ -jɔɔ. 'Le, -bho 'lɔyi 'bhlee 'ɔ -bolɔyi -kɔɔtu wɔnyɪ a, ɔn -ni 'sɔn, ɔn-ɔ 'ga'a 'le 'bhie 'li ti.

XV ɔ gwɛ'ɛ 'yi -nɛɛ 'yi a, *Piɛɪ 'luo'o-o wlu 'mɔ, ɔ na: 'An -Kɔyi, zɪza 'yi 'mni gbɔ!

XVI 'Le Zezii na: A-bɔ -yɔɔ 'ku-o -loku 'mɔ -lɛɛ?

XVII A -see -bhla ti'wɔn ke? Lɛ nyɔ-ɔ li'a, 'ɛ po nyɔ "nyinyinyo 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, -ɛkedɔmaa, ɛ-ɛ 'mu-o 'ɔ 'limɔ. -Bho ɔ mu 'kwla "kpi 'le ɛ-ɛ 'wɔɔ 'ɔ 'mɔ.

XVIII Lɪ nyɔ-ɔ popo'a 'gwɔɔti, ɔ-ɔ nɔ'a, ɔ-ɔ za'a 'mɔ, 'ɪnnɪ po 'ɔ "nyinyinyo 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

XIX 'Le nyunyo'ɔ -pɔɔɔ 'zɔ, 'le-e "nyinyininaagɪ-t 'wɔɔ'o, 'ɪnnɪ "tuu'o nyɔ 'le ɔ-ɔ nɔ'o "nyinyinidɪ -nɪ: 'Le nyɔ-ɔ 'lbha'a 'ku, 'le ɔ-ɔ 'ye'e -yranynɔbha, ɔ-ɔ "wɔɔ'o, 'le ɔ-ɔ "yri'o, ɔ-ɔ ɔɛ'ɛ sɪn, ɔ-ɔ nɪnɪ'e nyɔ'a 'nɪnɪ wɔn.

XX A -gblee, lɪ-t po'a nyɔ "nyinyinyo 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi, 'ɪnnɪ 'ka-a! -Bho -ɪn -see kwa -lre 'le -ɪn 'ke li, 'ɛ po nyɔ "nyinyinidɪ 'mɔ.

*'Laganynaakpɔ 'de-e *Zezii 'gwli
(Maakɪ 7:24-30)*

XXI *Zezii po'a wɔɔ 'mɛɛ ti a, ɔ 'zi-e 'bho li, ɔ 'ye Tiilɪ -ke Sidɔɔbhɔkpa "kpi mɔ.

XXII ɔ nɪnɪ'a 'le, Kanaanynaakpɔ-ɔ -nɪ'a 'le 'bhɔkpa 'mɛɛ'ɛ "kpi see 'yi ɔ-ɔ -bodɪ 'le ɔ-ɔ "wɔ'o: 'An -Kɔyi, 'bhɔkpayowli *Daviidɪ'a "nayu, 'ye 'an ngaze! 'An "yunynaakpɔ se 'kpa "yi'bhle, ɔn 'bhle-e "nyinyinidɪ'a -zuzu 'mɔ.

XXIII Un 'lɛ'ɛ -kaa a, ɔ "suu 'nɔ 'mɔ-ɛ. 'ɛ dɪ *'ɔ -namɔ nɪnɪ 'ɔ li, ɔn na: Lɛ ɔn 'bɔ'ɔ ti, nɔ ɛ ɔ-ɔ -bodɪ ɔn 'ke mu, 'wa wɔɔ 'kɔɔn-o wɔn, ɔn 'ke -amɔ kli 'wɔɔ.

XXIV ɔ na: *Izrayɛɛɪkɔmɔ'a "sɛ'ɛ dɪ 'ɪn yi'o. Un kɔɔ'ɔ-ɔ *'mamabhlabhlɪ. Un se *'yriliduyi 'bhle. 'Wa -klɪgbɪ'a -tɔ nɔ -Lagɔ'ɔ -jɔɔ.

XXV 'Nynaakpu 'mnv nu'a -kaa, un 'nyini -o li, un 'po -o 'kolri wonyi glu 'le un na: 'An -Koyi, -kpa 'inmv!

XXVI A -gblee, o na: E se "yrili-nmo -in 'ke "yreeti lilile won "yi -za -in 'ke e gbi "nyu.

XXVII (-E -ke di o 'lv 'v -kaa "yi, 'inne 'mo-o un -se *'Zuifonynaakpu -ko.) 'Le un na: Kun, 'an -Koyi, -ziadi mo'o. -Bho e -ni -kaa a, -bho gbe'a -yowli -ka li, lilili'a kotu 'ga'a ti, gbe -mne-e li-o o!

XXVIII 'Le Zezii na: A 'de-e 'inmv "gwli -ziaka. -Ka a 'ybha'a a, e -ni -kaa 'mv! 'Bho -gbaa -lue 'mne 'mv "nyinyidit'a -zuzu 'wlv'o 'wa "yu 'mu-e. Un 'pun-o'o.

**Zezii 'pυvυn'o-o "gwizimv'a -dadudu*

XXIX I zi'a -kaa a, *Zezii zi'e 'bho-o li, o 'ye Galilee'a -badaklagba wonli le mu, o 'ye -gogō -lue "kpi 'ya, o 'ye ti-de.

XXX -Ka o -ni'a 'bho, nyv 'wvn 'i 'bo o, un "gbu-o ti, un 'bhle-e 'wa "gwizimv. Topomv o, -nιanιamv o, "lōlōmv o, -yv 'ma-a bobo -ke 'wal'a -dadudu -lrv, 'innv un-v ya'a Zezii 'le o-o 'pυvυn nu'o.

XXXI Nyv-v -ni'a 'bho a, un 'ye'a 'e letu li, won 'ma-a 'wa kle ti teny 'le un-v nu'o: -In! Nyv-v 'ma-a bobo, wa-a wlv-o'o. Topomv-v na-o'o. 'Lōmv 'ye-e ti; 'le un-v 'bhē'e *Izrayēh'a -Lagō'o 'nyu "yi.

**Zezii "nyu-e nyunyu'a "dui bue lilia*

(Maakī 8:1-10)

XXXII A -gblee, *Zezii -ke nyv 'mnv nu 'bho 'wv tan un -see e li, 'le o 'ye *'o -namv 'la 'le o na:

-Yeee! Nyv -nub, 'wa dɪ 'bhle-e ngaze 'mʊ 'sɛ, -ekedɪmaa, 'ɪn -ke un 'nʊ-o 'nɔɔ 'wɪ tan, un -see li. 'Wa -dadudu 'wɔv-o nya. -Bho un -sɔ 'mʊ, -bho un -ka v "bhli le-e mu, un-v 'ye-e -jeyi 'kpna -nɪ -mʊ. 'ɛ dɪ, -bho -a se v lilia 'nyɪ, -a se 'bhɛɛ -a 'ke v 'yiti'tayi un 'ke mu.

XXXIII 'Le ɔ -namʊ na: Nyv-v -die'a -kaa 'mʊ, 'nɔɔ -tɛ'ɛ -kaa, 'nɔɔ gwɔ se'a -nɪ, 'le, doo -a 'ke lililɛ -za, -a 'ke v 'nyɪ'a?

XXXIV 'Le ɔ na: ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili. 'Flɛɛ 'die a 'bhle'a? 'Le un na: -A 'bhle-e "flɛɛ -mɛɛsɔn -ke zmiyɔ -gbɪ.

XXXV Un 'lɛ'ɛ -kaa 'le ɔ na nyv 'wee bhla gbɔ ti, 'le un 'ye gbɔ tibhla,

XXXVI ɔ 'ye "flɛɛ -mɛɛsɔn -ke zmiyɔ gbɪ 'mʊ'luo, ɔ 'ye -Lagɔ 'sɛɛ pɔ, ɔ 'ye ɪ -jiɛ 'yi ticɪɛ -nɪ, ɔ 'ye ɪ ɔ -namʊ 'nyɪ, un 'ye ɪ nyv 'yiti'gblee.

XXXVII 'Wa 'wee li-o'o, un 'ye lbho, lililɪ 'ye ti-sie. 'Ya kɔtɪ -sie'a ti, un 'tɪtɛ 'nɪ ti, ɪ 'pɔ-o -cɪɪ -mɛɛsɔn.

XXXVIII Nyv-v li'a a, -bho nyɔ -za 'bho 'nynɔkpakpɪ -ke 'yreetɪ, 'wa "klumʊ'a nyuk-pasi'a "sɛ'ɛ "dui -nɪ -bue.

XXXIX Un li'a a, Zezii 'tayi 'nʊ-v "yiti, un 'ye le mu. Un mu'a a, 'le ɔ -ke ɔ -namʊ 'ye 'le gɔv 'li le 'kpa, un 'ye Magadaabhɔkpa "kpi mu.

XVI

**Falizien -ke *Sadizien 'ybha-o'o un 'ke *wɔnkulɛ -lue li'ye*

(Maakɪ 8:11-13; Luukɪ 12:54-56)

I ɪ zi'a -kaa a, *Falizien -ke *Sadizien 'yi-e *Zezii -bodɪ un 'ye ɔ 'bhakvɔv le 'gbaa -nɪ, un

'ye ɔ tidede: -Bho ε 'du -Lago lbho -ɪnmʊ -ziaka, 'ɔ 'nynɪ 'mʊ, nʊ -daa -a'ba ''yigbeyi *wɔnkulɛ -lue -a 'ke ε li'ye.

II 'Le ɔ na: 'Bho 'yrv'a tiganamʊ, 'le a 'ke yaku li'ye, 'le ε 'ke zaan a, a-a 'nʊ-o: -Vlii 'wla-o'o,

III 'le ε 'ke -druma ''du a, -bho yayi -nɪ -tukuu, a-a 'nʊ-o: ''Ni-i 'ye-e -lbha -mʊ. A yibo'o-o yaku ''yi'a lɪ-ɪ zi'a ''tibheli, 'le, -nɔɔ -ke 'mʊyibolɪ'a dɪ a 'wɔn'ɔ 'bɔ see, a se ɪ ''yiyibo!

IV 'Traamʊ'a nyʊ-ʊ se'a -Lago ''yi-kpɔn, -ʊ se'a ''yi'srɛɛ 'bho 'ɔ ''yigbeyi, ʊn 'bɔ-ɔ ti ʊn 'ke wɔnkulɪ li'ye. 'Le 'ε -lue 'tɪn -see -nʊ-ε yi, -bho ε -se *Zonaast'a ''sɛ'ε nɛ'ε ''yitigʊgɔɛ 'ye'a -nʊ-ε mʊa ɔFa16 4 -Bho a 'ke Zonaast'a wɔnkulɛ 'mʊti'wɔn, a -gbʊ 'le Mt 12 40.

**Falizien -ke *Sadizien'ε -tɔtɔlɪ
(Maakɪ 8:14-21)*

V ʊn cɛ'ε ''ni a, 'le *'ɔ -namʊ 'ye 'gwɔɪtipopo -ka ʊn -see'a ''yidiɛflɔɔ 'mʊ''luo.

VI 'Le *Zezii na: 'Bho *Falizien -ke *Sadizien ''we'a ''flɔɔ'ɔ ''buubuulɛ'ε damʊ a ''du a'ba ''bhi ''yrili!

VII 'ɔ -namʊ'a ''sɛ nʊ'a -kaa, ʊn-ʊ 'kabha'o: -A -ke ''yidiɛflɔɔ -see yi'a dɪ ɔ 'lɛ'ε -kaa lɛ-ε!

VIII Dɪ ʊn -za'a 'mʊ, ɔ 'wɪn 'ɪ 'bɔ 'le ɔ 'ye ʊ -kaa ''yi'lɛ: Leedɪ a nʊ'o -a se ''yidiɛflɔɔ 'bhle, 'ε dɪ ɔ 'lɛ'ε 'na'a? A -see -bhla 'ɪnmʊ ''gwɪde ke!

IX A -see -bhla ti'wɔn ke? ''Flɛɛ -mʊu 'ɪn cɪcɛ'ε ti, nyunyʊ'a ''dui -bue ''dui 'sɔn -gwɪɪ -bue li'a -ɪ -sie'a ti, a -see 'ya dɪ 'gwɔɪtipopo? ʊn li'a 'le, lililɪ'a -cɪcɪ 'diɛ -sie'e ti'a?

X 'Le "flɛɛ -mɛɛson nyunyu'a "dui -bue li'a 'le
 ɪ 'ye'a ti-sie, a -see 'ya dɪ 'gwɔɔtipopo? Un li'a 'le,
 lililɪ'a -ɔɪɔɪ 'die -sie'e ti'a?

XI -Ka 'ɪn -see amɔ "flɛɛ'ɛ dɪ -bodɪ 'mɔ-za, lɛ
 'ɪn -za'a 'mɔ, a'ba 'wɪn ɪ 'mɔti? 'Bho Falizien
 -ke Sadizien "we'a "flɔɔ'ɔ "buubuule'ɛ damɔ, a
 "du a'ba "bhi "yrili!

XII ɔ mu'a 'bho wlu 'mɛɛ'ɛ da le a, -yrɔzaa! 'le
 'ɔ -namɔ 'ye ɪ 'mɔti'wɔn. -Ka ɔ -see'a ka "flɔɔ'ɔ
 "buubuulezɛɛɛ 'nynɪ "si, 'le ɔ "si'a ka Falizien
 -ke Sadizien "we'a -tɔtɔɪ 'nynɪ, 'le un 'ye ɪ yibo.

**Pielɪ na *Zezii 'mo-o *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ
 'pɔɔn'a nyɔ*

(Maaki 8:27-30; Luuki 9:18-21)

XIII *Zezii po'a wlu 'mɛɛ ti a, ɔ -ke *'ɔ -namɔ -
 sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, un 'ye -gwɔɔklagba un-ɔ 'la'a Filiipu'a
 Sezalee -bhoga mu. 'Bho-o Zezii dede -nɪ'e 'ɔ
 -namɔ ti: 'An -namɔ-a, -bho nyɔ -ka 'ɪnmɔ
 *Nyunyɔ'ɔ "Yu'a "kpidɪ 'mɔ-ɔza 'le, un na 'yɔɔ
 'ɪn "du'a?

XIV 'Le un na: Nyɔ na -ɪnmɔ 'mo-o *'Zaan
 Batiisɪ, -lɪɔɔ na -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -nɪ'a ti
 -benyɪ, 'wa -lue -ɪn "du'o, -lɪɔɔ na -Lagɔ'ɔ wlu'a
 'mɔtizayi *Elii -ɪn "du'o, 'le -lɪɔɔ na -Lagɔ'ɔ wlu'a
 'mɔtizayi *Zelemii -ɪn "du'o.

XV 'Le ɔ na: -Bho ɛ "du a'ba "bhi -bodɪ 'le, 'yɔɔ
 'ɪn "du'a?

XVI 'Le Simɔɔ *'Pielɪ na: -ɪnmɔ 'mo-o *-Lagɔ'ɔ
 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, Tinɪlagɔ'ɔ "yu.

XVII ɔ po'a wlu 'mɛɛ ti a, 'bho-o ɔ -nɔ -nɪ'e:
 Zonaast'a Simɔɔ, -ɪn 'wa-a ti, wlu -nɛɛ, 'an -tɪta -
 Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, 'ɪnmɔ po 'ɛ -ɪnmɔ wɔn 'mɔ,
 nyunyɔ -see -ɪnmɔ -ziadɪ wɔn 'mɔ po.

XXVIII 'uṇmɔ -yɔɔ, 'uṇ-ɪ 'wɪ -ɪ -uṇmɔ 'yiti, trɪ -ke
 "kpi nyɔ-ɔ -pɔ'a -budu a, -uṇ -ke ε ɔɔɔɔ'ɔ-ɔ 'yiti. -
 Ka -lue 'mɔɔ 'ka-a 'uṇ "luo'o -uṇmɔ 'mɔ -a'a lbhɔ
 'mɔ nyunyɔ'a -dadudu 'ke 'uṇmɔ -bodɪ yi, 'le -
 uṇ 'ke 'wa nyamna "du. "Nyinyɪdɪ'a tiyayi'a
 wɔŋkue -ke 'mɛmɛɛ'ɛ "bhɔ -see nyɔ 'mɔ 'yi-
 pa yi.

XIX Nyɔ -Lagɔ-ɔ 'ye'a -kɔ mɔ, -uṇmɔ 'ye 'wa
 nyamna "du mɔ 'le 'uṇ 'ke -uṇmɔ 'an wɔŋkue
 "nyɪ. -Lagɔ'ɔ wɔŋkue -ke -uṇ -na'a a, 'le ε 'mɔ
 lɛ'o lɛ -a 'ye'a 'mɔ'kaa mɔ 'nɔɔ 'bhlɔkpa "kpi,
 -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li-i 'ye -ɛ 'mɔ'kaa -mɔ -lɛɛ.
 Lɛ'o lɛ -a 'ye'a wɔŋ "kpiti-ɛ mɔ 'nɔɔ 'bhlɔkpa
 "kpi, -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li-i 'ye -ɛ wɔŋ "kpiti-ɛ
 -mɔ -lɛɛ.

XX 'Le ɔ 'ye 'ɔ -namɔ "dɪ 'mɔ "du 'le ɔ na: -Ka
 'uṇ "du'a -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, nyɔ'ɔ
 'wɔɔn nɪ amɔ wɔŋ "yi 'bɔ -le'a!

**Zezii -za'a-a 'ɔ 'mɛmɛdɪ -ke 'ɔ glusɔdɪ 'mɔ
 (Maakɪ 8:31-9:1; Luukɪ 9:22-27)*

XXI A -gblee, ε-bɛ -nɔɔ -lue 'mɛ 'li, *Zezii
 'kpa-a 'bho, lɪ -Lagɔ 'wɔŋ'ɔ -ɪ 'ye 'ɔ -bodɪ -
 yi mɔ, 'uṇnɪ ɔ-ɔ 'tmɔɔ'o *'ɔ -namɔ. ɔ na:
 'uṇ-ɪ 'ye-e 'le Zelizalɛɛmɔ -mu -mɔ 'le *-Lagɔ'ɔ
 'sragazamɔkɪɔɔɔ-e, *'ɔ gba'a yibomɔ -ke 'Zuifɔ'a
 -zigletumɔ -lɔɔ-ɔ -nɪ'a 'bho-o 'ye 'uṇmɔ 'kleyɛɛ
 "kpi -ya mɔ 'le uṇ 'ke 'uṇmɔ 'lbha 'uṇ 'ke 'mɛ. -
 Bho uṇ nmaze 'uṇmɔ ti, 'an 'mɛmɛɛ'ɛ 'wɪ 'sɔŋ, 'ɛ
 tanzɔ, 'le -Lagɔ 'ke 'uṇmɔ glu -za 'le 'uṇ 'ke ti-nɪ
 -lɛɛ. 'uṇnɪ ɔ -za'a 'mɔ.

XXII ɔ "yitiflowlu 'mɛ -see *'Piɛɪ'a -pɔɔ -
 bhluɔ, 'ɛ dɪ ɔ -ke ɔ -jri-ɛ'ɛ gbɔ 'le ɔ na: -Woofɔ!
 'An -Koyi, 'ya lɛtu -see -uṇmɔ -bodɪ -yi yi.

XXIII 'Piɛlɪ 'lɛ'ɛ -kaa a, Zezii ''bhiti'e-e ''yiti 'le ɔ-ɔ wlu 'nɔ 'lɾuli, ɔ na: *Sataan! po 'ɪnmʊ le! Lɪ -ke -Lago se'a -ybhɛ, 'ɪnnɪ -a popo'o 'gwlɔti. -ɪn 'bɔ-ɔ ti -ɪn 'ke 'ɪnmʊ ''nyinyɪnɪdɪ 'mʊ po, 'le, lɛ -Lago 'bɔ'ɔ ti, 'ɪn 'ke nʊ, -ɪn 'ke ɛ 'ɪnmʊ -pɔlʊ ''yi -za, -ɛkedɪmaa, -a'a popo -Lago'ɔ ka 'gwlɔti, nyunyɔnaagɪ -ɪn 'bhle'e 'mʊ.

XXIV 'Le ɔ na 'ɔ -namʊ -bodɪ: Nyɔ -yɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke 'ɪnmʊ ''srii 'le 'ɪn -ke ɔ 'ke -na ''kɔmʊkɔmʊ, -yɪ 'ma-a 'ɔ ''bhuo'a 'gwlɔdɪ, ɔ po ɪ ti 'le ɔ 'ke -Lago'ɔ 'gwlɔdɪ nʊ. ɔ 'wɔn ɔ 'ke 'kle 'ye kplokplo, 'le ɛ-be 'kleyɛɛ 'mʊ ɛ 'bhɛɛ'o nyʊ 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ 'le ɛ 'ke ngazemɛmɛɛ'ɛ ''bhuoka ''du.

XXV Nyɔ -yɔ'ɔ zi'a 'ɔ ''bhuo'a tinɪɛ'ɛ dɪ, -ɔ sta'a 'an dɪ kplokplo 'le ɛ 'ke 'ɔ 'mɛnamʊ nyɪnɪ, 'ɔ nyɔtu 'ke 'pʊn 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi. Nyɔ -yɔ zi'a 'ɔ ''bhuo'a tinɪɛ'ɛ dɪ 'le 'kmʊ 'mʊ'a lɪ 'li, 'ɔ nyɔtu 'ke 'mɛ 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi.

XXVI -Gblee, -bho -ɪn ''du 'nɔɔ 'kmʊ 'mʊ'a 'gagalɪ 'wee'a 'yeyedɪ 'le -ɪn 'ke 'mɛ 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi 'le, leelɛ -ɪn 'ye'e 'tɔ 'bho'a? 'Ya 'wee 'mo-o bhuhhulɪ, -ɛkedɪmaa, 'ya letu se 'bhɛɛ ɪ 'ke nyɔ 'pʊn 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi.

XXVII -Ziaka, 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ ''Yu, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'le 'an -tɪta -Lago gbo 'wɔlʊ -mʊ 'le 'ɪn -ke ɔ gbo'a -dalbhomʊ 'ke 'nɔɔ 'bhɪlʊkpa ''kpi yi. 'Le 'ɔ 'nyɪnɪ'a ''yibhɛɛɛ 'mʊ 'ɪn-ɪ 'ye -yi -nɪ mʊ. 'Bho 'mɔɔ, nyɔ''o nyɔ'ɔ dɪ ɔ nʊ'a 'le ɔ 'ke 'ya 'pɛlʊ 'ye.

XXVIII -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amʊ -bodɪ 'mʊ, 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ ''Yu-u 'ye-e -yi -mʊ 'le nyʊ 'ke 'an nyʊ'a -kɔkɔ'ɔ da 'ye. A-bʊ -nɪ'a -laa, a'ba ''klumʊ'a nyʊ -lɾʊʊ -see 'mɛ yi, a-a 'ye-e 'ɛ da 'ye -mʊ. 'Ka-a Zezii 'lɛ'o.

XVII

**Zeziia 'yigba-a vlan-a'o
(Maaki 9:2-13; Luuki 9:28-36)*

I *Zeziia -za'a ɪ-bɪ dɪ 'mnɪ 'mʊ, ɔ nʊ 'bho 'ɛ 'kpi 'wɪ -mɛɛlo, 'le ɔ 'ye *'Piɛɪ, Zaaki -ke ɔ 'lotʊ'a 'yu *'Zaan 'mʊ'luo, ɔ -ke ʊn 'ye 'le trɪklagba -lue 'kpi 'ya. 'Le-e ɔ -ke ʊn -cɛ'ɛ li.

II ʊn nɪni'a 'le trɪ 'kpi 'gamʊ, 'wa 'yri nʊ'a -kaa, ɪ kati'o, 'le, -vlavlɪ 'bhɛɛ'ɛ Zeziia 'nɪnɪ 'yi a, ʊn 'ye ɪ li'ye. 'ɔ 'yigba -ke ɔ -banɪ 'plu-o'o 'le ɪ-ɪ vlan'o tenyɪ, 'nɔɔ 'kmʊ'a 'pluplulɪ nyɔ 'kɪ ɪ likpɔkpa -nɪ, ɪ se -nɪ.

III *'ɔ -namʊ tan nʊ'a -kaa, *Moyiizɪ -ke *Elii 'ma-a -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mʊtizamʊ -benyɪ, ʊn 'ye -ʊ li 'le ʊn -ke Zeziia-i wlu'o.

IV ʊn 'ye 'ʊ -kaa li a, 'le 'Piɛɪ 'ye wlu 'mʊ'luo, ɔ na: 'An -Koyi, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili -a 'ke 'nɔɔ -de. -Bho -ɪn 'wɔn ɔ, 'le -a 'ke -pepe tan pɔ, -a'a -nɛ -lue, Moyiizɪ'a -nɛ -lue, Elii'a -nɛ -lue.

V Wlu 'mnɛ 'sri 'le 'Piɛɪ'a wɔn 'mʊ, 'mʊkudruku-u vlan'a 'wɔ-ɔ 'le yaku 'li, ɛ 'ye 'wa klɛ -zuzu 'lru'jri. Wlu -lue-e 'wɔ'a 'le -druku 'mnɛ 'mʊ, ɛ na: 'An 'yu'a 'dɛ -lue -ke dɪ 'ɪn -kma'a, 'ɪnnɔ 'ka-a. 'ɔ 'mʊ 'ɪn-ɪ pɔ'o 'an 'bɔbɔa'a klɛ. 'ɪnnɔ 'mo-o Zeziia. A pɔ ɔ -lokui!

VI -Da ɔ -namʊ 'wɔn'ɔ wlu 'mnɪ 'bɔ, -sɪanyɪ 'lbhʊ -ʊ'o tenyɪ; ʊn 'ga-a ti; ʊn 'pɔ-o 'yigba glu.

VII 'ɔ 'nɪni -ʊ li 'le ɔ 'ye ʊ li'tʊ, ɔ na: A -sɔ 'mʊ, -sɪanyɪ'a 'lbha amʊ -le!

VIII ʊn -sɔ'ɔ 'mʊ, ʊn gbɔgbʊ'a ti, ʊn -see nyɔ li'ye -bho ɛ -se Zeziia 'sɛ, 'ɪnnɔ -ke ʊn -nɪ 'bho.

IX I zi'a -kaa a, un-u 'wlv-o 'to 'le trɪ 'kpi. Un -nɪ'a 'drenamv 'le Zezii 'ye v 'dɪ 'mv 'du: Lɪ-ɪ -ke da a 'ye'a -laa, a'ba -zɪ ɪ nyv -bodɪ 'mv -le, 'le ε 'ke 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu'a glusɔnɔɔ 'kpi bhla'a!

X ɔ -za'a wlv 'mnε 'mv 'le 'ɔ 'ye ɔ tidede: -A'ba -Tɔyi, *-Lagɔ'ɔ gbayibomv na Elii 'ke yi -tanyɪ. 'Ka-a ma'a?

XI 'Le ɔ na: Kɪn, 'ka-a mo'o. Elii 'ke nya -kɔ -ziaka 'le ɔ 'ke lɪ 'wee nmaze, ɪ 'ke 'yrili-nmɔ. -Bho ɔ yi-ɔ ɔ, 'le *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyv 'ke yi.

XII 'In-ɪ 'tmʊʊ'o amv-ε, Elii yi-o'o see, nyv -see ɔ 'yiyibo. Lε un 'bɔ'ɔ ti, 'ɪnɪ un nʊ 'ɔ 'lruli. -Ka -lue 'mnɔ 'ka-a un-u 'ye 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu'a 'bhvo 'kleyeεε 'kpi -ya mv -lrεε.

XIII -Ka ɔ 'si'a ka *'Zaan Batiist 'nyɪ, 'ɔ -namv 'wɪn -ɪ 'mʊti 'gamv.

**Zezii 'pʊʊn'o-o "dana -lue-e 'bhle'a
"nyinyinidi'a -zuzu 'mv*

(Maakɪ 9:14-29; Luukɪ 9:37-43a)

XIV A -gblee, un -ka 'bho trɪ 'zɔ-ɔ nyɪ, nyv 'gbʊʊ'o-o 'lru, un-u fuo 'nʊ-u wɔn. 'Wa 'klumv'a nyɔ -lue 'yi-e *Zezii -jeyi, ɔ 'ye ɔ bhɪ gbɔ -gble.

XV ɔ na: 'An -Kɔyi, 'ye 'an 'yu'a ngaze! ɔ se 'kpa 'yi'bhle. ɔ 'bhle-e -sukusuku 'mv. -Bho 'ε 'cʊsasv 'wlv, 'wɪ -lrεε 'li ɔ-ɔ 'kpa-a nε 'mv, 'le 'wɪ -lrεε 'li ɔ-ɔ 'kpa'a 'nukɔ.

XVI 'In -yɔ 'ɔ-ɔ *-a'a -namv 'le un se 'ɔ 'pʊʊnpʊʊan 'bhεε.

XVII 'Le Zezii 'ye -kaa 'ɔ -namv -ke nyv -lrʊʊ-u -nɪ'a 'bho 'yi'lε: -Woo! A-bv -pɔlv'a 'yikmumv -v -ke dɪ -nyɪ'a 'yrili, a -see 'ɪnmv 'gwlide

ke! Bhubhuyiti'a dı 'ın-ı sıa'a -kaa a'ba dı kplokplo'a? -Bhlaaka a 'ke 'tɔ ti'wɔn'ɔ? ɛ -nmɔ'ɔ -kaa-a ti, a -ya 'ınmɔ 'yuyıgbɛ! 'Le ɔn -ke ɔ 'ye yi.

XVIII ɔ yi'a a, Zezii 'plaan'a-a 'nyinyinidı'a -zuzu 'lruli 'yikmaka, ɔ na: 'Nyinyinidı'a -zuzu, 'dɔ ɔ 'mɔ! 'Le 'nyinyinidı'a -zuzu 'ye 'yuyıgbɛ 'mɔ 'da, ɔ 'ye 'pɔn 'bho -gbaa -lue 'mɔ.

XIX Zezii -ke 'ɔ -namɔ -cɛ'ɛ li, 'le ɔn 'ye ɔ tidede: Leedı -a nu'o 'yuyıgbɛ 'nyinyinidı'a -zuzu 'mɔ ti, 'le -a se ɛ 'bhɛɛ'ɛ?

XX Le ɔ na: -ɛkedımaa, a -see 'ınmɔ 'gwlide. - Ziadı 'ın-ı za'a amɔ -bodı 'mɔ, -bho a de 'kɪ 'ınmɔ 'gwli -toope a, lɛ-ɛ -kmɔ'a 'yi 'bho nyɔ 'wee'a 'yıgbeyi -see amɔ wɔn 'yi ti-nyna yi, lɛ'o lɛ-ɛ 'ye-e amɔ 'mɔ'wɔn -mɔ. [

XXI 'Le -Lagɔ'ɔ libhadeɛ -ke -supɛɛ 'mɔ, 'le-e nyɔ-ɔ nɔ nı'e 'ya 'nyinyinidı'a -zuzutu ti.]

**Zezii -za'a-a 'ɔ 'mɛmɛdı -ke 'ɔ glusɔdı 'mɔ -lrɛɛ*

(Maakı 9:30-32; Luukı 9:36-45)

XXII ı zi'a -kaa a, zɔ -lue 'zɔ *Zezii'a -namɔ -ke ɔ 'gbɔɔ'o-o 'bho Galilee 'lrı, 'le, dı-ı 'ye 'ɔ -bodı -yi mɔ, ɔ 'ye ı 'mɔ-za -lrɛɛ: 'Inmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu, ɔn-ɔ 'ye-e 'ınmɔ nyɔ -jeyi 'nyı -mɔ,

XXIII 'le ɔn 'ke 'ınmɔ 'lbha 'ın 'ke 'mɛ. -Bho 'ın nmaze-ɛ ti, 'an 'mɛwı'a tanzɔ 'le 'ın 'ke glu -sɔ, 'ın 'ke ti-nı -lrɛɛ. Wlu 'mne -nyini'e-e 'ɔ -namɔ 'gwlı li.

**-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a zɔn 'li'a lapoo *Zezii 'pɛle'o.*

XXIV *Zezii po'a wlu 'mnε ti, ɔ -ke *'ɔ -namu 'mu-o Kapenayimu. Un nyini'a, nyu-u za'a *-Lago'ɔ buɔɔbhlegbo'a lapoo 'ye-e *'Piεli li, 'le un 'ye ɔ tidede: A'ba -tɔyi -ke a -na'a, 'ɔ ''pele lapoo?

XXV 'Piεli na: Leedi'a, ɔ-ɔ ''pele nε-o'o. ɔ 'le'ε -kaa a, ɔɔɔ-e Zezii -ke 'ɔ -namu -lruu 'nyini-e -budu -lue wɔnyi. Un pa'a a, 'le Zezii 'ye wlu 'mu''luo -antanyɪ 'le ɔ na: Simɔɔ, koo -a popo'o 'gwɔɔti'a? -Mnɔɔɔ -bodu 'le, 'nɔɔ 'kmu 'mu yɔɔ ''pele'e lapoo, ɔ ''nyɪ'e 'bhɔkpayowliklagba, 'ɔ nyu-ae -ale 'likpu?

XXVI ɔ na: 'Lɪkpu mo'o. Zezii na: -Ka -lue 'mnɔ, -yu 'ma-a 'bhɔkpayowliklagba'a nyu, un se 'bhεε un 'ke lapoo ''pele.

XXVII -Lago'ɔ ''yu 'mna ''du'o, 'un se 'kɪ 'bhεε 'un 'ke ɪ ''pele, 'le ε 'ye -kaa 'mu-nɪ'a dɪ, -abu -see nyu dɪ li-kpuɪ yi 'le un -kaa 'cε po. 'E dɪ, mu 'le -badaklagba kɔ, po 'le gwε. -Antanyɪzmi -a 'ye'a ''fla mu, 'bhε ε wɔn 'mu, -a 'ye-e 'le nεtεmɔni 'yee -mu. ''Pele -nɪ nε -a -nɪ 'sɔn ''lrumu'a lapoo.

XVIII

**Zezii'a -namu na: Yɔɔ 'mo-o -klagba'a?*

(Maaki 9:33-37; Luuki 9:46-48)

I A -gblee, zɔ -lue 'zɔ, *Zezii'a -namu 'nyini ɔ li, un 'ye ɔ tidede: -Bho -a'a nyu'a -kɔkɔɔ'ɔ -nɔɔ nyini 'le, yɔɔ 'mo-o -klagba'a?

II Un po'a wlu 'mnε ti a, ɔ 'la-a ''yuyigbε -lue 'le ɔ 'ye ɔ 'bho 'wa ''yigbeyi ti-nyna 'le ɔ na:

III -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amu -bodu 'mu, -ka a-a popo'a 'gwɔɔti, -bho a se 'na ''yizizia 'le a 'ke 'yɔɔ -ka

"yuyigβε, "lemnu 'mna se 'bhεε 'in 'ke a'ba -koyi
"du.

^{IV} 'An nyv 'in-i 'ye'a -kɔ mɔ'a "klumu'a -klagba-
a 'mo-o nyɔ-ɔ ya'a 'ɔ "bhuo 'zɔ, -ɔ'ɔ 'nε'ε dɪ 'mɔti
"danaka.

^V 'ɔ nyɔtu, nyɔ -yɔ "du'a 'an dɪ -ɔ kpɔn 'ɔ -gli,
de "gwli 'inmɔ -in kpɔn'o.

**Zezii na: A -ke "nyinyinidɪ cɪcε "yi
(Maakɪ 9:42-48; Luukɪ 17:1-2)*

^{VI} 'In-i 'tmɔv'o amɔ-ε, nyɔ -yɔ de'a 'inmɔ "gwli
'wa 'la'a ε -ka "dana, -bho nyɔ -lrɔɔ 'bɔ ti ɔ
'ke ɔ dɪ "yrili"maa 'le ɔn 'ke 'an "gwliɔdɪ 'bhɔ
ɔ, -bhladɪ ɔ -see 'ε nɔ ke, ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili, 'ɔ
nyunyɔtu, ɔn 'ke ɔ sukɔmua -bluu 'zɔ tisɪsan
'le ɔn 'ke ɔ 'tɔnni kɔ pɔ.

^{VII} Ngazedɪ'a 'yεε 'kaa'a? Lɪ'a -dadudu-u "tuu'o
nyv "nyinyinidɪ'a nɔnamɔ, ε-ε 'mo-o 'kmɔ -yε -ke
'kpi 'ya litu'a 'wlv-a'o! 'Ya litu -see 'nɔɔ -bɔ yi.
-Yɔ "tuu'a nyv 'ya letu'a nɔnamɔ, 'ɔ dɪ-i 'ye-e
ngaze 'mɔ'bhle -mɔ "sε!

^{VIII} *Zezii 'pɔ-o 'yi 'le ɔ na: -Bho ε "du -a'a sɔ 'le
ε 'ke -a'a bhɔ "du, -bho ε "tuu -inmɔ "nyinyinidɪ'a
nɔnamɔ, -bhladɪ -in -see 'ε nɔ ke, cε ε 'bho, -in
'ke ε 'le nya "vuto, ε 'ke -inmɔ gbo-tε. ε -nmɔ'ɔ-ɔ
"yrili -in 'ke sɔgbɔdie 'bhle 'le -in 'ke bhɔgbɔdie
'bhle 'le -in 'ke "kɔgwletinε 'ye. -Bho -in se ε
'bho cε ε, -in -ke -a'a sɔ -ke bhɪ 'sɔn-ɔ 'ye-e 'le
"kɔgwleε 'mɔ -mu -mɔ.

^{IX} 'Le, -bho ε "du -a'a "yri-i "tuu -inmɔ
"nyinyinidɪ'a nɔnamɔ -lrεε, -bhladɪ -in -see 'ε nɔ
ke, "tru ε 'le, "vuto nε 'le nya ε 'ke -inmɔ gbo-tε.
ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili -in 'ke "yriyɔε -lue 'bhle 'le -in
'ke "kɔgwletinε 'ye. -Bho -in se ε 'le "tru a, -in

-ke -a'a 'yriyo 'son-ɔ 'ye-e 'le ne 'mu -mu -mu,
'noɔ un-u 'la'a Geɛɛnɩ.

"Mamabhlahlɛ'ɛ "kpi'a 'yi

(Luuki 15:3-7)

X *Zezii po'a ɛ-be wlu 'mne ti a, ɔ na: A 'du
a'ba 'bhi'a dɩ gba 'mu, -klaabonyu -yu de'a 'unmu
'gwli, 'wa 'la'a ɛ "danaka, 'le a -kaa 'wa -lue
'yi'pli. 'In-ɩ 'tmuu'o amu-ɛ -ziaka, -Lago gbo'a
-dalbhomu 'du 'u 'yriɩ. 'An -tita -Lago -nɩ'a 'le
yaku 'li'a 'yri -nɩ 'nu-u "kpi "komu. [

XI A -gblee, 'unmo *Nyunyɔ'ɔ "Yu yi-o'o 'noɔ
'kmu 'mu, nyu-u 'me'ɛ 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi, 'in
'ke u 'puun.]

XII Zezii'a 'gwli demu 'mnu'a dɩ ɔ po'o
'bhlahlɛ'ɛ 'yi, 'le ɔ na: Koo a-a popo'o 'gwlu'ti'a?
-Bho nyɔ 'bhle 'bhlahlɩ'a -gwli -muu 'le 'ya
'klumu'a -lue 'ke "ma 'le, ɔ -see -mu yi ɔ 'ke
'bhlahlɩ'a -gwli nyie 'bhlahlɩ -bue 'yo -mɛnyie
'bho "ko "kpi sie 'le ɔ 'ke ɛ ti'bo'ɔ?

XIII -Bho ɔ 'ye ɛ, 'in-ɩ 'tmuu'o amu-ɛ, ɛbe-ɛ'ɛ
'kpi'a 'bubua-a 'ye-e 'yi-die -mu 'le ɛ 'ke -gwli
nyie 'bhlahlɩ -bue 'yo -mɛnyie -yɩ -see'a "ma
'mu-zi.

XIV -Ka -lue 'mno 'ka-a, a'ba -tita -Lago -nɩ'a
'le yaku 'li -see 'ybha 'le nyu-u de'a 'unmu
'gwli'a -lue 'tɩn 'ke 'an dɩ 'yriɩ'maa 'le ɔ 'ke ɔ
'nyinynidɩ 'mu 'me -nɩ.

'Lotu'a 'yu-u nu'a "nyinynidɩ

XV A -gblee, *Zezii "du-o *'ɔ -namu "srɩn 'mu,
ɔ na: -Bho -a'a 'lotu'a 'yu nu "nyinynidɩ 'bho -
Lago'ɔ 'yigbeyi, mu, -in 'ke ɔ 'bho -ye, 'le -in -ke
ɔ 'ke li-ɛɛ. ɛɛ ɔ nu'a, -in 'ke ɔ 'yi-to 'le ɔ 'ke

ε "yi'wɔɔn ɔ, 'lemnu -ɪn -yɔ 'ɔ-ɔ 'bho -Lagɔ'ɔ -joluzεε "yi le.

XVI Le ɔ nu'a 'bho, -bho ɔ -see ε "yiyibo, mu, 'la nyɔ -lue -ke 'sɔn 'le a 'ke 'sɔn -nɪ, 'le a 'ke tan -nɪ, 'bho a'ba "yigbeyi 'le a 'ke ɔ tidede -lrεε, 'le a 'ke ɔ 'kpa "yi po 'le ɔ 'ke ε "yiyibo. -Bho a nu -kaa a, 'lemnu, -ka ε 'cɪn-ε'ε 'le -Lagɔwlu 'li, 'ka-a a-a nu'o, 'le, le''o ε a-a 'ye'a 'mɔ-za mɔ, a-bɔ 'ke ε "kpi "du, a-bɔ 'mɔ-o 'ε "dɪ'a -dayemɔ.

XVII "Nyinynidɪ ɔ nu'a, -bho ɔ -see ε "yiyibo, 'an -glɪgbawɔnyi -ɪn -nɪ'a a, mu -ɪn 'ke 'bho'a nyɔ -lrɔb wlu kpa. -Bho ɔ -see ε 'tɔ "yiyibo 'bho 'wa 'wee'a "yigbeyi, 'lemnu 'an -glɪgbawɔnyi'a nyɔ -zɔ ɔ 'le 'wa "klumɔ, 'le, "sesinyɔ -ke ɔn se'a le -lue 'mɔ-plε, ɔn 'ke ɔ "yi-zrε -nɪ.

'Mɔkaale -ke wɔnkpiticele

XVIII A po -lokui, -ziadt 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, 'an wɔnkue 'ɪn "nyɪ'a amɔ, 'le ε 'mɔ le''o le a-a 'ye'a 'mɔ'kaa mɔ 'nɔɔ 'bhɪkpa "kpi, -Lagɔ-ɔ 'ye -ε 'mɔ'kaa -mɔ 'le yaku 'li -lrεε, le''o le a-a 'ye'a wɔn "kpiti-ce mɔ 'nɔɔ 'bhɪkpa "kpi, -Lagɔ-ɔ 'ye -ε wɔn "kpiti-ce -mɔ 'le yaku 'li -lrεε.

XIX 'Bho 'ε lemɔ -lrεε, 'nɔɔgbε 'bhɪkpa "kpi, -bho a'ba "klumɔ'a 'sɔn bhete gbo 'le -pɔɔ -lue 'mɔ, 'le ɔn 'ke le 'ybha a, 'an -tita -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku li-i "nyɪ 'ε amɔ-ε.

XX A -gblee, -bho ε "du nyɔ 'sɔn, nyɔ tan, -da ɔn 'gbɔɔ'a "lru 'an 'nyɪ 'mɔ, 'ɪn -nɪ'e-e 'bho 'wa "klumɔ.

Nyanɪbhleyi -lue

XXI *Zezii po'a wlu 'mne ti, *'Pielu 'nyini -o li 'le o 'ye o tidede: 'An -Koyi, -bho 'an -bonyunyo -ka 'unmu 'nyinyinidu 'lrule-inu -zoo, 'in 'ke 'ya du 'bho 'le o 'ke mu e 'ke kpe -meeson 'kpi bhla ma'a?

XXII O na: -Gbaan! Kpe -dadudu mo'o, e -see 'tiinamu 'bhle yi.

XXIII A -gblee, le -ke -Lago'o nyu'a -kokoogo gugoo'o 'yiti, 'unne 'ka-a: 'Bhokpayowliklagba -lue 'bo-o ti o -ke 'o lbhuzemu 'ke 'o 'wlilu'a sikpi 'te.

XXIV O 'du-o 'ya zrezree won, 'le, nyo -lue moni -dudududududu -bhlu -nu'a 'kpi, o 'ye o 'la 'le un 'ye o -ya.

XXV -Da o 'ka moni 'mnu -za 'le o 'ke u 'kwla-za, o se 'bho 'bhle. 'Le 'o -koyi na: 'In-u 'ye-e -unmu 'dudo 'mu -sie -mu, -in -ke -a'a 'nyoo-e 'yreeti-e -kokolu'a kle 'le 'an kpa 'ke -unmu 'kpi ti-gwe.

XXVI O 'le'e -kaa a, 'o lbhuzeyi-i 'na-a 'koji 'bho 'o 'yigbeyi, o 'ye o libhade, o na: -Ku 'limu ti 'in -bodu, -in 'ke 'an ngaze 'ye, 'ya 'wee 'in-u 'ye 'kwla-za mu.

XXVII O -koyi nu'a -kaa, o 'ye-e 'o ngaze 'le o 'ye kpa-a -nu 'no 'kpi'a du 'bho 'le o 'ye o 'yiti'tayi o 'ye mu.

XXVIII O-bo lbhuzeyi 'mno 'da'a 'bho 'piemu, 'o -bonyunyo -ke o -nu'a lbhu -lue 'mu -o 'bhle'a 'o moniyoo'u'a kpa, 'unno o 'ye'o 'le o 'ye o -bluu 'zo kpon 'le -fukafuka 'ye o won 'suu, o na: 'An moni -in 'bhle'a, -ze e 'kwla!

XXIX 'Le kpabhleyi 'ye o bhu gbo -gble, o 'ye o libhade: -Ku 'gwli, -in 'ke 'an ngaze 'ye, 'in-u 'ye -u 'kwla-za -mu.

XXX ɔ -see 'wɔn, ɔ 'ye ɔ -jie 'mɔ po 'le nyukpasu 'mɔɔ 'ye ɔ kpa -za -kpayɪ-ɔ, 'le ɔ 'ye ɔ "yiti"tayi.

XXXI nyɔ -ke ɔ-ɔ nɔ'a lbhɔ -lue, ɔn 'ye ɔ zagbɪ'a da, ɪ -see ɔ 'tɔ nɔ, ɔn mu-o'o ɔn 'ye 'wa -klagba wlu kpa. -Ka 'ya 'wee zi'a, ɔn 'ye ɔ -kaa 'tmɔɔ,

XXXII 'le 'wa -kɔyi 'ye ɔ 'la, ɔ na: Nyanɔbhleyi! -ɪn 'bhle'a 'an kpa 'le -ɪn 'ye 'ɪnmɔ libhade. 'E dɪ 'ɪn 'bhɔɔ -a'a kpa 'wee'a dɪ.

XXXIII -Ka 'mna 'ye'a -a'a ngaze, 'ka 'mɔɔ, 'ka-a -ɪn 'ke 'kɪ -ɪn -bonyunyo'ɔ ngaze 'ye.

XXXIV 'Wa -kɔyi 'ye ɪ 'ɛɛ "yi -po -nɪ 'le ɔ 'ye ɔ -jie 'mɔ po 'le ɔn 'ke ɔ nyanɔ 'mɔ kla 'le ɔ 'ke mɔni 'mɔnɔ 'kwla-za. -Bho ɪ -gwɛ nɔ "kpi ti 'le ɔ 'ke 'da.

XXXV 'Le Zezii 'ye ɪ wlu "kpi "du, ɔ na: -Ka -lue 'mɔɔ ɔ, a'ba nyɔ -yɔ -see'a ɔ -bonyunyo'ɔ 'nyinynidɪ'a dɪ 'bhɔ ɔ -pɔɔ'a klɛ ti, 'an -tɪta -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, 'ka-a ɔ-ɔ 'ye ɪ amɔ "lruli-nɔ mɔ -lɛɛ.

XIX

*'Bho 'nyɔ'ɔ 'kwlazɛɛ "kpi *Zezii -tɔ'o
(Maaki 10:1-12)*

I A -gblee, *Zezii gwɛ'ɛ nyɔ'a -tɔtɔɔ "yi, ɔ -ke *'ɔ -namɔ -sɔ'ɔ-ɔ Galilee, ɔn 'ye 'le Zudeɛn'ɛ lemɔ Zideebhlɔkpa "kpi mu.

II Nyɔ'a -dadudu "gbu-o ti ɔn 'ye ɔ kli mu, ɔn 'ye ɔ 'le -ye 'le ɔ 'ye 'wa "gwizimɔ 'pɔɔn.

III *Falizieɛn -gbɪ -nɪ'a 'bho 'nyɪni -ɔ li, ɔn 'gbaa 'nɔ-ɔ 'bhakɔplɔ le, ɔn 'ke ɔ dɪ -kpɔn -nɪ. Un na: E -nmɔ'ɔ-ɔ -kaa ti lɛ'o lɛ 'nynaakpɔ-ɔ nɔ'a ɔ nyimie "lruli, ɔ 'bhɛɛ'ɛ ɔ 'ke 'ɛ dɪ "du ɔ 'ke ɔ 'kwla-za'a?

IV 'Le ɔbo 'ye ɔ -kaa tidede -lɛɛ: -Ka -Lago'ɔ wlu 'lɛ'ɛ, a se 'na yibo? 'Bho li 'wee'a 'nyaanamɔ -Lago -ya'a-a nyunyu ti, nyukpasu -ke 'nynaakpu.

V 'Inni 'bhle'e 'nyɔ' a dɪ nyukpasu -ke 'ɔ 'nyɔ -ni 'sɔn 'ke 'wa -tita -ke 'wa 'lotɔ 'yi'wlu 'le ɔn 'ke 'wa 'bhi'a da pa, 'le ɔn 'ke nyɔ -lue 'tɪn 'du.

VI 'ɛ 'zɔ-ɔ 'mo-o nyukpasu -ke 'ɔ 'nyɔ -se 'tɔ-ɔ nyɔ 'sɔn -ko 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi. 'Bho 'mɔ nyɔ -lue ɔn 'du'o. 'ɛ dɪ, -bho -Lago nɔ nyukpasu -ke 'ɔ nyɔ -lue 'tɪn 'mɔ, 'le ɛ 'se -kaa ti-nmɔ nyɔ -lɔɔ 'ke ɔ lizɪza.

VII 'Le Falizien 'we na: 'Le leedi *Moyiizɪ nɔ'o: -Bho nyɔ 'ke 'ɔ 'nyɔ 'kwla-za a, ɔ 'cɪnɪ 'bɔɔɔ -ɛ nɔ'a na: -ɛ 'wlu'a -laa -zɪan 'ɪn -za'a amɔ 'kwla. 'Le -ɪn 'ke ɔ 'bɔɔɔ 'mɛ 'nyɪ ɔn 'ke mu. Leedi ma'a?

VIII Zezii na: ɛ se 'kɪ -kaa 'mɔ-nɪ 'bho li 'wee'a 'nyaanamɔ. A 'ku-o -loku 'mɔ'a dɪ Moyiizɪ nɔ'o a 'bhɛ'ɔ a 'ke 'nyɔ 'kwla-za.

IX A -gblee, 'ɪn-ɪ 'tmɔ'ɔ'o amɔ-ɛ, -bho nyɔ -za 'ɔ 'yikpɔnnynaakpu 'kwla a, 'le ɔ 'ke -lɔɔ kpa a, ɔ 'ye-e -yranynɔbha.

X 'Le Zezii'a -namɔ na: -Bho 'nynɔkpadɪ -ni -kaa 'mɔ, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili nyɔ 'ke nyɪfa 'mɔ -sie.

XI 'Le Zezii na: Nyɔ 'wee se 'ɛ lɛtu wɔnyɪ'bhɛɛ. Nyɔ -Lago 'nyɪ'a wɔnkue, 'wa 'sɛ-ɛ 'bhɛɛ nɛ'ɔ.

XII A -gblee, li'a -dadudu 'du-o nyɔ -lɔɔ -tanɛ 'mɔ 'le 'wa kpa'a 'nyɔ 'le 'nynaakpu'a kpa'a nyimɛ -lɛɛ. Nyɔ -lɔɔ 'ka 'wlu see, ɔn se nyukpasu nɪ 'mɔ-nɪ 'le 'nynaakpu se 'nynaakpu nɪ 'mɔ-nɪ -lɛɛ. Nyɔ -lɔɔ -wɛ'ɔ, -lɔɔ 'ma-a 'yi 'le 'wa kpa'a 'nyɔ 'le 'nynaakpu'a kpa'a nyimɛ 'le ɔn 'ke 'yi-flɔ ɔn 'ke -Lago'ɔ nyɔkɔ'ɛ lbhɔ nɔ

'wa -pɔlv'a klɛ ti. Nyɔ -yɔ 'bhɛɛ'ɛ 'ɛ lɛtu wɔnyi,
ɔ nɔ ɛ!

**Zezii -wɔnna'a-a 'yreeti 'niti*
(Maaki 10:13-16; Luuki 18:15-17)

XIII I zi'a -kaa a, nyɔ 'bhle-e 'wa 'yreeti, 'unɔ
vɔn -ya'a *Zezii ɔ 'ke vɔ *kwa 'lru tide 'le ɔ 'ke vɔ
'niti-wɔnna. A -gblee, nyɔ 'mnɔ -ke 'wa 'yreeti-
ɪ yi'a -kaa a, *ɔ -namɔ kɪka 'nɔ-vɔ 'yiti 'le vɔn-vɔ
nɔ'o: A -ke a'ba 'yreeti pɔ le!

XIV 'Le ɔ na: A 'tayi 'yreeti 'yiti vɔn 'ke 'unɔ
-bodɪ yi! A'ba 'taa nɔ 'le -le! A -gblee, nyɔ-ɔ -
ke 'limɔ'a -pɔlv 'yɔɔ'ɔ -ka 'dana'a -pɔlv, 'ɔ nyɔtu
-Lagɔ 'bhɛɛ'ɛ ɔ 'ke -kɔ.

XV ɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'de -v kwa 'lru ti; ɔ -wɔnna
'nɔ 'niti 'le ɔ 'ye 'bho lizi.

'Gaganyukpasudraa -lue'a 'kpidi
(Maaki 10:17-31; Luuki 18:18-30)

XVI A -gblee, *Zezii -ka 'le-e gbɔ nyukpasudraa
-lue 'nyɔni -ɔ li 'le ɔ 'ye ɔ tidede: 'An -Tɔyi,
leeɛ 'mɔ-o -zɛɛɛ 'ɪn 'ke nɔ, 'le, tinɪzɛɛɛ-ɛ se'a
'tiɪnamɔ 'bhle, 'ɪn 'ke ɛ 'ye'a?

XVII 'Le ɔ na: Leeɛ -ke dɪ a dede'e 'unɔ lɛ-ɛ
'ma-a -zɛɛɛ 'kpi ti'a? Lɛ-ɛ 'ka -zɛɛɛ 'du, ɛ se -nɪ,
-bho ɛ -se -Lagɔ -nɪ -lue 'ɪn. 'Bho 'ɛ 'kpi, -bho
-ɪn 'bɔ ti -ɪn 'ke 'kɔgwɛtɪnɪɛ 'ye, -kpɔn *-Lagɔ'ɔ
gba 'yi.

XVIII 'Le ɔ 'ye tidede: Yru ma'a? 'Le Zezii na:
-Lagɔ'ɔ gba nyɔ 'ka 'yi-kpɔn, 'unɔ 'ka-a: -A'a
'lbha 'ku -le! -A'a 'ye -yranynɔbha -le! -A'a 'yri
-le! -A'a -cɛ -ɪn -bonyunɔ sɪn li -le!

XIX "Du 'bho -a'a -tita -ke -a'a 'lotu'a wlu! -
Ka -in -kma'a -a'a "bhuo'a di, -kma -kaa -in -
bonyunyɔ'ɔ di!

XX Nyukpasudraa 'mno na: Gba -nu, 'in -kpun
'ni-ɪ "yi 'wee. Leele 'in 'ke nu -lrɛɛ'ɛ?

XXI 'Le Zezii na: -Bho -in 'bo ti, -in 'ke 'ɛ
'tiinamu nyini, -a'a 'gagalɪ -in 'bhle'a, -a'a -polu
kpun'a ti a, mu, po 'ya 'wee 'pelu 'le -in 'ke 'ya
moni 'puanmu "yiti'gblee. -Bho -in nu -kaa a,
'lemnɪ -a 'ye-e "kɔgwɛtinɛ 'bho -Lago'ɔ "trolli.
Ebe 'mne, 'inne bhle'e 'nyini, -ɛ -zi'e 'no'ɔ 'kmu
'mu'a 'gagalɪ'a klɛ. -Bho -in -po ni 'pelu a, yi 'in
-ke -in 'ke -na.

XXII Nyukpasudraa 'mno 'won'ɔ wlu 'mne 'bo ɔ,
'gwɛɛ -nyini 'no'ɔ li, ɔ -kma'a-a "yigbeyi, ɔ 'ye mu,
-ekedɪmaa, ɔ 'ga-o'o tenyi.

XXIII ɔ mu'a a, 'le Zezii na *'ɔ -namu -bodu:
-Yeee! -Ziadɪ 'in-ɪ za'a amu -bodu 'mu, nyɔ'ɔ
'bhle'a 'gagalɪ'a -dadudu -ɔ -ke -polu kpun 'ɪ ti,
-Lago 'ke ɔ -ko, ɛ ku -kaa won 'ya!

XXIV 'In-ɪ 'tmu'ɔ amu-ɛ -lrɛɛ, nmiklagba 'ke
'bho "bhietoope "yi -zi -ni, ɛ 'ku-o won. 'Gagayi'a
-polu 'ke 'ɔ 'gagalɪ "yi-ɔ 'le -Lago 'ke ɔ -ko ɔ,
ɛ 'ku-o won tenyi -lrɛɛ, ɛ 'ye nmiklagba'a 'bho
"bhietoope'a "yizini-ɛ -zi.

XXV ɔ -namu 'won'ɔ wlu 'mne 'bo ɔ, won 'mu
-u ti 'le un na: -Bho ɛ -ni -kaa 'mu 'le, "lemnɪ
nyɔ yɔ'ɔ 'ke 'pun 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi'a?

XXVI ɔ -gbu 'nu ya, ɔ na: 'Inneɛɛ -nɛɛ, nyunyɔ
-bodu ɛ ku'o won. 'Bho -Lago -bodu ɛ se wonku.
'Bho -Lago -bodu le-ɛ 'ka wonku, 'ɛ letu se -ni.

XXVII ɔ 'le'ɛ -kaa 'le *'Pielɪ 'ye wlu 'mu'luo 'le
ɔ na: Zezii, -in 'ye li-ɔ, -a'a di -a "tayi'e -a'ba li'a

kle 'yiti 'le -a -ke -a na'o. Koo -abu-a'a dı 'ke 'mutinunı'a?

XXVIII 'Le ɔ na: -Ziadı 'ın-ı za'a amı -bodı 'mı, 'le 'ınmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu'a 'nyını'a 'yibhɛɛɛ 'mı, -nɔɔ -ke ti 'ın-ı 'ye'a 'kmɔlre 'li'a lı'a kle -kɔ mı, 'bho 'mɔɔ, -ka a -nı'a -bue 'yɔ 'sɔn 'ın -ke a -na a, 'ka-a abu-ɔ 'ye 'nyını 'wɔ mı -lue -lue 'le 'ın -ke a 'ke lı -kɔ 'le a 'ke *Izrayɛɛlı'a 'cɛ -bue 'yɔ 'sɔn -zıgıe -tu.

XXIX 'Le nyɔ -yɔ ''tayi'a 'ɔ ''bhlegbo -ke 'ɔ -kpı 'yiti, -ɔ sie'a 'ɔ -glıgbawɔnyı'a nyɔ, 'ɔ 'lotı'a ''nyınuu o, -tıta o, 'ɔ 'lotı -ke 'ɔ ''yreetı o, -bho ɔ -tbhɛ lı -nı -ke nyɔ -nı 'kpi 'an dı, -zɛɛ -Lagɔ-ɔ 'ye 'ɔ ''lruli-nı mı, ε -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrılı, ε 'ye lı -yı ɔ -tbhɛ'ɛ ''kpi -zi, 'le ɔ 'ke 'bho ''si, tınıɛzɛɛɛ-ɛ se'a ''tınamı 'bhle, ɔ 'ke ε 'ye.

XXX Nyɔ -yɔ 'ma-a 'nɔɔ 'kmı 'mı 'nyınıbhlemɔklıgbı, 'le nya 'wla 'wa -dadudu-u 'ye-e 'bho -Lagɔ'ɔ ''yıgbeyi bhıbhınyı ''du -mı. 'Le, nyɔ -yɔ ma 'ka-a bhıbhınyı, 'bho -Lagɔ'ɔ ''troli, 'wa -dadudu 'ke 'bho 'ɔ ''yıgbeyi 'nyınıbhlemɔklıgbı ''du.

XX

-Kpaalbhızemı

^I *Zezii po'a wlu 'mne ti a, ɔ 'po-o ''yi -lue 'bho lbhınumı ''kpi 'le ɔ na: Lɛ -ke -Lagɔ'ɔ nyı'a -kɔkɔɔ gıgı'ɔ ''yiti, 'ınne 'ka-a: -Kpaayowli -lue 'da-o'o zɔwɔnyı, ɔ 'ye lbhınumı tibɔnamı mu, un 'ke 'ɔ -lololı 'zɔti 'bhıɛ.

^{II} ɔ 'ye 'ı a, ɔ -ke un bhaga'o zɔ -lue 'zɔ'ɔ mɔni ''kpi. Wlu 'bhɛɛ'ɛ 'mı 'le ɔ 'ye ı 'le lbhı ''yi kpa.

III -Drumayrɔvlaan 'mɔ ɔ -ka mu 'bho lbhɔtibɔmɔ'a "lrugbɔɔnamɔ, nyɔ -lrɔɔ -nɪ'e-e 'bho, ɔn se lɛ nɔnamɔ -nɪ.

IV ɔ na: A mu a 'ke 'le 'an -kpa'a 'mɔ lbhɔ nɔ 'le 'ɪn 'ke amɔ -ka -zɛgɛka "pɛle, 'le ɔn 'ye mu.

V 'Yrɔ nyɪnɪ'a "duu 'mɔ -kpaayowli 'mɔnɔ 'da-a'o ɔ 'ye -kaa nɔ -lrɛɛ. 'Le "jiazɔyrɔkɔlɔgɔba 'mɔ ɔ 'nɔ-o -kaa -lrɛɛ.

VI "Jiazɔyrɔ mu'a "yiti'tepo mɔ, 'ka-a ɔ nɔ'o -lrɛɛ, ɔ 'ye gbɔmɔɔbhɔɔmɔ -yɛ. ɔ dede 'nɔ-ɔ ti: Leedɪ a -see lbhɔ nɔ 'le glu-u gwɛ'ɛ?

VII 'Le ɔn na: Nyɔ -see -amɔ lbhɔ "nyɪ'a dɪ mɔ'o. 'Le ɔ na: A mu 'le 'an -kpa'a 'mɔ a 'ke lbhɔ nɔ.

VIII "Jiazɔyrɔ'a -gbɔɔ -cɛ'ɛ 'bho, -kpaayowli 'mɔnɔ 'la-a ɔ "bɔgbɔyiboyi -ɔ "pɛle'a nyɔ-ɔ nɔ'a lbhɔ, ɔ na: 'La lbhɔzemɔ 'le -ɪn 'ke ɔ "pɛle. Nyɔ-ɔ 'bhɔɔ'ɔ gbɔ 'mɔ, 'nyaa nɔ 'mɔ, 'le, -yɔ 'nyaa'a 'bho, -ɪn 'ke ɔ "kpi "yi-gwɛ -nɪ.

IX "Jiazɔyrɔ 'tepɔ'a "yiti, nyɔ-ɔ yi'a 'ye-e 'wa ɔɔ -lue 'mɔ mɔni.

X Nyɔ -yɔ yi'a lbhɔ 'mɔ see 'ye'a nyɔ 'mɔnɔ li, ɔɔ na ɔn-ɔ 'ye 'ko-o "yidiemɔni 'ye -mɔ. ɔn mu'a 'le -gbɔ mɔ, -ka -lue 'mɔnɔ 'ka-a ɔn 'ye'o -lrɛɛ.

XI 'Bho mɔni 'mɔnɪ'a kɔɔnɔnamɔ nyɔ-ɔ -gwɛ'ɛ glu 'kpa-a -kpaayowli dɪ "yi, na:

XII -A-bɔ stɔ'a 'yrɔwɔn 'mɔ, leedɪ -a -ke nyɔ-ɔ yi'a 'traamɔ 'bhɛɛ'ɛ mɔni 'mɔ'a?

XIII 'Le -kpaayowli 'ye -kaa 'wa -lue "yi'lɛ: 'ɪn bha, 'ɪn -see -ɪnmɔ "yrabha 'li -pɔ. -ɪn 'ka lbhɔ "yi kpa, mɔni -a'a "bhɔuɔ 'wɔɔn'ɔ "yi, 'ɪnnɛ 'ɪn "nyɪ'e -ɪnmɔ, 'kla -ko?

XIV 'Luo -a'a mōni 'mυ, -'n 'ke mu. Nyō -yō yi'a -laa -lreeka a, -ka -'n 'ye'a, 'ka-a ɔ 'ke 'ye.

XV 'An "bhuo'a "yiglemōni, -ka 'n 'bɔ'ɔ ti, 'ka-a 'n 'ke ε nυ -ko? 'An dɪ'a "yrilinmɔε'ε "mōnyu -a nυ'a?

XVI 'Le Zezii na: A -gblee, -ka ε zi'a 'bho nyu 'mnu'a "kpi, -ka -lue 'mno, 'bho -Lago'ɔ damu, 'ka-a ε 'ye 'mu-nu mu. -Klagba -ke -toope -see -nu yi. ε -se 'bho 'wa lbhu'a "yigwlekamu, -zεge -Lago 'ku υ "lrulinu, ε 'ke "yi'bhe 'le ε 'ke gbomubhoomu'a ne 'mu-zi -ko, 'le ε -se 'wa gbomubhoomu ɔ 'ke 'wa -zεge "yi'pli -ko -lree.

**Zezii'a 'memεε -ke 'ɔ glusɔε'ε dɪ'a 'mυzεε'ε kpe tannε 'ka-a*

(Maaki 10:32-34; Luuki 18:31-34)

XVII I zi'a -kaa a, *Zezii -ke *'ɔ -namu 'kpa-a -jeyi, un-u 'mu-o Zelizaleemu. Un -nu munamu, ɔ -ke 'ɔ -namu -ce'ε li. Un -nu -nanamu 'le ɔ-ɔ 'tmu nu'o:

XVIII A -gblee, 'le Zelizaleemu 'noo -a -nu'a munamu, 'nmo *Nyunyɔ'ɔ "Yu, 'le 'mno 'le-e un-u 'ye 'nmu nyu -jeyi "nyu -nu mu, *-Lago'ɔ 'sragazamuklɪgbɪ -ke *'ɔ gba'a yibomu "we un-u 'ye 'nmu -jeyi "nyu mu. Un-u 'ye-e 'nmu dɪ "kpi "duu -mu 'le un 'ke -kaa 'le: ɔ 'ke 'mε mo'o!

XIX 'Lɪkpu -u -nu'a Zelizaleemu, -u se'a -Lago yibo, 'nno un-u 'ye 'nmu -jeyi "nyu mu. Ubu 'mnu-u 'ye-e 'nmu 'cɪε -mu, un-u 'ye-e 'nmu "sεen -mu, 'le, tu -ke "yri un-u 'lbha nu'a "ku, un 'ke 'nmu 'bho kɔ 'le 'n 'ke 'mε. -Bho 'n 'mε, -bho un nmaze 'nmu ti, 'an 'mεwɪ tan'a zɔ -Lago 'ke 'nmu glu -za, 'n 'ke ti-nu -lree. 'Ka-a Zezii 'lu 'u "yi.

*Zaaki -ke *Zaan'a 'lotv'a bhadewlu*
(Maaki 10:35-45)

XX 'Bho 'mnɔ ɔ, Zebedee'a 'yreetɪ, Zaaki -ke *'Zaan -ke 'wa 'lotv 'nyɪ-e *Zezii li, ʊn 'yi-e 'zɔ 'bho 'ɔ wɔnyɪ 'le 'wa 'lotv 'ke ɔ lɛ 'ybhaa.

XXI ɔ na: Leeɛ a 'ybha'a? 'Le ʊn na: -Bho -a'a nyʊ'a -kɔkɔɔɔɔ nyɪ a, 'wɔn 'an 'yreetɪ 'sɔn -nʊʊ, 'bho -a'a 'zɔnyɔklɪgbɪ -ʊ 'ka -ɪnmʊ 'yi kɔ ɔ, ʊn 'ke ʊ 'du 'le ʊn -ke -ɪn 'ke nyʊ -kɔ.

XXII 'Le ɔ na: Lɛ a-a 'ybha'a, a yibo 'ɛ 'zɔ 'nɪ? 'Le ɔ 'ye 'wa 'yreetɪ gbo 'bhiti, ɔ na: 'In-ɪ dede-e amʊ ti, -ka 'ɪn-ɪ 'ye'a 'kleyeɛɛ 'mʊ -zi -nɪ mʊ 'le 'ɪn 'ke 'mɛ, a 'bhɛɛ nɛ 'nɪ? ʊn -nɪ 'sɔn na: -A 'bhɛɛ nɛ-o'!

XXIII 'Le ɔ na: -Ka 'ɪn 'ka 'kleyeɛɛ 'mʊ -zi -nɪ 'le 'ɪn 'ke 'mɛ, 'ka-a a 'ke ɛ 'mʊ -zi -nɪ 'le a 'ke 'mɛ. ɛ -nɪ'a -kaa 'mʊ a, 'bho lɛ -yɛ a 'ybha'a -laa'a damʊ, 'ɪn se 'bho 'ɛ 'kpi wlu 'bhle, -bho ɛ -se -Lago -nɪ -lue 'tɪn. 'An 'zɔ'ɔ nyɔklɪgbɪ -ʊ 'ka 'ɪnmʊ 'yi kɔ ɔ, 'le 'ɪn -ke ʊn 'ke nyʊ -kɔ ɔ, ɔ -zʊ 'ʊ-ʊ 'bho see.

XXIV *Zezii'a -namʊ -bue -yʊ -sie'a 'bho 'wɔn'ɔ wlu 'mɛ 'bɔ ɔ, ʊn -pɔ'o-o ʊ-bʊ 'lotv'a 'nynnu 'sɔn 'mʊ 'ɛɛ -kwa,

XXV 'le ɔ 'ye 'wa 'wee 'la ɔ 'ke ʊ 'tmʊ 'le ɔ na: A yibo'o-o 'bhɪkpi'a -yowli 'we 'bhle-e nyʊ 'wa wɔnzika 'le 'wa nyɔklɪgbɪ-ɪ nʊ nɪ'e 'bho nyʊ 'kpi wɔnkʊɛ.

XXVI A-bʊ -yʊʊ, 'le a'ba 'klumʊ 'ɛ lɛtʊ'a -nʊ-ɛ -le! 'Le a'ba 'klumʊ nyɔ -yɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke a'ba -kɪagba 'du, ɔ 'du 'bho a'ba klɛ kplɔkplɔ 'le ɔ 'ke a'ba 'zɔ'ɔ lbhʊnʊyi 'du.

XXVII -Yɔ 'bɔ'ɔ ti 'le a'ba 'klumʊ -lɛɛ ɔ 'ke amʊ -kɔ ɔ, ɔ -ya 'ɔ 'bhʊo 'zɔ ɔ 'ke a'ba klɛ'ɛ 'geyikpaan 'du.

XXVIII 'Inmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu, 'ka-a 'in -nɔ'o -lɾɛɛ. ɛ -se nyɔ 'ke 'inmɔ lbhɔ -bodɪ nɔ, 'ɛ dɪ 'in yi 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ -ko; 'in yi-o'o 'in 'ke nyɔ lbhɔ -bodɪ nɔ 'le 'in 'ke nyɔ 'we'a -zɛɛɛ'ɛ dɪ 'mɛ. -Bho 'in 'mɛ ɛ, 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi "nyinyɪdɪ kɾɔn 'ɔ'geyɛ 'mɔ, 'in 'ke ɔ 'le ɪ 'mɔ zetie. 'ɛ dɪ 'in yi'e 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ.

**Zezii 'pɔɔn'o-o "lɔmɔ 'sɔn
(Maaki 10:46-52; Luuki 18:35-43)*

XXIX A -gblee, *Zezii -ke *'ɔ -namɔ -nɪ -gwɔɔ ɔn-ɔ 'la'a Zelikoo 'mɔɛnɔmɔ 'le nyɔ'a -dadudu-u na 'nɔ kli. Un mu'a gwɔɔ ti-gwɛ mɔ,

XXX 'lɔmɔ 'sɔn -de'e-e 'bho -jɔlɔwɔnli ti. Un 'wɔn'ɔ 'bɔ Zezii -nɪ'e zinamɔ, ɔn -nɪ 'sɔn 'wɔ -nɪ'e-e -dalue 'le ɔn na: -A'ba -Kɔyi Zezii'ɔ! 'Bhlɔkpayowli *Daviiɪdɪ'a "nayu'ɔ! 'Ye -a'ba ngaze ɔɔ!

XXXI 'Le nyɔ -ɔ -die'a -kaa 'mɔ -ɔ -nɪ'a 'bho -nanamɔ-ɔ 'kaa 'nɔ 'mɔ: -ɔɔ! A 'bhɔ zɾɛ ke! 'Le ɔn 'ye 'bho 'kpa -lɾɛɛ ɔn 'ye "wɔ tenyɪ: -A'ba -Kɔyi Zezii'ɔ! 'Bhlɔkpayowli *Daviiɪdɪ'a "nayu'ɔ! -Alele! 'Ye -a'ba ngaze ɔɔ!

XXXII Zezii 'wɔn'ɔ 'wa wlu 'bɔ ɔ, ɔ -nyna'a-a ti 'le ɔ 'ye ɔ 'la: A yi! Un yi'a a, 'le ɔ 'ye ɔ tidede: Leeɛ a 'ybha'a 'in 'ke amɔ -bodɪ nɔ'a?

XXXIII "Lɔmɔ 'sɔn 'mɔnɔ na: -A'ba -Kɔyi, -a 'ybha-o'o -a'ba "yri 'ke kati.

XXXIV ɔ -gbɔ 'nɔ ya, ngaze 'lbhɔ -ɔ'o tenyɪ 'le ɔ 'ye 'wa "yri li'tɔ ɔn 'ke ti'ye. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ nyɔ 'sɔn 'mɔnɔ 'pɔn-o'o 'le ɔn 'ye 'bho 'kpa ɔn-ɔ na 'nɔ kli.

XXI

**Zezii 'nyini-e Zelizalεεμυ*

(Maakɪ 11:1-11; Luukɪ 19:28-40; 'Zaan 12:12-19)

I *Zezii -ke *ɔ -namυ -nɪ'e-e -bhla 'le Zelizalεεμυ -jeyi. -Bho nyɔ 'ke Zelizalεεμυ mu, -gwɔ -lue -a zi'e li. Gwɔ 'mnε'ε 'nyɪnɪ-ɪ 'mo-o 'Betɪfazeε. -Gɔgɔ ɪn-ɪ 'la'a Oliviee'a -gɔgɔ, 'le 'ε "troli -bhoga, 'le-e ε-be gwɔ 'mnε -nɪ'o. -Da Zezii -ke ɔ -namυ -nɪ'a 'le nyninamυ 'le ɔ 'ye ɔ -namυ'a "klumυ'a nyɪ 'sɔn 'tmυ, ɔ na:

II A mu 'bho -gwɔ -nɪ'a 'bho -a'ba nya 'mυ. -Bho a -ka 'bho panamυ-ɪ mu, a-a 'ye 'bho-o -sokofalegbuda -lue -ke 'ε 'lotɪ -yε -mυ. -Bho a nyɪ ɪ li, a bɔti nɪ ti, a 'ke ɪ 'ɪnmυ -ya.

III -Bho nyɔ dede amυ ti 'le ɔ 'ke -kaa 'lε: Koo a 'ke ɪ -nyɪna -ε -ke dɪ a-a bɔti 'nɪ ti'a?, a na: -A'ba -Kɔyi Zezii 'ybhɪ ɪ'o. -Bho ɔ gwε "yi 'le ɪ 'ke le -yε. 'Le ɔ 'ke amυ "yiti"tayi a -ke ɪ 'ke yi.

IV ('Bho-o, wlu -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɪtizayi ɪn-ɪ 'la'a Zakalii 'cnɪ'a see, 'ε 'yri'a 'bɪ 'wɔ -nɪ'o, ɔ na:

V A 'tmυ *Sionkɔmυ (Zelizalεεμυkɔmυ): A -gblee, a'ba 'bhɔkpayowliklagba 'yi-e amυ -bodɪ 'yɔɔyɔka, ɔ 'ya-a 'bho -sokofale "kpi, ɔ 'ya-a 'bho -sokofalegbuda'a "kpi.)

VI A -gblee, Zezii'a -namυ nυ'a -kaa, ɪn mu-o'o. -Ka ɔ 'lɔ 'ɪ 'yi 'tɪn, 'ka-a ɪn nυ'o,

VII 'le ɪn -ke -sokofalεnυ-e 'ε "yu 'ye yi, 'le ɪn 'ye 'bho 'ya "kpi 'wa "yrii tistro 'le Zezii 'ye 'bho -sokofale'a "yu "kpi ti-de.

VIII Nyɪ-ɪ -nɪ'a 'bho, 'wa -dadudu 'sro-o 'wa "yrii 'bho -jɔɔkpa "yi ti 'le -lɪɪ-ɪ cε'ε tui'a

titivan 'le un-v popo 'nɪ -jeyi ti. Un-v nʊ -ɪ'o Zezii'a 'yibhɛɛɛ'ɛ kamʊ.

IX 'Le, nyʊ'a 'plan-a na'a 'le ɔ nya -ke -yʊ na'a ɔ le, un-v po'o wlu yayi 'le un-v 'lɛ'ɛ -kaa:

'Bhlɔkpayowli *Daviidɪ'a 'nayu'a 'nynɪ 'bhɛ 'yi'ɔ! *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ, 'ɪnnɔ -nɪ'e yinamʊ. -Lagɔ -wʊnna nɔ 'niti ɔ! -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li'a 'nynɪ 'bhɛ 'yi'ɔ!

X Zezii nʊ'a -muaa! ɔ pa'a Zelizalɛɛmʊgwɔ, gwɔ'ɔ 'wee -nyna'a-a yayi ti. 'Le nyʊ-v dede'e -dede ti: Nyɔ yɔɔ ma'a?

XI Nyʊ -ke Zezii na'a na: -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mʊtizayi Zezii, Galileebhlɔkpa 'kpi'a -gwɔ un-v 'la'a Nazalɛɛɪ'a -deyi mo'o.

**Zezii 'pa-a *-Lagɔ'ɔ bʊbɔbhlegbo*

(Maaki 11:15-19; Luuki 19:45-48; 'Zaan 2:13-22)

XII A -gblee, *Zezii 'mu-o 'le *-Lagɔ'ɔ bʊbɔblegbo. ɔ -ka 'le-e nyni, nyʊ -nɪ'e-e 'le 'pɛɔ -po -nɪnamʊ. U-bʊ nyʊ 'mɪnʊ, un -ke nyʊ-v de'a li, 'le ɔ 'ye ʊ tinu. Nyʊ-v zizia'a 'Wlɔmɛɛ'ɛ mɔni *'Zuifʊ'a nɛ 'yi, ɔ 'ye 'wa -klugbɪ 'cɛti, nyʊ-v po'a -kpakɪ 'pɛɔ, ɔ 'ye 'wa kpi tipopo,

XIII ɔ 'ye 'wa klɛ 'tmʊʊ 'le ɔ na: 'Le -Lagɔ'ɔ 'bɔgʊ 'li -kaa -Lagɔ 'lɛ'o: 'An -budu-u 'mo-o -budu -yɛ -ke 'li nyʊ 'ka yi un 'ke 'ɪnmʊ *wɔn gbo po. A-bʊ -yʊʊ, 'le-e a-a yi'o, a-a 'lbha nɪ'e nyʊ 'yrabha 'mʊ, a-a 'yri'e 'wa mɔni'a!

XIV I zi'a -kaa a, 'lɔmʊ -ke topomʊ 'nyni-e Zezii li 'bho -Lagɔ'ɔ bʊbɔbhlegbo 'le ɔ 'ye ʊ 'pʊʊn.

XV ɔ 'pʊʊn'a 'gwizimʊ 'mɪnʊ, 'yreetɪ-ɪ -nɪ'a 'bho 'wɔ-o'o, un-v 'nʊ-o: 'Bhlɔkpayowli

*Daviidu'a 'nayu, *-Lago'ɔ 'Bhozayi Zezii'a 'nyɪ
'bhe 'yi'ɔ! -Da *-Lago'ɔ 'sragazamɔkɪgbɪ -ke *'ɔ
gbayibomɔ 'ye'a *wɔnkult ɔ nu'a li 'le un 'wɔn'ɔ
'yreeti'a 'wɔwɔwlu 'mnɪ 'bɔ ɔ, un 'kpa-a 'ce 'mɔ.

XVI Un na: Zezii, -ka 'yreetɪ 'mnɔ 'le'ε, -a 'wɪn -ɪ
'bɔ'ɔ? ɔ na: Kɪn. Wlu -ε 'cnɪ-ε'ε 'le -Lago'ɔ 'bɔgbɔ
'li -ε nu'a -ɪnmɔ -za'a 'yreetɪ -ke 'yreetɪbliɪn
'nyɪ'a 'yibhɛɛwlu 'mɔ, 'le ε-ε yi nɪ'e 'wa wɔn
'mɔ'a?, ε-bɛ wlu 'mnɛ, a -see ε zɛ ke?

XVII 'Le ɔ 'ye ɔ 'kpi-tbhe 'le ɔ 'ye 'da, ɔ -ke 'ɔ
-namɔ 'ye -gwɔ wa-a 'la'a Betanii mu. 'Bho-o un
'mɔ'ɔ.

**Zezii 'bhla-a figieetu -lue gbo
(Maakɪ 11:12-14, 20-24)*

XVIII Zɔ zi'a a, -drumasrɪn *Zezii -ke *'ɔ -namɔ
-sɔ'ɔ-ɔ Betanii. Un -nɪ'a Zelizalɛmɔ le -munamɔ,
'mɔ 'lbhɔ -ɔ'ɔ.

XIX ɔ -gbɔ'a 'bho -jɔɔ wɔnli, tu -ke 'bhi un-ɔ
li'a a, un-ɔ 'la'a figiee, ɔ 'ye -ε li. ɔ nu'a -kaa, ɔ
-pa -nɪ'e-e 'bho 'ε 'zɔ, ɔ 'ke 'bho -gbɔ, -bho ɔ 'bhɛ
ɔ 'ke ε 'bhi'a 'digbi gbɪ ya 'yee. ɔ popo'a 'le 'ε ya,
ɔ -see 'le 'bhɔ -lue 'tɪn 'yee, wɔn'a 'sɛ-ε bhɛ'ε
ti -lukuluku!, 'le ɔ 'ye tu 'mnɛ gbobhla, ɔ na: -A'a
-tro 'tɔ 'bhi -le 'kɔmɔkɔmɔ! -Nɔɔtoope zi'a a, tu
'mnɛ -ke 'ε wɔn bhete'e gbo, ɪ ye-o'ɔ.

XX ɔ -namɔ 'ye'a 'na li, wɔn 'mɔ -ɔ ti, 'le un-ɔ
nu'ɔ: Zezii, -a 'ye-e li'a! Tu -ɪn bhla'a gbo, 'bho
-nyayiza ε 'mɛ -nɪ'ɔ.

XXI 'Le ɔ na: -Ziadi 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ,
-bho a'ba -pɔɔ se 'kɔɔ, 'le a 'ke -Lago 'gwɔlɛ,
-ye 'ɪn nu'a -laa figieetu 'lɪrɪli, ε -se 'ε -klaabolɛ'ε
'sɛ a 'ke nu -ko. Lɛ-ε -kmu'a 'yi 'bho nyɔ 'wee'a

"yigbeyi, a-a 'ye -ε -nυ -mυ, ε -see amυ wɔnyɪ ti-nyna yi, lɛ'o lɛ-ε 'ye-e amυ 'wɔɔn -mυ.

XXII -Bho -ɪn pɔ *-Lagɔ wɔn gbo 'le -ɪn 'ke ɔ lɛ 'yɔbhaa, de "gwli na ɔ 'wɔn-o'o ɔ 'ke ε -ɪnmυ "nyɪ, 'le ɔ-ɔ "nyɪ 'ε -ɪnmυ -ziaka.

*Doo *Zezii'a wɔnkue 'wlv'a?
(Maaki 11:27-33; Luuki 20:1-8)*

XXIII A -gblee, *Zezii -ke *'ɔ -namυ 'nyɪ-e Zelizalɛɛmυ 'le ɔ -ke un 'ye 'bho *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo pa. ɔ nυ'a -kaa, ɔ 'kpa'a 'bho-ε ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ. *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ -ke *'Zuifɔ'a -zigletumυ -lrɔɔ-υ -nɪ'a 'bho 'nyɪ -ɔ li, un 'ye ɔ tidede, un na: Yɔɔ -ke "bhɔo-o "nyɪ'e -ɪnmυ "yiflɔɛ 'le -a sɪa nɪ'e -kaa nyɔ'a? Yɔɔ lbho'o -ɪnmυ'a?

XXIV 'Le ɔ na: ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili. 'In-ɪ dede-e amυ dɪ -lue ti: -Bho abυ "du ε "kpi a, 'lemnɪ nyɔ-ɔ -ke 'nyɪ 'mυ 'ɪn-ɪ nυ'a -kaa a, 'mna-a "si -ɔ 'nyɪ.

XXV 'In na, *'Zaan Batiisɪ -nɔɔ 'le, yɔɔ -ke "bhɔo-o lbho 'ɔ 'le ɔ-ɔ *batizee'e nyɔ'a? -Lagɔɛ, -ale nyunyu? 'ɔ wlu 'mne crɔ -'s'o, 'le un-υ 'kabha'o, un-υ nυ'o: Koo -a 'ke 'lɛ 'ya-a? -Bho -a nυ -Lagɔ lbho ɔ'o, ɔ-ɔ 'ye-e: "Lemnɪ 'an "kpidɪ ɔ -za'a 'mυ, leedɪ a -see ɪ "gwlide 'ya? -nυ -mυ.

XXVI -Bho -a nυ: Nyunyu lbho 'ɔ ɔ, ε -see nyɔ-υ -nɪ'a 'bho 'tɔ -nυ yi, -ɛkedɪmaa, 'wa kle 'de-e "gwli 'Zaan Batiisɪ 'mɔ-o -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi -ziaka. 'Le koo -a 'ke -nyna'a?

XXVII 'Le un 'ye ɔ -kaa "yi'lɛ, un na: -Yɔ 'ma-a 'Zaan Batiisɪ, -ɔ lbho 'ɔ, -a se ɔ yibo. 'Le ɔ na: ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili, -bho ε -nɪ -kaa 'mυ, "lemnɪ, -ɔ lbho'a 'ɪnmυ, 'mna -see ɔ 'nyɪ "si yi.

"Yreeti 'son 'kpi'a 'yi

XXVIII *Zezii po'a wlu 'mne ti a, o 'po-o 'yi -lue, o na: Koo a-a popo'o di -neε "kpi 'gwłuti'a? Nyukpasu -lue 'bhle-e 'yreetinyukpasi 'son. o na 'wa -lue -bodi: Mu 'le 'an -kpa'a 'mu -in 'ke lbhu nu.

XXX 'Yu 'mno na 'o -tita -bodi: 'In se 'le 'bhεε. O -ni'a 'bho -daan, o popo'a 'gwłuti o -so' o 'mu-ε 'le o 'ye lbhu 'mu mu 'le 'o -tita'a -kpa'a 'mu,

XXX 'le nyukpasu 'mno 'ye 'bho 'o 'yu'a 'sonno -ye 'le o na: 'An 'yu, mu 'le 'an -kpa'a 'mu, -in 'ke lbhu nu. Obo na: -Ao! O 'wɔn-o'o bhebhe o -see da mu.

XXXI 'Bho un -ni 'son' o 'klumu 'le, yoo nu'o 'o -tita'a 'gwłudi'a? Nyu 'mnu na: -O nu'a: "Kuuu, 'le o 'ye'a mu, 'innoo mo'o. 'Le Zezii na: -Ziadu 'in-i za'a amu -bodi 'mu, "nyinynidu'a numu *lapoozamu -ke 'wulumu-u 'ye-e amu 'yi-zi -mu 'le -Lago 'ke u -ko.

XXXII A -gblee, *'Zaan 'yi-e amu -bodi 'le o 'ye amu -Lago' o 'yisrεεjolu da -to 'le a -see o "gwlide. "Nyinynidu'a numu lapoozamu -ke 'wulumu de 'o "gwli. A 'ye'a -kaa li'a kle li, 'le a -see a'ba "nyinynidu 'yiyibo, a -see -Lago gbo 'bhiti a 'ke o "gwlide'a!

**Zezii na *'Zuifu'a -kligbi 'mo-o lbhuzemu 'bhle'a nyanu*

(Maaki 12:1-12; Luuki 20:9-19)

XXXIII A -gblee, *Zezii na: A po 'yi -lue -lreε -lokui! -Kpaaduyi -lue-e "du'o 'o -kpa'a. Tui-i tro'a "bhi un-u 'la'a lezεen, 'innu o -lo'o. 'Ya "bhi nyu-u nu'o duvεen 'mu. -Kpa'a 'mne, o -po 'ne-ε -gbatu 'yrili, 'le o 'ye -dedeyibhie ce, o 'ye ε lasoo tri 'le

un 'ke 'le 'ε 'limu 'ya ''bhi vloto -ni 'le un 'ke ι
 ''ni 'mu -za. ∩ 'po-o 'bho 'tide ''lru -popo 'le un
 'ke 'bho -kpaā li-fuo -ni. ∩ nu'a -kaa a, 'le ∩ 'ye
 ε lbhuhumu lisie, -bho un -ze ε, 'le ∩ -ke un 'ke
 'gble, 'le ∩ 'ye 'mu-so, ∩ 'ye 'le nya 'laga 'mu mu.

XXXIV 'Ya -zazanoo nyini'a a, ∩ 'lbho-o 'le
 lbhuhumu 'mnu gbo '∩ 'gbaplemu un 'ke '∩ nu
 ''nyu, un 'ke ι 'le ∩ gbo kpa, 'le un 'ye mu.

XXXV Un nyini'a a, 'unnu un kpun'o kwa 'mu ti,
 un 'lbha'o. Un ''sεen'ε -lue, -lue 'mε-ε'o ∩ -sie'e-e
 -gwlii 'mu 'le un 'ye tanno -digbi 'mu 'lbha ∩ 'ye
 'mε.

XXXVI I zi'a -kaa a, 'le -kpaayowli 'mno 'ye '∩
 'gbaplemu -lruu-u -die'a ''yi lbho. Le un nu'a -
 tanyunyū ''lruli 'tin, 'unne un nu'o -lreε.

XXXVII ∩ 'gbaplemu'a kle -gwe'ε 'bho ti, -kaa ∩-
 ∩ popo'o -kaa 'gwlti: -Bho ε ''du 'an ''bhuoka'a
 ''yu, un-u 'ye -∩ 'bho ''du -mu. 'E dī, 'bho gbo 'mu
 'bhooanamū, '∩ ''yu'a 'dε -lue -ke dī ∩ -kma'a, ∩ 'ye
 ∩ lbho,

XXXVIII 'le ∩ 'ye mu, ∩ 'ye nyini. Un 'ye '∩ ''yri a,
 -kagbe 'wa ''se bhaga'o: 'Le nyaka 'wla -∩ 'ye'a '∩
 -tita'a -kpaā'a ''kpi -zi mu, 'unno 'ka-a. 'E dī a-ba
 'lbho ∩ ∩ 'ke 'mε, ''lemnū -kpaā 'mne ε, -a-bu 'ye
 ε 'to -ko mu.

XXXIX ∩-bo ''yu 'mno, 'unno un kpun'o kwa 'mu
 ti, un -ke ∩ 'ye -kpaā 'mne le po 'le un 'ye ∩ 'lbha
 ∩ 'ye mε.

XL 'Bho wlu 'mne'ε ''kpi, nyu-u po '∩ -lokui,
 Zezii dede -ni 'nu ti: -Bho -kpaayowli yi 'le, koo
 ∩ 'ke nyu 'mnu -nyina'a?

XLI 'Le nyu ∩ po'a dī gbo na: -Kpaayowli -see
 'wa ngaze 'ye yi, ∩-∩ 'ye-e nyanubhlemu 'mnu

'lbha -mυ υn 'ke 'mε, 'le ɔ 'ke 'ɔ -kpaα nyυ -lrυυ lisie. -Bho lezεεnbhi'a -zazanɔɔ nyɪni, -υ 'kɔ ɔ 'ɔ nε 'nyɪ, 'ɪnnυ ɔ 'ke ε lisie.

XLII Zezii na: Wludie -gbε -ε 'cɪɪ-ε'ε 'le -Lagɔ'ɔ "bɔgv 'li, a -see ε zrε? Ε 'lε-ε -kaa na:

Sυkpυ -budupomυ -ba'a, υn nυ'a ε se "yrili-nmɔ υn pɔ'a ti, 'ε 'bɪ-ɪ 'ye-ε'o na 'ɪnnε -nmɔ'ɔ "yrili, -ε -zi'e sɪkpɪ 'wee. Εβε 'mnε, 'ɪnnε -a'ba -Kɔyi -Lagɔ nυ'o -ε -nmɔ'ɔ "yri "kpi ti 'bho -a'ba "yigbeyi.

XLIII Zezii 'lε'ε -kaa: 'Ε dɪ 'ɪn-ɪ wɪ 'ɪ amυ "yiti. -Bho a se a'ba "nyinyɪdɪ "yiyibo 'le a 'ke -Lagɔ gbo "bhiti a, ɔ -see amυ -kɔ yi. "Sesinyυ 'kɔ ɔ 'bho "du, 'ɪnnυ ɔ-ɔ 'ye -kɔ mυ. [

XLIV 'Le ɔ 'ye 'bho wlu -lrεε kɔ, ɔ 'ye "yi pɔ, ɔ na: 'ɪn kɔɔ'ɔ-ɔ sυkpυmuaklagba -lrεε: Nyɔ-ɔ 'ga'a 'bho sυkpυmua "yriti, ɔ 'jra-a li. 'Le, -bho εβε 'gɔ ɔ "kpi ti, ε-ε wa 'nɔ ti.]

XLV A -gblee, *-Lagɔ'ɔ 'sragazamυklɪgbɪ -ke *Faliziεεn 'wɔn-ɔ 'ɔ "yi 'mυti, 'le υn yibo'o -ka ɔ "si 'υ 'nynɪ.

XLVI 'ɪnnɪ 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ υn 'ybha'o υn 'ke ɔ kpυn. Nyυ-υ zi 'ɔ gbo 'ɔ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mυtizεε'ε kamυ, υn -die'e-e "yi. Nyυ 'mnυ'a "yidie'ε -fanυ 'lbhυ υ'o, υn 'ye ɔ "yiti'tayi.

XXII

*'Nynɔkpagɔ'ɔ "kpi'a "yi
(Luukɪ 14:15-24)*

¹ A -gblee, *Zezii 'kpa-a 'bho -lrεε 'le "yi 'mυ, ɔ-ɔ 'tmυυ nɪ'e nyυ-υ pɔ 'ɔ -lokui, ɔ na:

II Le -ke -Lago'ɔ nyu'a -kəkəkə gugo'ɔ 'yiti, 'unne 'ka-a: 'Bhɔkpayowliklagba -lue "du-o 'ɔ "yu-u kpa'a 'nyɔɔ gɔ 'yi.

III ɔ gwɛ'ɛ pipia 'yi, 'le, nyu ɔ 'la'a, ɔ 'ye 'le u gbo 'ɔ lbhɔnɔmɔ lbho un 'ke linamu yi. (A 'ye li-ɔ, -budu -ke 'li nyu 'mnɔ-u 'ye'a -li -nɔ mu, gobanɔ'a -dadudu ɔ de'e 'bho 'ɛ wɔnyɔ ti. -Bho nyɔ 'ke 'le pa, 'le ɔ-ɔ za'a 'bho, ɔ-ɔ pa'a 'mu.) A -gblee, -ka un -die'a 'mu un -see yidu 'wɔɔn. ɔ lbhɔnɔmɔ 'mnɔ nu'a -kaa, un 'yi-e le 'le un 'ye 'wa -kɔyi wlu -ya,

IV 'le ɔ 'ye lbhɔnɔmɔ -lrɔɔ lbho ɔ na: -Bho a mu, a na nyu 'n 'la'a -bodɔ: -A'ba 'bhleyi 'lbha-a 'ɔ "nalɔ 'bhle'a 'cna, lililɔ -gwɛ'ɛ-ɛ 'yi, a mu a 'ke li.

V U-bɔ nyu un kpa'a wlu, 'wa dɔ se lililɔ 'kpi -nɔ. Un -sɔ'ɔ 'mu-ɛ, un 'mu-o 'wa 'bhi'a dɔ gbo. -Lue -sɔ'ɔ 'mu, ɔ 'mu-o 'ɔ -kpa'a 'mu, -lrɔɔ -sɔ'ɔ 'mu, ɔ 'mu-o 'ɔ 'pɛlɔpɔlɔ'a -da.

VI -Yɔ -sie'a 'bho 'kpɔn-o 'ɔ lbhɔnɔmɔ 'mnɔ kwa 'mu ti, un 'ye u nyanɔ 'mu kla un 'ye u 'lbha, un 'ye 'mɛ.

VII 'Bhɔkpayowli 'mnɔ 'wɔn'ɔ dɔ 'mnɔ 'bɔ, ɔ 'pɔ-o 'ɛɛ, ɔ na: "Sroja, a mu, a 'ke 'kulbhamɔ 'mnɔ ti-za 'le a 'ke 'wa gwɔ 'yriɔ. 'Le un 'ye 'na nu -ziaka, un 'ye yi.

VIII 'Bho zɔ -lue 'tɔn 'mnɛ 'li ɔ na 'ɔ lbhɔnɔmɔ -lrɔɔ-u -sie'a 'bho -bodɔ: Lililɔ -pi-ɛ'o 'le nyu 'n 'la'a, un -see 'tɔ lililɔ 'mnɔ'a 'limɔ 'yigɔ'ɔ dɔ,

IX a mu 'le -jɔlɔgbɔ -ke -jɔlɔtɔ 'yi, nyɔ'o nyɔ a-a 'ye'a 'ye mu, a 'lɔ ɔ, a -ke ɔ 'ke yi.

X 'Nɔɔ ɔ lbho 'u a, 'ɔ lbhɔnɔmɔ 'ye 'le mu, un 'ye-e dɔ'a "nyinyinimɔ -ke dɔ'a "yrilinmɔmɔ,

'unnu un 'gbuu'o 'lru, un -ke un 'ye yi, -srinu! -
budu 'ye nyunyu ''yi.

XI Un -nɪ'a linamu, 'bhlukpayowli 'pa-a 'le, ɔ 'ke
nyu-u yi'a 'ye. ɔ -ka 'le-e gbɔ, nyɔ -lue se gobana
'mu'bhle.

XII 'Le ɔ na: 'In bha, koo -mnoɔɔ pupa'a 'mɔti
'le -in se gobana 'mu'bhle'a? ɔ-bo nyɔ 'mno 'nu-o
blenyi, ɔ -see wɔn -wlu.

XIII 'Bhlukpayowli na: A kpɔn ɔ, a san 'ɔ bhɪ -ke
suɪ, a 'ke ɔ 'le ''piemu 'noɔ -kuyre -nɪ'a ''vuto. Le
-ke ε guɔɔ'ɔ ''yiti, 'ε 'zɔ 'ka-a: Nyu-u -see'a 'wɔn
-Lago 'ke u -kɔ, ɔ-ɔ 'ye -u 'le ''kɔgwɛkuyre 'mu
'vuto -mu, 'noɔ 'kleyee -ke ''vivia -nɪ'a.

XIV A -gblee, nyu ɔ-ɔ 'la'a ɔ 'ke u -kɔ, un -se -se.
'Le 'wa ''klumu'a -yu 'wɔn'ɔ ɔ, ɔ -za'a 'bho, un se
''yi-die.

Lapoo'a ''peles

(Maaki 12:13-17; Luuki 20:20-26)

XV I zi'a -kaa a, zɔ -lue 'zɔ ɔ, *Faliziεen ''we 'pa-
a ''sra, -ka un 'ka -nyna 'le un 'ka *Zezii dɪ -kpɔn
un 'ke 'na bhaga.

XVI Un gwε'ε ''yi, 'wa -namu gbɪ -ke *Elɔɔdɪ'a
-namɔtɔɔ -sɔ'ɔ 'mu-ε un 'ye ɔ tidedenamɔ mu,
un na: -A'ba -Tɔyi, -a yibo'o-o ''yisrεeyi -in ''du'o.
-Ka -Lago nu'a nyɔ -na 'tɪn, 'ka-a -a tɔ'ɔ nyu. -
Bho koo nyɔ ''du nyɔklagba, -a'a ple 'ɔ ''yri. 'Bho
nyu'a ''yigbeyi, -bho -in -ka wlu, -a'a 'kɪkle wlu
''yi.

XVII 'ε dɪ -a dede'e -inmu ti, 'Wlomεε'ε
'bhlukpayowliklagba na: -A ''pele lapoo. ε -
nmɔ'ɔ -kaa-a ti -a 'ke ε nu'a? -A ''pele nε-ee -

ale -a'ba "pele ne -le? Koo -a popo'o 'gwɔlɔti'a?
'Tmɔv -amɔ.

XVIII ɔ yibo'o-o 'wa nyanɔ'a dɔ 'le ɔ na: -Mɛ 'sɔn
wɔn 'mɔ 'bhlemɔ-a, -ka a 'lɛ'ɛ -laa, ɛ -se 'ka-a a-
a popo 'gwɔlɔti -ko. A-a 'bi-e 'ɔnmɔ lemɔ ti a 'ke
'ɔnmɔ dɔ -kpɔn. 'ɛ dɔ 'ɔn 'wɔn 'ɔ 'bɔ.

XIX A -ya 'ɔnmɔ mɔniyɔɛ 'mɔ 'ɔn 'ke ɛ 'ye 'le 'ɔn
'ke ɛ wɔlɔ "kpi "du.

XX 'Le ɔn -ke ɛ 'ye yi. ɔ na; Nyunyɔlru -ke 'nyɔn-
ɔ -nɔ'a -laa mɔniyɔɛ "kpi, yɔɔ -kɔ nɔ'a?

XXI ɔn na: 'Bhlɔkpayowliklagba mɔ'o. 'Le ɔ na:
Kɔn. -Bho ɛ "du 'bhlɔkpayowli'a 'bhoduɛɛ'ɛ dɔ, a
"du ɔ 'bho 'le a 'ke lapoo "pele! -Bho ɛ "du -
Lagɔ'ɔ 'bhoduɛɛ'ɛ dɔ, a "du ɔ 'bho -lrɛɛ 'le a 'ke
'ɔ 'gwɔlɔdɔ nɔ!

XXII ɔn 'wɔn'ɔ Zezii'a wɔlɔ 'mɛ 'bɔ ɔ, wɔn 'mɔ
-ɔ ti 'le ɔn 'ye ɔ 'bho sie, ɔn 'ye mu.

*'Bho 'mɛmɔ'a glusɔɛ'ɛ "kpi'a tidedewlu
(Maakɔ 12:18-27; Luukɔ 20:27-40)*

XXIII A -gblee, 'le Zelizalɛɛmɔ, nyɔ'a 'plan-a -
nɔ'a 'le -lrɛɛ, 'ɔnmɔ 'mɔ-o *Sadiziiɛn. -Kaa ɔn-ɔ
tɔ'ɔ -kaa nyɔ na: -Bho nyɔ 'mɛ ɛ, 'ɔ -sɔ glu. Zɔ
-lue 'mɛ 'zɔ, ɔ-bɔ nyɔ 'mɔnɔ, 'wa -lrɔv -yɛ'ɛ-ɛ
*Zezii 'le ɔn na:

XXIV -A'ba -Tɔyi, -a'ba "na *Moyiizɔ po'o gba, ɔ
na: -Bho nyɔ 'bhle 'nyɔn'ɔ 'le ɔ -ke ɔn -see "yu 'wɔlɔ
'le ɔ 'ke 'mɛ ɛ, 'le ɔ 'ke 'lotɔ'a 'yunyukpasu 'bhle
a, 'ɔnmɔ kpa'a 'ɔ -dɔgbanyɔn'ɔ 'le ɔ -ke ɔn 'ke 'ɔ
'lotɔ'a "yu'a 'nyɔnɔ 'mɔ "yu 'wɔlɔ -nɔ.

XXV 'Bho-o 'lotɔ'a "nyɔnuu -mɛɛsɔn -nɔ'o. Zɔ -
lue 'zɔ 'wa "klumɔ'a -lue 'kpa-a 'nyɔn'ɔ, ɔ -ke ɔn
-see "yu 'wɔlɔ ɔ 'ye 'mɛ, 'le 'ɔ 'lotɔ'a "yu 'ye 'ɔ
-dɔgbanyɔn'ɔ kpa.

XXVI Ɔbo -ke un -see 'yu 'wlv ɔ 'ye 'mε -lrεε. 'Ka 'mno ɔ, un -sie'a 'bho un 'luo'o -diɣbanyno 'mnu 'mu -lue -lue, un -ke un -see 'yu 'wlv, un 'ye 'mε.

XXVII -Diɣbanynaakpu pa'a 'le, un 'mε-ε'o -lrεε.

XXVIII 'E di, -bho -in na, 'le 'wɪ -lrεε 'li 'memu-u 'ye-e glu -so mu a, u-bu 'lotu'a 'nynuu -mεεson 'mnu 'le, koo 'wa 'kpidi 'ye 'mu-ni mu 'bho 'nynaakpu 'mnu'a damu'a? 'Wa 'wee kpu u 'ko-o'o. -Bho un -so glu, 'bho 'wa 'klumu 'le, yɔɔ -ke 'nyno un 'ke 'du'a? 'Tmuu -amu!

XXIX 'Le Zezii na: -Ye 'ma-a 'memu'a glusɔε'e di, a -see 'ε -lue 'tin 'muti'won. A-a 'maa-a a'ba 'bhi, -ekedɪmaa, a se -Lago'ɔ wlu yibo 'le a 'se 'ɔ wonkuε yibo -lrεε.

XXX 'In-ɪ 'tmuu'o amu-ε, -da 'memu-u 'ye'a glu -so -ni mu, kpukpεε -see ti-ni yi. -Lago gbo'a -dalbhomu -ni'a 'le yaku 'li, -ka 'wa tinε -ni'a a, 'ka-a nyunyu'a nε-ε 'ye -ni mu.

XXXI -Bho a na 'memu -see glu -so yi a, a 'maa-a a'ba 'bhi. Di -Lago 'tmuu'a Moyiizu ɔ 'cni'a 'le -Lago'ɔ 'boɣu 'li, a -see ɪ -bhla 'bu'won ke?

XXXII -Kaa ɔ 'le'ε -kaa: A'ba 'nakligbi 'we, *Ablaamu, *Izaaki -ke *Zakɔɔpu, 'inmo -Lago, 'inmo -ke un bhla'a *-ybhɛybhɛtite, 'inmo 'ka-a! 'Ka-a -Lago 'tmuu'o Moyiizu. I-bi wlu 'mni, 'ya 'zo -tε'ε 'mu-ε. 'Le ε 'mu Ablaamu, Izaaki -ke Zakɔɔpu 'we 'mnu, un 'mε-o'o see. 'Le, -bho -Lago na: 'Inmo -ke un bhla'a -ybhɛybhɛtite, ε-ε tɔ'ɔ na un -ni'e-e -bhla ti 'bho 'ɔ 'yigbeyi, -bho 'wla a, 'le ɔ 'ke u glu -za. A -gblee, -kaabonyu -ke -Lago -na'a, 'ka-a 'wa 'wee -ni'o 'bho 'ɔ 'yigbeyi. Le a'ba 'won'ɔ 'muti, 'inne 'ka-a! 'E di 'in nu'o na: A-a 'maa-a a'ba 'bhi. 'Ka-a Zezii 'le'o.

XXXIII Nyu'a -dadudu-u 'wɔn'ɔ 'ɔ -tɔtɔwlu 'mne
'bɔ ɔ, wɔn 'mɔ -ɔ ti.

-Lagɔ'ɔ gbaklagba -ε ku'a wɔn
(Maaki 12:28-34; Luuki 10:25-28)

XXXIV -Ka *Zezii -ke *Sadizien "we depo'a a,
'ɔ wlu kpɔn 'ɔ a, *Falizien 'wɔn'ɔ 'na 'bɔ ɔ, ɔn
'gbɔɔ'o-o "lru.

XXXV 'Wa 'klumɔ'a *-Lagɔ'ɔ gbayiboyi -lue 'bɔ-
ɔ ti ɔ 'ke Zezii dɔ -kpɔn -nɔ 'le ɔ 'ye tidede, ɔ na:

XXXVI 'An -Tɔyi, 'le *-Lagɔ'ɔ gba'a 'klumɔ 'le,
gba yεε ku'o wɔn -a 'ke "yi-kpɔn -ε -zi'e 'ya 'wee
'mɔ'a?

XXXVII-XXXVIII ɔ na: -Lagɔ'ɔ gba -ε ku'a wɔn
tenyi, 'inne 'ka-a: -Kma -a'a -Kɔyi, -Lagɔ'ɔ
dɔ! -In 'ke ɔ -a'a -pɔɔ'a klε -jeyi "nyɔ 'le -a'a
'gwɔɔtipopoe'ε klε ti -in 'ke 'ɔ 'nyɔ "yi'bhεε. Lɔ
'wee -a nɔ'a -in 'ke ɔ nɔ 'ɔ dɔ. -Kaa 'ka-a -in 'ke
'ɔ dɔ -kma.

XXXIX -Lagɔ 'mɔ'ɔ gba'a 'sɔnne, -ε ku'a wɔn -a
'ka "yi-kpɔn -lrεε, 'inne 'ka-a: -Ka -in -kma'a -a'a
'bhuo'a dɔ, -kma -kaa -in -bonyunyɔ'ɔ dɔ!

XL I-bɔ gba 'sɔn -nɔ, -Lagɔ'ɔ gba -lru ɔ "nyɔ'a
Moyiizɔ -a'ba dɔ -ke -Lagɔ'ɔ wlu'a mɔtizamɔ -
lrɔɔ'a -tɔtɔɔ, ɔ 'kɔ -ɔ wɔn.

**-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ-ɔ 'mo-o*
**Daviidi'a -kɔyi*

(Maaki 12:35-37; Luuki 20:41-44)

XLI A -gblee, *Falizien "we -nɔ'a -bhla 'bho
nyu'a 'klumɔ ɔn -see mu ke 'le *Zezii na:

XLII 'Mna-a dede-e amɔ ti -lrεε, -bho a-bee popo
'gwɔɔti 'le, *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ

'ka yi, yoo -ke -gluuwonyi'a 'yu ma'a? Un na: *Daviidu'a 'nayu mo'o.

XLIII O na: 'Le e-be wlu 'mne'e 'zo'oo 'nyu -me'e? O-bo Daviidu 'mno'oo 'bhuo *-Lago'oo Lisaazuzu 'tmuu no-o'oo, oo 'ye wlu -ne'e 'onu:

XLIV 'An -Koyi -Lago 'tmuu'oo -kaa 'an -Koyi: -Zi -laa 'an 'trolli -un 'ke ti-de 'le 'un 'ke -a'a tu'a nyu won-zi.

XLV -Bho Daviidu 'le -kaa a, 'lemnu, -Lago'oo 'Bhozayi oo 'puun'a nyu, 'unno oo'oo 'si'e 'nyu oo'oo 'la'a'oo -Koyi. O-bo 'ma-a Daviidu'a 'nayu, -bho Daviidu -ko oo'oo -Koyi-i 'la, koo 'e 'zo -ni'e 'mu'a?

XLVI Zezii 'le'e -kaa a, nyoo'oo 'ka 'to'oo wlu 'kpiduee 'bhe'e, oo se -ni. -E 'wlu'a 'bho zo 'mne 'li -alibi, nyu-u 'bo'oo ti un 'ke oo di -kpuun, 'wa nyoo -see 'to 'ybha oo 'ke oo di -lruu tidede.

XXIII

**Falizien -ke *-Lago'oo gbayibomu'a nunkpli'a damu a 'du a'ba 'bhi 'yrili*
(Maaki 12:38-39; Luuki 11:43-46; 20:45-46)

I I zi'a -kaa a, *Zezii na *'oo -namu -ke nyu-u po'oo -lokui -bodui:

II *-Lago'oo gbayibomu -ke *Falizien-e 'mo-oo *gba -Lago 'nyu'a *Moyiizu'a gbouzamu.

III Lu un-u to'oo amu, a 'du i 'bho a 'ke i nu. A 'du a'ba 'bhi 'yrili! U-bu nyu 'mnu, li wa-a to'oo, 'wa -de ni 'mu ti. 'Wa kpli un-u nu'a a, a'ba -gbu ni ya, a'ba nu i -le!

IV Wonkugbu un-u po'oo nyu. 'Le 'wa 'bhi'a 'bo ti un 'ke i 'mu ti-de 'le un 'ke u 'le 'e -lue 'tun 'mu -kpa -ni 'le un 'ke i 'yi-kpuun -lre'e.

V Un-υ 'nu-o λε''o λε-ε 'ku υ ''yrili-ya. Litolu un-υ nu'a, 'innu 'ka-a: -Botɔ -ke 'limu -Lagowludidi -ni'a un-υ po'a su 'mu -ke ''yigbeyi ti, un-υ 'bhεε 'ni-ι ''yi. 'Le un-υ tε'ε 'wa -vilɔbanu'a wɔndri'a -wlawli ti 'le υ-bee'a nu -ke nyu -lruυ'a nu -kaa guɔɔ 'le nyu 'ke υ 'yra.

VI -Bho nyuklɔɔ ''du ɔɔ, 'le un 'ke υ 'la a, un 'ybha-o'o un 'ke 'nynubhlekpi ''kpi -de, 'le *-Lagowlu'a 'liciaanbudu 'li un 'ybha-o'o un 'ke kpizɔɔ ''kpi -de 'le nyu 'ke υ 'yra -lreε.

VII -Bho -die -gwe 'le un 'ybha-o'o nyu 'ke υ 'bho ''du un -ke un 'ke 'yɔye 'le un 'ke υ 'wa -tɔmɔklɔɔ 'la.

VIII A-bu -yuu, a'ba 'bɔ -klagba ti -le 'le nyu -kaa amu 'wa -tɔmɔklɔɔ 'la! -Ka a -die'a 'mu a-a 'mo-o 'lotu'a ''nynuu, a'ba -tɔyiklagba -ni'e-e -lue 'tɔn. 'Inno 'mo-o -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'puun'a nyu.

IX Nɔɔɔgbe 'bhukpa ''kpi nyu-υ 'bɔ'ɔ ti un 'ke -tita'a 'nynu 'bhle 'le nyu 'ke υ 'yra un 'ke υ 'bho ''du, 'wa nyunyɔtu -ke nyɔ''o nyɔ, a'ba 'laa nu 'mu -le! A'ba -tita -ni'e-e -lue 'tɔn, 'inno 'mo-o -Lagɔ -ni'a 'le yaku 'li.

X A'ba 'bɔ -klagba ti -le, 'le nyu -kaa amu 'wa -klagba 'la. -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'puun'a nyu -ni'e-e -lue 'tɔn, 'inno 'mo-o a'ba -klagba.

XI A -gblee, nyɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti 'le a'ba ''klumu ɔ 'ke -klagba ''du, ɔ -ya 'ɔ ''bhuo ya 'le ɔ 'ke a'ba 'wee'a lbhunɔyi ''du!

XII Nyɔ-ɔ 'bhεε'ε 'ɔ ''bhuo ''yi, -Lagɔ-ɔ 'yɔ -ɔ 'zɔ, nyɔ -yɔ ya'a 'ɔ ''bhuo ya, -Lagɔ-ɔ 'bhεε 'nɔ-ɔ ''yi.

**Falizien ''we'a ngazemubhlenɔvdi
(Maaki 12:40; Luuki 11:39-42, 44, 52; 20:47)*

XIII *Zezii po'a wlu 'mne ti a, o na: A-bu *-Lago'ɔ gbayibomu -ke *Falizien, a-a 'mo-o -mie 'son won 'mu 'bhlemu, -ekedumaa, -ka a-a 'le'e, a'ba nu -kaa. -Yeee! Ngazedu! Abu -see ti'bo -Lago 'ke amu -ko, 'le, nyu-u 'bo'ɔ ti -Lago 'ke u -ko, a-bu ka 'nu -budu le. 'E di, a-a 'ye 'kle 'ye mu tenyi. [

XIV A-bu -Lago'ɔ gbayibomu -ke Falizien, a-a 'mo-o -mie 'son'ɔ 'bhlemu. -Bho a -ka *-Lago won gbo-o po, nyu 'ke amu 'bho "du'a di, 'ka-a a 'bhle e'ɔ kplokplo! A-a 'nu-o -bhla -kaa, 'le a-a 'lbha'a -digbanynokpakpi "yrabha 'mu, a-a zu 'u li 'wee kwa 'mu. -Yeee! Ngazedu! 'Kla 'mno'ɔ di, -Lago-ɔ 'ye amu -zige -tu mu tenyi.]

XV -Lago'ɔ gbayibomu -ke Falizien, a-a 'mo-o -mie 'son'ɔ 'bhlemu. -Ka a-a 'le'e, a'ba -na -kaa. 'Noo 'bhlokpa "kpi a-a 'mu-o -da 'wee 'le a-a 'ye'e -polu'a "yitibhitiyi -lue a -ke o -na'o. -Yeee! Ngazedu! -Bho a 'ye o -kaa, 'le 'ɔ 'mutiyee 'mu, "kɔgwlene -ke 'mu a'ba "bhi 'ka mu, 'le-e a-a "nyinye 'no ti. 'E di a-a 'ye 'kle 'ye mu tenyi.

XVI A-bu 'ma-a -naagi'a "yisumu -u po'a nyu "yisreɛjolu gbo, -yeee! Ngazedu! A-a 'gbu-o nyu "yrili na, -bho nyɔ -zre -nu *-Lago'ɔ bubobhlegbo'a lisaabudu 'mu, 'ɔ wlu -see "yiti'si. -Bho e "du -budu 'mne'e sanu, 'lemnu e "si-e "yiti. 'E di a-a 'ye 'kle 'ye mu tenyi.

XVII -Naagi'a "yisumu-a, a-bu se'a -naagi 'bhle a, -Lago'ɔ bubobhlegbo'a lisaabudu'a damu sanu nyɔ-ɔ "nyi'a -Lago "du-o le. 'E di 'bho 'ya "klumu ye "yri kpun'o ti'a? Sanu-ae -ale -Lago'ɔ bubobhlegbo'a lisaabudu?

XXVIII 'Le a-a nu'o -lɾɛɛ: -Gbagbu -ke "kpi un-u za nu'a -Lago'ɔ *'sraga, -bho nyɔ -zɾɛ -nɪ nɛ 'mu, 'ɔ wlu -see "yiti"si, 'le ɔ 'ke 'sraganmi 'mu -zɾɛ -nɪ a, 'ɔ wlu "si-e "yiti.

XXIX -Naagɪ'a "yisumu-a! 'Sragagbagbu'a damu, nmi nyɔ-ɔ "nyɪ'a -Lago "du-o lɛ. 'ɛ dɪ 'bho 'ya "klumu yɛɛ "yri kpun'o ti'a? 'sraganmi-ae -ale 'sragagbagbu?

XX Nyɔ -yɔ -zɾɛ -nɪ'a 'sragagbagbu 'mu, ɔ-ɔ zɾɛ 'nɪ-e lɛ''o lɛ-ɛ -nɪ'a 'bho 'ɛ "kpi 'mu -lɾɛɛ.

XXI Nyɔ -yɔ -zɾɛ -nɪ'a -Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu 'mu, ɔ-ɔ zɾɛ nɪ'e -Lago -nɪ'a 'le 'ɛ 'limu 'mu-ɛ -lɾɛɛ.

XXII Nyɔ -yɔ -zɾɛ -nɪ'a yaku 'mu, ɔ-ɔ zɾɛ 'nɪ-e -Lago'ɔ -dena 'mu -da ɔ -kɔ'ɔ ɔ, 'le ɔ "si'e 'bho, -Lago -kɔ'ɔ 'bho, 'unno ɔ-ɔ zɾɛ nɪ'e 'mu -lɾɛɛ.

XXIII A-bu -Lago'ɔ gbayibomu -ke Falizien, a-a 'mo-o -mɪɛ 'sɔn'ɔ 'bhlemu. -Yeee! Ngazedɪ! A'ba -kpu 'mu'a -loloh -srɪn'a -buɛɛ, a-bu 'bhɛɛ'ɛ 'ya -Lago'ɔ "nyɪnyɪ, 'le, *gba -Lago "nyɪ'a *Moyiɪzi, 'ya -tɔtɔhɪzɪɪ -nɪ: "yisɾɛɛdɪ-e ngazebhleɛɛ -ke 'mutiyɛɛɛ, a-a kpun 'nɪ 'plu. 'ɛ dɪ a-a 'ye 'kle 'ye mu tenyɪ.

XXIV -Naagɪ'a "yisumu-a, a-bu po'a nyu "yisɾɛɛjɔlu gbo, a-bu kuku'a 'muti 'bho lɪtoope'a damu 'le a-a kpun nɪ'e hɪzɪɪ 'plu.

XXV A-bu -Lago'ɔ gbayibomu -ke Falizien, a-a 'mo-o -mɪɛ 'sɔn'ɔ 'bhlemu. -Ka a'ba gba 'lɛ'ɛ, 'ka-a a-a wɔtɔ'ɔ a'ba "kɔpɪ -ke a'ba "be li. -Yeee! Ngazedɪ! -ɛkedɪmaa, "yriyrinaagɪ -ke "nyɪnyɪninaagɪ -lɪu-ɪ "tuu'a amu -ɪ -ke 'mu a-a zi nɪ'a 'le a-a 'ye'a nmu-e lililɪ, 'unnu a-a kpun'o 'plu. 'ɛ dɪ a-a 'ye 'kle 'ye mu tenyɪ.

XXVI Falizieen -ke -naagi 'lo'ɔ, a zi ɪ-bɪ
 'nyinynidɪ 'mnɪ'a dɪ 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi -tanyɪ
 'le -Lago 'ke 'ya dɪ 'bhɔ 'le a'ba kpɪ 'ke 'yi'srɛɛ.

XXVII A-bɪ -Lago'ɔ gbayibomɪ -ke Falizieen, a-
 a 'mo-o -mɛ 'sɔn'ɔ 'bhlemɪ. -Yeee! Ngazedɪ! A
 kɔɔ'ɔ-ɔ tritrizokoeplu. 'Ya 'kpi -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili 'le
 'ya 'limɪ 'zɔn'o -plɔnkɪn, 'le 'ku'a 'kpɪ 'wɪ'a 'le
 ti. 'ɛ dɪ a-a 'ye 'kle 'ye mɪ tenyɪ.

XXVIII -Ka -lue 'mnɔ, 'bho 'kpiti a 'du-o -zɪɪ
 'bho nyɪ'a 'yigbeyi, 'le a'ba 'limɪ 'yɪrabha -ke
 'nyinynidɪ -lɪɪ 'yi'e 'le.

*'Kle-e 'ye'a nyɪ 'kpi -yi mɪ, 'ɪnnɪ *Zezii -za'a
 'mɪ*

(Luukɪ 11:47-51)

XXIX A -gblee, *Zezii 'lɔ -v -kaa 'yi -lɛɛ: -
 Yeee! Ngazedɪ! A-bɪ *-Lago'ɔ gbayibomɪ -
 ke *Falizieen, a-a 'mo-o -mɛ 'sɔn wɔn 'mɪ
 'bhlemɪ. A -nmɔ'ɔ-ɔ -Lago'ɔ wɪ'u'a 'mɔtizamɪ -
 ke 'yisrɛɛmɪ -lɪɪ'v'a zokoe kwa 'mɪ ti.

XXX 'Le a-a nɪ'o: -Bho -abɪ -nɪ 'kɪ ti -a'ba 'na'a
 -nɔɔ 'yi a, -abɪ -ke ɪn -see 'kɪ -naagi -lue 'mɪ-
 ple yi -a 'ke -Lago'ɔ wɪ'u'a 'mɔtizamɪ 'lbha ɪn 'ke
 'mɛ.

XXXI ɪ -nɪ'a -kaa 'mɪ a, nyɪ-v 'lbha'a -Lago'ɔ
 wɪ'u'a 'mɔtizamɪ ɪn 'ye'a 'mɛ, -ka a 'du'a ka 'wa
 'nynuu'a 'nynuu, a'ba 'bhi'a wɪ'u 'lɛ'ɛ 'na.

XXXII 'Mna yibo'o-o, ɛ a'ba 'na 'we nɪ'a 'bho,
 a -see 'ɛ dɪ 'bhɔ yi! 'ɛ dɪ a-a 'ye 'kle 'ye mɪ tenyɪ.

XXXIII 'Yɪrabhabhlemɪ-a! -Zigle -ɛ 'ye'a amɪ -
 kpɪn mɪ 'le a 'ke 'kɔgwɛkle 'ye, koo a 'ke ɛ wɔn
 'mɪ ɛɛ'ɛ?

XXXIV 'ɛ dɪ, a po -lokui! -Lago'ɔ wɪ'u'a
 'mɔtizamɪ-e nyɪ -Lago 'nyɪ'a 'yisrɛɛnaagi -ke

-Lagɔɔ wlu'a yibomɔ, 'ɪn-ɪ 'ye -ɔ amɔ -jeyi -po -mɔ 'le a 'ke tɔɔɔ 'lbha ɔn 'ke 'mɛ, 'le a 'ke -lɔɔɔ 'bho nyɔyɪrɪlbhaatu ''yɪ kɔ 'le a 'ke -lɔɔɔ 'le a'ba *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li ''sɛɛn -nɪ, 'le, -yɔ -sie'a 'bho -ɔ 'ye'a -ple mɔ, a 'ke ɔ kli ple 'le gwɛ 'kpi ti -lue -lue.

XXXV-XXXVI Nyɔ-ɔ -see'a ''nyinyɪnɪdɪ nɔ a'ba ''na 'lbha'a 'bho ɔn 'ye'a 'mɛ, ɔn -die'e-e ''yi. ɛ 'nyaa'a-a 'bho ''yɪsrɛɛyi *Abɛɪ'a ''kpi, 'le, Balakii'a ''yu, Zakalii a 'lbha'a see 'bho *-Lagɔɔ bɔbɔbhlegbo'a *'sragagbagbɔ -ke 'ɛ lisaabudu'a gwia 'mɔ, ɔ 'ye'a 'mɛ, ɛ 'ye ɔ -yɛ. A-a 'ye-e -Lagɔɔ nyɔ nyanɪ 'mɔ -kla -mɔ -lɛɛ'ɛ dɪ, -ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, ɔ-bɔ nyɔ 'mɔn 'wee a'ba ''na 'lbha'a 'bho ɔn 'ye'a 'mɛ'ɛ dɪ, 'kleyɛɛ'ɛ -belu -Lagɔɔ 'ye'a -ya mɔ, a-bɔ 'traamɔ'a nyɔ ɛ-ɛ 'ye ''kpiti'ga mɔ!

**Zezii -ke Zelizalɛɛmɔ'a ''gbe*

(Luukɪ 13:34-35)

XXXVII *Zezii po'a wlu 'mɛnɛ ti a, ɔ na: Zelizalɛɛmɔkɔmɔ-a, Zelizalɛɛmɔkɔmɔ-a! -Lagɔɔ wlu'a 'mɔtizamɔ ɔ po'a amɔ -jeyi, a-bɔ 'lbhɔ -ɔ'o ɔn 'ye 'mɛ. A -gblee, -ka -gbanynɔɔsɔɔn 'kɪkle'a 'ɛ ''yɛɛtɪ ''lɔɔɪ 'bho 'ɛ -kpakpɪ 'zɔ, -ka -lue 'mɔn 'ka-a 'ɪn 'bɔɔɔ ti sese 'ɪn 'ke amɔ ''lɔɔɪ'kɪkle 'bho 'an ''tɔɔɪ 'ɪn -ke a 'ke -na 'le a'ba 'wɔn'o!

XXXVIII 'ɛ dɪ 'traamɔ 'tɔ 'ɪn-ɪ 'wɔɔ-ɔ amɔ ''yɪɪɪ. A -gblee, wlu -Lagɔɔ wlu'a 'mɔtizayi *Ezayii -za 'ka 'mɔ see, 'ɛ ''yɪ'a 'bɪ'a 'wɔɔwɔɔnɔɔ ''kɔɔɔ-ɔ-ɔ gbo. ɔ na Zelizalɛɛmɔgwɔɔ-ɔ 'ye-e ti-ɔ -mɔ 'le ɛ 'ke wɔn -zɛ.

XXXIX 'ɪn-ɪ 'wɪ -ɪ amɔ ''yiti, -ɛ 'wɔɔ'a -laa, a -see 'ɪnmɔ 'ye yi kplokplɔ, 'le, -nɔɔ -ke 'li a-a 'ye'a -nɔ

mu, na: *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ, 'ɪnɔ
-nɪ'e yinamu, -Lago -wɔnna nɔ 'niti ɔ! ɛ 'ke ɛ
'kpi bhla.

XXIV

**-Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a tɪsɔɛ'ɛ 'kpidɪ *Zezii -
za'a 'mʊ*

(Maakɪ 13:1-2; Luukɪ 21:5-6)

I A -gblee, *Zezii 'da-a 'le *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo.
ɔ -nɪ munamu 'le *'ɔ -namʊ 'ye ɔ lɪnyɪ 'le ʊn 'ke
ɔ -Lago'ɔ bubɔbhlegbo 'mɛɛ 'yi-tɔ. ʊn na: -Gbʊ
-bidi -nɪ ya, -ka ɪ -nmɔ'ɔ 'yrili, 'ya gʊgɔbolɛ se
-nɪ.

II 'Le ɔ na: A-a 'ye 'ya 'wee li'a? -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a
amu -bodɪ 'mʊ, a -gblee, -bidi -nɪ, ʊn-ʊ 'ye -ɪ -wa
-mʊ 'wee 'le ʊn 'ke ɪ ti-za. 'Ya ɛ -lue komu -see
'bho -sie yi.

'Kmu'a 'yitiinɔɔ 'yi'a ngaze 'ye'a -yi mʊ

(Maakɪ 13:3-23; Luukɪ 21:7-24)

III *Zezii po'a wlu 'mɛɛ ti a, ɔ 'mu-ɔ 'le
Olivieegɔɔ 'kpi, ɔ 'ye ti-de. *'ɔ -namʊ 'nyɪ -ɔ
li ʊn 'ye ɔ tidede, ʊn na: *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a
'kpidɪ -ɪn -za'a 'mʊ 'traamu, ʊn-ʊ 'ye'a -wa mʊ
'le, -bhlaaka 'ɛ -nɔɔ 'ke nyɪ'a? -Bho -a'a leyie -ke
'kmu'a 'yitiinamu'a -nɔɔ -ka nyɪ 'le, leelɛ -a 'ke
ɛ 'mʊyibo -nɪ'a? 'Tmʊʊ -amu!

IV 'Le ɔ 'ye ʊ 'dɪ 'mʊ 'du, ɔ na: A 'du a'ba 'bhi
'yrili 'le nyɔ -kaa amʊ -tɔɔ 'yrili'maa.

V A -gblee, nyʊ'a -dadudu-u 'ye-e -yi -mʊ 'le ʊn
'ke 'an 'nyɪ 'mʊ'luo, ʊn 'ke -kaa 'le -lue -lue:
'ɪnmɔ *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ, 'ɪnmɔ
'ka-a! 'Ka-a ʊn-ʊ 'ye 'le mʊ 'le ʊn 'ke nyʊ'a -
dadudu dɪ 'yrili'maa.

VI 'Bho 'mno, -bho tu -ka 'le a 'bhli-i vɔɛ, -sɔnyɪ'a 'lbha amv -le! -Bho a 'wɔn 'le 'bhɪkɪ -lɪu ''kpi'a tɔ'a vɔvɔɔ'ɔ ''dɪ 'bɔ, -sɔnyɪ'a 'lbha amv -le -lɾɛɛ! Tu 'mni-i 'ye-e -vɔ-ɛ mv, ɛ -se -bhla 'kmv'a ''yitiinɔɔ -ko.

VII 'Bhɪkɪpa -lɾɛɛ'ɛ nyv -ke 'bhɪkɪpa -lɾɛɛ'ɛ nyv -v 'ye-e tv -vɔ -mv 'le 'bhɪɔ -lue -lɾɔɔ'ɔ nyv -ke 'bhɪɔ -lɾɔɔ'ɔ nyv 'ke vɔ. 'Mv-v 'ye-e 'le 'bhɪkɪ'pa -dadudu ''kpi ti-yi -mv, 'le 'bhɪkɪ'pa -dadudu ''kpi 'bhɪkɪpa-a 'ye-e -trɛ -mv!

VIII 'Ya 'wee-e 'mo-o 'kleyɛɛɛ 'mv 'nyaanamv.

IX 'An 'nyɪ a 'bhle'e ''kpi'a dɪ nyv-v 'ye amv -kɪvɔn mv 'le vɔn 'ke amv nyɪvɪ 'mv kla 'le vɔn 'ke amv 'lbha a 'ke 'mɛ. 'Bhɪkɪ ''kpi'a nyv 'wee-e 'ye-e amv 'mv'nyɛ -mv.

X 'Bho -nɔɔ 'mɛ ti nyv'a -dadudu-u de'a 'ɪnmv ''gwli, 'wa ''gwliɛɛ-ɛ 'ye-e -denɪ 'mv-sɔ -mv 'le vɔn 'ke gbɔzɪza 'le vɔn 'ke 'wa jɛkamv kwa 'mv 'kpa 'le vɔn 'ke 'mv'nyɪnyɛ -lɾɛɛ.

XI Nyv-v 'ye-e 'mv-sɔ -mv 'le vɔn 'ke -kaa 'lɛ: -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamv -a ''du'o. Vn -se -Lagɔ'ɔ lbhɔvɔmɔzɪgɪ -ko. Vbv 'mɪv-v 'ye-e nyv'a -dadudu -tɔɔ ''yrili''maa -mv.

XII ''Nyɪnyɪdɪ-i 'ye-e 'kmv ''kpi 'ɪɪple -mv. 'ɛ -nɔɔ ti dɪkɪmɛɛ-ɛ 'ye-e ɪɪpɛ -mv 'le 'an nyv'a -dadudu 'mv.

XIII nyv -yɔ 'ye'a 'kpa ''yi -ku mv -ɔ 'ye'a 'ɪnmv ''srii mv ''kɔmɔkɔmv, 'ɪnɔ 'ye 'ɪvɔn mv 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi.

XIV -Lagɔ'ɔ nyv'a -kɔkɔɔ'ɔ ''dɪzɪgɪ -nɪ, 'bhɪkɪ'pa 'wee ''kpi'a nyv 'ke 'ya -ziadɪ 'bv'wɔn 'le ɪ 'ke 'an dɪ 'mv-za ke-ɔ 'le 'kmv'a ''yitiinɔɔ 'ke nyɪ mo'o.

XV A -gblee, -ka -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi vɔ-v

'la'a Daniēli 'lɛ'ɛ see, lɛ ʊn-ʊ 'la'a "nyinyinile, -ɛ nyini'a 'bhɹukpa wɔn, 'ɹnnɛ 'ye -yi mu, 'le, 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi -da 'saa'a li ɛ se'a ti-nmɔ ɔ, ɛ 'ke 'bho -ni. (Wlu -ni, ɹ 'bhle-e 'zɔ. Nyɔ -yɔ zru 'ɹ a, ɔ -de ni -pɔlv ti 'le ɔ 'ke ɹ 'muti'wɔn!)

XVI -Nɔɔ -ke ti lɛ 'mnɛ-ɛ 'ye'a -yi mu a, nyɔ -yɔ 'ma-a Zideekɔmu a, ʊn ple ʊn 'ke 'le trɹ 'kpi mu.

XVII "Bhlegbo'a -da nyɔ-ʊ po ni'a "zrɔ "jiazɔ ɔ, nyɔ-ɔ 'ye'a 'bho -ni mu, -bho 'ɛ -nɔɔ nyini a, 'ɔ pa 'le 'ɔ -budu 'li, 'ɔ "luo 'ɔ -kɔkɔlɛ 'mu -le! ɔ -cɛ -ni 'le ɔ 'ke ple -nalo!

XVIII Nyɔ -yɔ 'ye'a -kpa'a 'mu -ni mu, 'ɔ yi gwɔlɔ 'mu, 'ɔ pa 'le 'ɔ "bhlegbo, 'ɔ "luo 'ɔ "yriɛ 'mu -le! ɔ -cɛ -ni 'le ɔ 'ke ple -nalo!

XIX -Yeee! Ngazedɹ! 'ɛ -nɔɔ ti 'nyɔkpa'kpi-ɹ 'ye'a -ni'gbli 'bhle mu -ke -yɔ 'ye'a 'nyanyayreetɹ 'kpi'bhle mu, ʊn-ʊ 'ye-e -sɹa -mu tenyɹ "sɛ!

XX 'ɛ dɹ a bhade -Lago li 'le a'ba pleplenɔɔ -kaa 'gudabhla -ke *-a'ba lifɔzɔa ɔFa24 20 'Le 'Zuifu 'we'a 'bhɹukpa 'kpi, lifɔzɔ'ɔ bhla a, "gbe'a wɔɛn -ke'o 'le nyɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke -na.

XXI A -gblee. 'ɛ -nɔɔ ti'a 'kleyeɛɛ 'sɔnnɛ -see -ni yi. ɛ-ɛ 'ye-e wɔn-ku -mu tenyɹ. -Da -Lago -ya'a 'kmɹ ti, ɛ -kaa -zɹan "kpi-i bhla, nyɔ -see 'ɛ 'kleyeɛɛlɛtu 'ye ke -bhla. ɛbɛ 'mnɛ, -bho ɛ zi, nyɔ see 'tɔ 'ɛ -lɹɛɛ 'ye yi "kɔmɔkɔmu.

XXII -Lago -see 'ybha nyunyu'a 'wee 'ke -gwɛ. 'ɛ dɹ ɔ 'ybha'o ɔ 'ke ɛ-bɛ 'kleyeɛɛ 'mnɛ'ɛ 'wɹ "yi'pli. 'ɔ nyɔ ɔ -za'a 'bho'a dɹ, ɔ-ɔ 'ye 'wɹ "yi'pli mu 'le ʊn 'ke 'kleyeɛɛ wɔn 'mu cɛ.

XXIII ɛ-bɛ -nɔɔ 'mnɛ ti, -bho nyɔ nu na: *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɹʊn'a nyɔ, 'ɹnnɔ -ni'e -laa, nu a, a'ba de 'ɔ wlu "gwli -le!

XXIV Nyu-u 'ye-e 'mu-sɔ -mu 'le un 'ke 'wa ''bhi -Lago'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔun'a nyu 'la. Un-u 'ye-e -kaa 'le -mu, ε -se -Lago -zu u 'bho -ko. -Lru-u 'ye-e -kaa 'le -mu: -Lago'ɔ wlu'a 'mutizam u -a ''du'o. ε -se -Lago lbho ubu -ko -lɛɛ. Ubu 'mnu, *wɔnkulɪ 'ka -tɔ na -Lago'ɔ -nu un ''du'o, un-u 'ye -ɪ -nu -mu. 'Ka-a un-u 'ye -nu mu, 'le, -yu -ke ''bhi 'ma-a -Lago'ɔ -nu ɔ -za'a 'bho, un 'ke u -tɔɔ ''maa.

XXV A-a 'ye-e li'a! -Nɔɔ ''sri 'le nya see, 'le 'u-ɪ zi 'ɪ am u -bodɪ 'mu.

XXVI 'ε dɪ, -bho nyɔ na: -Lago'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔun'a nyu -nɪ'e-e 'le ''musa ''kpi, a'ba mu 'le -le! -Bho nyɔ nu: -Lago'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔun'a nyu-u ''zize-e -dagbɛ, a'ba 'lɪ ɪ -ziadɪ -le!

XXVII -Ka, -bho ''ni 'wla ''yri ya, 'ε -wlewle-e cɛ'ε yaku -kpoo ''kpi, 'kla 'mno 'ka-a 'unmo *Nyunyɔ'ɔ ''Yu'a leyie-ε 'ye 'mu-nɪ mu.

XXVIII -Ka -bho 'wope 'ye'a nmi'a ''ku li, 'le ɪ -ɪ ''crii 'nɛ ''kpi a, -ka -lue 'mno, 'bho 'unmo *Nyunyɔ'ɔ ''Yu'a leyinamu, nyunyɪ'a 'wee-e 'ye-e 'ε da 'ye -mu.

**Nyunyɔ'ɔ ''Yu'a leyinɔɔ*

(Maaki 13:24-27; Luuki 21:25-28)

XXIX A -gblee, -bho 'kleyenɔɔ 'mne zi a, 'yru-u 'ye-e -kpe -mu 'le -kuyre 'ke kpun 'le 'cu -see -fan yi 'le 'cɔdrɪ 'ke 'le yaku ''yi 'wlu ɪ 'ke 'zɔ 'kpa 'le lɪ 'wee -nɪ'a 'le yaku ''yi 'ke gbugbluo.

XXX -Bho li'a kle 'mni zi 'tɔ -kaa a, 'bho-o 'unmo *Nyunyɔ'ɔ ''Yu'a leyie'ε 'muyibolɛ 'ke 'le yaku ''yi 'da. A -gblee, 'bhlikpi 'wee ''kpi'a nyu-u 'ye-e -kple -mu 'le 'unmo *Nyunyɔ'ɔ ''Yu 'ke 'le yaku'a -druku 'mu -yi -nɪ. Wɔnkuɛklagba -Lago ''nyɪ'a

'utmu, 'le ε 'mu 'in-ti 'ye -yi -ni mu 'in 'ke nyu -ko.
-Ka 'yru'a -vlavli -ni'a a, 'ka-a 'in-ti 'ye -ni mu 'le
u-bu 'bhlukpi ''kpi'a nyu 'mnu 'ke 'utmu li'ye.

XXXI Lεgli-ti 'ye-e -wlu -mu 'le 'in 'ke -Lagɔ gbo'a
-dalbhomu 'bhlukpi'a ''kete 'wee ''yi lbho un 'ke
mu, 'ɔ -nu -yu ɔ -za'a bho, 'le un 'ke 'wa kle 'la
un 'ke u ''lru'gbu.

'Bho figieetu ''kpi'a -tɔtɔle

(Maaki 13:28-31; Luuki 21:29-33)

XXXII A -gblee, tu un-u 'la'a figiee'a 'muyibole ε-ε
tɔ'ɔ amu a, a 'wen ε 'muti -ka -zegeka! Tu 'mne,
-bho ε -ka tɔpɔ ɔ, ''lemnɔ 'ε -trotronɔɔ -ni'e-e
nyninamu.

XXXIII -Ka -lue 'mno ɔ, di 'in -za'a -laa 'mu, -bho
'ya ''yri'a 'bi -ka 'wlu a, -ka 'an leyinɔɔ ''kɔɔ'ɔ
gbo, a yibo 'na!

XXXIV -Ziadɔ 'in-ti za'a amu -bodɔ 'mu, nyu-u -
ni'a 'traamu ti, 'wa ''klumu'a nyutɔlu -see 'me yi
'le ubi 'mni'a ''yri'a 'bi 'ke 'wlu.

XXXV 'In na, -bho koo yaku -ke 'bhlukpa -sɔ ti,
'an wɔn 'mu'a wlu 'mo-o -ziadɔ, ε -see 'plu 'kpa
yi ''kɔmɔkɔmu.

'Kmu'a ''yitiinɔɔ -Lagɔ'ɔ ''se-ε yibo ne'o

(Maaki 13:32-37; Luuki 17:26-30)

XXXVI I zi'a -kaa, *Zezii ''du-o *'ɔ -namu ''di 'mu,
ɔ na: -Nɔɔ -ke ti εbe 'mne'ε ''yri'a 'bi-ti 'ye'a 'wlu
-ni mu, nyu se ti yibo. -Lagɔ gbo'a -dalbhomu -
ni'a 'le yaku 'li'a ''bhi se ε yibo, 'unmɔ, -Lagɔ'ɔ
'yu'a ''bhuo, se ε yibo. 'An -tita -Lagɔ -ni -lue
'tin, 'unno yibo ne'o.

XXXVII -Lagɔ'ɔ lbhɔnyu un-u 'la'a *Nue, le-ε zi'a
'bho 'ɔ -nɔɔ ''yi, 'unne 'ye -zi mu 'bho 'unmɔ

*Nyunyɔ'ɔ 'Yu'a leyinɔɔ 'yi. A -gblee, -ka ε zi'a a, 'kla-a 'ka-a:

XXXVIII -Nɔɔ -ke ti 'ni -see'a -bhla 'bhlɔkpa -za ke, nyɔ-ɔ li 'le ɔn-ɔ kpa 'nyɔkpaɔɔ, tɔlɔ-ɔ 'du 'wa 'yreetɔnyɔkpaɔɔ nyna; 'ka-a ɔn-ɔ nɔ'o 'kɔmɔkɔmɔ 'le ε 'ye Nɔe'a batoo'a 'likpanɔɔ 'kpi bhla.

XXXIX I zi'a -kaa, 'wa dɔ se ɪ 'kpi -nɪ, 'le, 'ni -za'a 'bhlɔkpa, ε 'ye ɔ 'lbha 'fta 'wee, ε 'ye ɔ ti-za. -Ka -lue 'mɔɔ 'kla-a ε-ε 'ye 'mɔ-nɪ mɔ 'bho 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu'a leyinɔɔ 'li.

XL A -gblee, nyɔ 'sɔn-ɔ 'ye-e 'bho -kpa'a 'mɔ -plɛ -mɔ, -lue -yɔ de'a 'ɪnmɔ 'gwli-i 'ye-e 'mɔ'luo-ε -mɔ 'le -yɔ -see'a 'ɪnmɔ 'gwlide 'ke 'bho -sie.

XLI 'Nynɔkpaɔɔ 'sɔn-ɔ 'ye-e 'bho pinamɔ -plɛ -mɔ. -Yɔ de'a 'ɪnmɔ 'gwli-i 'ye-e 'mɔ'luo-ε -mɔ 'le -yɔ -see'a 'ɪnmɔ 'gwlide 'ke 'bho -sie.

XLII A 'du a'ba 'bhi 'yrili, -nɔɔ -ke ti 'ɪnmɔ a'ba -kɔyi-i 'ye'a -yi -nɪ mɔ, a se 'bho yibo.

XLIII 'ɔ leyie'ε 'yi ɔ pɔ'o, ɔ na: -Nɔɔ -ke ti 'yriyi 'ka -budu'a -yowli gbo pa, 'le ɔ 'ke ε yibo a, ɔ-ɔ 'ye-e yra -de -mɔ 'le ɔ -kɔɔ ɔ 'yiti'tayi ɔ -kɔɔ ɔ gbo pa.

XLIV -Nɔɔ -ke ti 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu-u 'ye'a le -yi mɔ, a se 'bho yibo. 'ε dɪ a'ba -boti -le, 'ɪn -kaa amɔ 'zɔ'daa.

Yrɔɔ 'ke lbhɔnyizεε 'du'a?

(Luuki 12:41-48)

XLV A -gblee, *Zezii 'pɔ-o 'yi -lrεε, ɔ na: Yɔɔ 'mo-o 'yisrεɛlbhɔzeyi -ɔ 'bhle'e -naagɪ'a? 'ɔ nyɔtu 'mo-o nyɔ -yɔ -ke -kɔyi -kaa 'likpada-a mu, ɔ-ɔ sie'a 'ɔ -bolbhɔnɔmɔ li 'le ɔ-ɔ 'du 'ɔ 'yrili, 'le ɔ-ɔ 'nyɪ 'ɔ lilia.

XLVI -Bho 'o -koyi -ka le-e yi, o-o ye 'no ε kwa 'mu a, 'o nyotu 'wa-a ti!

XLVII -Ziadu 'in-i za'a amu -bodu 'mu, "bhlegbo'a -yowli 'mno, li 'wee o 'bhle'a a, o "nyu -o'o 'le o-o "du 'i "yrili.

XLVIII -Bho 'o lbhonyi 'bhle nyanu, o-o popo-o -kaa 'gwlti: 'An -koyi -see -yi yi -susueyi,

XLIX 'le, o -bonyunyu -ke o -ple'ε lbh -lue "yi, o 'ke u 'lbha, 'le o -ke nmōnamu 'ke gbō-po 'le un 'ke -dalue -li -ni 'le un 'ke nme 'na.

L "Bhlegbo'a lifuoyi 'mno -ka 'le-e gbū, zo -lue 'zo, -da o -see'a 'o -koyi'a leyie "gwlide, 'bho-o o -yi -ni'o 'le o 'ke o 'zo'daa.

LI -Bho o -ye no 'bho, o-o 'kpun-o nyo 'mno 'le o-o klo 'o nyanu 'mu tenyu. -Ka -lue 'mno nyo-o -see'a 'bho -Lago'o wlu "du, -Lago-o 'ye -o nyanu 'mu -kla -mu tenyu 'le o -ke "nyinyidū'a numu -lrū 'ke 'kōgwlenemumue 'mu'bhεε, 'noo "vivia -ke 'kleyεε -ni'a!

XXV

'Bhle -a'a yaayaanape

I *Zezii 'po-o 'nynokpayi -lue'a "yi, o na: Le -ke -Lago'o nyu'a -kōkōo gūgo'o "yiti, 'unne 'mo-o: Nyukpasu -lue 'nynokpakpityreeti bue'a bha-a 'ye'a -kpa mu, 'unno un mu'o -jeyi. Un 'ka mu, "jiazō ka, -ka un -die'a 'mu un 'bhle-e "napu.

II 'Le 'wa "klumu -muu 'bhle'e -tōo, -muu se -tōo 'bhle.

III -Muu -yu se'a -tōo 'bhle, un po'a 'wa "nape 'li "ni, un -see -lrεε 'le kpani 'li po.

IV -Tōobhlemu -mnuu-u "yi'a 'wa "napu, un 'po-o "nape'ε "ni 'le kpani 'li 'le un -ke i 'ye mu.

^V Nyukpasu 'mnɔ -see yi -susueyi. Glu gwɛ'ɛ ɛ,
 "nynɔɔ kpun -ɔ'o, un 'ye 'mɔ 'wee 'le 'wa ''napɪ-t
 wan'o 'bho 'wa ''trolli -lue -lue.

^{VI} Dodogwia, un 'wɔn-ɔ wezewlu 'bɔ: Nyɔ a-a
 fuo'a wɔn-ɔ yi-o'o o! A 'da a 'ke ɔ -jeyi mu!

^{VII} 'Nynɔkpakpɪyreetɪ bue 'mnɔ gbugbluo'o-o
 "nynɔɔ 'mɔ ti, un 'ye 'wa ''napɪ nmaze.

^{VIII} -Yɔ se'a ''napɛ'ɛ ''ni kuklo, un na -yɔ
 'bhle'a -tɔɔ, un kuklo'a -bodɪ: -A'ba ''napɪ -nɪ'e-e
 'mɔnamɔ. A ''nyɪ -amɔ ''ni gbɛ!

^{IX} U-bee 'mnɔ na: A mu a 'ke -lɛɛ de, -yɛɛ -
 mɛɛ se 'mɔgbɛɛɛ 'bhɛɛ.

^X U-bɔ -muu 'mnɔ 'ye ''napɛ'ɛ ''ni tibɔnamɔ
 mu. Un -ma 'le nyɔ 'mnɔ 'ye nyɪ, 'le, -budu -
 ke 'li un-ɔ ''du nɪ'a 'nynɔkpago, 'le -yɔ -ke ''napɪ
 'bhle'a ''ni 'li, ɔ -ke un 'ye 'le pa 'le nyɔ 'ye 'bho
 ''sapɛ po.

^{XI} Un -ka 'le-e gbɔ, -yrɔzaa, -muu -yɔ mu 'ka
 ''napɛ'ɛ ''ni denamɔ yi-o'o. Un 'bhla-a 'bho -
 buduwɔn ''yi, un na: -A'ba -Kɔyi, -a'ba -Kɔyi, kati
 'bho!

^{XII} 'Le ɔ-bɔ 'nynɔkpayi 'mnɔ 'ye ɔ ''yrili-gbɔ na:
 -ziadɪ 'ɪn-t za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, 'ɪn se amɔ yibo.

^{XIII} 'ɛ dɪ 'ɪn-t nɔ'o: A yaa 'mɔti 'le a 'ke 'ɪnmɔ
 wɔn-fuo, -ɛkedɪmaa, -nɔɔ -ke ti 'ɪn 'ka yi, a se
 'bho yibo.

Yiflɔlbhɔ'a ''yigɛɛ

(Luukɪ 19:11-27)

^{XIV} A -gblee, *Zezii 'kɔ-ɔ 'bho ''yi -lɛɛ, ɔ na:
 -Ka nyukpasu -lue 'ka 'lɪkpa 'mɔ mu, ɔ 'ye ɔ
 lbhɔnɔmɔ mɔni ''yiti'gblee, 'ka-a -Lago'ɔ nyɔ'a
 -kɔkɔɔ -nɪ'o.

XV 'Ḷ lbhḥnḥmḥ -nḥ tan, Ḷ "nyḥ -lue netemḥni'a -gwlḥ -muu, Ḷ "nyḥ -yḶ kḶ'Ḷ "yi netemḥni'a -gwlḥ 'sḶn, Ḷ "nyḥ tannḶ netemḥni'a -gwlḥ -lue. -Ka nyḶ'o nyḶ 'bhεε'ε, 'ka-a Ḷ "nyḥ ḥ'o, 'le Ḷ 'ye mu.

XVI -YḶ 'ye'a netemḥni'a -gwlḥ -muu, Ḷ -nḥ 'nḥ-t lbhḥ 'le Ḷ 'ye 'bho -gwlḥ -muu -lru "kpi 'yee.

XVII -YḶ kḶ'Ḷ "yi, -ka -lue 'mḥḶ 'ka-a Ḷ nḥ'o 'le ḶḶ 'ye 'bho 'sḶn -lru "kpi 'yee.

XVIII -YḶ 'ye'a -gwlḥ -lue mu-o'o, Ḷ 'ye "bhie 'bhlu, Ḷ 'ye 'le mḶni 'mḥ ti"du.

XIX ε -gwle'a 'mḥ kplokplokplo, lbhḥnḥmḥ tan 'mḥ'a -klagba 'yi-e le, 'le Ḷ na: A yi, -a 'ke mḶni 'ḥn -sie'a amḥ li'a sḥkḥ 'tε, 'le ḥn 'ye yi.

XX Lbhḥnḥyi 'ye'a -gwlḥ -muu na: 'An -KḶyi, -ḥn "nyḥ'a 'ḥmḥ, 'bho 'ya "kpi 'ḥn 'ye-e 'bho -gwlḥ -muu -lru. 'ḥnḥ 'ka-a!

XXI 'Ḷ -klagba na: -A'a -sε! Lbhḥzeyi'a -zεgenḶ, ε -nmḶ'Ḷ-Ḷ "yrili. 'Bho letoope'a damḥ -ḥn 'srεε'ε-ε "yi. 'ε dḥ ḥ-t 'bhle'a 'nynḥ, 'ḥnḥ 'ḥn-t 'ye -ḥmḥ "nyḥ mḥ. Yi, -a 'ke 'bḥbḥa li!

XXII 'Ḷ lbhḥnḥyi -yḶ 'ye'a netemḥni'a -gwlḥ 'sḶn na: 'An -KḶyi, mḶni -ḥn "nyḥ'a 'ḥmḥ, 'bho 'ya "kpi, 'ḥn 'ye-e 'bho -gwlḥ 'sḶn -lru. 'ḥnḥ 'ka-a!

XXIII 'Ḷ -klagba na: -A'a -sε! Lbhḥzeyi'a -zεgenḶ, ε -nmḶ'Ḷ-Ḷ "yrili. 'Bho letoope'a damḥ -ḥn 'srεε'ε-ε "yi. 'ε dḥ ḥ-t 'bhle'a 'nynḥ, 'ḥnḥ 'ḥn-t 'ye -ḥmḥ "nyḥ mḥ. Yi, -a 'ke 'bḥbḥa li!

XXIV 'Bho -lebhḶḶnamḥ 'Ḷ lbhḥnḥyi -yḶ 'ye'a netemḥni'a -gwlḥ -lue na: 'An -KḶyi, 'ḥn yibo'o-o -a'a dḥ, -a 'nε-ε dḥ 'mḥti 'le -ḥn 'bhle'e satε;

XXV -bho 'ḥn -nḥ -nḥ mḶni 'mḥε lbhḥ, 'ḥn -see le 'ye yi, 'ε -sḥanyḥ 'lbha'a 'ḥmḥ. 'ε dḥ, 'ḥn "bhlu'o glu 'ḥn 'ye ε 'le ti"du. -A'a le 'mḥε, 'ḥnε 'ka-a!

XXVI 'Le 'o -klagba na: Nyanu-e vlanvlabhuzeyi, -mnɔɔ na 'in 'bhle-e satɛ 'le 'in-ti 'nɛ'ɛ dɪ 'mɔti.

XXVII 'E dɪ -in 'bhɛɛ 'ko-o'o, -budu -ke 'li nyu-u de'a mɔni ti, -in 'ke ɛ 'le kpa, 'le, -bho 'in -ka yi, ɛ 'ke 'kpi'kpa.

XXVIII 'Le -in -see 'to 'na nu'a dɪ a -za o 'bhle'a kwa 'mɔ, a 'ke ɛ -yo 'bhle'a -gwli -muu 'nyɪ.

XXIX 'E dɪ'a kpe Zezii de'o 'le o na: -Yo 'bhle'a le, -o nu 'nɛ lbhu, un-u 'nyɪ -o -lɛɛ, 'le 'o li-ti 'pɪple'e ti. -Yo 'bhle'a -toope, -o de 'ɛ ti, un-u 'zɛ -ɛ o kwa 'mɔ 'wee 'le o-o bɔ'o.

XXX Nyɔ -yo nu'a bhebheti'a lbhɔnyɪ 'mnɔ ka a, un-u 'ye -o -kpuɔ -mɔ un 'ke o 'le 'kɔgwɛkuyre 'mɔ 'vuto, 'nɔɔ 'kleyɛɛ -ke 'vivia -nɪ'a.

-Lagɔ-o 'ye-e nyɔ 'wee 'o -lebhɔɔzige -tu -nɪ -mɔ

XXXI A -gblee, -nɔɔ -ke ti 'inmɔ *Nyunyɔ'o 'Yu -ke -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ 'wee-e 'ye'a 'nɔɔ 'bhlɔkpa 'kpi -yi mɔ, 'le 'an 'nyɪ'a 'yibhɛɛɛ 'mɔ 'in-ti 'ye -yi -nɪ mɔ. 'Bho 'mnɔ, 'bho-o 'in-ti 'ye li'a kle -kɔ mɔ 'le 'an 'nyɪ 'ke 'yi'bhɛ.

XXXII-XXXIII -Ka wliyriliduyi-i zɪza 'ka 'o wli 'mɔ 'le o po'a 'bhlabhli -lina gbo 'le o po'a -vakti kɪmna gbo, -ka -lue 'mnɔ 'ka-a 'bhlɔkpi 'wee'a nyu-u 'ye 'bho 'an 'yigbeyi 'gbɔ mɔ 'le 'in ke u 'mɔzɪza,

XXXIV 'le 'in 'ke -kaa -yu -nɪ'a 'le 'an -linasɔ gbo 'yi'lɛ: A-bu 'an -tɪta -Lagɔ -wɔnna'a 'niti, a yi a 'ke 'le 'o -kɔmɔ'a 'klumɔ 'kpa. O 'ka 'bhlɔkpa ti-ya, o 'tɛ-ɛ a'ba -kɔkɔ'o -gɔli see.

XXXV A -gblee, 'mɔ -nɪ'a 'inmɔ 'lbhanamɔ, a 'nyɪ-e 'inmɔ lilia; 'nitɔ-u 'lbha'a 'inmɔ, a 'nyɪ-e

'unmυ 'ni 'un 'ye 'na; 'un "du'a 'lɔkpayi 'un yi'a amυ 'bhli, a kɔn'o 'unmυ-ε -gli:

XXXVI 'un se'a ɛ ku li 'bhle, a -pa'a 'unmυ -bana 'mυ: 'an "lru -nɔ'a 'bhatinamυ, a "gipo'o 'unmυ-ε: 'un -nɔ'a -jie 'mυ, a dede'e-e 'unmυ "yi.

XXXVII 'Bho-o nyυ-υ 'srɛɛ'ε "yi 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi 'mυ-υ 'ye 'unmυ tidede -nɔ mυ: -A'ba -Kɔyi, -bhlaaka 'mυ -ke "nitυ-υ 'lbha'a -unmυ, 'le a-bυ 'ye -unmυ "ni -ke lilia "nyɔ'a?

XXXVIII -Bhlaaka -un se ɛ 'mυ'bhle -a 'ye -unmυ -bana 'mυ -pa'a? -Bhlaaka -un yi'e 'lɔkpa 'mυ, 'le -a 'ye -unmυ kɔn -gli'a?

XXXIX -Bhlaaka -a'a "lru 'bhati'o 'le -un -nɔ'e -jie 'mυ 'le -a 'ye -a'a dɔ zi'a?

XL 'Le 'un 'ke na: -Ziadɔ 'un-ɔ za'a amυ -bodɔ 'mυ, 'an 'lotυ'a "nynuu "srii'a 'unmυ'a "klumυ'a -lue -ke "bhυo 'wa 'la'a ɛ, -bho a nυ ε ɔ "lruli, 'unmυ a nυ 'ε -bodɔ.

XLI 'Le 'un 'ke nyυ-υ -nɔ'a 'le 'an kɔmna gbo -kaa "yi'ɛ: A-bυ -Lagɔ -bhla'a tu ti, a po 'unmυ le! "Kɔgwɛnɛ -nυ-ε'ε ɛ "nyinynidɔ'a tiyayi -ke 'ε -dalbhomυ'a dɔ, a mu 'le ε 'mυ!

XLII A -gblee, 'mυ -nɔ'a 'unmυ 'lbhanamυ, a -see 'unmυ lilia "nyɔ; "nitυ -nɔ'a 'unmυ 'lbhanamυ, a -bhle'e-e 'unmυ "ni.

XLIII 'un yi'a amυ 'bhli 'lɔkpa 'mυ, a -see 'unmυ -gli kɔn; 'un se'a ɛ 'mυ'bhle, a -bhle'e-e 'unmυ -bana. 'An "lru 'bhati'o 'le 'un -nɔ'e -jie 'mυ 'le a -see 'an dɔ zi.

XLIV 'Bho-o nyυ 'mυ-υ 'ye 'unmυ tidede -nɔ mυ: -A'ba -Kɔyi, -bhlaaka -a 'ye'e 'unmυ 'le -un 'ye kpli -yɔ ti-nɔ 'le -a -see -a'a dɔ zi, -a -see -unmυ -kpa'a?

XLV 'Le 'in 'ke na: -Ziadu 'in-t za'a amu -bodu 'mu, 'an 'lotu'a "nynuu "srii'a 'inmu'a "klumu'a -lue -ke "bhuo 'wa 'la'a le, -bho a -see e 'le letu o "lrulinu, 'inmo a -see e "lrulinu -lreεke.

XLVI 'Wa nyutu 'ke "kɔgwɛkle 'ye 'le nyu-u 'srεε'e "yi 'bho -Lagɔ'o "yigbeyi 'ke "kɔgwɛtinuε 'ye.

XXVI

*Nyoklɔgbɔ 'pa-a *Zezii fε 'zɔ*

(Maaki 14:1-2; Luuki 22:1-2; 'Zaan 11:45-53)

I I zi'a -kaa a, *Zezii 'gwε-ε 'o -totolu "yi. 'Le, *'Zuifu "we'a zɔn 'li'a gɔklagba un-u 'la'a *'Paaki, 'ε 'wɔ -nɔ'e nyninamu.

II O na *'o -namu -bodu: 'Paaki'a 'wɔ 'son-o -sie'e 'bho 'le 'inmo *Nyunyɔ'o "Yu 'ke nyu -jeyi "nyɔ-ε 'in 'ke 'bho nyuyribhaatu "yri -kɔ-ε.

III -Nɔɔ -ke 'li o 'le -nɔ'a -kaa a, *-Lagɔ'o 'sragazayiklagba un-u 'la'a Kayifu, 'le 'o "bhlibudu 'li -Lagɔ'o 'sragazamoklɔgbɔ -ke 'bho'a 'Zuifu'a -zigletumu -lruv 'gbu'u "lru.

IV 'Wa 'wee 'po-o wlu -dalue un 'ke o 'srε 'li -po 'le un 'ke o kpun, un 'ke o 'lbha o 'ke 'mε.

V Nyu 'mnu na: -A'ba kpun o 'bho gɔ'o zɔ -le! 'Bho 'mno o, nyunyu -die'e-e "yi, un -kaa -amu tu gbo -ya.

*'Nynaakpu -lue 'po-o *Zezii 'cna "lru 'li*

(Maaki 14:3-9; 'Zaan 12:1-8)

VI A -gblee, ε-be -nɔɔ -lue 'mne 'li, *Zezii -nɔ'e-e 'bho Betanii. Nyu -lue un-u 'la'a Simɔɔ, -o 'pu'n'a *lalv wɔn 'mu, 'bho 'o "bhlegbo o -nɔ'o.

VII Zezii -nɪ linamɔ 'le 'nynaakpɔ -lue nu'a -kaa, un 'nyini -ɔ li: un 'bhle-e kpanatoope -lue -kwa. Sɔkpɔ un-ɔ 'la'a *alɪbaati, 'ε kpana mo'o. 'Cna -lue -gbε -nɪ'e 'le 'ε 'limɔ. ε-be 'cna 'mne, ε-ε 'po-o ngnezεε 'le 'ε 'pɛlɔ -kmu'o ''yi tenyɪ. Kpana 'mne, 'inne un 'bhle'e kwa un 'ye yi. Un nyini 'ɔ li, 'ε 'limɔ'a 'cna -nɪ'a 'le, 'inne un 'wɔ 'ɔ ''lru.

VIII *ɔ -namɔ 'ye'a 'na li, ε -see ɔ 'tɔ nu 'le un-ɔ ''wɔnwɔn'o 'le un-ɔ 'lɛ'ε -kaa: -ɔɔ! A -gblee, 'cna -ε -ke 'pɛlɔ-ɔ -kmu'a ''yi, 'inne un lɔkwla'a ti. 'Kla se ''yrili-nmɔ.

IX -Bho ε -po-ε 'kɪ 'pɛlɔ, ε 'bhεε'o ε 'ke mɔni -dudu 'ye 'le ε 'ke ''pɔanlbhamɔ ''yiti'gble-ε.

X ɔ 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ na: Leedi a sɪa nɪ nu'a? A'ba nu -kaa -le! Lεzεε un nu'o 'inmɔ ''lruli.

XI -Yɔ 'ma-a ''pɔanmɔ a, a -ke un -nɪ'e-e 'nɔɔ ''kɔmɔkɔmɔ. -Bho a 'ybha a 'bhεε'ε a 'ke ɔ -zɪɔ ''lrulinɔ. 'Le 'inmɔ -yɔɔ, 'in-ɪ 'ye-e 'le a'ba ''klumɔ 'wɔ -mɔ 'in 'ke 'mε!

XII -Bho 'in 'mε, -bho un -ka 'inmɔ ti-inmaze, 'cna un 'ka 'inmɔ ''lru 'wla, 'inne un 'wla'a -laa 'inmɔ ''lru -nalo.

XIII -Ziadi 'in-ɪ za'a amɔ -bodi 'mɔ, ɔ-bɔ 'nynaakpɔ 'mɔ, lε un nu'a, nyɔ-ɔ 'ye-e 'ε ''dɪ -za -mɔ ''kɔmɔkɔmɔ. 'Nɔɔ 'kmɔ 'mɔ, -da 'wee un-ɔ 'ye'a -Lago'ɔ ''dɪzɪɔ -kpa mɔ, un-ɔ 'ye-e 'wa ''kpidi 'mɔ-za -mɔ.

Zidaa 'po-o Zezii ''yrabha li

(Maaki 14:10-11; Luuki 22:3-6)

XIV *Zezii po'a wlu 'mne ti a, *ɔ -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn'ɔ ''klumɔ'a -lue un-ɔ 'la'a Zidaa Isikaliyoo -sɔ'ɔ 'mɔ-ε, ɔ 'ye mu, ɔ 'ye *-Lago'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ ''we -yε,

XV 'le ɔ na: -Bho 'tɪn 'nyɪ amɔ Zezii, leeɛ a 'ke 'tɪnmɔ 'nyɪ'a? Ʋn na: Mɔni mɔ'o. 'Le ɔn 'ye ɔ nɛtɛmɔni'a -gwlɔ -lue 'yɔ bue zɾɛ, ɔn 'ye ɔ 'nyɪ 'le ɔ 'ye mu.

XVI -ɛ 'wɔɔ'a 'bho 'mɔɔ ɔ, -ka ɔ 'ka -nyɪna 'le ɔ 'kɔ ɔ Zezii -jeyi 'nyɪ, 'ka-a ɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti!

**Zezii -ke *'ɔ -namɔ 'li-e gɔlɪli*

(Maakɪ 14:12-26; Luukɪ 22:7-20; 'Zaan 13:21-30; 1 Kɔ 11:23-25)

XVII A -gblee, 'le, *'Zuifɔ 'we'a zɔn 'li'a gɔkɫagba 'mɔɛ, 'ɛ 'wɪ 'ye nyɪni. -Bho 'ɛ -nɔɔ nyɪni a, *'flɔɔ se'a 'flɔɔbuule gbo'bhle, 'tɪnɛ ɔn-ɔ li'o. 'Wa li 'flɔɔ -lɾɛɛ. 'Bho gɔ 'mɔɛ'ɛ -antanyɔzɔ *Zezii'a -namɔ dede 'nɔ-ɔ ti, ɔn na: -A'ba -Tɔyi, -bho -a -ka 'Paakɪ'a gɔ-ɔ 'du, lilɪɪ -a 'ka li, doo -tɪn 'ybha'a -a 'ke mu -a 'ke ɪ -pi -nɪ'a?

XVIII 'Le ɔ na: A mu Zelizalɛɛmɔ, nyukpasu -lue -nɪ'e 'bho, a 'lɔ ɔ -kaa 'yi: -A'ba -tɔyi na 'ɔ -nɔɔ nyɪni-o'o: -da -tɪn 'bhli ɔ -ke 'ɔ -namɔ 'ke 'Paakɪ -pɔ -nɪ!

XIX ɔ 'lɛ'ɛ -kaa, 'le 'ɔ -namɔ 'ye 'mɔ-sɔ, ɔn 'ye mu. Ʋn mu'a, -ka ɔ 'lɔ 'ɔ 'yi 'tɪn, 'ka-a ɔn nɔ'o 'le ɔn 'ye 'bho gɔlɪli -pi -nɪ.

XX "Jiazɔ nyɪni'a, ɔ -ke 'ɔ -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn 'ye linamɔ mu!

XXI Ʋn -nɪ linamɔ 'le ɔ 'ye ɔ -kaa 'yi'lɛ: -Ziadɪ 'tɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, a'ba 'klumɔ'a nyɔ -lue, 'tɪnɔ 'ye 'tɪnmɔ 'an tɔ'a nyɔ -jeyi 'nyɪ mɔ.

XXII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, 'gwlɔ -nyɪni'e-e 'ɔ -namɔ'a 'wee li. 'Le ɔn-ɔ 'lɔ 'ɔ -kaa 'yi zikezikezike: -A'ba -Kɔyi, 'tɪnɔ 'maae? -A'ba -Kɔyi, 'tɪnɔ 'maae? -A'ba -Kɔyi, 'tɪnɔ 'maae?

XXIII 'Le ɔ na: Nyɔ -ke 'ɪn -nɪ'a -laa -zapɔ -lue kɔ lilile 'smanamɔ, 'ɪnnɔ mo'o.

XXIV Kɪn, -ziadɪ mo'o, 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu-u 'ye-e 'mɛ -mɔ. 'Ka-a 'an ''kpidɪ 'ɔnɪ-ɛ'o 'le -Lagɔ'ɔ ''bɔɔv 'li. -Yeee! Ngazedɪ! Nyɔ-ɔ 'ye'a 'ɪnmɔ 'an tɔ'a nyɔ -jeyi ''nyɪ mɔ, 'ɔ 'kleyɛɛɛ-ɛ 'ye-e wɔn-ku -mɔ tenyɪ ''sɛ! ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ, -bho ɔ se 'kɪ 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ yi a, ɛ -nmɔ 'ko-o ''yrili! 'Ka-a *Zezii 'lɔ 'ɔ ''yi!

XXV Zidaa -ɔ 'ye 'ɔ 'ɔ tɔ'a nyɔ -jeyi ''nyɪ mɔ dede 'nɔ-ɔ ti: -A'ba -Tɔyi, 'ɪnmɔ 'maae? 'Le ɔ na: -A'a ''bhɔo mo'o 'tɪn!

XXVI Un -nɪ'a -bhla linamɔ Zezii ''luo'o-o ''flɔɔ 'mɔ, ɔ 'ye 'ɛ dɪ -Lagɔ 'sɛɛ pɔ, ɔ 'ye ɛ -jiɛ ''yi ticɪɛ -nɪ, ɔ 'ye ɛ 'ɔ -namɔ ''nyɪ 'le ɔ na: A kpɔn a 'ke li! ɛ-be ''flɔɔ -nɛɛ, 'ɪnmɔ mo'o, 'an ku mo'o.

XXVII 'Le ɔ 'ye duvɛɛn'ɛ ''kɔpɔ 'mɔ''luo, ɔ 'ye 'ɛ dɪ -Lagɔ 'sɛɛ pɔ, ɔ 'ye ɔ ɛ ''nyɪ, ɔ na: A 'na 'wee!

XXVIII A -gblee, duvɛɛn a-a 'na'a -laa, 'an nymɔ mo'o. 'An nymɔ 'mnɛ, nyɔ 'wee'a -zɛɔɛ'ɛ dɪ ɛ-ɛ 'ye ti'wla mɔ 'le ɔn 'ke 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi. -Lagɔ -ke nyunyɔ 'ke -ybhɛybɛtite bhla 'le ɔ 'ke 'wa ''nyinyɪnidɪ'a dɪ 'bhɔ 'bho 'ɔ ''yigbeyi, 'ɛ 'mɔyibolɛ'ɛ nmɔ mo'o.

XXIX -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, -ɛ 'wɔɔ'a -laa -zɪan 'ɪn -see 'tɔ 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ duvɛɛn 'na yi. -Da 'an -tɪta -Lagɔ'ɔ nyɔ'a -kɔkɔɔ'ɔ ''yri'a 'bɪ-ɪ 'ye'a 'wɔɔ -nɪ mɔ a, 'bho 'ɔ ''tɔɔli, 'bho-o 'ɪn -ke a-a 'ye duvɛɛn -lɛɛ 'na -nɪ mɔ.

XXX ɔ 'lɛ'ɛ -kaa, 'Paaki'a 'lɔɪ-ɪ 'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nyɪnɪ ''yi, 'le ɔn 'ye ɪ bhle. Un gwɛ'ɛ bhlebhlea ''yi 'le ɔn 'ye 'le 'wɔɔ, ɔn 'ye 'le Olivieegɔɔ ''kpi -bhoga mu.

**Zezii na *Pieli 'ye ɔ 'yidepo mu*
(Maaki 14:17-31; Luuki 22:31-34; 'Zaan 13:36-38)

XXXI Un -ni munamu 'le *Zezii 'ye -kaa *'ɔ -namu 'yi'le: A -gblee, -zian "matu'a "bhuo, a'ba 'wee, a-a 'ye-e 'an dɪ -pɔɔ 'yi -za -mu 'le a 'ke 'inmu kli 'wɔ. -Kaa ɪ 'cni-ε'ε -kaa 'le -Lago'ɔ "bɔgɔ 'li, ɔ na:

'In-ɪ 'ye-e *'bhlabhli'a "yiriliduyi 'lbha -mu ɔ 'ke 'mε 'le ɔ *'bhlabhli 'ke tibɔba.

XXXII 'Ka-a ɪ 'cni-ε'ε 'le -Lago'ɔ "bɔgɔ 'li. 'ε dɪ 'in na: -Bho 'in 'mε 'le -Lago'ke 'inmu glu -za, 'le 'in 'ke ti-nɪ -lrεε ε, 'in-ɪ 'ye-e 'le Galileebhɔkpa "kpi -nyɪ -mu -tanyɪ 'le a 'ke 'le 'inmu -yε.

XXXIII *'Pieli na: -Bho ɔ-bee -yɔɔ -za -a'a dɪ -pɔɔ 'yi 'le ɔn 'ke -inmu kli 'wɔ, 'ε dɪ 'inmɔ -yɔɔ, 'in -see -a'a dɪ -pɔɔ 'yi -za yi "kɔmɔkɔmɔ.

XXXIV Zezii na: -Ziadɪ 'in-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mu, -zian "matu'a "bhuo -bhladɪ zɔ'ɔ "yri-ka 'le-e yi, 'le -sɔɔn 'ke zro, -inmɔ 'Pieli, kpε tan -a 'ye 'inmu "yidepo -ni mu -tanyɪ 'le -in 'ke -kaa 'le: Zezii a-a 'si'a -laa 'nyɪ, 'in se ɔ yibo.

XXXV ɔ 'le'ε -kaa, 'Pieli'a -pɔɔ -see bhlu 'le ɔ na: -In na, leelε! -A'a 'le -kaa -le! 'In 'ke -inmu "yidepo 'le 'in 'ke na 'in se -inmu yibo, nu, -gba, 'in se ε 'bhεε. -Bho ε "du -a'a 'menamu 'in -ke -in -ni 'sɔn, -a 'ke -dalue -pa -ni mo'o. 'Ka 'mɔn 'ka-a Zezii'a -namu 'wee 'le'o.

*'Bho Gesimanee *Zezii 'cε-ε kpɔ 'le ɔ-ɔ po'o **
Lago wɔn gbo

(Maaki 14:32-42; Luuki 22:39-46)

XXXVI A -gblee, *Zezii -ke *'ɔ -namu nu'a -kaa, ɔn 'nyɪ-e -da -lue ɔn-ɔ 'la'a Gesimanee. Un

nyni'a 'bho 'le Zezii na: A -de -bhla -laa ti a 'ke 'unmu -fuο. 'In-ι mu-o'o 'in 'ke *-Lago won gbo po, 'in 'ke le yi.

XXXVII 'Le ɔ 'ye 'le 'wa 'klumu nyu tan -za. *'Pieli -ke Zebedee'a 'yreeti 'son, 'innu -ke ɔ mu'o. ɔ -ke un -ni'a munamu, 'gwlu'a linyinε gbuta'a-a 'ɔ -polu 'le 'ɔ 'kpi-ι mε'ε li,

XXXVIII 'le ɔ 'ye u -kaa 'tmu: 'Gwlu'a linyinε gbuta'a-a 'an -polu. A -fuο -laa 'unmu. 'In-ι mu-o'o 'in 'ke -Lago won gbo po. A de yra, a'ba 'mu -le'a!

XXXIX 'Le ɔ 'ye 'bho nya tinyni -se, ɔ 'ye 'ɔ "'bhuo 'bhlugbo tistro, ɔ 'ye 'bho 'bhlukpa 'yi 'kwla 'jri 'le ɔ 'ye -Lago won gbo po, ɔ na: 'An -tita -Lago, -bho -in 'ybha 'le -in 'ke 'unmu 'kleyeeε gbo-te, -ye 'ma-a -a'a 'gwluɔ, 'inne 'ke -nu-ε, ε se 'an ne -ko.

XL ɔ bhade'a -kaa a, ɔ 'mu-o 'le 'ɔ -namu tan'a 'troli le. ɔ -ka nyni, un-u 'mu-o'o 'le ɔ 'ye u 'nynɔɔ 'mu -za 'le ɔ 'ye -kaa 'Pieli 'yi'le: -In! A -see -dagbe -gwle ke -a 'mu 'ko-a'a?

XLI 'E di a de yra, a'ba 'mu -le, a 'ke -Lago libhade. -Bho 'nyinynidu'a tiyayi *Sataan 'din amu ti, -ye 'ma-a 'nyinynidu 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi, a -ku ι nu, -ekedumaa, nyunyɔpolu -mneε, ε 'bhεε'ε ε 'ke -ziɔ nu, nyunyɔ -mno'ɔ 'bhuo-o 'futu'e 'mu'a di mo'o.

XLII 'Le ɔ 'ye u le po -lreε ɔ 'ye -Lago libhade, 'le ɔ na: 'An -tita -Lago, -bho -in 'bo ti 'in 'ke 'kleyeeε 'mu -zi -ni, -a'a 'gwluɔ -nu-ε!

XLIII 'Le ɔ 'ye 'yiti'bhiti ɔ 'ye 'bho 'ɔ -namu 'troli le mu. ɔ -ka le-e nyni, un-u 'mu-o'o -lreε,

un se yradeε 'bhεε, 'wa ''yri 'ku-o -kwa ''nynɔɔ'ɔ
dɪ.

XLIV 'E kpe tanne ɔ 'po -v le. -Ka ɔ bhade 'ka
'traamu, ɔ 'ye 'na -Lago libhade,

XLV 'le ɔ 'ye 'ɔ -namu ''trolli le mu, ɔ 'ye v
''nynɔɔ 'mu -za, ɔ 'ye v -kaa ''yi'le: 'Mumua'a
''se'ε lbhu a 'bhle'o 'le a -de'e ti bhuhuyiti'a?
ε -gwe'ε-ε ''yi, 'an -nɔɔ nyni-o'o. A -gblee,
'inmɔ *Nyunyɔ'ɔ ''Yu, 'traamu'a ''bhuo un-v 'ye-
e 'inmu ''nyinyidɪ'a numu -jeyi ''nyi -mu.

XLVI 'E dɪ, a -sɔ 'mu -a 'ke v -jeyi mu. A -gblee,
nyɔ-ɔ 'ye 'v 'inmu -jeyi ''nyi mu, ɔ -nɪ'e-e yinamu.

*Nyu 'kpun-o *Zezii*

(Maaki 14:43-50; Luuki 22:47-53; 'Zaan 18:3-12)

XLVII Wlu ''sri 'le *Zezii'a won 'mu, *'ɔ -namu -
bue 'yɔ 'son'ɔ -lue, Zidaa nu'a -kaa, ɔ -ye 'nu 'bho-
ε. Nyu'a -dadudu -ke ɔ -na'o, vbu 'mnu, un 'bhle-
e -blajru -ke gbatui. *-Lago'ɔ 'sragazamuklɪgbɪ
-ke 'Zuifɔ'a -zigletumu -lruv, 'innu lbho v'o.

XLVIII Zidaa -yɔ 'v -jeyi un 'ke Zezii kpun, ɔ -ke
un 'ka yi, -kaa ɔ 'lv 'v -kaa ''yi: -Bho -a mu, nyɔ
'in-v 'ye'a -gble mu, 'inno mo'o. A kpun ɔ, a -ke
ɔ 'ke mu.

XLIX Un nyni'a 'bho -nalo, ɔ 'nyni-e Zezii li, ɔ 'ye
ɔ -gble 'le ɔ na: -lun! -A'ba -Tɔyi, -a gbɪgble, -a
-tuu!

L 'Le Zezii na: 'In bha, le -mnɔɔɔ yi'a numamu,
nu ε! 'Bho -gbaa -lue 'mu, nyu 'mnu 'nyni-e Zezii
li, un 'ye ɔ kwa 'mu tikpun.

LI Un kpun 'ɔ, 'ɔ -nayi -lue-e -nɪ'a 'bho jri'e 'le-e
-blajrεε ɔ 'ye -Lago'ɔ 'sragazayiklagba'a lbhunuyi
-loku ''lru cε.

LII Zezii na: "Duu -a'a -jrεε 'le 'ε kpla 'li le! Nyɔ-ɔ -kma'a -gbaa'a dɪ, ɔ -ke ε-ε 'nε-o'o.

LIII -In se yibo -bho 'in nu 'an -tɪta -Lagɔ: Yi -in 'ke 'inmɔ -kpa, 'bho -gbaa -lue 'mɔ ɔ 'pɔ-o 'inmɔ 'ɔ "sroja'a -dadudu -jeyi?

LIV -Bho ε -nɪ -kaa 'mɔ 'le, koo 'an dɪ 'ke 'mɔ-nɪ'a? I 'ka -kaa 'mɔ-nɪ, ε -se bhuhhuyiti -ko. 'An 'kpidɪ 'cnɪ-ε'ε 'le -Lagɔ'ɔ "bɔɔɔ 'li, 'ya "yri'a 'bɪ 'ke 'wɪv'a dɪ mɔ'o.

LV 'Le Zezii na nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho -bodɪ: -Blajrɪ -ke gbatui a 'bhle'o a-a yi'e 'inmɔ kpɔnnamɔ -ka nyɔ-ɔ yi'a ka 'gbokobhleyi kpɔnnamɔ'a! 'Le *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo 'in -gwle'e-e 'le a'ba 'klumɔ nyɔ -tɔnamɔ, a -see 'le 'inmɔ -kpɔn -nɪ.

LVI 'Ya 'wee -nɪ'e -kaa 'mɔ-ε 'le 'an "kpidɪ -Lagɔ'ɔ wɪv'a 'mɔtizamɔ 'cnɪ'a see, 'le -Lagɔ'ɔ "bɔɔɔ 'li, wɪv'a 'mɔnɪ'a "yri'a 'bɪ 'ke 'wɪv. ɔ 'le'ε -kaa -nalo, 'ɔ -namɔ'a klε 'wɪv -ɔ kli, un 'ye ple.

**Zezii -nyna'a-a 'bho *Zuifu'a -zigletumv wɔnyɪ ti*

(Maakɪ 14:53-65; Luukɪ 22:54-55; 'Zaan 18:13-14, 19-24)

LVII ε-be -nɔɔ 'mne ti, yɔ 'ma-a *-Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba Kayifu, 'le ɔ "bhli, nyɔ-ɔ kpɔn'a *Zezii, 'le-e un kpɔ ɔ'o, 'le, -Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ-e *'ɔ gba'a yibomɔ -ke 'Zuifu'a -zigletumɔ -lrɔv-ɔ -nɪ'a 'bho, 'wa klε 'ye 'le "lru'gbɔv.

LVIII 'Ka-a *Piεɪ-tɪ na 'nɔ 'bɪ -wɔɔ! 'le ɔ 'ye 'le -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba 'mɔnɔ'ɔ "bhlegbo pa. Nyɔ-ɔ fuo'a "bhlegbo li'a "klumɔ ɔ pa'o, 'le, -ka Zezii'a dɪ 'mɔnɪ-tɪ 'ye'a 'mɔtizizi mɔ, ɔ 'ke 'na 'ye.

LIX 'Bho -da -lue 'mnɔ, un -nɔ'e-e Zezii -zige -
tunamu. 'Zuifu'a -zigletumu'a kle -nɔ'e 'bho-ε.
Wlu -ɪ 'kɔ ɔ kpɔn, 'ɪnnε -Lago'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ
-ke 'Zuifu'a -zigletumu -lrɔɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti 'le un 'ke ɔ
wɔn 'kpɪtɪε nyɔ 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mε.

LX 'E dɪ nyɔ'a -dadudu "duu 'nɔ dɪ "kpi. Un
nu'a -kaa, wlu -ɪ 'kɔ ɔ kpɔn, un -see ɪ 'ye. 'Le
'ε "lruyijranamu, nyukpasi 'sɔn-ɔ 'kɔ ɔ dɪ "kpi
"duu, un -sɔ'ɔ 'mɔ, -kaa un 'le'ε -kaa:

LXI ɔ-bɔ Zezii -nɔɔ, ɔ na ɔ 'bhεε'o ɔ 'ke *-Lago'ɔ
bɔbɔbhlegbo'a lisaabudu wa. -Bho ɔ wε ε, 'le ɔ
'ke -lreenε 'wɪ tan ti -po -nɪ. 'Ka-a ɔ 'le'o.

LXII 'Le -Lago'ɔ 'sragazayiklagba 'ye 'mɔ-sɔ, 'le
ɔ na: Zezii, -a'a "kpidɪ nyɔ -nɔɔ-ɔ za'a -laa 'mɔ,
-ɪn se 'bhεε -ɪn 'ke -a'a nɪ lɪzɪzɔ?

LXIII ɔ 'le'ε -kaa a, Zezii "mu-o wɔn blenyi! 'Le
ɔ na: 'Le Tɪnlago'ɔ 'nyɪnɪ 'mɔ 'ɪn-ɪ dede 'nɪ-e -
ɪnmɔ ti: -Za -ziadɪ 'mɔ! -ɪnmɔ 'mo-o *-Lago'ɔ
'Bhozayi -ɔ 'pɔsɔn'a nyɔ'a? -ɪnmɔ 'mo-o -Lago'ɔ
"yu'a?

LXIV 'Le Zezii na: Kɪn, 'ɪnnɔ 'ɪn "du'o. 'Traamu
'tɔ ɔ, 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ "Yu, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'bho -
Lago'ɔ "trolli ti-de -mɔ 'le 'ɪn -ke ɔ 'ke lɪ'a kle -
kɔ. 'ɪn-ɪ 'ye-e le -yi -mɔ. -Bho 'ɪn -ka le-e yi, 'le
yaku'a -druku 'mɔ 'ɪn-ɪ 'ye -yi -nɪ mɔ 'le a 'ke
'ɪnmɔ lɪ'ye!

LXV ɔ 'le'ε -kaa a, -Lago'ɔ 'sragazayiklagba -
cna'a-a ɔ "bhuo'a -banɪ. ε-ε 'tɔ-ɔ nyɔ -ka Zezii
nu'a "nyɪnyɪnɪdɪ 'bho -Lago'ɔ damɔ, 'le ɔ 'ye -
kaa nyɔ "yi'lε: -Ka ɔ -nyɪnɪ'a -Lago'ɔ 'nyɪnɪ wɔn
'traamu, a 'wɔn'ɔ 'na-a 'bɔ. Wlu -ε 'kɔ ɔ kpɔn,
-a'ba 'bε ε 'tɔ ti -le!

LXVI 'E dɪ koo a-a 'le'ε? Lee -a 'ke 'tɔ nu'a? 'Le

'wa 'wee na: Wlu -nεε, ε kpuṅ -o'o. Ɔ 'ke 'lbhε-ε
 ɔ 'ke 'mε mo'o.

LXVII Un nu'a kaa, 'le un 'ye ɔ ''yigbeyi san, un
 'ye ɔ -totro ''yriwonna 'le un-u po 'no -kpikpiin,
 un-u po 'ɔ 'kpi wɔn 'mu, un-u nu'o:

LXVIII -Inmo *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'puṅun'a nyu,
 nyɔ-ɔ -po'a -a'a da a, ''si ɔ 'nyɛ!

**Pieli depo'o-o *Zezii ''yi*

(Maaki 14:66-72; Luuki 22:56-62; 'Zaan 18:15-
 27)

LXIX Un -nɪ'a *Zezii -zige -tunamu, *Pieli -nɪ'e-
 e -bhla 'bho ''bhlegbo 'le lbhɔnɔnynaakpu -lue
 'ye yi. Ubu 'mnu yi'a, un 'ye-e Pieli li, un 'nyɛ
 -ɔ li 'le un na: -Inmo -naa, -unmo -ke Galileeyi
 un-u 'la'a Zezii, -unmo -ke ɔ-ɔ na'o.

LXX 'Le ɔ 'ye 'bho nyu-u -nɪ'a 'bho'a ''yigbeyi
 depo -nɪ, ɔ na: -Gbaa! 'In se ɔ yibo. Du a-a za'a
 -laa 'mu'a ''bhuo, 'un se 'ε -lue komu yibo.

LXXI Ɔ 'lε'ε -kaa a, 'le ɔ 'ye 'bho 'wlu, ɔ 'ye 'bho
 'gbewɔn ''yi mu. 'Nynaakpu -lruṅ nu'a -kaa, un
 -ye 'no 'bho-ε, un 'ye nyu-u -nɪ'a 'bho -kaa ''yi'le:
 Nyɔ -nɔɔ -ke Nazalεtyi un-u 'la'a Zezii-i na-o'o.

LXXII 'Le ɔ 'ye depo -lreε, ɔ na: 'In-ɪ zre-o'o, nyɔ
 a-a ''si'a -laa 'nyɛ, 'un se ɔ yibo.

LXXIII Ɔ -fo'ɔ -daan, nyu-u -nɪ'a 'bho, un 'nyɛ
 -ɔ li, un na: -Ziadɪ mo'o, Zezii'a -naye -un ''du'o.
 Galileekoyi -un ''du'o -lreε. -A'a -wluwlu 'tmuṅo
 -amu.

LXXIV 'Le ɔ na: -Bho 'un ce sun, -Lago 'lbha
 'unmu! 'In-ɪ zre-o'o. Nyɔ a-a ''si'a -laa 'nyɛ, 'un
 se ɔ yibo.

'Bho -gbaa -lue 'mu -suṅ zro-o'o.

LXXV -Yrɔzaa! 'le 'Piɛɪ 'ye 'gwɫɔtipopo ɔ na: "Wii! Wlu Zezii -za 'ka 'mɔ, ɔ 'ye'a na: -Bhladı -sɔɔn -ka zro, kpɛ tan -a 'ye 'ɪnmɔ "yidepo -nɪ mɔ -tanyɪ 'le -ɪn 'ke -kaa 'lɛ: Zezii a-a "si'a -laa 'nyɪ, 'ɪn se ɔ yibo, wlu 'mɛɛ, 'ɛ "yri'a 'bɪ-ɪ 'wɫɔ'o -laa'a! ɔ popo'a wlu 'mɛɛ 'gwɫɔti 'le ɔ 'ye 'da, ɔ 'ye 'vi ngazeka.

XXVII

*Nyɔ 'kpa-a *Zezii *Pilaatɪ wɔnyɪ*

(Maakɪ 15:1; Luukɪ 23:1-2; 'Zaan 18:18-32)

I A -gblee, zɔ zɪ'a, 'ɛ -drumasrɪn 'le '*Zuifɔ'a -zigletumɔ "we 'ye "lru'gbɔɔ. *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔkɪgbɪ -ke 'Zuifɔ'a -zigletumɔ -lruɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, 'ɪnmɔ bhete'e gbo, 'le, -ka ɔn 'ka -nyna ɔn 'ka *Zezii 'lbha ɔ 'ke 'mɛ, ɔn 'ye 'na bhaga.

II Ʋn 'gbɔɔ'a "lru, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, 'le ɔn 'ye ɔ -kaa 'tmɔɔ: A sɔn ɔ! Ʋn sɔn 'ɔ, 'Wlɔmɛɛyi -lue -ɔ -kɔ'ɔ 'wa 'bhlɔkpa ɔn-ɔ 'la'a *Pilaatɪ, 'le ɔ gbo ɔn -ke ɔn kpa'a Zezii 'le ɔn 'ye ɔ ɔ -jeyi "nyɪ.

Zidaa'a 'mɛmɛɛ

(Kpli 1:18-19)

III ɛ-be -nɔɔ 'mɛɛ ti a, Zidaa -yɔ -po'a *Zezii 'pɛɫ, ɔ 'ye'a li ɔn 'po-o Zezii dɪ "kpi 'le ɔn 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ ɛ, -pɔɫ 'kpɪkple 'nɔ-ɔ li 'le ɔ 'ye nɛtɛmɔni'a -gwɫɔ -lue 'yɔ -bue 'le *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔkɪgbɪ -ke '*Zuifɔ'a -zigletumɔ -lruɔ gbo le -ya.

IV 'Le ɔ na: Nyɔ-ɔ se'a "nyinyɪnidɪ "kpi'bhle, 'ɪnmɔ 'ɪn -po'o 'pɛɫ. 'ɪn 'nɔ-ɔ "nyinyɪnidɪ. Ʋ-bɔ nyɔ 'mɛɛ na: -A'ba dɪ se 'bho -nɪ. -A'a "bhuka'a dɪ mo'o.

V Un 'le'ε -kaa a, mōni -ke ɔ yi'a, 'unnu ɔ 'vuto'o 'le *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu 'li 'le ɔ 'ye mu, ɔ 'ye 'ɔ "'bhuo "'bhlu ku -bluu 'zɔ -po, ɔ 'ye 'mε.

VI -Lago'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ 'tε-ε mōni 'mnu ti 'le un na: 'Le -a'ba gba 'li, mōni -nu, nyɔ se 'bhεε ɔ 'ke ɪ -Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a mōni "'kpibhete, 'ya mōnitu 'mo-o nymōmōni. ('E 'zɔ-ɔ 'mō-o mōni un de'a nyɔ 'mu 'le un 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mε).

VII 'Wa "'sε bhaga'o, 'le un 'ye mōni 'mnu 'mu'luo, 'bhlɔkpa'a -da lɪmayi cε'ε mε, un 'ye 'bhlɔkpa 'mne de, 'le un 'ye ε 'lɪkpɔ'a zokogwlii 'mu nu.

VIII -Nɔɔ -ke 'li -a -nɪ'a 'traamu, ε-be mōni 'mnu'a dɪ un-u 'la'a 'bhlɔkpa 'mne nymɔkpa.

IX A -gblee, -Lago'ɔ wlu'a 'mutizayi *Zelemii'a wlu ɔ 'cnu'a 'le -Lagɔbɔgbɔ 'li see, 'bho-o 'ε 'yri'a 'bi 'wlv -nɪ'o.

ɔ na: Netemōni'a -gwlv -lue 'yɔ -bue, nyɔ-ɔ -ke 'pelv-u 'bhε'ε 'yi, ε -zi'a lɪ 'wee wɔn 'muti, 'unnu *Izrayεlɪkɔmɔtɔlv 'bhɪbhε -nɪ 'nɔ 'yi.

X Netemōni'a -gwlv -lue 'yɔ bue 'mnu, 'unnu un po -nɪ 'nɔ 'pelv. Leyamōni 'mnu, 'bhlɔkpa'a -da lɪmayi cε'ε mε, 'unnu un de'e 'bhlɔkpa 'mne 'mu. 'Ka-a 'an -Kɔyi -Lago 'le'ε 'unnu 'yi 'le ɪ 'ke -nu-ε. 'Ka-a Zelemii 'le'o.

**Pilaatɪ 'crε-ε *Zezii ti*

(Maakɪ 15:2-5; Luukɪ 23:3-5; 'Zaan 18:33-38)

XI A -gblee, nyv-u kpɔn'a *Zezii, un -ke ɔ nyɪnɪ'a 'bho 'bhlɔkpayowli *Pilaatɪ gbo, un -nyna 'nɔ-ɔ 'bho Pilaatɪ'a 'yigbeyi ti 'le ɔ 'ye ɔ ti'crε, ɔ na:

-Inmo 'mo-o *'Zuifv'a 'bhlɔkpayowli'a? 'Le ɔ na:
-Ka -in 'lɛ'ɛ -laa 'tɪn, 'ka-a ɪ -nɪ'e 'mɔ.

XII 'Bho wlu 'mnɛ'ɛ ''kpi *-Lagɔ'ɔ
'sragazamɔklɔgbɪ -ke 'Zuifv'a -zigletumɔ -lrɔɔ-ɔ
-nɪ'a 'bho 'klɔ -ɔ'ɔ 'le ɔn-ɔ ''duu 'nɔ dɪ ''kpi, ɔ
-see wɔn -wlu.

XIII 'Le Pilaatɪ na: Zezii, nyɔ-ɔ ''kla'a -laa -inmɔ,
-a'a ''kpidɪ ɔn-ɔ za'a 'mɔ, -a 'wɪn -ɪ 'bɔ, -in se
'bhɛɛ -in 'ke -a'a nɪ lizɪza?

XIV ɔ -see ɔ ''dapo, ɔ ''mu-o wɔn blenyi! 'ɛ dɪ
wɔn ma'a Pilaatɪ ti tenyɪ.

**Pilaatɪ 'cɛ-ɛ *Zezii wlu ''kpiti ɔ 'ke 'mɛ*

*(Maakɪ 15:6-15; Luukɪ 23:13-25; 'Zaan 18:39-
19:16)*

XV 'Le zɔɪn'a klɛ 'li, -bho *'Zuifv'a gɔklagba ɔn-
ɔ 'la'a *Paakɪ nyni, *Pilaatɪ-ɪ ''sii-e -jiekɔyi -lue ti.
Nyɔ -yɔ 'wa 'wee cɛ'ɛ wɔn ''kpiti, 'ɪnnɔ ɔ-ɔ ''sii'e
ti.

XVI ɛ-be -zɔn -lue 'mnɛ ti, ɔ 'po-o nyɔ -lrɔɔ -jie
'mɔ. ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ'a ''klumɔ'a nyɔ -lue 'mo-
o Balabaasɪ. Nyɔ 'wee 'wɔn-ɔ 'ɔ ''nyinyɪnikpli'a
'nynɪ 'bɔ.

XVII Pilaatɪ dede'e-e nyɔ 'wee -nɪ'a 'bho ti, ɔ na:
Yɔɔ a 'bɔ'ɔ ti 'ɪn 'ke ti''sii'a? Balabaasɪ-ae -ale
*Zezii ɔn-ɔ 'la'a *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ?

XVIII ɔ 'ka -kaa 'lɛ, ɛ -se bhuhuyiti -ko, -
ɛkedɪmaa, *'Zuifv'a -klɔgbɪ 'bhlee'e-e Zezii 'liti:
'ɛ dɪ ɔn ''nyɪ 'ɔ ɔ -jeyi.

XIX Pilaatɪ ''sri Zezii -zige -tunamɔ 'le 'ɔ 'nynɔ
'ye ɔ wlu -jeyi po, ɔn na: Nyukpasu 'mnɔ, ɔ -see
'nyinyɪnile nɔ. -Zɪan'a ''matv 'ɪn sɪa-o'ɔ 'le ya
'mɔ 'ɔ dɪ. 'ɛ dɪ -za 'ɔ dɪ wɔn ''kpi!

XX Pilaatu dede'a -kaa nyu ti a, *-Lago'ɔ 'sragazamɔklɔgbɔ -ke 'Zuifu'a -zigletumu -lɔvɔ-vɔ -nɪ'a 'bho "duu'o-o nyu wɔn 'le vɔn 'ke nu: 'Lbha Zezii ɔ 'ke 'mɛ! "Sii Balabaasɪ ti.

XXI 'Le 'bhlɔkpayowli Pilaatu 'ye vɔ tidede -lɛɛ: Yɔɔ a 'bɔ'ɔ ti 'ɪn 'ke ti''sii'a? 'Le 'wa 'wee na: Balabaasɪ mo'o.

XXII 'Le ɔ na: Zezii vɔn-vɔ 'la'a -Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔvɔn'a nyu, 'bho 'ɔ damvɔ, leelɛ 'ɪn 'ke nu'a? 'Le vɔn 'ye -dalue "wɔ -nɪ, vɔn na: ɔ -kɔ-ɛ 'bho nyuvɪrlbhaatu "yri ɔ 'ke 'mɛ ɔ, -ɔ -ke -mɛ-ɔ, ɔ 'ke 'mɛ ɔ!

XXIII 'Le ɔ na: "Nyinynidɪ'a 'cɛ yɛɛ -ke "bhuo ɔ nu'a? Vɔn 'ye -dalue "wɔ -nɪ tenyɪ -lɛɛ 'le vɔn na: ɔ -kɔ-ɛ 'bho tu "yri ɔ 'ke 'mɛ ɔ, -ɔ -ke -mɛ-ɔ, ɔ 'ke 'mɛ ɔ!

XXIV Pilaatu 'ye'a li vɔn -see 'ɔ wlu 'wɔɔn, vɔn-vɔ "wɔwɔ'ɔ 'mɔti, ɛ -see 'bhɛɛ yi, 'le ɔ 'ye "ni 'mɔ'luo 'le ɔ 'ye kwa po 'bho nyu 'wee'a "yigbeyi 'le ɔ na: 'Le a 'ke nyukpasu -nɔɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ ɛ, 'ɪn se 'le a'ba zagbɪ 'mnɪ 'li -nɪ.

XXV 'Wa 'wee na: 'ɔ 'mɛmɛɛ "du -a'ba "bhi -ke -a'ba "nynuu'a "nynuu'a "lruyidɪ!

XXVI Vɔn 'lɛ'ɛ -kaa, 'le Pilaatu 'ye Balabaasɪ ti''sii, 'le ɔ 'ye -kaa "sroja 'tmɔvɔ: A "sɛɛn Zezii 'le a -ke ɔ 'ke mu, a 'ke ɔ 'bho tu "yri kɔ ɔ 'ke 'mɛ.

*"Sroja -dri'e-e *Zezii 'nyɪ*

(Maakɪ 15:16-20; 'Zaan 19:2-3)

XXVII *Pilaatu cɛ'ɛ *Zezii wɔn "kpiti "gamvɔ, 'ɔ "sroja -ke Zezii 'mu-o 'le 'bhlɔkpayowli 'mnɔ'ɔ -buduklagba 'li 'le vɔn 'ye "sroja -lɔvɔ "we 'la, vɔn 'ye ɔ "lru'gbɔvɔ.

XXVIII Un -za'a-a Zezii 'o -banu 'mu 'le un 'ye o -vilobanazana 'mu -pa,

XXIX 'le un 'ye "wi'a -kwloo lbha un 'ye o "lru de, 'le un 'ye 'le 'o -linakotagwlu -kootu "du 'le un 'ye 'bho 'o "yigbeyi 'kolri glu po, -ka nyoo-o "du'a ka 'bho 'bhlokpayowli 'le un-u 'le'ε -kaa: -lun! *'Zuifu'a 'bhlokpayowli, -gwle 'mu "kogwleka!

XXX 'Le un-u wotno 'o -totro "yri, 'le un-u po 'o -kootu 'mne "lru.

XXXI 'Ka-a un 'cise 'no kplokplo 'le un 'ye o -vilobana 'mu -za 'le un 'ye o 'o "bhuo'a -banu 'mu -pa. Un -ke o 'ye 'le 'wlu 'le un -ke o 'ye mu un 'ke o 'bho tu "yri ko.

*Nyu-u 'ko-o *Zezii 'bho nyuyrilbhaatu "yri
(Maaki 15:21-32; Luuki 22:26-43; 'Zaan 19:17-27)*

XXXII A -gblee, un -ke *Zezii -ni munamu 'le un -ke nyoo -lue 'ye 'gbuu. O-bo nyoo 'mno'o 'nyu 'mo-o Simoo. -Gwlo -lue un-u 'la'a Silenu, 'le'a "yiyi mo'o. 'Inno "sroja kpun'o -glaka, o 'ke Zezii'a "yribhaatu 'mu "luo o 'ke ε 'bhle,

XXXIII 'le un -ke Zezii 'ye -da -lue nyu. 'Bho-o un-u 'la'a Gogotaa. 'E 'zo-o 'mo-o "lrukpaan.

XXXIV Un nyu'a 'bho 'le un 'ye Zezii duven "nyu o 'ke 'na. Duven 'mne, "nyooomupokoku un-u 'la'a biili, 'unne un zizia ne'o. 'Inne un "nyu o'o o 'ke 'na. O 'ye 'ε won, o -see 'won o 'ke ε 'na,

XXXV 'le un 'ye o 'bho tu "yri ko, un 'ye 'o -banu -nigbi 'mu po, un 'ye i 'gble.

XXXVI 'Le "sroja -ni'e 'bho, 'le un-u fuo 'no li.

XXXVII 'Bho tu -ke "yri un ko 'o, wlu-u 'cni-ε'ε 'bho 'o "lru gbo, 'unne 'mo-o: 'Innoono 'mo-o

*'Zuifv'a 'bhlɔkpayowli Zezii. -Ka ɔ -nyna'a -ε -ke dɪ vɪn nʊ'a vɪn 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mε, wlu 'mɪɪ, 'ɪnnɪ 'tmʊv nɪ'e nyv.

XXXVIII Vn kɔ ɔ 'bho tu 'yri a, vɪn 'kɔ-ɔ 'gbokobhlemʊ 'sɔn 'bho tui -lru 'yri -lɾεε. -Lue -nɪ 'le ɔ -linasʊ gbo 'le -lue -nɪ'e ɔ kɪmnasʊ gbo.

XXXIX Nyv-v zi nɪ'a 'bho, vɪn 'ye ɔ li, vɪn-v 'lu-o 'lru 'yi 'le vɪn-v 'jree nɔ'o.

XL Vn na: -εεε! -ɪnmɔ -naa, -ɪn see -ɪn 'ke -Lagɔ'ɔ bʊbɔbhlegbo'a lisaabudu wa, 'wɪ tan ti -ɪn 'ke -lɾeenε pɔ, nʊ! 'ε dɪ, -bho -ɪn 'du -Lagɔ'ɔ 'yu -ziaka a, 'wlv 'bho tu 'yri -ɪn 'ke ti''si, -ɪn 'ke -a'a 'bhuo 'pʊvɪn.

XLI -Ka -lue 'mɪnɔ 'ka-a *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ-e *'ɔ gba'a yibomʊ -ke '*Zuifv'a -zigletumʊ -lɾʊv-v 'cɪsε'ε Zezii 'le vɪn na:

XLII -Yv 'ma-a ɔ 'bhlɪmʊ, ɔ 'pʊvɪn'o-o 'wa -dadudu, 'le, -ka ɔ 'ka -nyna ɔ 'ka ɔ 'bhuo 'pʊvɪn, ɔ se 'na yibo! 'ɪnnɔɔɔ vɪn-v 'la'a *Izrayεɛɪ'a 'bhlɔkpayowliklagba, ɔ 'wlv 'traamʊ 'bho tu 'yri ɔ 'ke ti''si -a 'ke ɔ li'ye 'le -a 'ke ɔ 'gwɪɪde!

XLIII ɔ 'de-e -Lagɔ 'gwɪɪ 'le ɔ 'ye na: 'ɪnmɔ 'mɔ-o -Lagɔ'ɔ 'yu, nʊ. 'ε dɪ, -bho -Lagɔ zi 'ɔ dɪ -ziaka, -a -gbʊ 'bho, -bho ɔ 'ke ɔ 'traamʊ 'pʊvɪn.

XLIV A -gblee, 'gbokobhlemʊ 'sɔn vɪn kɔ'ɔ tui -lru 'yri 'bho ɔ 'tɾoli, vɪn-v 'jree nɔ-o'o -lɾεε.

**Zezii'a 'mεmεε*

(Maakɪ 15:33-41; Luukɪ 23:44-49; 'Zaan 19:28-30)

XLV A -gblee, 'Yrv -nɪ 'duu 'mʊ, -kuyre 'ye 'le 'bhlɔkpa'a 'wee 'kpi tikpʊn, ε 'ye 'jiazɔyɾɔklagba(a 'yri tan) 'kpi bhla.

XLVI ε zi'a -toope a, *Zezii nu'a kaa, c 'w c -o'o 'le c na: Elii, Elii, lema sabatanii? 'E 'z c - c 'mo-o, 'an -tita -Lag c , 'an -tita -Lag c , koo - in -nyna'a - in 'ye 'inm v 'yrilijra'a?

XLVII Ny v - v -n t 'a 'bho, 'wa 'klum v 'a ny v -lr v v 'w c v v - t -n t 'b c c , v v na: A po -lokui, c - c 'la-a -Lag c ' c wlu'a 'm v tizayi, *Elii!

XLVIII 'Bho -gbaa -lue 'm v 'wa 'klum v 'a ny c -lue 'ye ple c 'ye mu, c 'ye -fuu'a -tuto 'm v 'luo, c 'ye ε 'le -geponm c k c 'sma 'le c 'ye ε -k c c v t u "yititsan, c 'ye yi, c 'ye -k c c v t u 'm v ε Zezii "yi- t c 'le c 'ke -fuu'a -tuto 'm v ε 'm v 'ny c c 'ke 'na.

XLIX 'Le ny v -lr v v na: A -nyna ti, -a 'ke 't c 'bho -gb v , -bho Elii 'ke yi c 'ke c tu "yri -za.

L 'Le Zezii 'ye "w c -lr $\varepsilon\varepsilon$ 'le 'c -fif ε 'ye 'bho - $\text{c}\varepsilon$.

LI A -gblee, 'le -Lag c ' c b v b c b h legbo'a lisaabudu 'li, -da -lue-e -n t 'e 'le, ny c ' c pa 'le: "yri ε klagba -lue-e beze'e 'bho 'e w c v v "yi, 'un v ε "zize'e 'le "yi. Zezii'a -fif ε - $\text{c}\varepsilon$ ' ε 'bho, ε -be "yri ε 'm v ε gwia 'm v -wa'a 'm v - ε -bha v v v v ! ε 'kpa'a-a 'le yayi ε 'ye 'z c 'dre, 'le 'bh v lkpa 'ye -tr ε , tr t 'a -dadudu 'ye 'm v -wa.

LII Zokoe kati'e-e w c v v 'le -Lag c ' c ny v 'a -dadudu-u 'm ε ' ε 'ye glu - c v .

LIII A -gblee, v v 'da'a zokoe 'li, Zezii - c v ' c glu 'le 'm ε m v 'a "klum v , c -n t 'a ti -lr $\varepsilon\varepsilon$, 'le Zelizal ε m v , -gw v c -Lag c -za'a 'bho, v v 'ye 'bho 'e 'li pa 'le ny v 'wee 'ye v 'ye.

LIV "Sroja'a -klagba -ke 'c "sroja-a fuo'a Zezii li 'ye-e 'bh v lkpa'a -tr ε na -ke li 'wee zi'a 'bho. Un 'ye'a -kaa 'ya da, -stany t 'lbh v v 'o teny t 'le v v na: Ny c -n c v , -Lag c ' c "yu mo'o -ziaka.

LV 'Nynokpakpɔ'a -dadudu-u -nɪ'e 'bho -lɾɛɛ. Un -nyna'a 'le-e nya ti 'le un-u 'yra'a 'le. U-bu 'nynokpakpɔ 'mnɔ, -nɔɔ -ke ti Zezii -nɪ'a -bhla 'le Galileebhɔkpa ''kpi, un -ke ɔ-ɔ na'o 'le un-u pi'e 'ɔ lililɪ.

LVI 'Wa ''klumɔ 'nynaakpɔ -lue un-u 'la'a Malii -u -sɔ'ɔ -gwɔ un-u 'la'a Madalaa-e Malii -u 'ma-a Zaakɪ -ke 'Zɪzɛɛfɔ'a 'lotɔ -ke Zebedee'a ''yreetɪ'a 'lotɔ, 'le-e un -nɪ'o.

**'Zɪzɛɛfɔ nmaze'e-e *Zezii ti*

(Maaki 15:42-47; Luuki 23:50-56; 'Zaan 19:38-42)

LVII A -gblee, ɔɔ -ke ti *Zezii 'mɛ'ɛ, 'ɛ ''jiazɔ nyni'a 'le 'gagayi -lue un-u 'la'a *'Zɪzɛɛfɔ, ɔ 'ye 'bho 'ɔ ''ku'a da yi. ɔbɔ 'mnɔ, -gwɔ un-u 'la'a Alimatee, 'le'a ''yiyi mo'o 'le ɔ -ke Zezii-i na'o -lɾɛɛ.

LVIII ɔbɔ 'mnɔ, 'unnɔ mu'o 'le *Pilaatɪ gbo. ɔ -ye 'nɔ 'le a, 'le ɔ 'ye ɔ -kaa libhade: 'Innɔ bhade -unmɔ li, 'un 'ke Zezii'a ''ku'a dɪ mu. ɔ na: Mu -un 'ke Zezii'a ''ku 'mɔ''luo.

LIX ɔ mu'a, ɔ ''luo 'nɔ-ɔ 'mɔ, ɔ 'ye ''ku ''yriɛplulre li'ftɪan,

LX 'le ɔ 'ye ɛ tinmaze. 'ɔ zokolre un ɔɛ'ɛ 'le trɪ 'li, -ka -buduyu, 'le-e ɔ ''du ɔ'o, ɔ 'ye sɔkpɔmuaklagba -lue tiklikpe, ɔ 'ye 'bho ka, ɔ 'ye mu.

LXI ɔ -nɪ 'ɔ tinmazenamɔ, Madalaa'a *Malii -ke *Malii -lɾɔv -nɪ'e 'bho-ɛ, un-u 'de-e 'bho zoko wɔnyɪ ti -daan 'le un 'ye 'bho 'wɔ.

*''Sroja -fu'o-o *Zezii'a zoko li*

LXII *'Zuifv'a lifozɔ nyini'a, *-Lago'ɔ 'sragazambkɪgbi -ke *Falizien "we mu-o'ɔ un 'ye *Pilaati -ye 'le un na:

LXIII -A'ba -Koyi, -a yi-o'ɔ -a 'ke -inmɔ 'tmɔɔ. - Gblee, sɪnbhleyi 'mnɔ, -a -see 'ɔ wlu gbo'mate. -Da, ɔ -nɪ'a ti, ɔ nɔ 'ko-o 'bho 'ɔ 'mɛwɪ tan'a zɔ ɔ-ɔ 'ye-e glu -sɔ -mɔ'a dɪ,

LXIV 'tmɔɔ -a'a "sroja un 'ke 'ɔ zoko li-fuo 'le ε 'ke 'wɪ 'mnɪ "kpi bhla, 'le *'ɔ -namɔ -kaa yi, un -kaa 'ɔ "ku "yri, un -kaa: *Zezii -sɔ'ɔ-ɔ glu, nɔ. -Bho ε -se -mnεε ε, 'lemnɪ, 'ε sɪntu-u 'ye-e ti-wa -mɔ, 'le, -ye ɔ nɔ 'ka a ɔbɔ 'mo-o *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔun'a nyɔ, ε 'ke ε 'mɔ-zɪ.

LXV ɔ na: "Sroja 'ka-a, un 'ke 'ɔ zoko li-fuo. A mu! -Ka a 'bhεε'ε 'le a 'ke -kaa zoko "yrili"du, a nɔ -kaa -ka -zεgɛka!

LXVI Un mu'a, un nyini'a bho zoko'a da, sɔkpɔmuaklagba -ε -te'a 'bho zokobhie wɔnyɪ, 'ɪnnε un sɪsan'a 'bho ti, un tri'e 'ε wɔnyɪ 'le un 'ye 'bho "sroja sie. 'Ka-a un "du'o zoko 'mnε "yrili.

XXVIII

**Zezii -sɔ'ɔ-ɔ glu*

(Maaki 16:1-10; Luuki 24:1-12; 'Zaan 20:1-10)

I A -gblee, *'Zuifv'a lifozɔ zi'a a, 'ε zobhibhi 'mɔ, Malii 'sɔn 'mnɔ-ɔ 'mu-o 'bho *Zezii'a zoko'a da 'yenamɔ.

II Un -nɪ 'bho nyninamɔ 'le 'bhɔkpa 'ye -trε tenyɪ, 'le -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue 'ye 'le yaku 'li 'wɔɔ, ɔ 'ye 'dre, 'le, sɔkpɔmuaklagba-a -nɪ'a 'bho zokowɔn "yi, ɔ 'ye ε tiklikpe 'le ɔ 'ye 'bho 'ε "kpi -zɪ, ɔ 'ye ti-de.

III Ɔ -nɪ'e-e ngaa -ka 'ni 'wla'a 'yri ya, 'le 'o -banɪ 'plu'o 'buu!

IV "Sroja-a fuo'a 'o zokowɔn, un 'ye 'o li a, -sɪanyɪ -ke 'bhuo 'lbhɔ 'b a, ε tɪtrɛ 'nu-b li 'le 'wa nmi 'ye 'yicɪɛ.

V -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi 'mnɔ na: A-bɔ 'nynɔkpakpɪ -yɔɔ, -sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le! Zezii un kɔ'ɔ 'bho tu 'yri, -ka a-a 'bɔ 'o ti, 'ɪn yibo nɪ-o'o.

VI -Ka ɔ 'lɛ'ɛ, -Lagɔ -zɔ 'o-ɔ glu 'le 'mɛmɔ'a 'klumɔ, ɔ -nɪ'e-e ti -lrɛɛ: 'ɛ dɪ ɔ se 'nɔɔ -nɪ. A yi, -da ɔ 'pɛ 'ka ti, a 'ke 'bho 'ye.

VII A mu -susueyi, a 'ke *'o -namɔ wlu kpa. Ɔ -sɔ'ɔ-ɔ glu 'le 'mɛmɔ'a 'klumɔ, ɔ 'ye ti-nɪ -lrɛɛ. Ɔ 'zi-e 'le Galilee, 'le-e a 'ke ɔ -yɛ. Lɛ 'ɪn 'ke amɔ -bodɪ 'mɔ-za, 'ɪnnɛ 'ka-a!

VIII U-bɔ 'nynɔkpakpɪ 'mnɔ nu'a -kaa, un 'bhle pleplea, 'le un 'ye 'le zokowɔn 'yi 'wɔ. 'Bɔbɔaklagba -ke -sɪanyɪ 'yi 'b 'mɔ 'le un-b mu'o Zezii'a -namɔ wlu kpanamɔ.

IX Un -nɪ munamɔ 'le Zezii-i yi'e 'le 'wa nya. Ɔ -ke un 'gbɔɔ'a, ɔ na: 'ɪnmɔ 'ye'e amɔ! 'Le un 'ye ɔ linyni, un 'ye 'o bhɪ tikpɔn, un 'ye ɔ bɔbɔ.

X Un nu'a -kaa a, 'le Zezii na: -Sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le! A mu, a 'ke 'an 'lotɔ'a 'nynuu wlu kpa un 'ke Galilee mu, 'le-e un-b 'ye 'ɪnmɔ -yɛ mu.

"Sroja'a -zazadi

XI A -gblee, 'nynɔkpakpɪ-ɪ -nɪ'a wlu kpanamɔ munamɔ, un -nɪ -jeyi, 'le 'srojatɔɔ fuo'a 'o zoko li 'ye Zelizalɛɛmɔgwɔ 'mɔ mu, un 'ye *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔkɪgbɪ wlu kpa. Lɛ-ɛ zi'a 'bho 'wee, un 'ye 'ɛ kuna po.

XII -Lago'ɔ 'sragazamɔkɩgbɩ 'wɩn ɩ 'bɔ ɔ, ɩn -ke *'Zuifɔ'a -zigletumɩ -lrɩɩ 'ye ''lru'gbɩɩ, ɩn 'ye wlu 'mɔ'bhɛɛ, ɩn 'ye ''sroja mɔni ''nyɩ.

XIII 'Le ɩn na: -Bho a mu, a na: -A -nɩ 'mɔnamɩ *Zezii'a -namɩ 'ye yi, ɩn 'ye 'ɔ ''ku ''yri ''matɩ.

XIV -Bho 'bhlɔkpayowli 'wɩn ɩ 'bɔ, lɛ -a 'ka nɩ -a 'ke ɔ 'gate a, 'le -a 'ke amɩ dɩ ''kpi -za, -a yibo nɛ-o'o.

XV ''Sroja 'mɩɩ ''luo'o-o mɔni 'mɩ. Un mu'a, wɔnmɩɔpowlu 'mɩɛ 'tɩn, 'ɩnnɛ ɩn kpa'o. 'Wa ''dɩ 'mɩnɩ, 'ɩnnɩ -wa'a 'le 'Zuifɔ'a ''klumɩ ti 'le ɛ 'ye -zɩan ''kpi bhla.

**Zezii -tɔ'ɔ-ɔ 'ɔ ''bhuo *'ɔ -namɩ ''yi
(Maaki 16:14-18; Luuki 24:36-49; 'Zaan 20:19-23; Kpli 1:6-8)*

XVI ɩ zi'a -kaa 'wee a, 'le, 'bho -gɔgɔ -ke ''kpi *Zezii -tɔ'ɔ *'ɔ -namɩ -bue 'yɩɛ -lue, ɩn 'ye 'bho mu.

XVII 'Bho-o ɩn -ye nɔ'o. Un 'ye 'ɔ ɔ, ɩn bɩbɩ nɔ-o'o. 'Le, nyɩtɔɩɩ -nɩ'a 'le 'wa ''klumɩ, 'wa -pɔɩɩ-ɩ 'kɔɩ'o.

XVIII ɔ 'nyɩnɩ -ɩ li 'le ɔ na: 'ɩn 'bhle-e wɔnkue 'wee 'le yaku 'li -ke 'nɔɔ 'bhlɔkpa ''yi.

XIX A mu, a kpa 'an ''dɩzɩgɩ 'le 'bhlɩkpi 'wee ''kpi 'le a 'ke nyunyɩ *'an -namɩ 'mɩ nɩ. A *batizee nɩ 'le 'an -tɩta -Lago-e 'ɩnmɩ 'ɔ ''yɩ -ke *'ɔ Lisaazuzu'a 'nyɩnɩ 'mɩ.

XX 'Le 'an ''dɩzɩgɩ 'wee 'ɩn-ɩ sie'a amɩ li a, a 'ke ɩ 'ya 'bhoduɛɛ -tɔ. A yibo na 'ɩn -ke a-a na'o ''kɔmɩkɔmɩ 'le 'kmɩ 'mɩ'a ''yitiinɔɔ 'ke nyɩnɩ! -Bho ɛ nyɩnɩ a, -nɔɔ -ye kɔ'ɔ 'bho, 'ɩn -ke a-a 'ye-e -de -mɩ ''kɔmɩ. 'ɛ lɛtu -see ''tiinamɩ 'bhle yi 'bho le. 'Ka-a Zezii 'lɛ'o.

-YBHËYBHËTITELRE

**Nyabwa: -YBHËYBHËTITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9